

เอกสารวิชาการ

แนวทางการพัฒนาเยาวชนในการเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศ
ด้านจิตสาธารณะของนักเรียน กรณีศึกษา : โรงเรียนคอนสวรรค์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ

โดย

คณะผู้เข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตรจิตวิทยาความมั่นคง
สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รุ่นที่ ๑๐
กลุ่มที่ ๗

เอกสารวิชาการฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการอบรมเชิงปฏิบัติการ
หลักสูตรจิตวิทยาความมั่นคง สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รุ่นที่ ๑๐
ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช ๒๕๖๖

ชื่อเรื่อง แนวทางการพัฒนาเยาวชนในการเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศ ด้านจิตสาธารณะ ของนักเรียน
กรณีศึกษา : โรงเรียนคอนสวรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาชัยภูมิ

ชื่อผู้วิจัย ผู้เข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการ หลักสูตรจิตวิทยาความมั่นคง สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รุ่นที่ ๑๐ กลุ่มที่ ๗

ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๖

ผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษางานวิชาการ ดร.ธัญนันท์ แก้วเกิด

อาจารย์ที่ปรึกษางานวิชาการ ร.ท. ปิตินันท์ อินทสุวรรณ

คณะกรรมการเอกสารวิชาการและผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอกได้ตรวจสอบและอนุมัติให้เอกสารวิชาการฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการอบรมเชิงปฏิบัติการ หลักสูตรจิตวิทยาความมั่นคง สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รุ่นที่ ๑๐ ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๖

พลตรี

ผู้อำนวยการหลักสูตร

(ชุตตรา เสริมสุข)

ผู้อำนวยการสถาบันจิตวิทยาความมั่นคง

สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

คณะกรรมการสอบเอกสารวิชาการ

พันเอก

(กฤษกมล ธรรมานุกูล)

ผู้อำนวยการกองวิทยาการ สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง

สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

รองศาสตราจารย์ ดร.

กรรมการ

(วีระเกษตร สวนผกา)

ประธานสภาพนักงานและประธานโครงการเปิดสอนปริญญาตรี วิศวกรรมศาสตร์ภาคพิเศษ
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ดร.

กรรมการ

(พิชาน พินทอง)

ข้าราชการบำนาญ กระทรวงศึกษาธิการ

บทคัดย่อ

เรื่อง แนวทางการพัฒนาเยาวชนในการเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศ ด้านจิตสาธารณะ ของนักเรียน กรณีศึกษา : โรงเรียนคอนสวรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ

ผู้วิจัย คณะผู้เข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตรจิตวิทยาความมั่นคง สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รุ่นที่ ๑๐ กลุ่มที่ ๗

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อเยาวชนด้านจิตสาธารณะ ในการเป็นพลเมืองที่ดี ๒) เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาเยาวชนในการเป็นพลเมืองที่ดี ด้านจิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียนคอนสวรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ – ๖ ปีการศึกษา ๒๕๖๕ โรงเรียนคอนสวรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ จำนวน ๔๒๘ คนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ – ๖ ปีการศึกษา ๒๕๖๕ โรงเรียนคอนสวรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ จำนวน ๒๐๕ คน กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยเป็นผู้บริหารโรงเรียน ๑ คน นักเรียน ๑๓ คน ผู้ปกครองนักเรียน ๑๓ คน และครู ๑๓ คน ส่วนผู้ปกครอง นักเรียนได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) นักเรียนที่เป็นหัวหน้าห้องชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔, ๕, ๖ จำนวน ๔๐ คน ตามลำดับ และครูที่เป็นครูประจำชั้นของนักเรียนที่ถูกเลือก ส่วนผู้ปกครองเป็นผู้ปกครองของนักเรียนที่ถูกเลือกเช่นกัน

ผลการวิจัยปรากฏว่า ๑) ระดับปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะโรงเรียนคอนสวรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ ในภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับสูง ๒) ระดับพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียนคอนสวรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ ในภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับสูง ๓) ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเป็นพลเมืองดีของนักเรียน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ มี ๓ ปัจจัย โดยเรียงจากปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด คือ ด้านการปลูกฝังจากโรงเรียน การอบรมเลี้ยงดู และด้านการมีตัวแบบด้านจิตสาธารณะ ๔) ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาเยาวชนในการเป็นพลเมืองที่ดีด้านจิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียนคอนสวรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ แบ่งได้เป็น ๓ ขั้นตอน คือ ๑) ขั้นสร้างแรงจูงใจ ๒) ขั้นพัฒนา ๓) ขั้นปลูกฝัง

Abstract

Title The Guidelines for Developing Juveniles to be good citizen of nation in terms of public mind. Case studying of the students in Khonsawan School; The Secondary Educational Service Area Office Chaiyaphum

Name The Students workshop on Security Psychology Program for School Administrators Office of the Basic Education Commission, Class 10, Group 7

The purposes of this research are aim to 1) study the factors affecting public mind of juveniles in becoming good citizens, and 2) propose guidelines for developing juveniles' public mind in being good citizens, focusing on students at Khonsawan School, The Secondary Educational Service Area Office Chaiyaphum. The population used for the study includes students in grades 4-6, academic year 2565, at Khonsawan School, The Secondary Educational Service Area Office Chaiyaphum, totaling 418 people.

The sample group used for the study includes students in grades 4-6, academic year 2565, at Khonsawan School, The Secondary Educational Service Area Office Chaiyaphum, totaling 205 people. The target group for the research includes one school administrator, 13 students, 13 parents, and 13 teachers. The students were selected by purposive sampling, including 40 students who are class leaders in grades 4-6 in order, and the teachers were selected as the homeroom teachers of the selected students. The parents are the parents of the selected students.

The research findings reveal that 1) The level of factors affecting public mind behavior at Khonsawan School, The Secondary Educational Service Area Office Chaiyaphum, is overall at a high level. 2) The level of public mind behavior of students at Khonsawan School, The Secondary Educational Service Area Office Chaiyaphum, is overall at a high level. 3) The factors that contribute to good citizenship of students are statistically significant at a level of .01, with 3 factors ranked from the most to the least are being school cultivation, fostering, and having a role model in public mind behavior. 4) The suggestions for developing juveniles into good citizens in terms of public mind behavior at Khonsawan School, The Secondary Educational Service Area Office Chaiyaphum, can be divided into 3 steps namely 1) motivation-building, 2) development, and 3) cultivation.

คำนำ

ด้วยแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติเกี่ยวกับการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ มุ่งการสร้างวัฒนธรรมต่อต้านการทุจริต ยกระดับธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการทุกภาคส่วน แบบบูรณาการและปฏิรูปกระบวนการป้องกันและปราบปรามการทุจริตทั้งระบบให้มีมาตรฐานสากล ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้ดำเนินโครงการเสริมสร้างคุณธรรม และจริยธรรมในสถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภายใต้โครงการโรงเรียนสุจริต เพื่อปลูกฝังคุณลักษณะ ๕ ประการได้แก่ ทักษะกระบวนการการคิด มีวินัยซื่อสัตย์สุจริต อยู่อย่างพอเพียงและจิตสาธารณะ เพื่อรวมพลังกำลังและความร่วมมือในการเปลี่ยนสภาพแวดล้อม ที่นำไปสู่สังคมที่มีค่านิยมร่วมเพื่อต่อต้านการทุจริตทุกรูปแบบ

สำหรับโครงการอบรมรุ่นนี้มีความมุ่งหวังเพื่อให้ผู้บริหารเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ และมีประสบการณ์และวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล รอบรู้เกี่ยวกับจิตวิทยาความมั่นคง หลักการบริหารและการจัดการ การบริหารโดยยึดหลักคุณธรรม นิติธรรม การมีส่วนร่วม ความคุ้มค่า ความโปร่งใส และความพร้อมรับผิด เพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงของสภาพการณ์ของโลกปัจจุบัน ในมิติต่าง ๆ ซึ่งกลุ่ม ๗ ได้รับมอบหมายให้ศึกษาและค้นหาแนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการมิติด้านคุณธรรม จริยธรรม เพื่อเป็นผู้นำในการดำเนินงานกิจกรรมทางด้านจิตสาธารณะเพื่อพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืน โดยเริ่มต้น ในสถานศึกษาและปลูกฝังความคิดเกี่ยวกับการเป็นบุคคลที่ความสุขในการทำงาน เพื่อผู้อื่นและสังคม ซึ่งเป็นสิ่งที่มีความขาดแคลนแต่จำเป็นอย่างมากในสังคมปัจจุบัน

รายงานวิจัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานที่ได้รับมอบหมายเพื่อเป็นการฝึกหรือเรียนรู้ ร่วมกันของสมาชิกภายในกลุ่มเกี่ยวกับการดำเนินงานกิจกรรมทางด้านจิตสาธารณะในระดับ สถานศึกษาโดยทางกลุ่มให้เลือกพื้นที่เป็นโรงเรียนคอนสวรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ชัยภูมิ เป็นพื้นที่ในการศึกษา ซึ่งได้รับความอนุเคราะห์จากบุคคลที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเป็นอย่างดี คณะผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่งและขอกราบขอบพระคุณ เป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

คณะผู้เข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตรจิตวิทยาความมั่นคง สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รุ่นที่ ๑๐ กลุ่ม ๗

สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการวิจัยฉบับนี้สำเร็จลงด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาในการให้คำปรึกษาอย่างดียิ่งจาก ดร.ธัญนันท์ แก้วเกิด และ ร.ท.ปิตินนท์ อินทสุวรรณ เป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษางานวิชาการ และอาจารย์ที่ปรึกษางานวิชาการในการอบรมครั้งนี้ ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางที่ถูกต้อง ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วนและเอาใจใส่ด้วยดี ทำให้ผู้เข้าร่วมอบรมสามารถดำเนินการวิจัยจนบรรลุผลสำเร็จ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณคณะครู และนักเรียนโรงเรียนคอนสวรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัชฌิมศึกษาชัยภูมิ ทุกคนทุกท่านไว้ ณ ที่นี้ คุณค่าและประโยชน์ของรายงานการวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นประโยชน์ส่วนรวมให้กับผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกท่าน เพื่อได้นำไปประยุกต์เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์โดยรวมต่อสังคมและประเทศชาติต่อไป

คณะผู้เข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตรจิตวิทยาความมั่นคง สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รุ่นที่ ๑๐ กลุ่ม ๗
สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
ABSTRACT	ข
คำนำ	ค
กิตติกรรมประกาศ	ง
สารบัญ	จ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญแผนภาพ	ซ
บทที่ ๑ บทนำ	๑
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๔
ขอบเขตของการวิจัย	๔
ข้อจำกัดของการวิจัย	๕
คำจำกัดความ	๕
กรอบแนวคิด	๖
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	๗
บทที่ ๒ วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๘
ความเป็นพลเมืองดี	๘
ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับจิตสาธารณะ	๑๙
แนวคิดที่เกี่ยวกับพฤติกรรมจิตสาธารณะ	๓๐
บริบทของโรงเรียนคอนสวรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ	๔๑
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๔๙

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ ๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๖๘
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๖๘
ขั้นตอนการนำเสนอข้อมูล	๖๘
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๖๙
บทที่ ๕ สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	๙๕
สรุปผลการวิจัย	๙๕
อภิปรายผล	๑๐๐
ข้อเสนอแนะ	๑๐๕
บรรณานุกรม	๑๐๗
ภาษาไทย	๑๐๗
ภาษาต่างประเทศ	๑๑๔
ภาคผนวก	๑๑๕
ผนวก ก หนังสือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษางานวิชาการ	๑๑๖
ผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๑๒๒
ผนวก ค รูปภาพกิจกรรมการเก็บรวบรวมข้อมูล	๑๕๔
ผนวก ง ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้ช่วยผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษางานวิชาการ	๑๕๘
ผู้บริหารและคณาจารย์ที่ปรึกษางานวิชาการ	๑๕๙
รายชื่อสมาชิก	๑๖๐

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
๒.๑ ประเภทของพลเมือง (Kinds of Citizen)	๑๑
๒.๒ คุณสมบัติของความเป็นพลเมืองที่ประชาชนชาวไทย	๑๒
๒.๓ กลยุทธ์และแนวทางการดำเนินงานแผนพัฒนาการศึกษาของ กระทรวงศึกษาธิการ	๑๘
๒.๔ ผลการประเมิน	๔๔
๔.๑ จำนวนและร้อยละของข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกเป็นเพศ อายุ และระดับชั้นเรียน	๗๐
๔.๒ ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยปัจจัยที่มีผลต่อ จิตสาธารณะในภาพรวม	๗๑
๔.๓ ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยปัจจัยที่มีผลต่อ จิตสาธารณะด้านการมีตัวแบบด้านจิตสาธารณะ	๗๒
๔.๔ ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยปัจจัยที่มีผลต่อ จิตสาธารณะด้านการสนับสนุนทางสังคม	๗๓
๔.๕ ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยปัจจัยที่มีผลต่อ จิตสาธารณะด้านการอบรมเลี้ยงดู	๗๕
๔.๖ ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยปัจจัยที่มีผลต่อ จิตสาธารณะด้านการปลูกฝังจากโรงเรียน	๗๗
๔.๗ ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของ พฤติกรรมจิตสาธารณะ	๗๙
๔.๘ ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความเป็นพลเมืองดีของนักเรียน	๘๓
๔.๙ แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนปัจจัยที่ส่งผลต่อเยาวชน ด้านจิตสาธารณะในการเป็นพลเมืองที่ดี	๘๕
๔.๑๐ แสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อเยาวชนด้านจิตสาธารณะในการ เป็นพลเมืองที่ดี	๘๕

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
๑.๑ แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย	๖

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาประเทศสิ่งที่จะต้องพัฒนาคุณภาพของทรัพยากรมนุษย์เป็นสำคัญ กล่าวคือ การพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การเมือง อุตสาหกรรมและอื่น ๆ จะดำเนินไปได้เพียงใดขึ้นอยู่กับ คุณลักษณะต่าง ๆ ของประชาชนในประเทศนั้นเป็นอันดับแรก สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ.๒๕๖๖-๒๕๗๐) มีเป้าหมายการพัฒนาคนไทยสำหรับโลกยุคใหม่ มุ่งพัฒนาให้คนไทยมีทักษะและคุณลักษณะที่เหมาะสมกับโลกยุคใหม่ ทั้งทักษะในด้านความรู้ ทักษะทางพฤติกรรม และคุณลักษณะตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคมและเร่งรัดการเตรียมความพร้อม กำลังคนใหม่มีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน และเอื้อต่อการปรับโครงสร้าง เศรษฐกิจไปสู่ภาคการผลิตและบริการเป้าหมายที่มีศักยภาพและผลิตภาพสูงขึ้น รวมทั้งให้ความสำคัญ กับการสร้างหลักประกันและความคุ้มครองทางสังคมที่สามารถส่งเสริมความมั่นคงในชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๖๕) ฉะนั้นการพัฒนาบุคคล ให้เป็นพลเมืองดีจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาประเทศไทย ความเป็นพลเมืองดีมีความสำคัญ และจำเป็นสำหรับทุกสังคมในปัจจุบัน เนื่องจากการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีนั้น เป็นประโยชน์ต่อสังคม และประเทศชาติอย่างไรก็ตามการที่จะทำให้บุคคลปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีจำเป็นที่จะต้องปลูกฝังและ ส่งเสริมให้บุคคลมีลักษณะของความเป็นพลเมืองดีตั้งแต่วัยการศึกษาเพื่อที่จะให้บุคคลได้ตระหนัก และเห็นความสำคัญของการเป็นพลเมืองดีของประเทศ โดยบุคคลที่มีลักษณะความเป็นพลเมืองดี จะเป็นผู้ที่มีความตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนเอง มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน นอกจากนี้พลเมืองดีนั้น จะต้องมีความเอาใจใส่ ผู้อื่น ปฏิบัติตนตามหลักศีลธรรมและจริยธรรมอย่างเข้มแข็ง มีจิตสำนึกในชุมชนและมีส่วนร่วม ในกิจกรรมในชุมชนที่ตนอาศัยอยู่ ยอมรับในความคิดเห็นของผู้อื่นและยอมรับในความหลากหลาย ของสังคม (Davies, Gregory, & Riley, ๑๙๙๙)

ความเจริญรุ่งเรืองทางด้านวัตถุในปัจจุบัน เป็นสาเหตุที่ทำให้สังคมโดยทั่วไป มีค่านิยม ที่ให้ความสำคัญ ในการแสวงหาเงินทอง แสวงหาอำนาจ บารมี มากกว่าที่จะให้ความสำคัญทางด้านจิตใจ สังคมในปัจจุบันจึงกลับเสื่อมโทรมลงอย่างเห็นได้ชัดเจน ปัญหาต่าง ๆ ที่มีมากมาย การปลูกฝัง ความสำนึก ให้กับบุคคล เพื่อให้มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม จึงควรบังเกิดขึ้นในสังคม

ด้วยเหตุนี้ ในปัจจุบัน จึงมีการกล่าวถึงคำว่า จิตสาธารณะมากขึ้น เพื่อให้ผู้คนได้ตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อสาธารณะ มากกว่าตนเอง นั้นหมายถึงว่า ทุกคนต้อง มีการ ให้ มากกว่า การรับ เพราะสิ่งเหล่านี้ ถ้าสามารถปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนได้ตระหนัก สังคมย่อมได้รับแต่ความสุขอย่างแน่นอน คำว่า จิตสาธารณะ จึงมีความสำคัญต่อชีวิตและความเป็นอยู่ของมนุษย์ โดยส่วนรวม การปลูกฝังความสำนึก กับบุคคลต่าง ๆ ให้มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมหรือสาธารณะ จะเป็นการสร้างคุณธรรมจริยธรรม ให้เกิดขึ้นกับบุคคลโดยทั่วไป โดยเฉพาะ เด็กและเยาวชน รวมทั้ง ประชาชน ทั่วไป สิ่งเหล่านี้เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นจากภายในกายของคน "จิตสาธารณะ" เป็นความสำคัญในการปลูกจิตสำนึกให้ผู้คนรู้จัก การเสียสละ การร่วมแรงร่วมใจ ร่วมมือในการทำประโยชน์ เพื่อสังคมและส่วนรวม กิจสำนึกดังกล่าว จะช่วยลดปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเองและสังคม การช่วยกันพัฒนาคุณภาพ

ชีวิต อันจะเป็นหลักการในการดำเนินชีวิต เป็นการแก้ปัญหาและสร้างสรรค์ เพื่อให้เกิดประโยชน์สุขกับสังคมอย่างได้ผลเป็นเชิงประจักษ์(สมโชค เจริญการ, ๒๕๕๐)

จิตสาธารณะ หรือจิตสำนึกสาธารณะ เป็นสิ่งที่มีความจำเป็น อันจะเป็นประโยชน์ในทุกกระดับ โดยเฉพาะ ถ้าพัฒนาให้เกิดขึ้นได้อย่างเข้มแข็ง ตั้งแต่บุคคลในระดับครอบครัว ทั่วโลก ย่อมส่งผลดีในระดับที่สูงขึ้นเป็นลำดับ และที่สำคัญที่สุด การสร้างและปลูกฝังจิตสำนึก ที่ดีนั้น ต้องสร้างกับเด็ก และเยาวชน เป็นพื้นฐาน เพราะเด็กสามารถรับรู้ในสิ่งที่ติงามจากพ่อแม่ที่บ้าน รับรู้จากผู้หลักผู้ใหญ่ ผู้นำชุมชน พระสงฆ์องค์เจ้า ครูแลลูกหลานในระดับชุมชนและสังคม เมื่อถึงสถาบันการศึกษา ครูจะคอยอบรมสั่งสอน ทั้งด้านวิชาการ อบรมคุณธรรม จริยธรรม ปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนรู้จักการเสียสละ การ ให้ มากกว่า การรับ อย่างเดียว จะทำให้เด็กและเยาวชนพัฒนาจิตใจในการช่วยเหลือผู้อื่น มีความอ่อนน้อมถ่อมตน เตรียมเข้าสู่การพัฒนา จิตใจตนเองสู่ จิตสำนึกสาธารณะ ต่อไป (สมโชค เจริญการ, ๒๕๕๐)

การจัดการศึกษาและการให้ความรู้แก่ประชาชนเป็นสิ่งสำคัญมากโดยจะต้องมีความรู้ควบคู่กับคุณธรรมจริยธรรม เพราะความรู้และวิทยาการทั้งปวงไม่ช่วยใครคนเป็นคนโดยสมบูรณ์ได้ แต่การพัฒนาที่ สำคัญที่สุด คือ การปลูกฝังให้เป็นพลเมืองดี มีคุณลักษณะคุณธรรมจริยธรรม เพื่อก่อให้เกิดความสงบสุขในสังคม เป็นการทำหน้าที่เพื่อความเจริญก้าวหน้าของประเทศชาติ เพราะฉะนั้นสถานศึกษาเป็นสถาบันหลักที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาโดยตรงซึ่งมีภารกิจที่จะต้องจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๔๕ ซึ่งกำหนดความมุ่งหมายและหลักการในมาตรา ๖ ว่าการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจสติปัญญา ความรู้และคุณธรรมมีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข นอกจากนี้ยังได้กำหนดแนวทางในการจัดการศึกษาในมาตรา ๒๓ ว่าการจัดการศึกษาทุกประเภท

ตองเนนความสำคัญให้มีความรู้คุณธรรมนับโตวาเปนแนวนโยบายการจัดการศึกษาที่ถูกตองเหมาะสม เนื่องจากการพัฒนาคนจะตองให้ความสำคัญทั้งดานความรู้และคุณธรรมควบคู่กันไปและ ในมาตรา ๒๔ (๔) กำหนดให้สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ดานต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ไว้ในทุกวิชา (กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๔๖) ดังนั้นสถานศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษา ที่มุ่งเน้นการพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม มีความรับผิดชอบตอหน้าที่ ของตนเอง เคารพในสิทธิและหน้าที่ของผู้อื่นรวมถึงการปฏิบัติตนให้เป็นพลเมืองดี

โรงเรียนคอนสวรรค์ เป็นโรงเรียนตามโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝันและ ได้รับการประเมินเป็นโรงเรียนต้นแบบโรงเรียนในฝัน เปิดทำการสอนนักเรียนมาตั้งแต่ ปีการศึกษา ๒๕๑๔ จนถึงปัจจุบันรวม ๔๗ ปีโดยมีจุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาตามแนวทาง ของแผนการจัดการศึกษาชาติ มีเจตนารมณ์ที่จะอบรมสั่งสอน ให้เยาวชนในโรงเรียนคอนสวรรค์ มีความรู้ความสามารถและใช้หลักธรรมทางศาสนา ในการอบรมนักเรียนมีคุณธรรมในโรงเรียนสุจริต ดังนี้ ๑) มีวินัย ๒) ซื่อสัตย์สุจริต ๓) อยู่อย่างพอเพียง และ๔) จิตสาธารณะ ในการประพฤติปฏิบัติตน ให้เป็นคนดี รู้จักรับใช้ผู้อื่น เสียสละและยึดคติพจน์ว่า “ ซื่อสัตย์ สามัคคี ความรู้ดีมีวินัย ” นำพาไป สู่เป้าหมายและมีสัญลักษณ์ของโรงเรียนที่มีความหมายว่าการศึกษาคือความเจริญงอกงามภายใต้ วิสัยทัศน์ พัฒนาผู้เรียน สู่มาตรฐานสากล ชุมชนร่วมสร้างสรรค์ มุ่งมั่นคุณธรรม เลิศล้ำวิชาการอยู่ใน วิถีพอเพียง ภายในปี ๒๕๖๗ โรงเรียนคอนสวรรค์มีแนวทางการพัฒนานักเรียนที่ส่งเสริม ด้านจิตสาธารณะ จนทำให้โรงเรียนคอนสวรรค์ เป็น “องค์กรคุณธรรม” ตามโครงการส่งเสริมชุมชน องค์กร อำเภอ และจังหวัดคุณธรรม ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๒ ภายใต้แผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรม แห่งชาติ ฉบับที่ ๑ (พ.ศ.๒๕๕๙-๒๕๖๔) จาก คณะกรรมการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ มีผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของสถานศึกษาออนไลน์ (ITA Online) ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๕ คะแนนที่ได้ ๙๗.๘๙ คะแนน ระดับผลการประเมิน AA นอกจากนี้ นางสาวปัทมาภรณ์ รองชัยภูมิ ได้รับการคัดเลือกนักเรียน เพื่อรับรางวัลพระราชทาน ระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๔ ระดับเขตพื้นที่ การศึกษา(โรงเรียนคอนสวรรค์ แผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๕ , ๒๕๖๕ : ๓๙) นอกจากนี้โรงเรียนยังได้รับรางวัลต้นแบบสถานนักเรียน และยังมีแนวทางการสร้างจิตสาธารณะที่เป็นเลิศในระดับเขตพื้นที่การศึกษา ได้รับรางวัลการประกวด แข่งขันนวัตกรรม สร้างสรรค์คนดี และครูชนคนคุณธรรม เพื่อยกย่องเชิดชูเกียรติ “๑๐๐๐ ครูชน คนคุณธรรม” ประเภท ครู ระดับคุณภาพ ดีมาก และผู้บริหารที่ผ่านการพิจารณา ได้รับรางวัล ครูชน คนคุณธรรม โครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ระดับประเทศ ประจำปี ๒๕๖๕

จากที่กล่าวมาข้างต้น คณะผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการศึกษา เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาเยาวชนในการเป็นพลเมืองที่ดีด้านจิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียนคอนสวรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ เพื่อให้ทราบถึงแนวทางในการเสริมสร้าง และปลูกฝังจิตสาธารณะในการดำรงชีวิตของนักเรียนโรงเรียนคอนสวรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการเสริมสร้างและพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนในโรงเรียนให้ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อเยาวชนด้านจิตสาธารณะในการเป็นพลเมืองที่ดี
๒. เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาเยาวชนในการเป็นพลเมืองที่ดีด้านจิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียนคอนสวรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยเชิงปริมาณ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรเป็นนักเรียนโรงเรียนคอนสวรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ ปีการศึกษา ๒๕๖๕ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ จำนวน ๑๕๘ คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ จำนวน ๑๕๑ คน และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ จำนวน ๑๑๙ คน รวมทั้งสิ้น จำนวน ๔๒๘ คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ - ๖ ปีการศึกษา ๒๕๖๕ โรงเรียนคอนสวรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ จำนวน ๒๐๕ คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, ๑๙๗๐ อ้างถึงใน ธีรรุฒิ เอกะกุล, ๒๕๔๓)

การวิจัยเชิงคุณภาพ

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย เป็นผู้บริหารโรงเรียน ๑ คน นักเรียน ๑๓ คน ผู้ปกครองนักเรียน ๑๓ คน และครู ๑๓ คน ส่วนผู้ปกครอง นักเรียนได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) นักเรียนที่เป็นหัวหน้าห้อง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔, ๕, ๖ จำนวน ๔๐ คน ตามลำดับ และครูที่เป็นครูประจำชั้นของนักเรียนที่ถูกเลือก ส่วนผู้ปกครองเป็นผู้ปกครองของนักเรียนที่ถูกเลือกเช่นกัน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย ความเป็นพลเมืองดี จิตสาธารณะของนักเรียน ปัจจัยที่ส่งผลต่อเยาวชนด้านจิตสาธารณะของนักเรียน

ระยะเวลาที่ศึกษา

ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๕

ข้อจำกัดของการวิจัย

เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาเยาวชนในการเป็นพลเมืองที่ดีด้านจิตสาธารณะ ของนักเรียนโรงเรียนคอนสวรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ

คำจำกัดความ

จิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียนคอนสวรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ หมายถึง พฤติกรรมของนักเรียนโรงเรียนคอนสวรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ ที่แสดงออกถึงการช่วยเหลือผู้อื่น ความเสียสละต่อสังคม และการมุ่งมั่นพัฒนาสังคม ซึ่งรู้จักดูแลเอาใจใส่และกระทำการอันเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม มีความรักและความรู้สึกเป็นเจ้าของสาธารณะร่วมกัน รักษา สมบัติส่วนรวม ไม่ทำลายสมบัติของส่วนรวม พร้อมทั้งมีส่วนร่วมในกิจกรรมสาธารณะ รับผิดชอบต่อปัญหาที่เกิดขึ้นและมีส่วนร่วมในการหาแนวทางแก้ไข รวมทั้งติดตามประเมินผลปัญหานั้น ตลอดจนอาสาทำบางอย่างเพื่อส่วนรวมด้วยความสมัครใจ

จิตสาธารณะ หมายถึง พฤติกรรมของนักเรียนที่รู้จักดูแลเอาใจใส่และกระทำการอันเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม มีความรักและความรู้สึกเป็นเจ้าของสาธารณะร่วมกัน รักษาสมบัติส่วนรวม ไม่ทำลายสมบัติของส่วนรวม พร้อมทั้งมีส่วนร่วมในกิจกรรมสาธารณะ รับผิดชอบต่อปัญหาที่เกิดขึ้นและมีส่วนร่วมในการหาแนวทางแก้ไข รวมทั้งติดตามประเมินผลปัญหานั้น ตลอดจนอาสาทำบางอย่างเพื่อส่วนรวมด้วยความสมัครใจ

ปัจจัยที่มีผลต่อจิตสาธารณะ หมายถึง ปัจจัยที่มีผลต่อจิตสำนึกทางด้านจิตสาธารณะมี ๔ องค์ประกอบ ดังนี้

๑. การมีตัวแบบด้านจิตสาธารณะ หมายถึง การที่บุคคลเคยเห็นการแสดงออกถึงพฤติกรรมจิตสาธารณะ จากบิดามารดาผู้ปกครอง ครอบครัว เพื่อน ครูอาจารย์ ฯลฯ แล้วนำมาใช้เป็นพฤติกรรมตัวแบบหรือแม่แบบหรือเป็นแนวทางการกระทำพฤติกรรมจิตสาธารณะ โดยใช้สติปัญญาเก็บจำไว้จากนั้นจึงประสานความรู้ใหม่เข้ากับประสบการณ์เดิมและกำหนดเป็นการคาดหวังพร้อมกับแสดงพฤติกรรมจิตสาธารณะ ตามความคาดหวังของตนเอง

๒. การสนับสนุนทางสังคม หมายถึง ความต้องการพื้นฐานที่จะได้รับการตอบสนองเมื่อแสดงพฤติกรรมจิตสาธารณะ โดยการติดต่อสัมพันธ์ กับ ผู้ปกครอง เพื่อน ครูอาจารย์โดยการให้ความรัก ความเอาใจใส่ยกย่องนับถือและเห็นคุณค่ามีความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคมในกลุ่มจิตสาธารณะได้รับการส่งเสริมการช่วยเหลือในด้านความรู้ข้อมูลข่าวสารให้คำแนะนำที่สามารถนำไปใช้แก้ไขปัญหาและให้วัตถุสิ่งของ เงิน และเวลา ซึ่งตอบสนองความต้องการหนึ่ง ๆ ได้อย่างเหมาะสม

๓. การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง การที่ผู้ปกครองปฏิบัติต่อเด็กเพื่อตอบสนองความต้องการพื้นฐานทั้งทางกายและทางใจกับเด็กเพื่อให้เป็นแบบอย่างค่านิยมในการดำเนินชีวิต

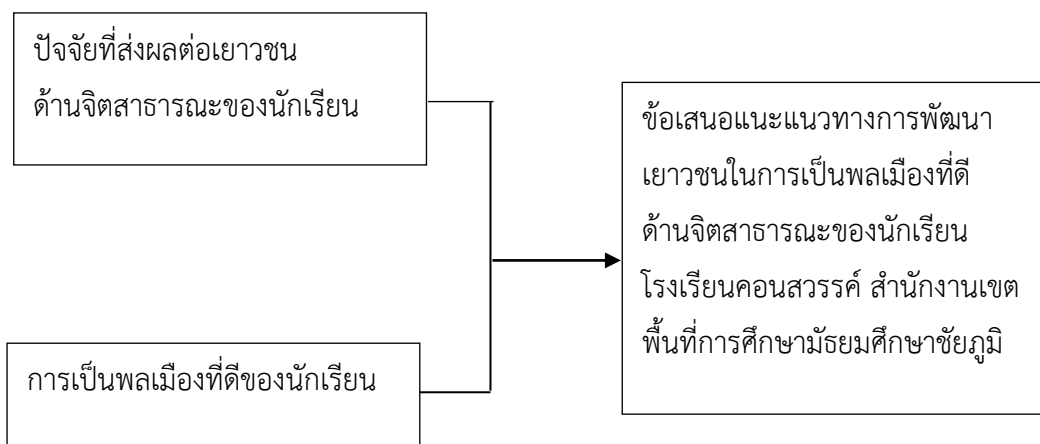
๔. การปลูกฝังจากโรงเรียน หมายถึง การที่นักเรียนได้รับการปลูกฝังประสบการณ์และการเห็นแบบอย่างของครูอาจารย์ภายในโรงเรียน ซึ่งครูได้ฝึกการรับผิดชอบต่อสังคม การอบรมสั่งสอนให้นักเรียนมีกฎระเบียบประพฤตินที่เหมาะสม อีกทั้งยังมีการจัดกิจกรรมเพื่อสาธารณประโยชน์อย่างสม่ำเสมอ

ความเป็นพลเมืองดี หมายถึง บุคคลที่มีทัศนคติค่านิยม และความประพฤติที่เหมาะสม พร้อมทั้งทำสิ่งที่เป็นประโยชน์และสร้างสรรค์ในทางที่ดีให้ต่อตัวเองและสังคม รู้จักสิทธิหน้าที่ของตนเอง ครอบครัวและประเทศชาติ รู้จักเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น ปฏิบัติตามกฎหมายบ้านเมือง มีความจงรักภักดีต่อชาติศาสนา และ พระมหากษัตริย์วัดได้จากแบบวัดความเป็นพลเมืองดีของนักเรียน มีลักษณะเป็นมาตรฐานค่า ๕ ระดับ จำนวน ๓๕ ข้อ

ข้อมูลส่วนบุคคล หมายถึง เพศ อายุ ระดับชั้น วัดได้จากแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

กรอบแนวคิด

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คณะผู้ศึกษาได้กำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัยโดยได้วิเคราะห์และสรุปแนวคิดงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนบริบทต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการพัฒนาเยาวชนในการเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศ ด้านจิตสาธารณะของนักเรียน ซึ่งคณะผู้วิจัยได้นำมาประยุกต์และสร้างเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังแสดงไว้ในแผนภาพดังนี้

ภาพที่ ๑.๑ แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑. ได้ทราบปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อเยาวชนด้านจิตสาธารณะในการเป็นพลเมืองที่ดี ด้านจิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียนคอนสวรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ
๒. สถานศึกษาสามารถนำข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาเยาวชนในการเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศ ด้านจิตสาธารณะของนักเรียน ไปใช้ในกระบวนการบริหารสถานศึกษาเพื่อให้เกิดคุณภาพ

บทที่ ๒

วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาเยาวชนในการเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศ ด้านจิตสาธารณะ ของนักเรียน กรณีศึกษา : โรงเรียนคอนสวรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อเยาวชนด้านจิตสาธารณะในการเป็นพลเมืองที่ดี และเพื่อเสนอแนะ แนวทางการพัฒนาเยาวชนในการเป็นพลเมืองที่ดี ด้านจิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียนคอนสวรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ โดยใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method Research) ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการทบทวนวรรณกรรม ทฤษฎีบทความ เอกสารทางวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนด กรอบแนวคิดและประเด็นการศึกษาให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ซึ่งประเด็น ในการทบทวนวรรณกรรม มีดังนี้

๑. ความเป็นพลเมืองดี
๒. ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับจิตสาธารณะ
๓. แนวคิดที่เกี่ยวกับพฤติกรรมจิตสาธารณะ
๔. บริบทโรงเรียนคอนสวรรค์
๕. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความเป็นพลเมืองดี

๑. ความหมายของความเป็นพลเมือง

จากการศึกษา พบว่า มีหน่วยงาน องค์กร นักวิชาการและผู้เกี่ยวข้องด้านพลเมือง หลายท่าน ได้ให้ความหมายของคำว่า “พลเมือง” ไว้หลากหลาย ทั้งนี้ พลเมืองเป็นผู้มีบทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบ ดังนี้

ราชบัณฑิตยสภาได้ให้ความหมายของคำว่า “พลเมือง” หมายถึง คนที่มีสิทธิและหน้าที่ในฐานะประชาชนของประเทศใดประเทศหนึ่ง หรือประชาชนที่อยู่ภายใต้ผู้ปกครองเดียวกัน มักมีวัฒนธรรมเดียวกัน

ถวิลวดี บุรีกุล และคณะ (๒๕๕๔) ระบุว่า คำว่า “พลเมือง” มาจากภาษาลาตินว่า Cives (พลเมือง) เคยใช้ในยุคโบราณซึ่งเกี่ยวข้องกับระบบประชาธิปไตยในกรีกและโรมัน ต่อมา ในยุคสมัยกลางไม่ได้นำมาใช้ แต่อย่างไรก็ตาม คำว่า พลเมือง ก็มีการนำกลับมาใช้อีกในช่วงของ

การปฏิวัติในประเทศอังกฤษ สหรัฐอเมริกา และฝรั่งเศสในปลายศตวรรษ ๑๘ ซึ่งการเป็นพลเมืองมีหลายมิติ การที่จะเป็นพลเมืองได้นั้น จะต้องมียอดประกอบดังต่อไปนี้ ๑) มีเอกลักษณ์ที่มาจากความเป็นสมาชิกของชุมชนทางการเมือง ๒) ยึดถือค่านิยม เฉพาะและอุดมคติ ๓) มีสิทธิและหน้าที่ ๔) มีส่วนร่วมทางการเมือง และ ๕) มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ การเมืองการปกครอง

ปริญญา เทวานฤมิตรกุล (๒๕๕๕) ระบุว่า ความเป็นพลเมือง (citizenship) ของระบอบประชาธิปไตย หมายถึง การเป็นสมาชิกของสังคมที่มีอิสรภาพควบคู่กับความรับผิดชอบ และมีสิทธิเสรีภาพควบคู่กับหน้าที่โดยมีความสามารถในการยอมรับความแตกต่างและเคารพกติกาในการอยู่ร่วมกัน พร้อมทั้งมีส่วนร่วมต่อความเป็นไปและการแก้ปัญหาของสังคมของตนเอง

ธัญชัช วิภัติภูมิประเทศ (๒๕๕๖) ระบุว่า พลเมือง หมายถึง สมาชิกของชุมชนหรือสังคมที่มีอำนาจในการปกครองตนเอง มีสิทธิเสรีภาพ หน้าที่ ความรับผิดชอบและร่วมแก้ไขปัญหาของสังคม ทั้งนี้ จะต้องมีคารพผู้อื่นและเคารพกติกาที่ใช้ร่วมกันในสังคม

ทิพย์พาพร ตันติสุนทร (๒๕๕๗) กล่าวว่า พลเมือง หมายถึง คนที่มีความสามารถในการแสดงความรับผิดชอบทั้งต่อตัวเองและส่วนรวม มีความรู้และช่วยตัดสินใจในปัญหาสำคัญ ๆ ของสังคม ชุมชน และ ประเทศ มีส่วนร่วมในความคิดอย่างอิสระ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (๒๕๕๗) ระบุว่าหน้าที่และความเป็นพลเมือง หมายถึง ภารกิจที่ บุคคลได้รับการปลูกฝัง/สร้างจิตสำนึกให้ประพฤติปฏิบัติตามหลักศีลธรรมและคุณธรรมทางศาสนา กฎหมาย ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมของชาติ ตลอดจนคำสั่งสอนของพ่อแม่ ครู อาจารย์ หรือจิตสำนึกที่ ถูกต้อง เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมและเป็นการสร้างคุณค่าของตนเองให้เป็นที่ยอมรับของสังคม สามารถ รับผิดชอบตนเองได้ ตลอดจนบุคคลนั้น ๆ จะต้องเสียสละความรู้ความสามารถของตนเองเพื่อประโยชน์ต่อ ส่วนรวมและความเจริญก้าวหน้าของประเทศ

จันทนา บุญญานวัตร์ (๒๕๕๙) ให้ความหมายว่า คุณลักษณะของความเป็นพลเมืองดี หมายถึง คุณลักษณะของนักเรียนที่มีการแสดงออกในทางที่ดีต่อตนเอง ต่อผู้อื่น และต่อสังคม เป็นพลเมืองดีตามความ ต้องการของสังคมปัจจุบัน

จากการศึกษาแนวคิดเรื่องพลเมืองดังข้างต้น อาจสรุปความหมายได้ว่า ความเป็นพลเมือง หมายถึง คุณลักษณะของบุคคลที่มีการแสดงออกถึงการมีความรู้ความเข้าใจ ความคิดหรือเจตคติ และการปฏิบัติตน ในทางที่ดีงามต่อตนเอง ต่อผู้อื่น และต่อสังคม ว่าเป็นบุคคลที่มีความรับผิดชอบต่อตนเอง รับผิดชอบต่อสังคม และมีความเคารพผู้อื่นตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยเพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตร่วมกันใน สังคมอย่างสันติสุข

๒. คุณลักษณะของพลเมือง

จากการศึกษาค้นคว้าคุณลักษณะของความเป็นพลเมือง นักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงคุณลักษณะของพลเมืองโดยสรุป ดังนี้

Westheimer และ Kahne (2004) ได้อธิบายถึงคุณลักษณะของความเป็นพลเมืองในแต่ละประเภท ซึ่งแบ่งออกเป็น ๓ กลุ่ม โดยใช้เกณฑ์การให้คุณค่าและการกระทำที่เกี่ยวข้องกับการเป็นพลเมืองที่ดี ประกอบด้วย พลเมืองที่มีความรับผิดชอบ (Personally Responsible Citizen) พลเมืองที่มีส่วนร่วม (Participatory Citizen) และพลเมืองที่มุ่งเน้นความเป็นธรรมต่อสังคม (Justice-Oriented Citizen) ดังปรากฏในตาราง ๒.๑

	พลเมืองที่มีความรับผิดชอบ	พลเมืองที่มีส่วนร่วม	พลเมืองที่มุ่งเน้นความเป็นธรรมต่อสังคม
การแสดงออก	<ul style="list-style-type: none"> - รับผิดชอบต่อชุมชน - ทำงานอย่างสุจริตและเสียภาษี ตามที่รัฐกำหนด - เคารพและปฏิบัติตามกฎหมาย - การรีไซเคิล และบริจาคโลหิต เพื่อสาธารณประโยชน์ - เป็นอาสาสมัครทำงานช่วยเหลือในกรณีเกิดวิกฤตการณ์ต่าง ๆ 	<ul style="list-style-type: none"> - เข้าร่วมเป็นสมาชิกชุมชนและพยายามที่จะร่วมพัฒนา ชุมชน - ดูแลชุมชนโดยพยายามที่จะดูแลความต้องการ สนับสนุน การพัฒนา ด้านเศรษฐกิจ หรือการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม - รับรู้ถึงกระบวนการทำงาน ของรัฐ - รับรู้กลยุทธ์ในการบรรลุซึ่ง งานที่ทำร่วมกัน 	<ul style="list-style-type: none"> - คิดเชิงวิพากษ์ต่อโครงสร้างของสังคม การเมือง และเศรษฐกิจ โดยพิจารณามากกว่าเหตุการณ์ที่ผิวเผิน - สืบค้นและนำเสนอประเด็นที่ไม่เป็นธรรมในสังคม - รับรู้เกี่ยวกับการเคลื่อนไหวทางสังคมแบบ มีประชาธิปไตย และรับรู้ ถึงผลกระทบเชิงระบบที่ เกิดขึ้น
ตัวอย่างการปฏิบัติ	<ul style="list-style-type: none"> - แบ่งปันอาหารเพื่อแก้ปัญหา ความอดอยากที่เกิดขึ้น 	<ul style="list-style-type: none"> - มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม แก้ปัญหาความอดอยาก 	<ul style="list-style-type: none"> - ค้นหาสาเหตุความอดอยากของคนเพื่อดำเนินการแก้ปัญหาจากรากเหง้าของปัญหา

	พลเมืองที่มีความรับผิดชอบ	พลเมืองที่มีส่วนร่วม	พลเมืองที่มุ่งเน้นความเป็นธรรมต่อสังคม
แนวคิดหลัก	- แก้ปัญหาทางสังคมและพัฒนา สังคม พลเมืองจะต้องมี คุณลักษณะที่ดี เช่น มีความ ซื่อสัตย์ มีความรับผิดชอบ เคารพ กฎหมาย และกติกากฎระเบียบทางสังคม	- แก้ปัญหาและพัฒนา สังคม พลเมืองจะต้องมีส่วนร่วม และ เป็นผู้นำในการวางระบบ และ โครงสร้างของสังคม	- แก้ปัญหาและพัฒนา สังคม พลเมืองจะต้อง ตั้งคำถาม แลกเปลี่ยนความคิด และ เปลี่ยนแปลงระบบและ โครงสร้างที่เป็นอยู่ของสังคมที่สร้าง ความไม่เป็นธรรม

ตารางที่ ๒.๑ ประเภทของพลเมือง (Kinds of Citizen)

ทิพย์พพร ตันติสุนทร (๒๕๕๔) ได้ระบุเกี่ยวกับคุณลักษณะของพลเมืองไทย ในระบอบประชาธิปไตย ว่า ประกอบด้วย

๑. การเป็นผู้ที่มีความรู้ มีการศึกษาและมีความสามารถที่จะมองเห็นและเข้าใจในสังคมของตนและสังคมโลก เหนือเช่นเป็นสมาชิกของสังคม
๒. ยึดถือประโยชน์ส่วนรวมและสังคมเป็นหลัก
๓. มีความรักในเสรีภาพและมีความรับผิดชอบ
๔. เคารพความเสมอภาค ความยุติธรรม
๕. มีความสามารถที่จะคิดวิเคราะห์ห้อย่างเป็นเหตุเป็นผล
๖. มีความเข้าใจเรื่องหลักสิทธิมนุษยชน และยอมรับความแตกต่างในความ เป็นพหุสังคม
๗. เคารพกฎหมาย และยึดหลักนิติรัฐ
๘. มีความรู้ ความเข้าใจต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและทางการเมือง (Political Literacy) และเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง (Political Participation) ในทุกระดับตั้งแต่ ชุมชน ท้องถิ่น ระดับชาติและ นานาชาติ
๙. ยึดมั่นในหลักสันติวิธี ไม่ใช้ความรุนแรงในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง

ถวิลวดี บุรีกุล และคณะ (๒๕๕๕) ได้ศึกษาประเด็นความสำคัญที่แสดงถึง
 คุณสมบัติของความเป็น พลเมืองในทัศนะของประชาชนชาวไทย พบว่า ตัวชี้วัด
 ที่แสดงคุณสมบัตินี้ของความเป็นพลเมืองที่มีอยู่ใน สังคมไทย สามารถแบ่งเป็น ๓ กลุ่ม คือ
 ความเป็นพลเมืองที่ให้ความสำคัญกับวิถีวัฒนธรรม (Traditionalist/Minimalist) ความเป็นพลเมือง
 ที่ให้ความสำคัญกับชุมชนของตน (Community Oriented Citizenship) และความเป็นพลเมือง
 ที่ให้ความสำคัญกับอิสรภาพและความก้าวหน้า ทันสมัย (Modern/Liberal Progressive)
 โดยมีรายละเอียดองค์ประกอบของความเป็นพลเมืองแต่ละประเภท ดังปรากฏในตาราง ๒.๒

คุณสมบัติของความเป็นพลเมือง ที่ประชาชนมี	องค์ประกอบ
๑. ความเป็นพลเมืองที่ให้ความสำคัญกับ วิถี วัฒนธรรม (Traditionalist/Minimalist)	<ul style="list-style-type: none"> - ไปใช้สิทธิเลือกตั้งเสมอ - เคารพผู้อาวุโสกว่า - เสียสละเวลาทำงานเพื่อส่วนรวม - ปฏิบัติตามกฎหมาย - ปฏิบัติตามหลักศาสนา - มีความภูมิใจในการเป็นคนไทย - เต็มใจที่จะเสียภาษี
๒. ความเป็นพลเมืองที่ให้ความสำคัญกับ ชุมชนของตน (Community Oriented Citizenship)	<ul style="list-style-type: none"> - เสียสละเวลาทำงานเพื่อส่วนรวม - บริจาคโลหิต/เงิน/สิ่งของ/แรงงาน - รักษาสิ่งแวดล้อมโดยการนำกลับไปใช้ใหม่/ ช่วยปลูกต้นไม้/แยกขยะ
๓. ความเป็นพลเมืองที่ให้ความสำคัญกับ อิสรภาพและความก้าวหน้า ทันสมัย (Modern/Liberal Progressive)	<ul style="list-style-type: none"> - สามารถเปรียบเทียบนโยบายของพรรคและ ผู้สมัครรับเลือกตั้ง - มีความรู้เกี่ยวกับการเมืองการปกครอง - สามารถวิเคราะห์และแสดงความคิดเห็น ทางการเมือง - สามารถคุยเรื่องการเมืองนานาชาติ - เป็นสมาชิกกลุ่ม/สมาคม/สหภาพ/ชมรม เป็นต้น - ติดตามการทำงานของนักการเมืองและ ข้าราชการ

ตารางที่ ๒.๒ คุณสมบัติของความเป็นพลเมืองที่ประชาชนชาวไทย

๓. การจัดการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง

การเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศ นับเป็นเป้าหมายสำคัญประการหนึ่งสำหรับการจัดการศึกษาเพื่อ สร้างสังคมไทยในอนาคตซึ่งการปลูกฝังและพัฒนาให้คนในประเทศเป็นพลเมืองที่มีความรู้ มีคุณธรรม เป็น พลเมืองที่ดีของประเทศ จำเป็นต้องเริ่มต้นที่การศึกษาเนื่องจากการศึกษาเป็นรากฐานของการพัฒนา ดังเช่น พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ และแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ ๒ พ.ศ.๒๕๔๕ ได้กำหนดความมุ่งหมาย และหลักการของการจัดการศึกษาว่า ต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ

สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษา ผลประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญา ท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากลตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง จากหลักการดังกล่าวประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองมาโดยตลอด ทั้งนี้การพัฒนาหลักสูตรพลเมืองเพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจ ทักษะ เจตคติและ ค่านิยมของความเป็นพลเมือง มีการเรียกหลักสูตรวิชาพลเมืองแตกต่างกันไปในแต่ละยุคสมัย (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, ๒๕๕๙. หน้า ๒๘-๒๙) อาทิหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔ มีการกำหนดกลุ่มสาระตามหลักสูตร ออกเป็น ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้แก่ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี ภาษาต่างประเทศ โดยกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สำคัญในหลักสูตร โดยออกแบบมาเพื่อส่งเสริมศักยภาพการเป็นพลเมืองแก่ผู้เรียน ซึ่งองค์ความรู้ของกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ประกอบด้วย ๕ สาระ ได้แก่ ๑) ศาสนา ศิลปะ จริยธรรม ๒) หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ๓) เศรษฐศาสตร์ ๔) ประวัติศาสตร์ และ ๕) ภูมิศาสตร์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ มีการจัดวิชาหน้าที่พลเมืองไว้ในกลุ่มสาระ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในกลุ่มสาระที่ ๒ หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม รวมถึงกำหนดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนด้านกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริม ให้ผู้เรียนบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ชุมชน และท้องถิ่นตามความสนใจในลักษณะอาสาสมัคร เพื่อแสดงถึงความรับผิดชอบ ความดีงาม ความเสียสละ

ต่อสังคม มีจิตสาธารณะ ทั้งนี้ ในรายละเอียดของ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ได้กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ที่เกิดกับผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขในฐานะ เป็นพลเมืองไทยและพลโลก ดังนี้

๑. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
๒. ซื่อสัตย์สุจริต
๓. มีวินัย
๔. ใฝ่เรียนรู้
๕. อยู่อย่างพอเพียง
๖. มุ่งมั่นในการทำงาน
๗. รักความเป็นไทย
๘. มีจิตสาธารณะ

การจัดการเรียนการสอนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความเป็นพลเมืองของผู้เรียน ในหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ได้ระบุไว้อย่างชัดเจนในกลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด อันจะเป็น กลไกสำคัญในการขับเคลื่อนพัฒนาการศึกษาทั้งระบบเพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในแต่ละ ระดับชั้น (กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๕๑)

ต่อมาในปี ๒๕๕๗ คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ได้มีคำสั่งให้มีการจัดการเรียน การสอนวิชา ประวัติศาสตร์และหน้าที่พลเมืองให้กับเด็กและเยาวชน เนื่องด้วยเห็นความสำคัญว่า การจัดการศึกษา มี วัตถุประสงค์เพื่อสร้างและพัฒนาเยาวชนให้เติบโตเป็นพลเมืองที่ดีและมีคุณภาพ จึงจำเป็นต้องปลูกฝังหน้าที่ พลเมืองให้กับเยาวชนโดยการสอดแทรกให้ความรู้ในเรื่องความเป็นไทย รักชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ความเป็นพลเมืองที่ดีในระบอบประชาธิปไตย ความปรองดอง สมานฉันท์ ความมีวินัยในตัวเอง โดยการปรับวิชาหน้าที่พลเมืองที่มีอยู่ในกลุ่มวิชาศาสนา ศิลธรรม เศรษฐศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ให้แยกออกมาเป็นรายวิชา บังคับเลือก มีหน่วยการเรียนรู้ ๑ หน่วยกิต กำหนดชั่วโมงการเรียนรู้ ๔๐ ชั่วโมงต่อปี ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ถึงมัธยมศึกษาปีที่ ๓ และ เรียน ๒ หน่วยกิต ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยกำหนดชั่วโมงการเรียนรู้ ๘๐ ชั่วโมง ในระยะเวลา ๓ ปี และกำหนดให้นักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติต้องเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทย และวิชาหน้าที่ พลเมืองด้วย

คำอธิบายรายวิชาเพิ่มเติมหน้าที่พลเมืองในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดกรอบคำอธิบายรายวิชาเพิ่มเติมหน้าที่พลเมือง ดังนี้ (สำนักงานเลขาธิการ สภาการศึกษา, ๒๕๕๙)

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิชาหน้าที่พลเมือง เน้นการอนุรักษ์มารยาทไทย เอื้อเพื่อเผื่อแผ่ และเสียสละต่อสังคม เห็นคุณค่าและอนุรักษ์ขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทย เป็นแบบอย่างของความรักชาติ ศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย มีส่วนร่วมและรับผิดชอบในการตัดสินใจ ตรวจสอบข้อมูลเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจในกิจกรรมต่าง ๆ ยอมรับความหลากหลายทางสังคมวัฒนธรรมในภูมิภาคเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้ อยู่ร่วมกันอย่างสันติ พึ่งพาซึ่งกันและกัน มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาความขัดแย้ง โดยสันติวิธี ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง มีส่วนร่วม และแนะนำผู้อื่นให้อนุรักษ์และยกย่องผู้มีมารยาทไทย เอื้อเพื่อเผื่อแผ่และเสียสละ เห็นคุณค่า อนุรักษ์ สืบสานและ ประยุกต์ขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย เป็นแบบอย่างและมีส่วนร่วมในการ จัดกิจกรรมที่แสดงออกถึงความรักชาติ ยึดมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ เป็นพลเมืองดี ตามวิถีประชาธิปไตย มีส่วนร่วมและรับผิดชอบในการตัดสินใจ ตรวจสอบข้อมูล ตรวจสอบการทำหน้าที่ของบุคคล เพื่อประกอบการตัดสินใจ เห็นคุณค่าของการอยู่ร่วมกันในภูมิภาคต่างๆ ของโลกอย่างสันติ และพึ่งพากันและกัน มีส่วนร่วมและเสนอแนวทางการป้องกันปัญหาความขัดแย้งปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตัวเอง

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย วิชาหน้าที่พลเมือง เน้นการมีส่วนร่วมและแนะนำผู้อื่นให้อนุรักษ์และเผยแพร่มารยาทไทยสู่สาธารณะ เห็นคุณค่า อนุรักษ์ สืบสาน ประยุกต์และเผยแพร่นขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย เป็นแบบอย่าง มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม และ สนับสนุนให้ผู้อื่นแสดงออกถึงความรักชาติ ยึดมั่นในศาสนาและเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์เป็นแบบอย่าง เป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย ประยุกต์ใช้กระบวนการประชาธิปไตยในการวิพากษ์ประเด็นนโยบาย สาธารณะที่ตนสนใจ มีส่วนร่วมและตัดสินใจเลือกตั้งอย่างมีวิจารณญาณ รู้ทันข่าวสารและรู้ทันสื่อ คาดการณ์ เหตุการณ์ล่วงหน้าบนพื้นฐานของข้อมูล ยอมรับในอัตลักษณ์และเคารพความหลากหลายในสังคมพหุวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ และพึ่งพาซึ่งกันและกัน ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตัวเอง แนะนำผู้อื่น และยกย่องบุคคลที่มีความเอื้อเพื่อเผื่อแผ่และเสียสละ เป็นแบบอย่าง มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมและสนับสนุนให้ผู้อื่นแสดงออกถึงความรักชาติ ยึดมั่นในศาสนา และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ เป็นแบบอย่างประยุกต์และเผยแพร่มรดกพระบรมราชาบาท หลักการทรงงานและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแบบอย่าง และส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้อื่นเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย ประยุกต์ใช้กระบวนการประชาธิปไตยในการวิพากษ์ประเด็นนโยบายสาธารณะที่ตนสนใจ มีส่วนร่วมและตัดสินใจเลือกตั้งอย่างมีวิจารณญาณ รู้ทันข่าวสารและรู้ทันสื่อ คาดการณ์ เหตุการณ์ล่วงหน้าบนพื้นฐานของข้อมูล มีส่วนร่วมในการ แก้ปัญหาเมื่อเกิดความขัดแย้งโดยสันติวิธี และสร้างเครือข่ายการป้องกันปัญหาความขัดแย้ง ปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตัวเอง

จากสาระสำคัญของส่วนที่เกี่ยวข้องดังกล่าว กระทรวงศึกษาธิการได้มีการดำเนินงานพัฒนาทั่วโลก การขับเคลื่อนการจัดการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองเพื่อให้บรรลุผลอย่างเป็นรูปธรรม โดยแต่งตั้ง คณะกรรมการพัฒนาการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองขึ้นและจัดทำยุทธศาสตร์พัฒนาการศึกษาเพื่อสร้าง ความเป็นพลเมือง พ.ศ.๒๕๕๓-๒๕๖๑ โดยประกอบด้วย ๔ ยุทธศาสตร์ ได้แก่

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองสำหรับเด็ก และเยาวชน

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองสำหรับผู้ใหญ่ ครอบครัว และชุมชน

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การสร้างพลเมืองในวงกว้างและการสร้างความตระหนักในสังคมโดยใช้ สื่อมวลชน

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การเชื่อมประสานเครือข่ายภาครัฐและเอกชน

ทั้งนี้ ตามหลักการของยุทธศาสตร์พัฒนาการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง พ.ศ.๒๕๕๓-๒๕๖๑ ได้กำหนดคุณสมบัติของความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย ไว้ ๖ ประการ ดังต่อไปนี้

๑. ฟังตนเองและรับผิดชอบตนเองได้ ไม่อยู่ภายใต้การครอบงำของระบบอุปถัมภ์
๒. เคารพสิทธิผู้อื่น ไม่ใช้สิทธิเสรีภาพของตนไปละเมิดสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่น (ทั้งนี้ เป็นไปตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๘ ที่บัญญัติว่า “บุคคลย่อมใช้...สิทธิและเสรีภาพของตนได้เท่าที่ไม่ละเมิดสิทธิ เสรีภาพของบุคคลอื่น”)
๓. เคารพความแตกต่าง มีทักษะในการฟังและยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างจากตนเอง
๔. เคารพหลักความเสมอภาค เคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้อื่น และเห็นคนเท่าเทียมกัน มองคนเป็นแนวระนาบ ไม่ใช่แนวตั้ง
๕. เคารพกติกา เคารพกฎหมาย ใช้กติกาในการแก้ปัญหา ไม่ใช่กำลังและยอมรับผลของการละเมิดกฎหมาย
๖. รับผิดชอบต่อสังคม ตระหนักว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคม กระตือรือร้นที่จะรับผิดชอบต่อสังคม และร่วมแก้ไขปัญหาสังคมโดยเริ่มต้นที่ตนเอง

คุณลักษณะของความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยดังกล่าว เกิดขึ้นได้จากการเรียนรู้และ ฝึกฝน ผ่านกิจกรรมและการลงมือปฏิบัติของผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนสามารถคิดและพัฒนาคุณลักษณะเพื่อสร้าง ความเป็นพลเมืองซึ่งแนวทางหรือกลไกการดำเนินงานเพื่อให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องนำยุทธศาสตร์ดังกล่าว ไปสู่การปฏิบัติ มีดังนี้

๑. รัฐบาลกำหนดให้การพัฒนาการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองเป็นวาระแห่งชาติ ที่ทุกภาคส่วนของสังคมต้องให้ความสำคัญและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างโดยมีมาตรการให้คุณให้โทษควบคู่กันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด

๒. กำหนดแนวทางการดำเนินงานของแต่ละองค์กรหลักของกระทรวง ศึกษาธิการ ที่ชัดเจน และจัดทำแผนปฏิบัติการรวมทั้งการประสานงานบูรณาการระหว่างหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

๓. ต้องมีหน่วยงานกลางเพื่อทำหน้าที่ดำเนินการจัดกิจกรรม ประสานงานเครือข่าย อย่างเป็น ระบบ เกิดการระดมทรัพยากรทั้งบุคคล และงบประมาณ ทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้เห็นผลอย่างจริงจัง

๔. ให้องค์กรหลักของกระทรวงศึกษาธิการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ ขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองให้เป็นรูปธรรม และดำเนินการ ในลักษณะ ภาคีเครือข่ายร่วมกับภาคประชาสังคม ภาคประชาชน และกระทรวงอื่น ๆ

๕. ให้มีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานความเป็นพลเมืองด้วยวิธีการ ที่หลากหลายทุกระดับเพื่อให้สะท้อนความเปลี่ยนแปลงของผู้เรียน (Outcome) ตลอดจนสืบค้น ตัวอย่างที่ดีสำหรับเผยแพร่ ขยายผลโดยมีการประเมินผลทุก ๑ ปี

นอกจากนี้ กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดกลยุทธ์และแนวทางการดำเนินงาน เพื่อปลูกฝังและ ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในด้านจิตสำนึกของความเป็นพลเมือง การคำนึงถึงประโยชน์ ส่วนรวมและยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ซึ่งปรากฏ ตามแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

แผนพัฒนาการศึกษาของ กระทรวงศึกษาธิการ	กลยุทธ์และแนวทางการดำเนินงาน
แผนพัฒนาการศึกษาของ กระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ ๑๑ พ.ศ.๒๕๕๕- ๒๕๕๙	<p>ข้อ ๔ ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมและความเป็นพลเมือง ในระบบการศึกษา</p> <p>๔.๑ สร้างกระบวนการเรียนรู้ ปลูกจิตสำนึกให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และมีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ ตามหลัก ปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง</p> <p>๔.๒ บูรณาการการเรียนรู้ให้หลากหลาย ทั้งด้านวิชาการ ทักษะชีวิต ศิลปะ ดนตรี วัฒนธรรม ศาสนา และความเป็นไทย</p> <p>๔.๓ พัฒนาระบบการเรียนรู้และจัดกิจกรรมเชิงปฏิบัติ เพื่อพัฒนา ความเป็น พลเมือง ปลูกฝัง เสริมสร้าง ความ</p>

แผนพัฒนาการศึกษาของ กระทรวงศึกษาธิการ	กลยุทธ์และแนวทางการดำเนินงาน
	<p>มีวินัย ความสามัคคี และยึดมั่นในการปกครอง ระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข</p> <p>๔.๔ สร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถาบันครอบครัว สถาบัน ศาสนา สถานศึกษาในการบ่มเพาะและพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมให้กับผู้เรียน ทุกระดับ/ ประเภทการศึกษา</p>
<p>แผนพัฒนาการศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๐- ๒๕๖๔)</p>	<p>กลยุทธ์ : ข้อ ๕ ส่งเสริมความเป็นพลเมืองตามหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระบบการศึกษาอย่างเข้มข้น</p> <p>แนวทางการดำเนินงาน :</p> <p>ข้อ ๒.๑ ลดวิชาเรียนในชั้นเรียนและบูรณาการวิชา เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีเวลาพัฒนาทักษะการเรียนรู้นอกห้องเรียน ให้เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละระดับช่วงชั้น ส่งเสริมการพัฒนาการ ดำเนินชีวิตและจิตอาสาต่อการ พัฒนาชุมชน สังคม และ ประเทศชาติ และจัดกิจกรรมเสริมทักษะผู้เรียนให้ สอดคล้องกับ นโยบายการปรับลดเวลาเรียนในชั้นเรียน รวมทั้งจัดการเรียนรู้ โดย บูรณาการวิชาประวัติศาสตร์ หน้าที่พลเมือง ศิลธรรมในทุกกลุ่ม สาระการเรียนรู้</p>

ตารางที่ ๒.๓ กลยุทธ์และแนวทางการดำเนินงานแผนพัฒนาการศึกษาของ
กระทรวงศึกษาธิการ

ปริญญญา เทวานฤมิตรกุล (๒๕๕๙) ได้กล่าวถึงการศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองและ
ตัวอย่าง จากต่างประเทศไว้ว่า การเห็นคนเท่าเทียมกัน การยอมรับในความแตกต่าง

การเคารพสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น และการรับผิดชอบต่อสังคม อันเป็นลักษณะของ
พลเมืองในระบอบประชาธิปไตย ไม่ใช่เรื่องที่จะเกิดขึ้นมาได้เองตามธรรมชาติหากจะต้องมีการเรียนรู้
และฝึกฝนความเป็นพลเมืองจึง จะเกิดขึ้นมาได้โดยยกตัวอย่าง วิธีการของการศึกษาเพื่อความ
เป็นพลเมืองในประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศเยอรมนี สิ่งแรกที่เด็กจะต้องเรียนในโรงเรียนอนุบาล
คือเมื่อมีความขัดแย้งหรือมีการทะเลาะกัน ห้ามตีกัน เมื่อทะเลาะกันครูจะจับแยกกัน ทันที่ และ

จะให้เรียนรู้กติกาพื้นฐานประการแรกของการอยู่ร่วมกันในสังคมตามระบอบประชาธิปไตย คือถ้าขัดแย้งกัน ห้ามใช้ความรุนแรง เมื่อขึ้นชั้นประถมศึกษา เด็กจะเรียนรู้เรื่องของความรับผิดชอบ ซึ่งเป็นสิ่งที่ กำกับการใช้สิทธิเสรีภาพโดยจะถูกฝึกฝนให้รับผิดชอบตนเอง รับผิดชอบต่อผู้อื่นและรับผิดชอบต่อสังคมทุกคนมีสิทธิเสรีภาพแต่ต้องไม่ใช้สิทธิเสรีภาพของตนไปละเมิดสิทธิเสรีภาพของคนอื่น และทำสิ่งใดจะต้องคำนึงถึงอยู่เสมอว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของสังคม สังคมจะดีขึ้นหรือแย่ลงก็อยู่ที่การกระทำของคนในสังคม เด็กในประเทศที่มีการศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองจึงมีสิทธิเสรีภาพมากขึ้น ตามวัยที่โตขึ้นพร้อม ๆ กับมีความรับผิดชอบมากขึ้นตามไปด้วยและไม่ใช้เรียนรู้แต่การแข่งขัน (Competition) แต่จะต้องเรียนรู้เรื่อง การประนีประนอม (Compromise) และการทำงานร่วมกับคนอื่น (Cooperation) เพราะประชาธิปไตยคือการอยู่ร่วมกันในสังคมจึงต้องสอนให้เด็กเรียนรู้ที่จะแก้ไขความขัดแย้ง เรียนรู้ที่จะตกลงกัน และเรียนรู้ที่จะทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่น

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าการจัดหลักสูตรการศึกษาเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองของแต่ละ ระดับการศึกษาของไทย มีการกำหนดเนื้อหาสาระและเวลาเรียนไว้อย่างชัดเจน โดยมีการกำหนดรายละเอียด เนื้อหามากน้อยแตกต่างกันตามช่วงวัยของผู้เรียนรวมทั้งกระทรวงศึกษาธิการยังได้ให้ความสำคัญโดยพัฒนาหลักสูตรการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง

ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับจิตสาธารณะ

๑. ความหมายของจิตสาธารณะ

ความหมายของคำว่าจิตสาธารณะ (Public Mind) หรือจิตสำนึกสาธารณะ (Public Consciousness) เป็นคำบ่งบอกถึงพฤติกรรมที่หลากหลายแต่มีความหมายเดียวกัน เช่น การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม การช่วยกันดูแลรักษาสาธารณะสมบัติการมีความรับผิดชอบต่อ เป็นต้น จึงมีผู้ให้คำจำกัดความไว้หลากหลายดังต่อไปนี้

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (๒๕๔๒ : ๑๔) ได้ให้ความหมายจิตสาธารณะว่าเป็นการรู้จักเอาใจใส่เป็นธุระและเข้าร่วมในเรื่องของส่วนรวมที่เป็นประโยชน์ต่อชาติ

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (๒๕๔๓ : ๑๗) ให้ความหมายของจิตสาธารณะว่า หมายถึงความคิดที่ไม่เห็นแก่ตัวมีความปรารถนาที่จะช่วยเหลือช่วยแก้ปัญหาให้ผู้อื่นหรือสังคมพยายาม คว้าโอกาสที่จะช่วยเหลืออย่างจริงจังและมองโลกในแง่ดีบนพื้นฐานของความเป็นจริง

บุญสม ธรรมชาศิริพจน์ (๒๕๔๒ : ๗๑ - ๗๓) ใช้คำว่า จิตสำนึกที่ดีในสังคม สังคมในที่นี้ หมายถึง สังคมในชุมชนของตน การปฏิบัติตนให้มีจิตสำนึกที่ดีต่อชุมชนของตน คือ การปฏิบัติตนและการมีส่วนร่วมที่ดีในกิจกรรมของชุมชน การช่วยกันดูแลชุมชนของตน การให้ความร่วมมือ การเสียสละกำลังกาย กำลังทรัพย์เพื่อการรักษาความปลอดภัยในชุมชนเพื่อสาธารณูปโภคใน ชุมชน การให้ความเป็นมิตรและมีน้ำใจต่อกัน

สุชาติ จักรพิสุทธิ์ (๒๕๔๔ : ๒๒) ให้ความหมายจิตสาธารณะว่า เป็นคุณธรรมหรือข้อเรียกร้องสำหรับส่วนรวมในสภาพการณ์ที่เกิดความไม่ปกติสุข ความร่วมมือของพลเมืองในการกระทำเพื่อบ้านเมือง

หทัย อาจเปรุ (๒๕๔๔ : ๓๗) ให้ความหมาย จิตสาธารณะว่า คือ ความตระหนักของบุคคลถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม ทำให้เกิดความรู้สึกปรารถนาที่จะช่วยเหลือสังคม ต้องการเข้าไป แก้วิกฤตการณ์โดยรับรู้ถึงสิทธิควบคู่ไปกับหน้าที่และความรับผิดชอบ สำนึกถึงพลังของตนว่าสามารถร่วมแก้ไขปัญหาได้และลงมือกระทำ เพื่อให้เกิดการแก้ปัญหาด้วยวิธีการต่าง ๆ โดยการเรียนรู้และแก้ไขปัญหาาร่วมกันกับคนในสังคม

ชาย โพธิ์สิตา และคณะ (๒๕๔๐ : ๑๔ – ๑๕) ใช้คำว่า จิตสำนึกต่อสาธารณะสมบัติ และให้ความหมายในเชิงพฤติกรรมไว้ว่า คือ การใช้สาธารณสมบัติอย่างรับผิดชอบหรือการ รับผิดชอบต่อสาธารณสมบัติซึ่งมีนัยสองประการ ได้แก่ ๑) การรับผิดชอบต่อสาธารณสมบัติด้วยการหลีกเลี่ยงการใช้และการกระทำที่จะก่อให้เกิดความชำรุดเสียหายต่อสาธารณสมบัติ นั้น ๆ รวมไปถึงการถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลสาธารณสมบัติในวิสัยที่ตนสามารถ ทำได้ ๒) การเคารพสิทธิการใช้สาธารณสมบัติของผู้อื่น โดยการคำนึงว่าคนอื่น ก็มีสิทธิในการใช้ เช่นเดียวกันจะต้องไม่ยึดสาธารณสมบัตินั้นไว้เป็นของส่วนตัว และไม่ปิดกั้นโอกาสการใช้ ประโยชน์สาธารณสมบัติของผู้อื่น

วิรัตน์ คำศรีจันทร์(๒๕๔๔ : ๖) ให้ความหมาย จิตสาธารณะว่า หมายถึง กระบวนการ คิดและลักษณะของบุคคล ที่มีการปฏิบัติโดยมีกระบวนการในระดับบุคคล ไปสู่สาธารณะมีความ รักและรู้สึกเป็นเจ้าของสาธารณะ ต้องการที่จะทำประโยชน์มากกว่าที่จะรับจากสาธารณะ

ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร และคณะ (๒๕๔๗: ๒ – ๓) ให้ความหมายของจิตสาธารณะว่า หมายถึง การรู้จักเอาใจใส่เป็นธุระและเข้าร่วมในเรื่องของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม โดยพิจารณาจากความรู้ความเข้าใจหรือพฤติกรรมที่แสดงออกถึงลักษณะ ดังนี้

๑. การหลีกเลี่ยงการใช้หรือการกระทำที่จะทำให้เกิดการชำรุดเสียหายต่อของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม และการถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลรักษา ของส่วนรวมในวิสัยที่ตนสามารถทำได้

๒. การเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม โดยไม่ยึดครองของส่วนรมนั้นเป็นของตนเอง ตลอดจนไม่ปิดกั้นโอกาสของบุคคลอื่นที่จะใช้ของส่วนรมนั้น

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (๒๕๕๒ : ๑๗) ให้ความหมายจิตสาธารณะว่าเป็นการกระทำด้วยจิตวิญญูณที่มีความรักความห่วงใย ความเอื้ออาทรต่อคนอื่นและสังคมโดยรวม การมีคุณธรรม จริยธรรม และการไม่กระทำที่เสื่อมเสียหรือเป็นปัญหาต่อสังคม ประเทศชาติ การมีจิตที่คิด สร้างสรรค์เป็นกุศล และมุ่งทำกรรมดีที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม คิดในทางที่ดี ไม่ทำลาย เบียดเบียนบุคคล สังคม วัฒนธรรมประเทศชาติและสิ่งแวดล้อม การกระทำและคำพูดที่มาจาก ความคิดที่ดีการลดความขัดแย้งและการให้ช่วยเหลือและกำลังใจต่อกันเพื่อให้สังคมโดยรวมมีความสุข

ดังนั้น จิตสาธารณะ หมายถึง พฤติกรรมของนักเรียนที่รู้จักดูแลเอาใจใส่และกระทำการอันเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม มีความรักและความรู้สึกเป็นเจ้าของสาธารณะร่วมกัน รักษา สมบัติส่วนรวม ไม่ทำลายสมบัติของส่วนรวม พร้อมทั้งจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมสาธารณะ รับผิดชอบต่อปัญหาที่เกิดขึ้นและมีส่วนร่วมในการหาแนวทางแก้ไข รวมทั้งติดตามประเมินผลปัญหานั้น ตลอดจนอาสาทำบางอย่างเพื่อส่วนรวมด้วยความสมัครใจ

๒. ความสำคัญของจิตสาธารณะ

การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมด้านจิตสาธารณะกับบุคคลต่าง ๆ ให้ความยอมรับผิดชอบ ต่อตนเองและสังคมหรือสาธารณะ จะเป็นการสร้างคุณธรรมจริยธรรม ให้เกิดขึ้นกับบุคคล โดยทั่วไป โดยเฉพาะเด็กและเยาวชน รวมทั้ง ประชาชนทั่วไป สิ่งเหล่านี้เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นจากภายในกายของคน "จิตสาธารณะ" เป็นความสำคัญในการปลูกจิตสำนึกให้ผู้คนรู้จัก การเสียสละ การร่วมแรงร่วมใจร่วมมือในการทำประโยชน์เพื่อสังคมและส่วนรวม อีกทั้งจะช่วยลด ปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเองและสังคม การช่วยกันพัฒนาคุณภาพชีวิต อันจะเป็นหลักการในการ ดำเนินชีวิต เป็นการแก้ปัญหาและสร้างสรรค์เพื่อให้เกิดประโยชน์สุขกับสังคมอย่างได้ผลเป็น เิงประจักษ์ได้ ดังนั้นพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช ๒๕๔๒ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๔๕ หมวด ๑ บททั่วไปที่ว่าด้วยความมุ่งหมายและหลักการ มาตราที่ ๗ ได้แสดงถึงความพยายามที่จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคน ได้ระบุไว้อย่างชัดเจนใน “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช ๒๕๔๒” (๒๕๔๒) ว่า ในกระบวนการเรียนรู้ต้อง มุ่งปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทยรู้รักษา ผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ บนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็ม

ตามศักยภาพ จึงกำหนด เป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐานผู้เรียนจะต้องมีคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์เห็นคุณค่าของตนเองมีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรม ของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยีและมีทักษะชีวิต พร้อมทั้ง มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดีมีสุขนิสัยและรักการออกกำลังกาย มีความรักชาติ มีจิตสำนึก ในการเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญา ไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๕๑ : ๒-๓)

นอกจากการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง ๘ กลุ่มสาระแล้ว ในส่วนของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนก็ถือเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง ซึ่งหลักสูตรได้จำแนกกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็น ๓ ลักษณะ คือ (๑) กิจกรรมแนะแนว (๒) กิจกรรมนักเรียน และ (๓) กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณะประโยชน์ซึ่งเป็นหน้าที่ของโรงเรียนทุกแห่งจะต้องเน้นการสร้างเยาวชนที่มีความสมดุลนักเรียนต้อง “เป็นคนเก่ง เป็นคนดีมีคุณลักษณะและมีสมรรถนะตามที่หลักสูตรกำหนด ” (สุพัตร์ พิบูลย์, ๒๕๔๔ : ๓๔)

เวชพล อ่อนละมัย (๒๕๕๑) ได้ให้ความสำคัญของจิตสาธารณะว่า จิตสาธารณะเป็นความ รับผิดชอบซึ่งเกิดจากภายใน คือความรู้สึกรู้จักคิด จิตใต้สำนึก ตลอดจนคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งอยู่ในจิตและส่งผลสู่การกระทำภายนอก ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น จะเห็นว่าเกิดจากการขาด จิตสำนึกของคนส่วนรวมในสังคมเป็นสำคัญ เช่น

๑. ปัญหายาเสพติด ซึ่งเกิดจากความเห็นแก่ตัวของผู้ขาย ไม่นึกถึงปัญหาที่เกิดขึ้นต่อไปกับสังคม

๒. ปัญหามลพิษต่างๆ ที่เกิดจากความไม่รับผิดชอบต่อ ขาดจิตสำนึก เช่น

๒.๑ การปล่อยน้ำเสียออกจากโรงงานโดยไม่ผ่านการบำบัด

๒.๒ การจอดรถโดยไม่ดับเครื่องยนต์ทำให้เกิดควันพิษ โดยเฉพาะในเมือง

๒.๓ ทรัพยากรป่าไม้ถูกทำลาย

๒.๔ ปัญหาเด็กถูกทอดทิ้ง

๒.๕ การใช้ทางเท้าสาธารณะเพื่อประโยชน์ส่วนตัว โดยไม่คำนึงถึงส่วนรวม

๒.๖ การทิ้งขยะลงแม่น้ำลำคลองและทางเท้า

๒.๗ การฉีดยาเร่งเนื้อแดงในสัตว์เลี้ยง โดยเฉพาะสุกร ซึ่งมีผลต่อโรคภัยไข้เจ็บ

ในมนุษย์เช่นโรคมะเร็ง เป็นต้น

จิตสาธารณะจึงเป็นสิ่งที่สำคัญในสังคม เยาวชนต้องให้ความสำคัญและตระหนักในสิ่งต่อไปนี้

๑. ความรับผิดชอบต่อตนเอง จิตสำนึกในความรับผิดชอบต่อตนเอง นับว่าเป็นพื้นฐาน ต่อความรับผิดชอบต่อสังคม ตัวอย่างความรับผิดชอบต่อตนเอง มีดังนี้

- ๑.๑ ตั้งใจศึกษาเล่าเรียนหาความรู้
- ๑.๒ รู้จักการออกกำลังกายเพื่อรักษาสุขภาพให้แข็งแรงสมบูรณ์
- ๑.๓ มีความประหยัด รู้จักความพอดี
- ๑.๔ ประพฤติตัวให้เหมาะสม ละเว้นการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสื่อมเสีย
- ๑.๕ ทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ
- ๑.๖ มีความรับผิดชอบ ตรงต่อเวลา สามารถพึ่งพาตนเองได้

๒. ความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นการช่วยเหลือสังคม ไม่ทำให้ผู้อื่นหรือสังคมเดือดร้อน ได้รับความเสียหาย เช่น

๒.๑ มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว เช่น เชื่อฟังพ่อแม่ ช่วยเหลืองานบ้าน ไม่ทำ ให้พ่อแม่เสียใจ

๒.๒ มีความรับผิดชอบต่อโรงเรียน ครูอาจารย์เช่น ตั้งใจเรียน เชื่อฟังคำสั่งสอนของครูอาจารย์ปฏิบัติตามกฎระเบียบวินัยของโรงเรียน ช่วยกันรักษาทรัพย์สินสมบัติของโรงเรียน

๒.๓ มีความรับผิดชอบต่อเพื่อนหรือบุคคลอื่นๆ เช่น ให้ความช่วยเหลือให้ คำแนะนำไม่เอาเปรียบ เคารพสิทธิซึ่งกันและกัน

๒.๔ มีความรับผิดชอบในฐานะพลเมือง เช่น ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบของสังคม ปฏิบัติตาม กฎหมาย รักษาทรัพย์สินของส่วนรวม ให้ความร่วมมือต่อสังคมฐานะพลเมือง ให้ความช่วยเหลือผู้อื่น

ไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม และสังคม สัจจร (๒๕๔๓ : ๒๒-๒๙) ได้ให้ความสำคัญของการมีจิต สาธารณะว่าการที่คนมาอยู่ร่วมกันเป็นสังคม ย่อมต้องมีความสัมพันธ์ในรูปแบบการพึ่งพากัน คนในสังคมซึ่งมีบทบาทหน้าที่แตกต่างกันไป ถ้าคนในสังคมขาดจิตสำนึกสาธารณะ นอกจากจะมีผลกระทบต่อบุคคล ครอบครัว องค์กรแล้ว การขาดจิตสำนึกสาธารณะยังมีผลกระทบต่อชุมชนระดับประเทศและระดับโลก ดังนี้

ผลกระทบต่อบุคคล ทำให้เกิดปัญหา คือ

๑. สร้างความเดือดร้อนให้กับตนเอง
๒. สร้างความเดือดร้อนให้กับผู้อื่น

ผลกระทบต่อครอบครัว ทำให้เกิดปัญหา คือ

๑. ความสามัคคีในครอบครัวลดน้อยลง
๒. การแก่งแย่ง ทะเลาะเบาะแว้งภายในครอบครัว

ผลกระทบระดับองค์กร ทำให้เกิดปัญหา คือ

๑. การแบ่งพรรคแบ่งพวกในองค์กร
๒. ความเห็นแก่ตัว แกร่งแย่งชิงดีชิงเด่น
๓. การเบียดเบียนสมบัติขององค์กร
๔. องค์กรไม่ก้าวหน้า ประสิทธิภาพและคุณภาพของงานลดลง

จากที่กล่าวมา จิตสาธารณะจึงเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่มีความสำคัญต่อชีวิต และความเป็นอยู่ของมนุษย์โดยส่วนรวม ที่ควรได้รับการปลูกฝังส่งเสริมให้เกิดขึ้นตั้งแต่วัยเด็ก เพราะในวัยเด็กจะสามารถเห็นความแตกต่าง คิดเปรียบเทียบ คิดแยกแยะเชื่อมโยงได้ซึ่งเด็ก จะเริ่มสนใจสิ่งแวดล้อมรอบตัวแทนการสนใจตนเอง เป็นการสร้างคุณธรรมจริยธรรมที่เกิดจาก ภายในเพื่อช่วยในการพัฒนาชีวิตและแก้ปัญหา มีความสร้างสรรค์ที่ทำให้เกิดประโยชน์แก่ สังคมในยุคเศรษฐกิจและวัฒนธรรมที่มีความเปลี่ยนแปลง

๓. คุณลักษณะของบุคคลที่มีจิตสาธารณะ

กระทรวงศึกษาธิการ (๒๕๕๓ : ๒๑๘) ได้ระบุ ตัวชี้วัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านการมีจิตสาธารณะ ไว้ดังนี้

ตัวชี้วัด ๑ ช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจและพึงพอใจ โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน โดย พิจารณาจากพฤติกรรมบ่งชี้

๑. ช่วยพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูทำงานด้วยความเต็มใจ
๒. อาสาทำงานให้ผู้อื่นด้วยกำลังกาย กำลังใจและกำลังสติปัญญาด้วยความ สมัคใจ
๓. แบ่งปันสิ่งของทรัพย์สินและอื่นๆ และช่วยแก้ปัญหาหรือสร้างความสุข ให้กับผู้อื่น

ตัวชี้วัด ๒ เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชนและสังคมโดยพิจารณา จากพฤติกรรมตัวบ่งชี้

๑. ดูแลรักษาสาธารณะสมบัติและสิ่งแวดล้อมวามเต็มใจ
๒. เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียนชุมชน และสังคม
๓. เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสิ่งที่ดีงามของส่วนรวม

ตาม สถานการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยความกระตือรือร้น

ยุทธนา วรณปิติกุล (๒๕๔๒ : ๑๘๑ - ๑๘๓) กล่าวถึง บุคคลที่มีจิตสำนึกสาธารณะ ว่าต้องมีคุณลักษณะ ดังนี้

๑. การทุ่มเทและอุทิศตน มีความรับผิดชอบต่อสังคม บุคคลไม่เพียงแต่ปฏิบัติ ตาม สิทธิเท่านั้น แต่ต้องปฏิบัติเพื่อช่วยเหลือให้บริการแก่บุคคลอื่น เพื่อพัฒนาสังคมด้วย อาทิ ถ้าต้องการให้ผู้แทนราษฎรมีความรับผิดชอบต่อความต้องการและประโยชน์ของประชาชน ประชาชน ก็ต้องให้ความใส่ใจและติดตาม ไม่เพียงทำการหย่อนบัตรเลือกตั้งเท่านั้นต้องเสียสละ เวลาให้ในการ เข้าไปมีส่วนร่วมกับการเมืองระดับท้องถิ่นและในสถาบันต่าง ๆ

๒. เคารพความแตกต่างระหว่างบุคคล จากกระแสปัจเจกชนนิยม ส่งผลให้คนในสังคมมีลักษณะปิดกั้นตนเอง ไม่ไว้วางใจผู้อื่น เลือคบเฉพาะกลุ่มที่มีความเหมือนกันไม่สนใจการเมืองทำให้ไม่สามารถปฏิบัติภารกิจของสังคม เพื่อผลประโยชน์ของส่วนรวมเกิดข้อขัดแย้ง การยุติข้อขัดแย้งโดยการฟังเสียงข้างมาก ไม่นำไปสู่ประโยชน์ของส่วนรวม ดังนั้นผู้มีจิตสำนึกสาธารณะต้องเป็นพลเมืองในฐานะที่เป็นเอกลักษณ์ทางการเมืองสมัยใหม่ มีความอดทนตระหนักรู้ว่าการมีส่วนร่วมไม่ทำให้ได้อย่างที่ต้องการเสมอไป ต้องเคารพและยอมรับ ความแตกต่างที่หลากหลายและหาวิธีอยู่ร่วมกับความขัดแย้ง โดยการแสวงหาทางออกร่วมกัน การจำแนกประเด็นปัญหา การใช้เหตุผลในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การตัดสินใจ ต้องมีการพูดแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกันให้มากที่สุด เพื่อหาข้อยุติสร้างการเข้าร่วมรับรู้ ตัดสินใจและผนึกกำลังเพื่อให้เกิดการยอมรับจากทุกฝ่าย

๓. คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวม คนในสังคมต้องคิดถึงการเมืองในฐานะกิจการเพื่อส่วนรวมและเพื่อคุณธรรมมากขึ้น

๔. การลงมือกระทำ การวิพากษ์วิจารณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นเพียงอย่างเดียว ไม่สามารถทำให้สถานการณ์ดีขึ้นต้องลงมือกระทำ โดยเริ่มจากครอบครัวในการวางพื้นฐานให้การอบรมด้านจริยธรรมของพลเมือง สถาบันการศึกษาไม่เพียงเป็นสถานที่ฝึกทักษะและให้ความรู้ ต้องรับช่วงต่อในการสร้างค่านิยมที่เหมาะสมต่อจากครอบครัวรวมทั้ง เครือข่ายสังคมที่เกิดขึ้น ระหว่างเพื่อนบ้านที่ทำงาน สโมสร สมาคมต่างๆ เชื่อมโยงบุคคลที่สนใจเรื่องของตนเข้าเป็น กลุ่มที่ใส่ใจผู้อื่น ช่วยดำรงรักษาประชาคม สังคมและกฎจริยธรรม รวมทั้งสถาบันที่มีอิทธิพลสูง ต่อสังคมคือ สถาบันศาสนาและสื่อมวลชนนับว่า มีบทบาทสำคัญในการร่วมสร้างให้สังคม เข้มแข็ง บุคคลที่มีลักษณะมีจิตสาธารณะจะต้องรู้ถึงขอบเขตของสิทธิเสรีภาพหน้าที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม เคารพกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับต่างๆตระหนักเสมอว่าตนเอง คือ ส่วนหนึ่งของสังคม ตระหนักถึงปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้นกับสังคมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ต้องช่วยกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม

๔. องค์ประกอบของจิตสาธารณะ

องค์ประกอบของจิตสาธารณะนั้น มีการแบ่งองค์ประกอบที่แตกต่างกันไปตามระดับอายุของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ซึ่งได้แบ่งองค์ประกอบของจิตสำนึกไว้ดังนี้ สมพงษ์สิงหะพล (๒๕๔๒ : ๑๕ – ๑๖) ได้กล่าวถึงจิตสาธารณะว่า มีอยู่ ๓ ด้านหลักๆ คือ

๑. จิตสำนึกเกี่ยวกับตนเอง (Self-Consciousness) เป็นจิตสำนึกเพื่อพัฒนาตนเอง ทำให้ตนเองเป็นบุคคลที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น จิตสำนึกด้านนี้การศึกษาไทยมุ่งเน้นปลูกฝังมานาน เกิดบ้างไม่เกิดบ้าง ไปตามสภาพการณ์เป็นจิตสำนึกแบบคลาสสิกที่ทุกสังคมพยายามเหมือนกันที่จะสร้างให้เกิดขึ้นให้ได้เช่น ความขยัน ความรับผิดชอบ ความมานะอดทน เป็นต้น เป็น จิตสำนึกที่ถูกปลูกฝังและมีมานานตามสภาพสังคมไทย

๒. จิตสำนึกเกี่ยวกับผู้อื่น (Others Oriented Consciousness) เป็นจิตสำนึกของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลของคนในกลุ่มชนหนึ่ง สังคมหนึ่ง เช่น ความเห็นอกเห็นใจ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความสามัคคีเป็นต้น เป็นจิตสำนึกที่คนไทยส่วนใหญ่ถูกหล่อหลอม มาจากพื้นฐานดั้งเดิมของวัฒนธรรมไทยอยู่แล้วสร้างกันได้ไม่ยากนัก

๓. จิตสำนึกเกี่ยวกับสังคมหรือจิตสำนึกสาธารณะ (Social or Public Consciousness) เป็นจิตสำนึกที่ตระหนักถึงความสำคัญในการอยู่ร่วมกัน หรือคำนึงถึงผู้อื่นที่ร่วมความสัมพันธ์ เป็นกลุ่มเดียวกัน เป็นจิตสำนึกที่คนไทยยังไม่ค่อยมีและขาดกันอยู่มาก เพราะพื้นฐานความเป็นมาของสังคมไทย สมควรที่จะรีบพัฒนาขึ้นโดยเร็ว เช่น จิตสำนึกด้านเศรษฐกิจ จิตสำนึกด้าน การเมืองจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อม จิตสำนึกด้านสุขภาพ เป็นต้น

นอกจากนี้มีการศึกษาองค์ประกอบของจิตสาธารณะ ในลักษณะการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และการอนุรักษ์สาธารณสมบัติต่างๆ มีการศึกษาองค์ประกอบที่แตกต่างกันไป และใช้คำที่แตกต่างกันไปตามระดับอายุของกลุ่มที่ศึกษา ดังรายละเอียด ดังนี้

สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์(๒๕๔๔ : ๒๖ - ๓๑) ได้กล่าวถึงจิตสาธารณะของเด็ก ใน ลักษณะของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมไว้ว่า วัยเด็กตั้งแต่แรกเกิดจนถึง ๘ ปีเป็นระยะที่สำคัญ ที่สุดของการพัฒนาการทั้งทางร่างกาย สติปัญญา อารมณ์จิตใจ สังคม และบุคลิกภาพ เป็นวัย ที่เรียกว่าช่วงแห่งพลังการเจริญเติบโตองงามสำหรับชีวิต แนวความคิดเหล่านี้เป็นสิ่งที่สืบเนื่องมาจากการมองเห็นทัศนคติของการที่เด็กมีพัฒนาการด้านต่างๆ แตกต่างจากเด็กวัยอื่นๆ ในช่วงชีวิตของความเป็นมนุษย์ ดังนั้น หลักการปลูกฝัง เด็กวัยนี้ให้เรียนรู้เกิดความรัก สิ่งแวดล้อมควรคำนึงถึงองค์ประกอบ ดังนี้

๑. หลักการเรียนรู้การเรียนรู้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมโดยอาศัยสภาพการณ์ประสบการณ์ต่างๆ ที่ได้รับ การเรียนรู้จะทำให้มนุษย์ปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ ต่าง ๆ ในชีวิตเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้

๒. กระบวนการปลูกฝังเด็กปฐมวัยให้รักสิ่งแวดล้อมประกอบด้วยปัจจัย ๕ ด้าน คือ การให้ความรู้การสร้างความเข้าใจ การสร้างกรอบแนวคิด การเสริมสร้างทักษะและ การเสริมสร้างเจตคติจากกระบวนการดังกล่าวจะต้องเริ่มจากการให้ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม โดยในลักษณะของรูปธรรม แล้วสร้างความเข้าใจ และความสำคัญของสิ่งแวดล้อมต่อตนเอง และมนุษย์แล้วสร้างกรอบแนวคิดให้เด็กรับรู้ว่าเป็นบริบท และเป็นปัจจัยสำคัญใน การดำรงชีวิตของมนุษย์การเสริมสร้างทักษะในการรักสิ่งแวดล้อม ต้องเกิดจากการจัด ประสบการณ์ต้องให้เด็กได้ปฏิบัติจริง และควบคู่กับการเสริมสร้างเจตคติที่ดีรู้จักการดูแล รักษาสิ่งแวดล้อมเห็นคุณค่าประโยชน์สิ่งแวดล้อมต่อตัวเอง ครอบครัว และสังคม เช่น การใช้ ทรัพยากรอย่างประหยัด ไม่เห็นแก่ตัว เกิดความรู้สึกผิดชอบชั่วดีทำเป็นตัวอย่างที่ดีต่อการ อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ชาย โพธิ์สิตา (๒๕๔๐ : ๑๔) ได้ศึกษาเรื่องจิตสำนึกต่อสาธารณะสมบัติ: ศึกษาในกรณี กรุงเทพมหานคร โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างหลายกลุ่ม คือ กลุ่มทางานราชการ รัฐวิสาหกิจหรือทำงานสำนักงาน กลุ่มที่ทางานรับจ้าง งานค้าขาย และธุรกิจส่วนตัว กลุ่มนักศึกษาที่สูง กว่ามัธยมและผู้ทรงคุณวุฒิโดยได้จัดองค์ประกอบของจิตสำนึกต่อสาธารณะสมบัติ๔ ด้าน คือ

๑. ความเข้าใจเกี่ยวกับสาธารณะสมบัติ
๒. ภาพสะท้อนจิตสำนึกต่อสาธารณะสมบัติ
๓. มาตรการเสริมสร้างจิตสำนึกต่อสาธารณะสมบัติ
๔. นโยบายและการบริหารจัดการ

โดยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม แบบทดสอบแบบสั้น แบบสัมภาษณ์การสัมภาษณ์แบบสนทนากลุ่ม การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกและได้สรุป ความหมายจิตสำนึกต่อสาธารณะสมบัติในเชิงพฤติกรรมไว้ว่า คือ การใช้สมบัติอย่างรับผิดชอบ หรือการรับผิดชอบต่อสาธารณะสมบัติซึ่งมีนัยสองประการ ได้แก่

๑. รับผิดชอบต่อสาธารณะสมบัติด้วยการหลีกเลี่ยงการใช้และการกระทำที่จะก่อให้เกิดความชำรุดเสียหายต่อสาธารณะสมบัตินั้นๆ รวมไปถึงการถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลสาธารณะสมบัติในวิสัยที่ตนสามารถทำได้

๒. การเคารพสิทธิในการใช้สาธารณะสมบัติของผู้อื่น เพราะสาธารณะสมบัติคือของทุกคนทั่วไปมีสิทธิในการเข้าถึงและการใช้ประโยชน์ดังนั้นการใช้สาธารณะสมบัติอย่างรับผิดชอบต่อตนเองจึงหมายถึงการใช้ของส่วนรวม โดยการคำนึงถึงว่าคนอื่นก็มีสิทธิในการใช้เช่นเดียวกันจะต้องไม่ยึดสาธารณะสมบัตินั้นไว้เป็นของส่วนตัวและไม่ปิดกั้นโอกาสในการใช้ประโยชน์ของผู้อื่น

หฤทัย อัจจุประ (๒๕๔๔ : ๔๖) ได้ใช้องค์ประกอบของการมีจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาพยาบาลปี๑ - ๔ ในสถาบันการศึกษาพยาบาลในเขตกรุงเทพมหานคร โดยศึกษาองค์ประกอบ การมีจิตสำนึกสาธารณะใน ๖ ด้าน คือ

๑. ความตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบัน
๒. การวิเคราะห์วิพากษ์วิจารณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม
๓. ความรัก ความเอื้ออาทร และความสามัคคี
๔. การรับรู้และความสามารถในการผลักดัน เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นสังคม
๕. การปฏิบัติในการแก้ไขปัญหาสังคม
๖. การมีเครือข่ายในการนำกิจกรรมทางสังคม

ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร (๒๕๔๗ : ๒ - ๓) ได้ศึกษารูปแบบการพัฒนานักเรียนระดับประถมศึกษาให้มีจิตสาธารณะ : การศึกษาระยะยาวและใช้องค์ประกอบของจิตสาธารณะเป็น ๓ องค์ประกอบ คือ

๑. การหลีกเลี่ยงการใช้หรือการกระทำ ที่จะทำให้เกิดความเสียหายต่อของส่วนรวม ที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม

๒. การถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสมบัติของส่วนรวมในวิสัยที่ตนสามารถทำได้

๓. การเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม โดยไม่ยึด ครองของส่วนรมนั้นมาเป็นของตนเอง ตลอดจนไม่ปิดกั้นโอกาสของบุคคลอื่นที่จะใช้ของส่วนรวมจากการศึกษาองค์ประกอบของจิตสำนึกสาธารณะ

ชาย โพธิสิตา (๒๕๔๐ : ๑๔ - ๑๕) การแบ่งองค์ประกอบของจิตสาธารณะจากงานวิจัย ของลัดดาวัลย์ เกษมเนตร (๒๕๔๖ : ๒ - ๓) ที่ศึกษากับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ เพราะ องค์ประกอบดังกล่าวสอดคล้องกับพัฒนาการทางด้านต่างๆ ของเด็กวัยที่ผู้วิจัยศึกษาและสมบัติของส่วนรวมที่ผู้วิจัยศึกษาในครั้งนี้เป็นสมบัติส่วนรวมที่อยู่ในโรงเรียนทั้งสมบัติส่วนรวมในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ซึ่งแบ่งองค์ประกอบของจิตสาธารณะเป็น ๓ องค์ประกอบ ๖ ตัวชี้วัดคือ

๑. การหลีกเลี่ยงการใช้หรือการกระทำที่จะทำให้เกิดความเสียหายต่อสมบัติของส่วนรวมในโรงเรียนที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม หมายถึง การกระทำของนักเรียนในการรักษาทรัพย์สินการดูแลรักษาความสะอาด การไม่ทำลายทรัพย์สินที่เป็นสาธารณสมบัติในโรงเรียนทั้งในห้องเรียนเช่น โต๊ะ เก้าอี้กระดานดำ ชั้นวางหนังสือ ถังขยะ ไม้กวาด เป็นต้น และสมบัตินอกห้องเรียน เช่น ห้องอาหาร ห้องสุขา ห้องปฏิบัติการต่างๆ ห้องสมุด สวนหย่อม ในบริเวณโรงเรียน สนามเด็กเล่น เป็นต้น โดยวัดได้จาก ๒ ตัวชี้วัดคือ

๑.๑ การดูแลรักษาสมบัติของส่วนรวมในโรงเรียน คือ เมื่อมีการใช้แล้วมีการเก็บ รักษา ใช้แล้วเก็บเข้าที่เดิม การไม่ทิ้งเศษขยะในห้องเรียนและบริเวณโรงเรียน การไม่ขีดเขียนหรือทำลายวัสดุและอุปกรณ์ในห้องเรียนและในโรงเรียน เพื่อให้ของส่วนรวมอยู่ในสภาพดี เช่น การใช้ไม้กวาดแล้วเก็บเข้าที่เดิม การใช้หนังสือในห้องสมุดแล้วเก็บเข้าที่ การใช้อุปกรณ์กีฬาแล้วนำส่งคืน การใช้เครื่องคอมพิวเตอร์แล้วปิดเครื่องและจัดเข้าที่เดิม

๑.๒ ลักษณะของการใช้คือ การใช้ของส่วนรวมในโรงเรียนอย่างประหยัดใช้อย่างทะนุถนอม ใช้อย่างระมัดระวัง เพื่อให้ของส่วนรวมมีความคงทนใช้ได้ยาวนาน เช่น การเปิดอ่าน หนังสือเบาๆ การใช้แก้วน้ำ รองน้ำ ต้ม การปิดไฟและพัดลมก่อนออกจากห้อง การใช้แป้นเครื่อง คอมพิวเตอร์เบาๆ

๒. การถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาของส่วนรวมในวิสัยที่ตนสามารถทำได้หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึง การมุ่งปฏิบัติเพื่อส่วนรวมในการดูแลรักษาของ ส่วนรวมในโรงเรียน ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนที่ตนสามารถทำได้โดยวัดได้จาก ๒ ตัวชี้วัด คือ

๒.๑ การปฏิบัติตามหน้าที่ ที่ถูกกำหนดในการดูแลรักษาสมบัติของส่วนรวม ใน โรงเรียน คือ การทำตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการให้ดูแลรักษาสมบัติของโรงเรียน เช่น การทำหน้าที่เวรทำความสะอาดห้องเรียน การทำความสะอาดบริเวณโรงเรียนการดูแล ห้องสมุด และการดูแลห้องปฏิบัติการอื่นๆที่ได้รับมอบหมาย

๒.๒ การอาสาปฏิบัติหน้าที่บางอย่างเพื่อส่วนรวมในโรงเรียน คือ การช่วยทำหน้าที่อื่นที่ไม่ใช่หน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในวิสัยที่ตนสามารถทำได้เช่น การอาสาขนย้าย ไปทิ้ง การอาสาช่วยเก็บสิ่งของ การอาสากวาดห้องเรียนหรือบริเวณโรงเรียน

๓. การเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมในโรงเรียนที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม โดยไม่ยึดครองของส่วนรมนั้นมาเป็นของตนเอง ตลอดจนไม่ปิดกั้นโอกาสของบุคคลอื่นที่จะใช้ของส่วนรมนั้น หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึง การเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวม โดยวัดได้จาก ๒ ตัวชี้วัด คือ

๓.๑ การไม่ยึดครองของส่วนรวมในโรงเรียนมาเป็นสมบัติของตนเอง คือ การไม่นำสมบัติของโรงเรียนมาเก็บไว้ที่ตน เช่นการไม่นำสีของโรงเรียนไประบายภาพที่บ้านการไม่นำ อุปกรณ์กีฬาไปเล่นที่บ้าน

๓.๒ การแบ่งปัน หรือการเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ใช้ของส่วนรวมในโรงเรียน คือ การ แบ่งปันสิ่งของกับผู้อื่น การไม่แสดงอาการหึงหวงสมบัติของส่วนรวม เช่น การไม่นำหนังสือห้องสมุดมาเก็บไว้ที่ตนหลายๆ เล่ม การเปลี่ยนให้เพื่อนใช้เครื่องคอมพิวเตอร์เมื่อตนใช้เสร็จ

จากการศึกษาองค์ประกอบของจิตสาธารณะได้ที่ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด หลักการ และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบดังกล่าว สามารถสรุปได้ตั้งนื่องค์ประกอบของ จิตสาธารณะ องค์ประกอบหลักๆ ออกเป็น ๓ องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านการมีจิตสาธารณะ ในตนเอง ด้านการมีจิตสาธารณะต่อผู้อื่นและด้านการมีจิตสาธารณะต่อสังคม และในแต่ละ องค์ประกอบ มีพฤติกรรมบ่งชี้ดังนี้

๑. ด้านการมีจิตสาธารณะในตนเอง หมายถึงลักษณะพฤติกรรมของนักเรียน ใน การใช้ของส่วนรวมเมื่อใช้แล้วมีการเก็บรักษา การรักษาทรัพย์สิน การดูแลรักษาความสะอาด มีความรับผิดชอบ

๒. ด้านการมีจิตสาธารณะต่อผู้อื่น หมายถึงลักษณะพฤติกรรมของนักเรียน ที่ช่วยเหลือ แบ่งปันผู้อื่นด้วยความเต็มใจ อาสาในการทำงานโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน ยกย่อง ให้เกียรติผู้อื่นและให้ความเคารพสิทธิผู้อื่น

๓. ด้านการมีจิตสาธารณะต่อสังคม หมายถึงลักษณะพฤติกรรมของนักเรียน ในการดูแลรักษาสาธารณะประโยชน์การอาสาเข้าร่วมกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ของ โรงเรียน ชุมชนหรือสังคม การเสียสละช่วยเหลือสังคมโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน ดูแลสาธารณะ ประโยชน์ด้วยความเต็มใจ ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบของสังคม

แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมจิตสาธารณะ

แนวคิดที่เกี่ยวกับการมีตัวแบบด้านจิตสาธารณะกับพฤติกรรมจิตสาธารณะ

ความหมายของการมีตัวแบบจิตสาธารณะ

มินท์กวีจัยกล่าวได้ให้ความหมายของการมีตัวแบบไว้หลายอย่าง ผู้วิจัยจึงได้สรุปดังนี้

Bandura (1975 : 15) ได้นำเสนอคุณลักษณะร่วมกันของความหมายการมีตัวแบบ ได้แก่

๑. พฤติกรรมที่บุคคลหนึ่งกระทำแล้วส่งผลให้ผู้อื่นกระทำตาม
๒. การที่บุคคลทำตามตัวแบบนั้นจะเกิดจากการที่บุคคลจดจำพฤติกรรมไว้แล้วไปปรับเข้ากับความรู้เดิม และแสดงพฤติกรรมออกมา
๓. ตัวแบบอาจเป็นสิ่งมีชีวิตหรือไม่ก็ได้ ยกตัวอย่างผู้ที่ได้ให้ความหมายไว้ เช่น ได้ให้ความหมายของคำว่าตัวแบบไว้ว่า ตัวแบบ หมายถึง การเสนอตัวอย่างที่ได้รับการคัดเลือกแล้วว่าเป็นตัวอย่างที่ดี สามารถใช้เป็นแบบอย่างของการกระทำให้แก่ผู้สังเกตได้

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (๒๕๓๖ : ๕๒) ได้กล่าวว่า แบบอย่าง คือ สิ่งที่เป็นแบบอย่าง ที่ถือเป็น บรรทัดฐานหรือเป็นแบบตัวอย่างที่นำมาให้เห็นเพื่อเป็นแนวทางในการเปรียบเทียบและเป็นตัวอย่าง ในการเลียนแบบ ตัวแบบมีหลายลักษณะ เช่น ตัวแบบที่เป็นสัญลักษณ์และตัวแบบที่มีชีวิต

นงลักษณ์ วิรัชชัย และรุ่งนภา ตั้งจิตจรเจริญกุล (๒๕๕๑ : ๑๐) กล่าวถึง พฤติกรรมตัวแบบ หรือแม่แบบไว้ว่า เป็นพฤติกรรมที่บุคคลหนึ่งกระทำแล้วส่งผลให้บุคคลอื่นนำไปเป็นเ ในแนวทางการ กระทำ และ ใช้สติปัญญาเก็บจำไว้ จากนั้นจึงประสานความรู้ใหม่ เข้ากับประสบการณ์เดิม และกำหนดเป็นการคาดหวังพร้อมกับแสดงเป็นพฤติกรรมตามความคาดหวังของตนเอง

ธิดา สุวรรณสาครกุล (๒๕๕๔ : ๒๔) ได้กล่าวว่า บุคคลที่มีชีวิตอยู่หรือไม่มีชีวิตอยู่จริง ผู้ซึ่ง จุดประกายให้วัยรุ่นเลียนแบบหรือเป็นแรงบันดาลใจซึ่งก็คือ บุคคลที่วัยรุ่นปรารถนาจะเป็นเหมือน ในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง

ผู้วิจัยได้สรุปความหมายของตัวแบบไว้ว่าหมายถึงสิ่งที่เป็นแบบอย่างเป็นบรรทัดฐานหรือ จุดประกายให้ผู้อื่นปฏิบัติตามแนวทางการกระทำ และใช้สติปัญญาเก็บจำไว้ จากนั้น จึงประสานความรู้ใหม่เข้ากับประสบการณ์เดิมและกำหนดเป็นการคาดหวังพร้อมกับแสดงพฤติกรรม ตามความคาดหวังของตนเอง และความหมายของการมีตัวแบบด้านจิตอาสาในงานวิจัยนี้ว่า หมายถึง การที่ บุคคลเห็นการแสดงออกถึงพฤติกรรมจิตอาสาจากบิดามารดา ผู้ปกครอง ครอบครัว เพื่อน ฯลฯ แล้วนำมาใช้เป็นพฤติกรรมตัวแบบหรือแม่แบบหรือใช้เป็นแนวทางการกระทำ โดยใช้สติปัญญาเก็บจำไว้ จากนั้นจึงประสานความรู้ใหม่เข้ากับประสบการณ์เดิมและกำหนดเป็นการคาดหวังพร้อมกับแสดง พฤติกรรมตามความคาดหวังของตนเอง

การมีตัวแบบนั้นเป็นลักษณะของพฤติกรรมการณ์การเรียนรู้อย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่บุคคลสังเกตจากพฤติกรรมสังเกตจากพฤติกรรมของตัวแบบ ซึ่งอาจเป็นบุคคลที่มีชื่อเสียง ครู ผู้ปกครองหรือเพื่อน ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเห็น ตัวแบบแสดงพฤติกรรมบางอย่างแล้วได้รับการเสริมแรงแนวโน้มที่จะลอกเลียนแบบพฤติกรรมของตัวแบบนั้นจะมีสูงในขณะเดียวกันถ้าตัวแบบแสดงพฤติกรรมบางอย่างแล้วได้รับการลงโทษจะเห็นได้ว่า บุคคลจะไม่เลียนแบบพฤติกรรมนั้น หลังการเรียนรู้โดยผ่านตัวแบบนี้ได้นำมาใช้กันอย่างมากมายในสังคมของเราเห็นได้ในรายการโทรทัศน์ที่มีการจัดรายการเราไม่ทำผิด กฎจราจร ตาวิเศษ การป้องกันเอดส์ การเลิกสูบบุหรี่ เป็นต้น

(Bandura. : ๑๙๗๕ : ๒๘) มีความเชื่อว่า การเรียนรู้ของมนุษย์ส่วนมากเป็นการเรียนรู้โดยการสังเกตหรือการเลียนแบบ (Observational Learning หรือ Modeling) นอกจากนี้ บันดูราได้สรุปว่า พฤติกรรมของมนุษย์อาจจะแบ่งออกได้เป็น ๓ ประเภท คือ

๑. พฤติกรรมสนองตอบที่เกิดจากการเรียนรู้
๒. พฤติกรรมที่เรียนรู้แต่ไม่เคยแสดงออกหรือกระทำ
๓. พฤติกรรมที่ไม่เคยแสดงออกทางการกระทำเพราะไม่เคยเรียนรู้จริงๆ

การวัดการมีตัวแบบด้านจิตอาสา

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ยังไม่พบแบบวัดการมีตัวแบบด้านจิตอาสาโดยตรง แต่ก็มีงานวิจัยที่ วิจัยที่วัดตัวแบบอยู่บ้าง โดยจัดกิจกรรมหรือโปรแกรมตัวแบบหรือแบบวัดดังนี้

ปวรี กาญจนภี (๒๕๕๒ : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนา ทัศนคติความมีน้ำใจของนักเรียน ประถมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนพิบูลย์อุปถัมภ์โดยใช้การเรียนรู้จากตัวแบบมีชีวิต และตัวแบบสัญลักษณ์ ได้ใช้เครื่องมือในการทดลองเป็นตัวแบบที่มีชีวิตคือเพื่อน และตัวแบบสัญลักษณ์คือภาพและข้อความ เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างเรียนรู้ความมีน้ำใจ

มณฑนาวดี เมธาพัฒนา (๒๕๔๗ : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องประสบการณ์ในสถานศึกษาแบบอย่างด้านจริยธรรมจากบิดามารดา และลักษณะทางจิตเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการณ์ปฏิบัติงานอย่างมีจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ในเขตภาคกลางใช้แบบวัดแบบอย่างด้านจริยธรรม จากบิดามารดาที่สร้างพัฒนา ที่สร้างพัฒนาขึ้นมาเอง ประกอบด้วยข้อคำถาม ๑๐ ข้อ มีลักษณะเป็นมาตราส่วน ประเมินค่า ๕ ระดับ ให้เลือกตอบตั้งแต่ไม่เคยเลย จนถึงเสมอ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .๐๗๙

มณฑนาวดี เมธาพัฒนา (๒๕๔๗ : ภาคผนวกตัวอย่างแบบสอบถาม) ซึ่งเป็นแบบวัดแบบอย่างด้านจริยธรรมจากบิดามารดา แล้วนำมาปรับใช้เข้ากับบริบทของการศึกษาในครั้งนี้เนื่องจาก

๑. เป็นแบบวัดที่วัดแบบอย่างด้านจริยธรรมต่อการปฏิบัติงานอย่างมีจริยธรรม ซึ่งเป็น คุณธรรมที่ใกล้เคียงกับจิตอาสามากที่สุด

๒. กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาพยาบาล ก็มีความใกล้เคียงกับนิสิตชั้นปีที่ ๑ ของงานวิจัยนี้มากที่สุด ด้วยเช่นกัน

แนวคิดที่เกี่ยวกับการสนับสนุนทางสังคมกับพฤติกรรมจิตสาธารณะ

ความหมายของการสนับสนุนทางสังคม

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานที่เกี่ยวข้องพบว่า มีนักวิจัยรวมถึงนักวิชาการจำนวนมาก ที่ได้ศึกษา และให้ความหมายของการสนับสนุนทางสังคมเอาไว้ที่น่าสนใจ โดยมีคุณลักษณะร่วมกัน ได้แก่

๑. เป็นการที่บุคคลได้รับความรัก ความอบอุ่น การตอบสนอง ฯลฯ จากสังคมของตน

๒. สนับสนุนอาจจะเป็นทางด้านจิตใจ วัตถุสิ่งของหรือข้อมูลข่าวสารก็ได้

วันทนีย์ วาสิกะสิน และคณะ (๒๕๔๑ : ๖๒) ได้ให้ความหมายว่า การสนับสนุนทางสังคม หมายถึง การที่บุคคลได้รับการส่งเสริมและพัฒนาจากบุคคลหรือเครือข่ายทางสังคม โดยการให้คำแนะนำการเอาใจใส่ เป็นตัวอย่างที่ดี ยกย่องให้กำลังใจ เพื่อเกิดพฤติกรรมอันเป็นเป้าหมายเฉพาะ

โดยสรุปแล้ว การสนับสนุนทางสังคมโดยทั่วไปจะหมายถึง ความต้องการพื้นฐานที่จะได้รับ การตอบสนอง โดยการติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในสังคม โดยการที่บุคคลได้รับความรัก เอาใจใส่ ยกย่องนับถือ และเห็นคุณค่า มีความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคม มีความผูกพันซึ่งกัน และกัน ได้รับการส่งเสริม การช่วยเหลือในด้านความรู้ ข้อมูลข่าวสาร ให้คำแนะนำที่สามารถนำไปใช้แก้ปัญหา และให้วัตถุสิ่งของเงิน และเวลา ซึ่งตอบสนองความต้องการหนึ่ง ๆ ได้อย่างเหมาะสมเพื่อให้เกิด พฤติกรรมอันเป็นเป้าหมายเฉพาะ

ในขณะที่การสนับสนุนทางสังคมต่อการมีพฤติกรรมจิตอาสา นั้นจะมีลักษณะคล้ายคลึงกับ การสนับสนุนทางสังคมโดยทั่วไป แต่จะมีผลของการสนับสนุนที่ได้นั้นคือ การเกิดพฤติกรรมเป้าหมาย อันมุ่งหวังที่จะให้ผู้ที่ได้รับการสนับสนุนเกิดความต้องการที่จะมีพฤติกรรมเป้าหมายอันมุ่งหวังที่ได้รับ การสนับสนุนเกิดความต้องการที่จะมีพฤติกรรมในการช่วยเหลือผู้อื่นมีจิตอันเป็นสาธารณะหรือกระทำการใด ๆ อันมุ่งประโยชน์ส่วนตน ซึ่งอาจจะรวมเรียกได้ว่ามีพฤติกรรมจิตอาสาตนเอง

การวัดการสนับสนุนทางสังคม

การสร้างแบบประเมินการสนับสนุนทางสังคมกับการมีพฤติกรรมจิตอาสา นั้นมีจำนวนไม่มาก แต่มีงานวิจัยที่ใกล้เคียงซึ่งใกล้เคียงซึ่งสามารถนำมาศึกษาได้ โดยส่วนใหญ่แล้วจะใช้แบบวัดแบบการ ประเมินตนเองหรือ Self-Report ส่วนใหญ่ โดยมิงงานวิจัยหลายงานที่ทำการศึกษาการสนับสนุนทางสังคม ดังนี้

วัลลภ นาเมืองรักษ์ (๒๕๕๓ : บทคัดย่อ) วิจัยเกี่ยวกับการศึกษาจิตสาธารณะในการทำงานของ อาสาสมัครของบุคคลในคณะกรรมการสภาพัฒนาสังคมภาคประชาชนกรุงเทพฯ ได้ใช้เครื่องมือ สอบถาม ปัจจัยทางด้านการสนับสนุนทางสังคม ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า ตามแบบ ลิเคิร์ต แบ่งออกเป็น ๒ ด้าน คือการได้รับการสนับสนุนจากทางราชการ และด้านการสนับสนุนจากชุมชนโดยมีค่าความเชื่อมั่น ๐.๙๕

ปีนกก วงศ์ปิ่นเพชร (๒๕๕๓ : ๙ - ๑๖) วิจัย เรื่อง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตอาสาของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ที่ใช้เครื่องมือในการศึกษาวิจัยเป็นแบบวัดจิตอาสาและปัจจัยที่เกี่ยวข้องอันได้แก่เจตคติต่อจิตอาสา แรงจูงใจในการทำกิจกรรมอาสา การได้รับการสนับสนุนทางสังคม ซึ่งทุกแบบวัดคณะผู้วิจัยได้ทำการสร้างและพัฒนาขึ้นเอง โดยลักษณะเป็นแบบวัดมาตราส่วนประเมินค่า ๕ ระดับค่าความเชื่อมั่นอยู่ระหว่าง ๐.๘๘

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้นำแบบสอบถามจากการศึกษาของปีนกก วงศ์ปิ่นเพชร (๒๕๕๓ : ภาคผนวกตัวอย่างแบบสอบถาม)

ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า ๕ ระดับ จากจริงที่สุดถึงไม่จริงที่สุด มาปรับข้อความและเนื้อหาบางส่วนให้เข้ากับบริบทในการศึกษาด้วยเหตุผล ได้แก่

๑. เป็นงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนทางสังคมและจิตอาสาโดยตรง
๒. กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาเหมือนกันจึงเป็นแบบสอบถามที่เหมาะสมที่สุด กับบริบทการศึกษา

แนวคิดที่เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู

ความหมายของการอบรมเลี้ยงดู

การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง การที่บิดามารดา บิดามารดา หรือผู้ดูแลเด็กปฏิบัติต่อเด็กและเรียกร้องให้ เด็กปฏิบัติต่อตนเองและผู้อื่นไปทำนองต่าง ๆ กันซึ่งเป็นการปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องในชีวิต ทำให้เด็กได้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัว และเลียนแบบการกระทำต่าง ๆ ของผู้อบรมเลี้ยงดู ประสพการณ์ เหล่านี้ จะมีผลต่อพฤติกรรมเด็กทั้งในปัจจุบันและอนาคต (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, ๒๕๒๐ : ๓๐)

สุรางค์ จันทร์เอม (๒๕๒๙ : ๘๘) ได้ให้ความหมายของการอบรมเลี้ยงดูว่าเป็นกระบวนการที่ บุคคลต้องพบตั้งแต่เกิดจนตลอดชีวิต และมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของทุก ๆ ชีวิตการอบรมเลี้ยงดู ช่วยให้บุคคลได้เรียนรู้ระเบียบต่าง ๆ ในสังคม สร้างสรรค์พฤติกรรมของบุคคล ช่วยพัฒนาบุคลิกภาพ ของบุคคลได้ขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมของสังคม

มะลิ อุดมภาพ (๒๕๓๘ : ๖) ได้ให้ความหมายของการอบรมเลี้ยงดูไว้ว่า การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง วิธีการ ที่บิดา มารดาหรือผู้ปกครองได้ปฏิบัติต่อบุตร ทั้งทางวาจาและกริยาท่าทางในลักษณะของการอบรมสั่งสอน ดูแลเอาใจใส่ ชี้แนะ ให้รางวัล และลงโทษ เรื่องการศึกษาเล่าเรียน การแต่งกาย การคบเพื่อน การทำงานบ้าน การรักษาเวลา การรักษาความสะอาด การใช้จ่ายเงิน การใช้เวลาว่าง และมารยาททั่วไป

จตุพร เพ็งชัย (๒๕๓๔ : ๙๙) ให้ความหมายของการอบรมเลี้ยงดูว่า หมายถึง การที่ผู้ใหญ่ในครอบครัว ซึ่งประกอบด้วย บิดา มารดา และบุคคลอื่น ๆ ปฏิบัติต่อเด็กเพื่อสนองความต้องการที่จำเป็นของเด็ก ทั้งทางร่างกาย จิตใจ เพื่อให้เด็กมีสุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี และยังให้การแนะนำสั่งรื้อบตัว ฝึกรอบรมให้เด็กมีพฤติกรรมที่เหมาะสม

สมคิด อิศระวัฒน์ (๒๕๔๒ : ๙) กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดู คือ กระบวนการที่บุคคลได้เรียนรู้ในการพัฒนา ทักษะคิด ความเชื่อ ค่านิยม ความรู้ และความหวังของสังคม ตลอดจนการปฏิบัติตนให้ เหมาะสมกับบทบาทของงานในสังคมนั้น ๆ ด้วย

Broom and Selznick. (1971 : 9) ได้ให้คำนิยามของการอบรมเลี้ยงดูไว้ สองลักษณะ คือ ทางสังคม หมายถึง การถ่ายทอดวัฒนธรรมและการทำให้บุคคล มีวิถีชีวิตที่เป็นระเบียบในแง่บุคคล หมายถึง กระบวนการที่ทำให้คนเปลี่ยนจากชีวอินทรีย์เป็นมนุษย์สามารถควบคุมพฤติกรรมของตนเองได้ และปฏิบัติตามอุดมคติ ค่านิยม และระดับความทะเยอทะยาน

จากคำนิยามข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การอบรมเลี้ยงดู หมายถึงการที่พ่อแม่ ผู้ปกครอง ปฏิบัติต่อเด็กเพื่อตอบสนองความต้องการพื้นฐานทั้งทางกายและทางใจกับเด็ก เพื่อให้เป็นแบบอย่าง ค่านิยมในการดำเนินชีวิต

ความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดู

อารีย์ รังสินันท์ (๒๕๒๗ : ๑๖๗) กล่าวว่า บิดา มารดา คือ ผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในการส่งเสริม พัฒนาการทั้ง ๔ ด้านของเด็ก ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา การที่ เด็กเจริญเติบโตเป็นเด็กที่แข็งแรง มีสุขภาพอนามัยดี มีการปรับตัวกับเพื่อนฝูงได้ดี และมีความคิด สร้างสรรค์ ก็มีผลมาจากการอบรมเลี้ยงดูของบิดา มารดา

สุรางค์ ไคว่ตระกูล (๒๕๓๗ : ๖๐ - ๖๑) พัฒนาการสังคมของเด็กมักจะขึ้นอยู่กับ การอบรม เลี้ยงดูที่บ้าน บางครอบครัวมักจะสนับสนุนและให้แรงเสริมพฤติกรรมเด็กที่เรียบร้อยและเงียบ บางครอบครัวให้แรงเสริมพฤติกรรมที่ค่อนข้างก้าวร้าว เน้นข้างก้าวร้าว แต่ที่สำคัญ คือ ความรัก และความอบอุ่น ที่เด็กได้จากพ่อแม่ ทำให้เด็กกล้ามีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น เด็กบางคนมาจากบ้านที่พ่อแม่ใช้อำนาจ และการชู้ทำโทษตลอดเวลาทำให้เด็กมีความกลัวไม่กล้าอยู่ใกล้และเมื่ออยู่โรงเรียนก็จะพยายามหลีกเลี่ยงการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ใหญ่หรือเพื่อนวัยเดียวกัน

จากการศึกษา สามารถสรุปความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดู ได้ว่าการอบรมเลี้ยงดูเด็ก จะมีความสำคัญในการเป็นต้นแบบในการดำเนินชีวิต สามารถเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมในทางที่ดีและพฤติกรรมเสียของเด็กได้

จุดมุ่งหมายของการอบรมเลี้ยงดู

สมคิด อิศระวัฒน์ (๒๕๔๒ : ๑๐) กล่าวว่า จุดมุ่งหมายของการอบรมเลี้ยงดู มีหลักใหญ่อยู่ ๔ ประการ คือ

๑. การปลูกฝังระเบียบวินัย (Disciplines) ซึ่งเป็นพื้นฐานในการดำเนินกิจกรรมในสังคม และการอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มทำให้บุคคลปฏิบัติตามกฎระเบียบที่สังคมกำหนด เป็นสิ่งที่บุคคลได้รับ ตั้งแต่วัยต้นของชีวิต ในการดำรงชีวิตประจำวัน

๒. การปลูกฝังความคาดหวัง (Aspiration) ทำให้ระเบียบวินัยมีคุณค่า และง่ายต่อการปฏิบัติเพื่อจะให้ได้สิ่งที่ตนต้องการ

๓. การกำหนดบทบาทในสังคม (Social Role) เป็นการที่บุคคลรู้จักบทบาทตนเองและแสดง บทบาทได้อย่างเหมาะสม ในการสัมพันธ์กับผู้อื่นได้ถูกต้อง ตามกาลเทศะและโอกาสต่าง ๆ กัน

๔. การให้เกิดทักษะหรือความชำนาญเฉพาะอย่าง (Skills) ที่ใช้ร่วมกิจกรรมกับผู้อื่นในสังคม การถ่ายทอดการปฏิบัติตามประเพณี โดยการเรียนรู้จากการเลียนแบบการปฏิบัติในชีวิตประจำวัน

รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู

การอบรมเลี้ยงดูในแต่ละสังคมมีรูปแบบแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับความเชื่อ ศาสนา ค่านิยมของพ่อแม่ หรือผู้ปกครอง รวมทั้งเศรษฐกิจและสังคม การศึกษาของพ่อแม่ด้วย ในประเทศไทยได้แบ่งการอบรมเลี้ยงดูไว้ ดังต่อไปนี้

อานนท์ อาภาภิรม (๒๕๑๗ : ๒๕) กล่าวถึง การอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวไทยไว้ ๓ ประเภท

๑. การอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวที่ยากจน มักเป็นการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย เพราะบิดามารดาหาเงินตัวเป็นเกลียว บิดามารดาเชื่อว่าลูกจะดีหรือไม่ดีนั้น สุดแต่บุญแต่กรรมของบุตร และบุตรมักจะต้องเผชิญอุปสรรคขัดข้องบางประการ เช่น สภาพแวดล้อมในละแวกบ้าน ถูกเพื่อนชักนำไปในทางที่ผิดได้ง่าย

๒. การอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวชนชั้นกลาง ครอบครัวประเภทนี้มีโอกาสหรือมีดีกว่าครอบครัวที่ยากจน บิดามารดาสามารถสนองตอบความต้องการของบุตรได้และมักจะฝึกความมีระเบียบวินัย เช่น การรับประทานอาหาร การมีมารยาทในสังคม ทำให้ไม่ค่อยจะเกิดปัญหา

๓. การอบรมเลี้ยงดูของชนชั้นสูง ครอบครัวประเภทนี้จะให้ความเอาใจใส่ดูแลบุตรได้ดียิ่ง ทั้งการกินอยู่ หลับนอน การอบรมสั่งสอน แต่อาจจะทำให้บุตรไม่มีความเป็นตัวของตัวเอง ขาดความมั่นใจ และไม่สามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นภายนอกได้

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคณะ (๒๕๒๘ : ๔) แบ่งการอบรมเลี้ยงดูออกเป็น ๕ แบบ คือ

๑. แบบรักสนับสนุน คือ การอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่แสดงความรักต่อลูกอย่างเปิดเผย ยอมให้ ลูกมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของครอบครัว และความเข้าใจความรู้สึกของลูกอย่างดี

๒. แบบควบคุม คือ การอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่คอยคุมบังคับ และลงโทษลูกเมื่อลูกกระทำในสิ่งที่ตนเองไม่ต้องการ

๓. แบบใช้เหตุผล คือ การอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่แจกแจงเหตุผลต่าง ๆ แก่เด็กให้ทำหรือห้ามปรามมิให้เด็กกระทำสิ่งใด

๔. แบบลงโทษทางจิต คือ การอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่ลงโทษเมื่อเด็กทำผิด โดยการใช้วาจาคว่ำ การแสดงความรักใคร่เมตตา การตัดสินต่าง ๆ

๕. เลี้ยงแบบให้พึ่งตนเองเร็ว คือ การอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่เปิดโอกาสให้เด็กได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันด้วยตนเอง ซึ่งจะทำให้เด็กพึ่งตนเองได้เร็ว ไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่นมากนักและนานเกินไป

ดุซนญ โยเหลา (๒๕๓๕ : ๑๕) ได้รวบรวมและวิเคราะห์การอบรมเลี้ยงดูเด็กภายในประเทศด้วยวิธีการเมต้า ได้ ๑๑ วิธี

๑. การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน คือ การที่ผู้ปกครองยอมรับชื่นชมให้ความรักสนับสนุน ใกล้เคียง และให้ความสนใจกับเด็ก

๒. การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล คือ การที่ผู้ปกครองให้คำอธิบายประกอบการสนับสนุนและห้ามปรามเด็กไม่ให้เกิดสิ่งต่าง ๆ และมีการสม่ำเสมอและเหมาะสมในการให้รางวัลหรือลงโทษ

๓. การอบรมเลี้ยงดูแบบไม่ใช่เหตุผล คือ การอบรมเลี้ยงดูที่ตรงกันข้ามกับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล

๔. การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิตมากกว่าทางกาย คือ การอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่ลงโทษ ด้วยการเขี่ยน ทูบตีให้เจ็บหรือลงโทษทางจิตด้วยคำพูดว่าแสดงอาการไม่พอใจทำเป็นเฉยเมยแสดง อาการไม่สนใจ ตัดสิทธิบางอย่าง

๕. การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม คือ การอบรมเลี้ยงดูที่ผู้ปกครองออกคำสั่งให้เด็กปฏิบัติตาม และคอยควบคุมพฤติกรรมของเด็กโดยไม่ปล่อยให้ไปเป็นอิสระ

๖. การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย คือ พฤติกรรมของผู้ปกครองปฏิบัติต่อเด็กโดยเด็ก มีความรู้สึกว่าตนเองได้รับการปฏิบัติด้วยความยุติธรรม ผู้ปกครองให้ความรักความอบอุ่น มีเหตุผล ยอมรับถือความสามารถและความสามารถและความคิดเห็นของเด็ก ให้ความร่วมมือในโอกาสอันสมควร

๗. การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย คือ พฤติกรรมของผู้ปกครองที่ปฏิบัติต่อเด็กโดยที่เด็กที่มีความรู้สึกว่าจะไม่ได้รับการเอาใจใส่ สนับสนุนหรือการให้คำแนะนำจากผู้ปกครองมักถูกปล่อยให้ทำอะไรตามใจชอบ ผู้ปกครองไม่ได้ให้ความอบอุ่นเท่าที่ควร

๘. การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวด คือ พฤติกรรมของผู้ปกครองที่ปฏิบัติต่อเด็กโดยที่เด็กรู้ว่าตนเองไม่ได้รับความอิสระเท่าที่ควร ต้องอยู่ในระเบียบวินัยที่ผู้ปกครองกำหนด

๙. การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก คือ การรับรู้ที่เด็กมีต่อการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง ในลักษณะที่เป็นผู้แนะนำ สนับสนุนช่วยเหลือ ยินดีจะอยู่กับบุตร ปกป้องคุ้มครองและทำให้บุตร มีความเชื่อมั่นในตนเอง RAJA

๑๐. การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษ คือ การรับรู้ที่เด็กมีต่อการอบรมเลี้ยงดูในลักษณะ ที่เป็นการลงโทษทั้งการลงโทษทั้งทางร่างกายและทางจิตใจ เช่น การเขียนตีตุ๋ม การไม่พิจารณา ถึงความต้องการของเด็ก การตัดสิทธิ

๑๑. การอบรมเลี้ยงดูแบบเรียกร้องเอาจากเด็ก คือ การรับรู้ของเด็กที่มีต่อการอบรม เลี้ยงดูของพ่อแม่ในลักษณะที่เป็นการควบคุมเรียกร้องเอาจากเด็ก เช่น ในด้านความสำเร็จมักรู้สึก ไม่พอใจ เมื่อบุตรทำไม่สำเร็จตามเป้าหมายของตน

จากการอบรมเลี้ยงดูทางบวก หมายถึง พฤติกรรมของผู้ปกครองที่ปฏิบัติต่อเด็กดูเป็นแบบ ๒ แบบ

๑. การเลี้ยงดูทางบวก หมายถึง พฤติกรรมของผู้ปกครอง ความรัก สนับสนุน มีเหตุผล ยอมรับนับถือความสามารถ และความคิดเห็นของเด็ก มีความสม่ำเสมอ และความเหมาะสมในการให้ รางวัล และการลงโทษ

๒. การอบรมเลี้ยงดูทางลบ หมายถึง การปฏิบัติของผู้ปกครองที่มีต่อเด็กโดยการออก คำสั่ง ให้เด็กปฏิบัติตาม ควบคุม ไม่ยอมรับความคิดเห็นของเด็กหรือการปฏิบัติของผู้ปกครองแบบ ปล่อย ให้เด็กทำอะไรตามใจชอบ ไม่ให้ความอบอุ่นเท่าที่ควร

จากรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูสามารถแบ่งได้เป็นหลายรูปแบบ สำหรับในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาการอบรมเลี้ยงดูเพียง ๒ ประเภท คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและการอบรม เลี้ยงดู แบบใช้เหตุผล เพราะการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน และการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล ซึ่งการอบรมเลี้ยงดูทั้งสองประเภทมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ความหมายของการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคณะ (๒๕๒๘ : ๔) ได้ให้ความหมายการอบรมเลี้ยงดูแบบรัก สนับสนุน หมายถึง การที่บิดา มารดา รายงานว่า ในการปฏิบัติต่อบุตร ตนได้แสดงความรัก เอาใจใส่ สนใจทุกข์สุขของบุตรมากน้อยเพียงใด มีความใกล้ชิดกับบุตร โดยตนได้ร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับ บุตรมากน้อยเพียงใด นอกจากนี้ยังเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์สนมการสนับสนุนช่วยเหลือ และการให้ ความสำคัญแก่บุตรด้วย

ดุขฎิ โยเหลา (๒๕๓๕ : ๑๕) ได้ให้ความหมาย การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนคือ การที่ ผู้ปกครองยอมรับ ชื่นชมให้ความรักสนับสนุนใกล้ชิด และให้ความสนใจเด็กไม่อาจตัดสินใจได้ว่า พฤติกรรมใดควรกระทำพฤติกรรมใดไม่เหมาะสมไม่ควรกระทำ ในที่สุดเด็กก็จะเกิดความขัดข้องใจจน กลายเป็นคนก้าวร้าว

ความหมายของการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคณะ (๒๕๒๘ : ๔) ได้ให้ความหมาย ของการอบรมเลี้ยงดูแบบ ใช้เหตุผล หมายถึง บิดามารดาที่อธิบายให้เหตุผลแก่บุตรในขณะที่มีการส่งเสริมหรือขัดขวาง การ กระทำของบุตรหรือลงโทษบุตรอย่างเหมาะสมกับการกระทำของบุตรมากกว่าที่จะปฏิบัติต่อบุตรตามอารมณ์ของตนเอง ซึ่งการอบรมวิธีนี้ช่วยให้บุตร ได้เรียนรู้และรับทราบถึงสิ่งที่ควรทำหรือไม่ควรทำ มีความสำนึกในหน้าที่ความรับผิดชอบสูงและสามารถต้านทานสิ่งยั่วยุใจได้

ประดิษฐ์ อุปรมัย (๒๕๓๗ : ๒๔๖) ได้ให้ความหมายของการอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุผลว่า หมายถึง การที่นักเรียนรายงานตนว่าพ่อแม่ยอมรับในความสำคัญ มีความเข้าใจในพัฒนาการยอมรับ

ฟังความคิดหรือข้อโต้แย้งห้ามปรามเมื่อเห็นว่าทำในสิ่งที่ไม่เป็นประโยชน์ โอนอ่อนผ่อนตามถ้ามีเหตุผลเพียงพอ และผลการกระทำนั้นไม่เป็นที่เดือดร้อนแก่ตนเองหรือผู้อื่น ให้ความช่วยเหลือตามโอกาสอันควรคณะเดียวกันก็อบรมสั่งสอนหรือสนับสนุนให้รู้จักช่วยเหลือตนเอง รู้จักตัดสินใจได้ด้วยตนเอง และรู้จักที่จะประพฤติดนให้เป็นที่ยอมรับและเป็นที่ยอมรับของผู้อื่น เพิกเฉยต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ให้คำชมเชยต่อพฤติกรรมที่พึงประสงค์ เป็นครั้งคราว และไม่ลงโทษเด็กเกินกว่าเหตุ

ปัจจัยที่มีผลต่อการอบรมเลี้ยงดู

ปัจจัยที่มีผลต่อการอบรมเลี้ยงดูเด็ก อาจแบ่งออกได้เป็น ๓ ปัจจัยหลัก คือ

๑. ปัจจัยด้านตัวเด็ก ได้แก่ เพศของเด็ก ลำดับบุตร ลักษณะพื้นฐานอารมณ์ของเด็ก สุขภาพ และความพิการเป็นต้น ซึ่งจะส่งผลให้ปฏิสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่ - ลูก แตกต่างกันไป กล่าวคือ เด็กหญิงมักถูกสอนให้เรียบร้อย ทำงานบ้าน ดูแลน้อง เด็กชายมักถูกสอนให้เข้มแข็งเก็บกระบัง อารมณ์ หรือบางวัฒนธรรม ที่ให้ความสำคัญของลูกชายมากกว่าลูกสาว ทำให้ลูกชายได้รับการดูแลเป็นอย่างดี ในขณะที่ลูกสาวมักจะถูกทอดทิ้งนอกจากนั้นบางครั้งพ่อแม่คาดหวังในลูกคนโตสูง และจะ ปฏิบัติต่างกัน ลูกคนเล็กมักได้รับการเอาใจเป็นพิเศษ ในขณะที่ลูกคนกลางมักถูกละเลย หรือ เด็กที่เลี้ยงยากหรือมีปัญหาสุขภาพ ย่อมนำความหนักใจมาสู่พ่อแม่ หากพ่อแม่ไม่อดทนยอมทำให้ทอดทิ้งเด็กได้ง่ายหรือได้รับการเอาใจใส่น้อย และอาจถูกทำร้ายทางวาจาอยู่เสมอ ในขณะที่ลูกที่มีสุขภาพดีมีหน้าตาสะสวยมักได้รับคำชม จากคนรอบข้างเป็นที่ชื่นชมของพ่อแม่ก็จะได้รับการดูแลเอาใจใส่ใกล้ชิดมากขึ้น

๒. ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่ ความรู้ เจตคติและทักษะของพ่อแม่ในการอบรมเลี้ยงดูสัมพันธ์ภาพในครอบครัว สุขภาพของพ่อแม่ และภาวะวิกฤตในครอบครัว รวมทั้งสถานะเศรษฐกิจ และสังคมของครอบครัว เป็นต้น พ่อแม่ หรือผู้เลี้ยงดูที่มีความรู้ความเข้าใจต่อพัฒนาการ และความต้องการของเด็กตามวัย มีเจตคติที่ดี ต่อการเลี้ยงดู ถือว่าเป็นบทบาทหน้าที่ที่สำคัญของตนตลอดจน มีทักษะที่จะส่งเสริมและตอบสนองความต้องการของเด็ก ตลอดจนแก้ไขปัญหาต่าง ๆ

ให้ลู่วงด้วยดี ย่อมทำหน้าที่ในการอบรมเลี้ยงดูเด็กได้อย่างสมบูรณ์ ครอบครัวที่สมาชิกทุกคนมีสัมพันธ์ภาพที่ดี ต่อกัน พูดคุยสื่อสาร ด้วยความเข้าใจ เอื้ออาทรต่อกันไม่ใช้ความรุนแรง ร่วมทุกข์ร่วมสุข แก้ปัญหา เมื่อต้องเผชิญกับภาวะคุกคามหรือวิกฤตอย่างสร้างสรรค์ ครอบครัวย่อมมีความสุข (ศิริกุล อิศรานุรักษ์ และปราณี สุทธิสุนทร, ๒๕๕๐ : ๑๐๕)

๓. ปัจจัยด้านสังคม เนื่องจากครอบครัวไม่ได้อยู่โดดเดี่ยวสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ครอบครัว ย่อมมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกรรมการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ ได้แก่ ศาสนา วัฒนธรรมและความเชื่อต่าง การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม เป็นต้น วัฒนธรรมและความเชื่อบางประเภทที่เป็นผลดี ต่อการอบรมเลี้ยงดูเป็นสิ่งที่ควรคงไว้และสืบทอดกันต่อไป เช่น ในระหว่างตั้งครรภ์ควรถือศีล

ทำจิตใจให้บริสุทธิ์เป็นสิ่งที่ดีที่ทำให้หญิงตั้งครรภ์มีสุขภาพจิตดีซึ่งจะเป็นผลดีต่อทารก ในครรภ์ด้วยในขณะเดียวกันวัฒนธรรมความเชื่อบางอย่างอาจมีผลเสียต่อพัฒนาการเด็ก ซึ่งควรได้รับการแก้ไขทำความเข้าใจใหม่ เช่น การให้เด็กได้รับอาหารอื่นนอกจากนมก่อนอายุ ๔ เดือน เนื่องจากเด็กอึดและไม่กวน เป็นต้น ส่วนการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศที่มุ่งเน้น การพัฒนาด้านอุตสาหกรรมมากขึ้น ก่อให้เกิดการอพยพจากชนบทสู่เมืองและการไปเป็นแรงงาน ในต่างประเทศผู้อพยพย้ายถิ่นส่วนใหญ่มักเป็นแรงงานหนุ่มสาว และทิ้งให้เด็กอยู่ในความดูแลของ ผู้สูงอายุ รวมทั้งความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศทำให้ครอบครัวได้รับอิทธิพลจากสื่อมากขึ้น

แนวคิดเกี่ยวกับการปลูกฝังจากโรงเรียน

สมศักดิ์ ศรีสันติสุข (๒๕๒๘ : ๗๙) กล่าวว่า สถาบันการศึกษาและครูมีหน้าที่ในด้านการ อบรม สมาชิกในสังคมให้รู้จักระเบียบแบบแผนของสังคมด้านการพัฒนาคุณภาพของสมาชิกในสังคม และด้านการทำหน้าที่ถ่ายทอด สละสลวย พัฒนา และเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมของสังคม เพื่อดำรงไว้ ซึ่งจัดระเบียบ

สุชา จันท์ธอม (๒๕๔๒ : ๓๒) กล่าวว่า ครูและสถาบันศึกษามีบทบาทในการอบรม เด็ก ให้รู้จักระเบียบของสังคม ในด้านทัศนคติ ความเชื่อ ความรู้ ค่านิยม และแนวคิดต่าง ๆ

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (๒๕๔๓ : ๑๗) กล่าวว่า การจะรื้อฟื้นให้สังคมแข็งแกร่ง ต้องอาศัย คนในสังคมด้วยตนเอง ขจัดความเหลื่อมล้ำ โดยเฉพาะกลุ่มคนด้อยโอกาสที่ต้องการความช่วยเหลือ เป็นจำนวนมาก ความจำเป็นที่ต้องสร้างคนมีจิตสาธารณะ เพื่อเห็นแก่ผู้อื่นและส่วนรวมมากขึ้น ซึ่งโรงเรียน นับเป็นหน่วยหนึ่งที่สังคมคาดหวังให้เป็นเครื่องมือ ในการสร้างคนที่มีจิตสาธารณะ กล่าวคือ มุ่งสร้างคนที่มีความรู้ ความสามารถ พร้อมด้วยคุณสมบัติทางจิตใจที่คำนึงถึงประโยชน์ต่อ ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง

คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (๒๕๔๕ : ม.ป.น.) ได้นำเสนอ ครอบครัว สถาบันทางการศึกษาและชุมชนเป็นสถาบันหลักในการสร้างและพัฒนาคุณภาพของคน ในชาติ

สุพจน์ ทรายแก้ว (๒๕๔๖ : ๔๗) กล่าวว่า การกล่อมเกลாதงสังคม (Socialization) เป็น กระบวนการผลิตซ้ำทางอุดมการณ์ที่มีผลทำให้สมาชิกของสังคมเกิดการรับรู้มีจิตสำนึกและรูปแบบพฤติกรรมที่พึงประสงค์การกล่อมเกลาทงสังคมจึงเป็นกระบวนการในการสร้างเสริมการเรียนรู้ให้แก่บุคคลหรือสมาชิกของสังคมโดยอาศัยกลไกระบบการศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการดำเนินการและมี รูปแบบการสัมพันธ์และต่อเนื่องกันไปแยกเป็น ๓ ส่วนคือ

๑. การศึกษาในระบบโรงเรียน
๒. การศึกษานอกระบบโรงเรียน
๓. การศึกษาตามอัธยาศัย

ระบบย่อยลำดับที่ ๓ มีบทบาทในการสร้างการเรียนรู้ให้แก่บุคคล และมีอิทธิพลต่อจิตสำนึก และพฤติกรรมของบุคคลในระยะยาวค่อนข้างสูง

งานคณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (๒๕๕๕ : ๑๓๕) ได้นำเสนอแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙) ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนา ศักยภาพประชาชนให้มีบทบาทสำคัญในกระบวนการพัฒนาสามารถรักษาและใช้สิทธิหน้าที่ความเป็นพลเมืองอย่างถูกต้องเหมาะสม เป็นพลเมืองดีของสังคมมีคุณธรรม จริยธรรมในการดำเนินชีวิต ตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติด้วยความรับผิดชอบอย่างเต็มที่ตามบทบาททางสังคมที่ตนดำรงอยู่ ให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมประเพณี และรัฐธรรมนูญที่กำหนดไว้เคารพกฎหมายเคารพสิทธิเสรีภาพของผู้อื่นมีจิตสาธารณะและกระตือรือร้นที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาของชุมชนและสังคม จึงได้กำหนดแนวทางจัดการศึกษาของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ หมวด ๑ บททั่วไปที่ว่าด้วยความมุ่งหมายและมาตรา ๗

ได้แสดงถึงความพยายามในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคน โดยระบุไว้อย่างชัดเจนว่าในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขรู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่เสรีภาพความเคารพกฎหมายความเสมอภาคและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทยรู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติรวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปวัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญา ท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและความรู้อันเป็นสากลตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพรู้จักพึ่งตนเองมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

จากความหมายและแนวคิดของการปลูกฝังจากโรงเรียน เห็นได้ว่าการปลูกฝังจากโรงเรียนของนักเรียน ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาตัวแปรการปลูกฝังจากโรงเรียนเกี่ยวข้องกับ การมีจิตสาธารณะของนักเรียน เป็นตัวแปรสาเหตุที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะ

บริบทโรงเรียนคอนสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ

๑. ข้อมูลทั่วไปของโรงเรียน

โรงเรียนคอนสวรรค์ (๒๕๖๔ : ๑-๑๒) ชื่อสถานศึกษา โรงเรียนคอนสวรรค์ ตั้งอยู่ที่ บ้านเลขที่ ๑๗๓ หมู่ ๑๒ บ้านจอก ตำบลคอนสวรรค์ อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ รหัสไปรษณีย์ ๓๖๑๔๐ โทรศัพท์ ๐๔๔-๘๘๘๐๔๐ โทรสาร ๐๔๔-๘๘๘๐๔๐ e-mail - website <http://www.kwsc.ac.th> , facebook khonsawan Chaiyaphum, you tube สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ เปิดสอน ตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ถึง ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖

๒. ประวัติโรงเรียนคอนสวรรค์โดยย่อ

โรงเรียนคอนสวรรค์ เป็นโรงเรียนตามโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝันและได้รับการประเมินเป็นโรงเรียนต้นแบบโรงเรียนในฝันในวันที่ ๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๘ ได้เปิดทำการเป็นโรงเรียนอันดับหนึ่งของอำเภอคอนสวรรค์และก่อตั้งเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษา อันดับที่ ๔ ของจังหวัดชัยภูมิ ตั้งอยู่ที่บ้านเลขที่ ๑๗๓ หมู่ ๑๒ บ้านจอก ตำบลคอนสวรรค์ อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ รหัสไปรษณีย์ ๓๖๑๔๐ บนเนื้อที่ ๗๑ ไร่ ๑๐ ตารางวา เปิดทำการสอนนักเรียนมาตั้งแต่นั้นปีการศึกษา ๒๕๑๔ จนถึงปัจจุบันรวม ๕๐ ปี โดยมีจุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาตามแนวทางของแผนการจัดการศึกษาชาติ มีเจตนารมณ์ที่จะอบรมสั่งสอน ให้เยาวชนในอำเภอคอนสวรรค์มีความรู้ความสามารถและใช้หลักธรรมทางศาสนา ในการอบรมนักเรียนในการประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นคนดี รู้จักปรับใช้ผู้อื่น เสียสละและยึดคติพจน์ที่ว่า “ซื่อสัตย์ สามัคคี ความรู้ดี มีวินัย” นำพาไปสู่เป้าหมายและมีสัญลักษณ์ของโรงเรียนที่มีความหมายว่า การศึกษา คือ ความเจริญงอกงาม โรงเรียน คอนสวรรค์เคยได้รับรางวัลโรงเรียนรางวัลพระราชทาน เคยร่วมรับเสด็จสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เมื่อครั้งเสด็จศึกษาพระใหญ่ใบเสมาเมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๖ ในปีการศึกษา ๒๕๖๐ ได้ร่วมกับโครงการหน่วยแพทย์อาสา ปชพ. สัจจกร เพื่อถวายเป็นพระราชกุศล แต่ในหลวงรัชกาลที่ ๙ โดยมูลนิธิธรรมบาลีบาลทางการแพทย์และชมรม ปชพ. โดยมี ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นายแพทย์เกษม วัฒนชัย องคมนตรี เป็นประธานในพิธีและโรงเรียนคอนสวรรค์ได้รับรางวัลเป็นองค์กรที่มีความมุ่งมั่นสู่องค์กรคุณธรรมปี ๒๕๖๐ จากมูลนิธิธรรมบาลีบาลทางการแพทย์ วันที่ ๑๔-๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ จัดงานตามโครงการสัตวแพทย์พระราชทานในพระราชดำริ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถในรัชกาลที่ ๙ โดยมี นายสัตวแพทย์สรวิศ ธานีโต อธิบดีกรมปศุสัตว์ เป็นประธานในพิธี ปีการศึกษา ๒๕๖๒ โครงการยุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งเป็นการสนองพระราโชบายของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา บดินทรเทพยารางกูร รัชกาลที่ ๑๐ โดยร่วมกับอำเภอคอนสวรรค์ อำเภอคอนสาร อำเภอภักดีชุมพล และอำเภอเมืองชัยภูมิ ณ โรงเรียนคอนสวรรค์ อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ โดยมี พลเอกดาวพงษ์ รัตนสุวรรณ องคมนตรี เป็นประธานในพิธี ในวันที่ ๑๘ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๖๔ โรงเรียนคอนสวรรค์เป็นสถานที่จอดเครื่องบินพระที่นั่งและรับเสด็จสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ทรงเสด็จพระราชดำเนินมาทรงยกฉัตรพระเจดีย์มหาจักรีศรีสุทิวรรษ ณ วัดทักษิณบ้านโสก ในวันที่ ๑๙ เมษายน พ.ศ.๒๕๖๕ โรงเรียนคอนสวรรค์เป็นสถานที่จอดเครื่องบินพระที่นั่งและรับเสด็จสมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าพัชรกิติยาภา นเรนทิราเทพยวดี กรมหลวงราชสาริณีสิริพัชร มหาวัชรราชธิดาและสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้าทีปังกรรัศมีโชติ มหาวชิโรตตมางกูร สิริวิบูลยราชกุมารทรงเสด็จพระราชดำเนินมาทรงเร่งติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานของเครือข่ายเตือนภัยพิบัติชุมชนเพื่อนพึ่ง(ภา) ณ พื้นที่อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ ด้านผลงานนักเรียนได้รับรางวัลเกียรติยศเยาวชนคนดี ระดับประเทศ ระดับภาค ระดับจังหวัดทุกปี ตามโครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนโดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวร่วมกับ สโมสรไลออนส์สากลภาครวม ๓๑๐ ประเทศไทย ได้มีการก่อตั้งและร่วมมือกันอย่างจริงจังในการป้องกันแก้ไขยาเสพติดและลดอุบัติเหตุทางถนน โดยได้มีการก่อตั้ง“ศูนย์สร้างเมา”ขึ้นทั่วทั้งอำเภอ และมอบหมายให้โรงพยาบาลคอนสวรรค์เป็นหน่วยงานหลัก โรงเรียนคอนสวรรค์เป็นหน่วยงานที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งโดยเฉพาะนักศึกษาวิชาทหาร และส่งผลให้อำเภอคอนสวรรค์ได้รับรางวัลในระดับชาติ ดังนี้ โรงพยาบาลคอนสวรรค์เครือข่ายระบบสุขภาพระดับอำเภอ อ.คอนสวรรค์ จ.ชัยภูมิ ปี ๒๕๖๐ โรงพยาบาลคอนสวรรค์ มีผลงานดีเด่นด้านการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ปี ๒๕๕๙ โรงพยาบาลคอนสวรรค์ เครือข่ายระบบสุขภาพระดับอำเภอ อ.คอนสวรรค์ จ.ชัยภูมิ ปี ๒๕๕๙ โรงพยาบาลคอนสวรรค์ผ่านการประเมินรับรองการป้องกันการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนน โรงพยาบาลคอนสวรรค์เป็นองค์กรที่ให้การสนับสนุนการดำเนินงานด้านปลอดภัยหรืออย่างเข้มแข็ง นอกจากนี้ยังได้ร่วมกับชุมชนจัดกิจกรรมต่าง ๆ จนได้รับรางวัล หรือได้รับยกย่องทั้งผู้บริหาร คณะครู และนักเรียน ตลอดระยะเวลา กว่า ๕๐ ปี การดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน ควบคู่กับการปรับปรุงพัฒนาอาคารสถานที่ ด้วยความมานะพยายามของบุคลากรทุกคนจนถึงปัจจุบัน ทำให้เยาวชนอำเภอคอนสวรรค์มีโอกาสเรียนต่อมากขึ้น ปัจจุบันมีผู้บริหาร คณะครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งหมดจำนวน ๖๒ คน (ผู้บริหาร ครู พนักงานราชการ นักการภารโรง ไม่รวมครูต่างชาติ) นักเรียนจำนวน ๙๔๔ คน โดยมี นายสุชาติ รักษาชนม์ เป็นผู้บริหารโรงเรียน ภายใต้วิสัยทัศน์ พัฒนาผู้เรียนสู่มาตรฐานสากล ชุมชนร่วมสร้างสรรค์ มุ่งมั่นคุณธรรม เลิศล้ำวิชาการ สืบสานวิถีพอเพียง

๓. วิสัยทัศน์ พันธกิจ และค่านิยม (Vision, Mission and Values)

๓.๑ วิสัยทัศน์ (Vision) โรงเรียนคอนสวรรค์ มีวิสัยทัศน์ คือ พัฒนาผู้เรียนสู่มาตรฐานสากล ชุมชนร่วมสร้างสรรค์ มุ่งมั่นคุณธรรม เลิศล้ำวิชาการ อยู่ในวิถีพอเพียง ภายในปี ๒๕๖๕

๓.๒ พันธกิจ (Mission) โรงเรียนคอนสวรรค์ มีพันธกิจ คือ มีดังนี้

๓.๒.๑ พัฒนาหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๓.๒.๒ พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีคุณธรรม จริยธรรม ปฏิบัติตามหลักธรรมของศาสนาและวัฒนธรรมไทย

๓.๒.๓ พัฒนาครู และบุคลากรให้มีทักษะในการดำรงชีวิตตามวิถีไทย โดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต

๓.๒.๔ พัฒนาสื่อ เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้

๓.๒.๕ พัฒนาระบบบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพโดยใช้หลักธรรมาภิบาลและชุมชนมีส่วนร่วม

๓.๓ ปรัชญาโรงเรียน ปรัชญาของโรงเรียนคอนสวรรค์ คือ ผู้มีปัญญาย่อมพัฒนาตนเองและผู้อื่นให้ประสบสันติสุข

๓.๔ คำขวัญโรงเรียน คำขวัญของโรงเรียนคอนสวรรค์ คือ ชื่อสัตย์ สามัคคี ความรู้ดี มีวินัย

๓.๕ อัตลักษณ์โรงเรียน อัตลักษณ์ของโรงเรียนคอนสวรรค์ คือ ยิ้มง่าย ไหว้สวย รวยน้ำใจ ใฝ่คุณธรรม

๓.๖ เอกลักษณ์โรงเรียน เอกลักษณ์ของโรงเรียนคอนสวรรค์ คือ กีฬาเด่น เน้น ๕ พร้อม ออม ประหยัด ภูมิทัศน์สวย ด้วยน้ำใต้ดิน

๓.๗ ค่านิยมองค์กร ค่านิยมของโรงเรียนคอนสวรรค์ คือ ทำงานเป็นทีม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ อยู่ร่วมกันฉันท์พี่น้อง

๓.๘ วัฒนธรรมองค์กร วัฒนธรรมองค์กรของโรงเรียนคอนสวรรค์ คือ หน้าที่คือ ธรรมะ ธรรมะคือหน้าที่ เสริมสร้างคนดีศรีสังคม

๔. ผลการประเมินคุณภาพการศึกษา ปีการศึกษา ๒๕๖๔

จากผลดำเนินงาน โครงการ และกิจกรรมต่างๆ ส่งผลให้สถานศึกษาจัดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาประสบผลสำเร็จตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ในแต่ละมาตรฐาน จากผลการประเมินสรุปดังนี้

มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน	เป้าหมาย	ผลการพัฒนา
มาตรฐานที่ ๑	ดีเลิศ	ดีเลิศ
มาตรฐานที่ ๒	ดีเลิศ	ยอดเยี่ยม
มาตรฐานที่ ๓	ดีเลิศ	ยอดเยี่ยม
สรุปภาพรวม		ยอดเยี่ยม

ตารางที่ ๒.๔ ผลการประเมิน

โดยมีรายละเอียดในแต่ละมาตรฐาน ดังนี้ มาตรฐานที่ ๑ ผลการจัดการศึกษาอยู่ในระดับ ดีเลิศ

จุดเด่น

นักเรียนแสดงความสามารถในรูปแบบกรรมกรนักเรียนซึ่งมีบทบาทและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการในโรงเรียน โดยเฉพาะกิจกรรมสถานนักเรียนที่มีความเด่นชัดกว่าทุกปี สถานนักเรียนสามารถช่วยเหลือกิจกรรมของทางโรงเรียนได้อย่างดีเยี่ยม ไม่ว่าจะเป็นการจัดนิทรรศการแสดงผลงาน การต้อนรับ การนัดหมาย ฯลฯ มีทักษะในการดำรงชีวิต มั่นใจในตนเอง นักเรียนมีความสามารถเชิงบูรณาการในการนำหลักการ แนวคิด ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม เชื่อมประสานกับการดำรงชีวิตได้เป็นอย่างดี โดยมีกิจกรรมที่เกิดจากการรวมกลุ่มซึ่งแสดงถึงการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ โดยสามารถอธิบายขั้นตอนการบริหารจัดการ ต้นทุน/กำไร/การแก้ปัญหา เช่น โรงเรียนธนาคาร คอนสตรัค กิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ กิจกรรมการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักเรียนห้องเรียนพิเศษวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และ ม.๒ ,ม.๓ , ม.๕ , ม.๖ ตามหลักสูตรโรงเรียนมาตรฐานสากล กิจกรรม STEM และกิจกรรมคอนสตรัคบันดาลสุข พันทุกซ์ตามรอยพ่อพอเพียง นอกจากนี้ยังปลูกฝังให้ มีความเป็นไทย นักเรียนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ประเพณี ศิลปวัฒนธรรมไทยและ ภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น การสืบสานประเพณีของท้องถิ่น มีความถนัดเฉพาะด้าน เช่น ศิลปะ นาฏศิลป์ ดนตรี กีฬา เป็นที่ยอมรับจากชุมชนและสร้างชื่อเสียงระดับประเทศ

จุดควรพัฒนา สนับสนุนส่งเสริมให้นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน

(O-NET) สูงกว่าระดับชาติ และส่งเสริมให้นักเรียนทำการทดสอบ แข่งขันทักษะตามหน่วยงานต่างๆเพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ นักเรียนสอบเรียนต่อได้ในคณะที่คนนิยมสถาบันที่มีชื่อเสียง

มาตรฐานที่ ๒ กระบวนการบริหารและการจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา ระดับคุณภาพยอดเยี่ยม สถานศึกษามีการประชุมวางแผนการดำเนินงาน ตามกระบวนการ PDCA และมีการบริหารจัดการโดยใช้หลักธรรมาภิบาล มีบรรยากาศในการทำงาน มีการนำภูมิปัญญามาใช้ และสืบสานภูมิปัญญา มีการกระจายอำนาจการบริหารและจัดการเป็น ๔ กลุ่มงาน มีคณะอนุกรรมการวิชาการคือครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ คณะกรรมการวิชาการ คณะกรรมการบริหารงานทั่วไป มีการบริหารงานในรูปคณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ มีการมอบหมายงานและหารือในการทำงาน มีการบริหารงานผ่านคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน บุคลากรมีผลงานด้านการใช้ ICT ครู นักเรียน โรงเรียน ได้รับรางวัลต่าง ๆ ทั้งส่วนตัวนักเรียน ครู และรางวัลในระดับโรงเรียนและอื่นๆ โรงเรียนมีโครงการดีเด่นที่ดำเนินการ ดังนี้ทางโรงเรียนมีการวางแผน ประชุมปรึกษาหารือทุกฝ่าย พัฒนาห้องสื่อ ICT ให้รองรับการเรียนรู้ของผู้เรียน เน้นทางด้านการพัฒนาสภาพแวดล้อม ภูมิทัศน์ สะอาดสวยงาม ปรับปรุงระบบอาคารสถานที่ เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โรงเรียนคอนสวรรค์ โดยกลุ่มบริหารวิชาการได้จัดทำโครงการ ดังนี้ โครงการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โครงการส่งเสริมบุคลากรในการพัฒนาตนเอง พัฒนาวิชาชีพ มีการเผยแพร่ผลงานและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ PLC โครงการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมการเรียนรู้ โครงการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เช่นการสอนเสริม การติว ทั้งวิทยากรภายในและภายนอก โครงการคลินิก ๐ ร มส มผ โครงการ kwsc online learning platform (moodle .kwsc.ac.th) โครงการนิเทศภายในภาคเรียนละ ๑ ครั้ง เพื่อทราบนโยบายและแนวปฏิบัติของครูทุกคน โครงการนิเทศชั้นเรียนภาคเรียนละ ๑ ครั้ง เพื่อมอบนโยบายในการพัฒนาและส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน Active Learning ในแต่ละวิชา ฯลฯ โรงเรียนมีการบริหารจัดการโดยใช้หลักธรรมาภิบาล โดยใช้รูปแบบ KSW Model

มาตรฐานที่ ๓ กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อยู่ในระดับยอดเยี่ยม ครู มีความรู้และความสามารถในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีภูมิทัศน์ที่สวยงาม สะอาด น่าอยู่ น่ามอง จัดเป็นแหล่งเรียนรู้นอกห้องเรียน มีการส่งเสริมสุขภาพมีน้ำสะอาดให้นักเรียน มีระบบโรงอาหารเป็นศูนย์อาหารเพื่อสุขภาพ ห้องเรียนมีสื่อ ICT ครู เป็นผู้นำทางวิชาการ มีความสามารถในการบริหารจัดการศึกษาในสถานะที่จำกัด โดยมีคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา นอกจากนี้โรงเรียนคอนสวรรค์ยังมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมให้หน่วยงานต่างๆในอำเภอคอนสวรรค์ให้ได้รับรางวัลมากมาย ได้มีการก่อตั้งและร่วมมือกันอย่างจริงจังในการป้องกันแก้ไขยาเสพติดและลดอุบัติเหตุทางถนน โดยได้มีการก่อตั้ง “ศูนย์สร้างเมา” ขึ้นทั่วทั้งอำเภอ และมอบหมายให้โรงพยาบาลคอนสวรรค์เป็นหน่วยงานหลัก โรงเรียนคอนสวรรค์เป็นหน่วยงานที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งโดยเฉพาะนักศึกษาวิชาทหาร และส่งผลให้อำเภอคอนสวรรค์ได้รับรางวัลในระดับชาติมากมาย

ผลการประเมินตนเองภาพรวมของสถานศึกษาอยู่ในระดับ ยอดเยี่ยม ทั้งนี้ สถานศึกษามีการประชุมวางแผนการดำเนินงาน ตามกระบวนการ PDCA กระบวนการพัฒนา ผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย สถานศึกษามีการวางแผน ประชุมปรึกษาหารือและเสนอแนวทาง โดยจัดทำโครงการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลากหลายรูปแบบทั้งคณะครูในโรงเรียนได้ สอนเสริมทั้งในเวลาเรียน นอกเวลาเรียน ส่งเสริมให้คณะครูใช้แนวทางข้อสอบระดับชาติมาทดสอบ นักเรียน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบทางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน (O-net) สูงกว่า ระดับชาติ โครงการคลินิก ๐ ร ม ส ม พ เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น ส่วนด้านสมรรถนะผู้เรียน โรงเรียนคอนสวรรค์ จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา เป็นปัจจุบัน ทันสมัย ตรงตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ (ฉบับปรับปรุง ๒๕๖๐) ส่งเสริม สมรรถนะของผู้เรียน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด ซึ่งการพัฒนา ผู้เรียนให้บรรลุมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดที่กำหนดนั้น จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ ๕ ประการ คือ ๑) ความสามารถในการสื่อสาร ๒) ความสามารถในการคิด ๓) ความสามารถในการ แก้ปัญหา ๔) ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต ๕) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี นอกจากนี้ โรงเรียนคอนสวรรค์ยังได้จัดการเรียนการสอนส่งเสริมสมรรถนะ ดังนี้ ๑) การสอนตามปกติ ที่สอดคล้องกับสมรรถนะที่สอดคล้องกับบทเรียนนั้นเข้าไป และอาจปรับหรือสร้างสรรค์กิจกรรม ต่อยอด เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาสมรรถนะ ๒) การสอนตามปกติที่สอดคล้องกับบทเรียน นั้นเข้าไป และมีการเน้นสมรรถนะที่เกี่ยวข้องให้ มากขึ้น ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนใช้ความรู้ ทักษะได้จริง ในสถานการณ์ที่หลากหลาย ๓) การสอนปกติที่นำรูปแบบการเรียนรู้ที่ใช้เดิมมาวิเคราะห์เชื่อมโยงกับ สมรรถนะที่สอดคล้องกับรูปแบบการเรียนรู้ และบทเรียนซึ่งช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ พร้อมๆ กับการเกิดสมรรถนะ สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างหลากหลายที่เป็นไป ตามปัญหาและความต้องการพัฒนาตามสภาพของผู้เรียน สอดคล้องกับจุดเน้นของสถานศึกษาและ สภาพของชุมชนท้องถิ่น จนมีผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอยู่ในระดับ ดีเลิศ ในด้านกระบวนการ บริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษามีผลประเมินในรายมาตรฐานในระดับ ยอดเยี่ยม สถานศึกษา มีการวางแผน และบริหารงานตามกระบวนการ PDCA ออกแบบกิจกรรม และดำเนินงานตามแผน ที่เกิดจากการมีส่วนร่วม ใช้ผลการประเมินและการดำเนินงานที่ผ่านมาเป็นฐานในการพัฒนาและ สอดคล้องกับเป้าหมายในการพัฒนา ตรวจสอบผลการดำเนินงาน และการแก้ไข ปรับปรุงงานให้ดีขึ้น อย่างต่อเนื่อง ครูจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีผลการประเมินอยู่ในระดับ ยอดเยี่ยม มีการวิเคราะห์ ออกแบบและจัดการเรียนรู้ ที่เป็นไปตามความต้องการของหลักสูตร และ บริบทของสถานศึกษา พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สื่อการเรียนรู้ ติดตาม ตรวจสอบและช่วยเหลือ นักเรียนเพื่อพัฒนาและแก้ไขปัญหารายบุคคล และการประเมินผลจากสภาพจริงในทุกชั้นตอน สถานศึกษาดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในอย่างเป็นขั้นตอน จนเกิดคุณภาพ ประสิทธิภาพ

และประสิทธิผลจนเกิดผลการประเมินอยู่ในระดับ ยอดเยี่ยม โดยสถานศึกษาให้ความสำคัญกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเพื่อให้เกิดความร่วมมือในการวางระบบและดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นอย่างดี และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ชุมชน ท้องถิ่น มีความมั่นใจต่อระบบการบริหารและการจัดการสถานศึกษา และมีการเผยแพร่ผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อปรับปรุงพัฒนาให้ระบบการบริหารพัฒนาสูงขึ้น

๕. ผลงานรางวัล ปีการศึกษา ๒๕๖๔-๒๕๖๕ ดังนี้

โรงเรียนคอนสวรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ ดำเนินการขับเคลื่อน ผู้เรียนตามวิสัยทัศน์ ของโรงเรียน ทำให้โรงเรียนได้รับรางวัลที่ภาคภูมิใจ ดังนี้

๕.๑ โรงเรียนคอนสวรรค์ เป็น “องค์กรคุณธรรม” ตามโครงการส่งเสริมชุมชน องค์กรอำเภอ และจังหวัดคุณธรรม ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ ภายใต้แผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๙-๒๕๖๔) จาก คณะกรรมการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ

๕.๒ โรงเรียนคอนสวรรค์ ผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของสถานศึกษาออนไลน์ (ITA Online) ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๕ คะแนนที่ได้ ๙๗.๘๙ คะแนน ระดับผลการประเมิน AA

๕.๓ รางวัลเหรียญเงิน สถานศึกษายอดเยี่ยม ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ส่งเสริมการใช้นวัตกรรม PLC ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยี เพื่อการเรียนการสอน การประกวดรางวัลหน่วยงานและผู้มีผลงานดีเด่นประสพผลสำเร็จเป็นที่ประจักษ์ เพื่อรับรางวัลทรงคุณค่า สพฐ. (OBEC AWARDS) ครั้งที่ ๑๐ ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๓ ระดับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ฝ่ายมัธยม)

๕.๔ รางวัลเหรียญทอง สถานศึกษายอดเยี่ยม ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ด้านวิชาการ การประกวดรางวัลหน่วยงานและผู้มีผลงานดีเด่นประสพผลสำเร็จเป็นที่ประจักษ์ เพื่อรับรางวัลทรงคุณค่า สพฐ. (OBEC AWARDS) ครั้งที่ ๑๑ ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๔ ระดับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ฝ่ายมัธยม)

๕.๕ ได้รับรางวัลเหรียญเงิน การแข่งขันหนังสือเล่มเล็ก ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑-๓ การแข่งขันงานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือครั้งที่ ๗๐ ที่จังหวัดร้อยเอ็ด

๕.๖ ได้รับรางวัลเหรียญทอง การแข่งขันหนังสือเล่มเล็ก ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖ การแข่งขันงานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือครั้งที่ ๗๐ ที่จังหวัดร้อยเอ็ด

๕.๗ ได้รับรางวัลเหรียญทอง การแข่งขันกิจกรรมกวีเยาวชน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖ การแข่งขันงานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือครั้งที่ ๗๐ ที่จังหวัดร้อยเอ็ด

๕.๘ ได้รับรางวัลเหรียญเงิน การแข่งขันกิจกรรมวรรณกรรมพิจารณา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖ การแข่งขันงานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือครั้งที่ ๗๐ ที่จังหวัดร้อยเอ็ด

๕.๙ ได้รับรางวัลเหรียญทอง การแข่งขันกิจกรรมจักสานไม้ไผ่ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖ การแข่งขันงานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือครั้งที่ ๗๐ ที่จังหวัดร้อยเอ็ด

๕.๑๐ นางสาวปัทมาภรณ์ รองชัยภูมิ ได้รับการคัดเลือกนักเรียน เพื่อรับรางวัลพระราชทาน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๔ ระดับเขตพื้นที่ การศึกษา

๕.๑๑ นายอภิเดช ทิพย์สุนา ได้รับรางวัลรองชนะเลิศ เหรียญทอง ครูผู้สอนยอดเยี่ยม ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาพลศึกษา ด้านบริหารจัดการ เพื่อรับรางวัลทรงคุณค่า สพฐ. (OBEC AWARDS) ครั้งที่ ๑๐ ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๓ ระดับชาติ วันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๖๕

๕.๑๒ นางสาวรุ่งระพิน วงศ์อินตา ได้รับรางวัล เข็มเชิดชูเกียรติ “ครูสุดดี” ประจำปี ๒๕๖๔ จาก ครูสภา

๕.๑๓ นายเชิดพงษ์ งอกनावัง การประกวดแข่งขันนวัตกรรม สร้างสรรค์คนดี และครูชนคนคุณธรรม เพื่อยกย่องเชิดชูเกียรติ “๑๐๐๐๐ ครูชน คนคุณธรรม” ประเภท ครู ระดับคุณภาพดีมาก

๕.๑๔ นางสาวไพรินทร์ สุขปาน การประกวดแข่งขันนวัตกรรม สร้างสรรค์คนดี และครูชนคนคุณธรรม เพื่อยกย่องเชิดชูเกียรติ “๑๐๐๐๐ ครูชน คนคุณธรรม” ประเภท ครู ระดับคุณภาพดีมาก

๕.๑๕ นายอภิเดช ทิพย์สุนา ได้รับการคัดเลือกเป็น คนดีศรีชัยภูมิ สาขาการละเล่นพื้นบ้าน กีฬาพื้นบ้าน และศิลปะการต่อสู้ป้องกันตัว ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๔

๕.๑๖ นายอภิเดช ทิพย์สุนา เป็นครูที่ผ่านการพิจารณา ได้รับรางวัล ครูชนคนคุณธรรม โครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ระดับประเทศ ประจำปี ๒๕๖๕

๕.๑๗ นายสุชาติ รักษาชนม์ ได้รับรางวัลเหรียญทอง ผู้อำนวยการสถานศึกษายอดเยี่ยม ระดับมัธยมศึกษาขนาดกลางด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยี เพื่อการเรียนการสอน การประกวดรางวัลหน่วยงานและผู้มีผลงานดีเด่นประสพผลสำเร็จเป็นที่ประจักษ์ เพื่อรับรางวัลทรงคุณค่า สพฐ. (OBEC AWARDS) ครั้งที่ ๑๐

๕.๑๘ นายสุชาติ รักษาชนม์ ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ ประเภทผู้ประกอบการวิชาชีพทางการศึกษาและผู้ปฏิบัติงานด้านการศึกษา กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษา ระดับจังหวัด ตามโครงการรางวัล พระพุทธสบัติ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๕

๕.๑๙ นายสุชาติ รักษาชนม์ เป็นผู้บริหารที่ผ่านการพิจารณา ได้รับรางวัล ครูชนคนคุณธรรม โครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ระดับประเทศ ประจำปี ๒๕๖๕

๕.๒๐ นางสาวประภาวรินทร์ อาจชมภู การประกวดแข่งขันนวัตกรรม สร้างสรรค์คนดี และครูชนคนคุณธรรม เพื่อยกย่องเชิดชูเกียรติ “๑๐๐๐๐ ครูชน คนคุณธรรม” ประเภท ครูระดับคุณภาพ ดีมาก

๕.๒๑ นางสาวธีรวรรณ พันธุ์จรัส การประกวดแข่งขันนวัตกรรม สร้างสรรค์คนดี และครูชนคนคุณธรรม เพื่อยกย่องเชิดชูเกียรติ “๑๐๐๐๐ ครูชน คนคุณธรรม” ประเภท ครูระดับคุณภาพ ดีมาก และดีเยี่ยม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๑. งานวิจัยในประเทศ

ผู้ศึกษาได้ศึกษางานวิจัยในประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเยาวชนในการเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศ ด้านจิตสาธารณะของนักเรียน ดังนี้

บุญทัน ภูบาล (๒๕๔๙) ได้ศึกษาเรื่องการใช้ชีวิตที่ศรัทธาและครุหุ่่นเชิดเป็นตัวแบบเพื่อ พัฒนาจิตสาธารณะของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ มีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑) ศึกษาการเปลี่ยนแปลงคะแนนเฉลี่ยของจิตสาธารณะเฉลี่ยโดยรวมของนักเรียนที่ได้รับการใช้ชีวิตที่ศรัทธาและครุหุ่่นเชิดเป็นตัวแบบก่อนการใช้ชีวิตที่ศรัทธาระหว่างการใช้การใช้ชีวิตที่ศรัทธาและหลังการใช้ชีวิตที่ศรัทธาและครุหุ่่นเชิดเป็นตัวแบบ ๒) ศึกษาการเปลี่ยนแปลงของคะแนนจิตสาธารณะเฉลี่ยโดยแยกตามองค์ประกอบจิตสาธารณะของนักเรียนที่ได้รับการใช้ชีวิตที่ศรัทธาและครุหุ่่นเชิดเป็นตัวแบบก่อนการใช้ชีวิตที่ศรัทธาและหลังการใช้ชีวิตที่ศรัทธาและครุหุ่่นเชิดเป็นตัวแบบ ผลการวิจัยพบว่า ๑) ผลการเรียนรู้เรื่องจิตสาธารณะของนักเรียนก่อนการใช้ชีวิตที่ศรัทธาและหลังการใช้ชีวิตที่ศรัทธาและครุหุ่่นเชิด ปรากฏว่าผลการเรียนรู้เรื่องจิตสาธารณะของนักเรียนหลังการใช้ชีวิตที่ศรัทธาสูงกว่าก่อนการใช้ชีวิตที่ศรัทธาและครุหุ่่นเชิดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ๒) นักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่๒ ที่ได้รับ การใช้ชีวิตที่ศรัทธาและครุหุ่่นเชิดเป็นตัวแบบ มีการเปลี่ยนแปลงของคะแนนจิตสาธารณะเฉลี่ย โดยรวมก่อนการใช้ชีวิตที่ศรัทธาระหว่างการใช้การใช้ชีวิตที่ศรัทธาและหลังการใช้ชีวิตที่ศรัทธาและครุหุ่่นเชิด เป็นตัวแบบในแต่ละช่วงสัปดาห์มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ กล่าวคือ เมื่อวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของคะแนนจิตสาธารณะเฉลี่ยในช่วงสัปดาห์ที่ ๑ กับ สัปดาห์ที่๒ และสัปดาห์ที่ ๒ กับ สัปดาห์ที่ ๓ มีคะแนนจิตสาธารณะโดยรวมเฉลี่ยเพิ่มขึ้นอย่าง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติและระหว่การใช้ชีวิตที่ศรัทธาและครุหุ่่นเชิดเป็นตัวแบบในช่วงสัปดาห์ที่ ๓ ถึงสัปดาห์ที่๖ มีคะแนนจิตสาธารณะโดยเฉลี่ยเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ แสดงว่าตลอดระยะเวลา ๔ สัปดาห์ของการใช้ชีวิตที่ศรัทธาและครุหุ่่นเชิดคะแนนจิตสาธารณะโดยรวม เฉลี่ยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตลอดระยะเวลาของการใช้ชีวิตที่ศรัทธาและครุหุ่่นเชิด และเมื่อเปรียบเทียบ คะแนนเฉลี่ยระหว่างสัปดาห์ที่ ๖ กับสัปดาห์ที่๗ และสัปดาห์ที่ ๗

กับสัปดาห์ที่ ๘ แล้วพบว่า มี คะแนนจิตสาธารณะโดยรวมเฉลี่ยเพิ่มขึ้นอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ๔. เมื่อวิเคราะห์คะแนน จิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ แยกเป็นรายองค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบ ที่ ๑ คือการหลีกเลี่ยงการใช้หรือการกระทำที่ทำให้เกิดความเสียหายต่อสมบัติของส่วนรวมใน โรงเรียน องค์ประกอบที่ ๒ คือ การถือเป็นหน้าที่ที่จะมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสมบัติของส่วนรวมในโรงเรียนในวิสัยทัศน์ที่ตนสามารถทำได้และสำหรับองค์ประกอบที่ ๓ คือ การเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมในโรงเรียนที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม พบว่า คะแนน จิตสาธารณะทั้ง ๓ องค์ประกอบในแต่ละสัปดาห์มีค่าความแปรปรวนแบบวัดซ้ำแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ โดยคะแนนเฉลี่ยจิตสาธารณะในองค์ประกอบที่ ๒ มี คะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าองค์ประกอบอื่น ทุกช่วงสัปดาห์และคะแนนจิตสาธารณะองค์ประกอบที่ ๓ มี คะแนนเฉลี่ยสูงกว่าองค์ประกอบอื่น ทุกช่วงสัปดาห์ทั้งนี้เมื่อวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของคะแนนจิตสาธารณะในแต่ละช่วงสัปดาห์โดยแยกตามองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบที่ ๑ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ มีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นจากก่อนการใช้ชีวิตทัศนละครหุ่นเชิด กล่าวคือ ในช่วงสัปดาห์ที่ ๑ กับสัปดาห์ที่ ๒ สัปดาห์ที่ ๑ กับสัปดาห์ที่ ๓ และสัปดาห์ที่ ๒ กับ สัปดาห์ที่ ๓ มีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และระหว่างการใช้ชีวิตทัศน ละครหุ่นเชิดในช่วงสัปดาห์ที่๓ ถึงสัปดาห์ที่ ๖ มีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .๐๑ ทุกช่วงสัปดาห์แสดงว่าตลอดระยะเวลา ๔ สัปดาห์ของการใช้ชีวิตทัศน ละครหุ่น เชิดคะแนนจิตสาธารณะ องค์ประกอบที่ ๑ เฉลี่ยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตลอดเวลาของการใช้ ชีวิต ทัศนละครหุ่นเชิดและเมื่อเปรียบเทียบคะแนนหลังการใช้ชีวิตทัศนละครหุ่นเชิดเป็นตัวแทน ในช่วงสัปดาห์ที่ ๖ กับสัปดาห์ที่ ๗ และสัปดาห์ที่ ๗ กับสัปดาห์ที่ ๘ แล้วพบว่า มีคะแนนเฉลี่ย เพิ่มขึ้นอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ พบว่าองค์ประกอบที่ ๒ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ มีคะแนนเฉลี่ย เพิ่มขึ้นจากก่อนการใช้ชีวิตทัศนละครหุ่นเชิดเป็นตัวแทนแตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ เกือบทุกสัปดาห์กล่าวคือ ในระหว่างการใช้ชีวิตทัศนละครหุ่นเชิด ในช่วงสัปดาห์ที่๓ ถึงสัปดาห์ที่ ๕ มีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ และในช่วงสัปดาห์๕ กับสัปดาห์ที่ ๖ มีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ แสดงว่าตลอดระยะเวลา ๔ สัปดาห์ของ การใช้ชีวิตทัศนละครหุ่นเชิดคะแนนจิตสาธารณะ องค์ประกอบที่ ๒ เฉลี่ยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตลอด ระยะเวลาของการใช้ชีวิตทัศนละครหุ่นเชิด เป็น ตัวแบบและเมื่อเปรียบเทียบหลังการใช้ชีวิตทัศน ละครหุ่นเชิด ในสัปดาห์ที่๖ กับสัปดาห์ที่๗ และ สัปดาห์ที่ ๗ กับสัปดาห์ที่๘ คะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติองค์ประกอบที่๒ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ มีคะแนนเฉลี่ย จิตสาธารณะองค์ประกอบที่ ๓ ในช่วงสัปดาห์ที่๓ กับสัปดาห์ที่ ๔ และในช่วงสัปดาห์ที่ ๔ กับสัปดาห์ ที่ ๕ มีการเปลี่ยนแปลงแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ส่วนในช่วงสัปดาห์อื่นๆ ที่เหลือมีการเปลี่ยนแปลงแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

พรพรม พรศพวก (๒๕๕๐) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อ จิตสาธารณะ ของนักเรียนช่วงชั้นที่ ๔ ในสหวิทยาเขตกรุงเทพมหานครตะวันออกกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรปัจจัยทั้ง ๕ ตัวคือการรับรู้ความสามารถของตนเอง การคล้อยตาม ผู้อื่น สัมพันธภาพระหว่าง นักเรียนกับเพื่อนและการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยกับ จิตสาธารณะโดยรวมมีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ตัวแปรปัจจัย ทั้ง ๕ ตัวกับจิตสาธารณะรายด้านทั้งสามด้าน ได้แก่ ด้านการหลีกเลี่ยงการใช้ ด้านการถือเป็น หน้าที่และด้านการเคารพสิทธิการใช้ที่วิเคราะห์แบบตัว พหุนามมีความสัมพันธ์กันและค่า สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณที่วิเคราะห์แบบตัวแปรเอกนามระหว่าง ตัวแปรปัจจัยกับ จิตสาธารณะรายด้าน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ทุกค่าและค่าน้ำหนัก ความสำคัญของ ตัวแปรปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะรายด้านทั้งสามด้านมากที่สุดคือการรับรู้ ความสามารถของ ตนโดยส่งผลทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

วิศิษฐ์ โฆษิตานนท์(๒๕๕๐) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาสำนักสาธารณะของประชาชน ในชุมชนเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า สภาพที่เป็นลักษณะของการมีจิตสำนึกสาธารณะของ ประชาชน ๓ ลักษณะ คือ (๑) การไม่ทำสิ่งที่ก่อให้เกิดปัญหาแก่ส่วนรวมขึ้นในชุมชน (๒) การมี ส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อพัฒนาชุมชน และ (๓) การมีน้ำใจเอื้ออาทรต่อการค้นหาปัจจัยที่มี ผลต่อการ พัฒนาจิตสำนึกสาธารณะ พบว่า มี ๒ ด้านประกอบด้วยปัจจัยภายใน ได้แก่ ความ ต้องการส่วนบุคคล สถานภาพทางสังคม ความสามารถในการใช้วิจารณญาณและตัดสินใจ และประสบการณ์ ความรับผิดชอบและทัศนคติ ส่วนปัจจัยภายนอก ได้แก่การมีปฏิสัมพันธ์ใน สังคมและการขัดเกลา ทางสังคมการเรียนรู้และรับรู้ข้อมูลข่าวสาร โครงสร้างและสถาบันทาง สังคม วัฒนธรรม ประเพณี พิธีกรรม ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น กฎระเบียบในสังคม บทบาทผู้นำ และการบริหารจัดการและ จัดกิจกรรมในชุมชน ส่วนรูปแบบการพัฒนาสำนักสาธารณะของ ประชาชนในชุมชนเมือง พบว่า ประกอบด้วย แนวทางและกลวิธีซึ่งมีแนวทางที่สำคัญ ๘ ประการ คือ (๑) การสร้างข้อตกลงร่วมกัน (๒) การสร้างกระบวนการเรียนรู้(๓) การสร้างและ ส่งเสริมผู้นำ (๔) การรวมกลุ่มหรือจัดตั้งองค์กรของ ประชาชน (๕) การรักษาผลประโยชน์ ร่วมกัน (๖) การบริหารจัดการในชุมชน (๗) การจัดกิจกรรม ในชุมชน (๘) การสร้างเครือข่าย ความร่วมมือกับองค์กรภายนอก

ศุภรัตน์ แดงอ่อน (๒๕๕๐) ได้ศึกษาเรื่องเปรียบเทียบจิตสำนึกสาธารณะในการ อนุรักษ์ ทรัพยากร ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ และปีที่ ๖ ในจังหวัดปราจีนบุรีที่มีระดับ การให้เหตุผล เชิงจริยธรรมต่างกัน การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบจิตสำนึก สาธารณะในการ อนุรักษ์ทรัพยากรน้ำและด้านการประหยัดพลังงานไฟฟ้าของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ ๓ และ มัธยมศึกษาปีที่ ๖ ที่มีระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมต่างกัน กลุ่มตัวอย่าง ได้มาโดยการสุ่มหลาย ชั้นตอน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง ๔๔๔ คน เครื่องมือที่ใช้ในการ วิจัยประกอบด้วย แบบวัดจิตสำนึก สาธารณะด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ แบบวัดจิตสำนึก สาธารณะด้านการ ประหยัดพลังงานไฟฟ้า

และแบบวัดการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ ๐.๘๙๖ , ๐.๘๙๓ และ ๐.๗๖๙ ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณแบบสองทาง ผลการวิจัยพบว่า

๑) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ มีจิตสำนึก สาธารณะในการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ อยู่ในระดับปานกลางถึงค่อนข้างมาก และมีจิตสำนึก สาธารณะด้านการประหยัดพลังงานไฟฟ้าอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ส่วนนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ ๖ มีจิตสำนึกสาธารณะทั้งสองด้าน อยู่ในระดับค่อนข้างมาก

๒) นักเรียนที่มีระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในระดับก่อนกฎเกณฑ์มีจิตสำนึกสาธารณะทั้งสองด้านอยู่ในระดับปานกลางถึงค่อนข้างมาก นักเรียนที่มีระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในระดับตาม กฎเกณฑ์มีจิตสำนึกสาธารณะด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำอยู่ในระดับปานกลางถึงค่อนข้างมากและมีจิตสำนึกสาธารณะด้านการประหยัดพลังงานไฟฟ้าอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ส่วนนักเรียนที่มีระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในระดับเหนือกฎเกณฑ์จะมีจิตสำนึกสาธารณะทั้งสองด้านอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ๓) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ มีจิตสำนึก สาธารณะด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ และจิตสำนึกสาธารณะ ด้านการประหยัดพลังงาน ไฟฟ้าสูงกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ และพบว่านักเรียน ที่มีระดับการให้เหตุผลเชิง จริยธรรม อยู่ในระดับเหนือกฎเกณฑ์มีจิตสำนึกสาธารณะด้านการประหยัดพลังงานไฟฟ้าสูง กว่านักเรียนที่มีระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในระดับก่อนกฎเกณฑ์แต่นักเรียนที่มีระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมต่างกัน มีจิตสำนึกสาธารณะด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ ไม่แตกต่างกัน ๔) ไม่พบผลปฏิสัมพันธ์ของระดับชั้นกับการ ให้เหตุผลเชิงจริยธรรมที่มีต่อ จิตสำนึกสาธารณะ ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำและจิตสำนึก สาธารณะด้านการประหยัด พลังงานไฟฟ้า

อัญชลี ยิ่งรักพันธุ์ (๒๕๕๐) ได้ศึกษาเรื่องผลการใช้สถานการณ์จำลองผสานกับเทคนิคการประเมินผลจากสภาพจริงเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ ๓ องค์ประกอบ คือ ด้านการเคารพสิทธิในการใช้ของส่วนรวมที่ใช้ประโยชน์ร่วมกันของกลุ่ม ด้านการหลีกเลี่ยงการใช้หรือการกระทำ ที่จะทำให้เกิดความชำรุดเสียหายต่อสมบัติของส่วนรวมและด้านการ ถือเป็นหน้าที่ที่จะมี ส่วนร่วมในการดูแลรักษาของส่วนรวม โดยการศึกษา นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียน ราชบพิธ ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๔๙ จำนวน ๔๐ คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้ระยะเวลาในการทดลองจำนวน ๖ สัปดาห์สัปดาห์ละ ๒ วัน วันละ ๕๐ นาทีเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมใช้โปรแกรมการใช้สถานการณ์จำลอง ผสานกับเทคนิคการ ประเมินผลจากสภาพจริง แบบสังเกตพฤติกรรมจิตสาธารณะ แบบบันทึก พฤติกรรมจิตสาธารณะ แฟ้มสะสมงาน และแบบทดสอบจิตสาธารณะ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนชั้นที่ได้รับการใช้สถานการณ์จำลอง ผสานกับเทคนิคการประเมินผล จากสภาพจริง มีการเปลี่ยนแปลงของคะแนนจิตสาธารณะเฉลี่ยโดยรวม ก่อนทดลอง หลังทดลองและหลัง ทดลอง ๑ สัปดาห์สูงขึ้น

เจษฎา หนูรุ่ง (๒๕๕๑) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยจิตลักษณะที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนช่วงชั้นที่ ๓ จำนวน ๔๐๕ คน ปัจจัยจิตลักษณะ ได้แก่ เหตุผลเชิงจริยธรรม ลักษณะมุ่งอนาคต ความเชื่ออำนาจในตน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เป็นไทย สติปัญญา ประสบการณ์ทาง สังคม และสุขภาพจิต โดยแบ่งออกเป็น ๓ ด้าน ได้แก่ ด้านการใช้ ด้านการถือเป็นที่และ ด้านการเคารพสิทธิผลการวิจัย พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยระหว่างปัจจัยจิตลักษณะราย ด้านกับจิตสาธารณะโดยรวมมีค่าเท่ากับ .๕๗๒ สามารถอธิบายร่วมกันได้ ๓๒.๗ % โดยปัจจัย จิตลักษณะที่ส่งผลทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ส่วน สติปัญญาและความ เชื่ออำนาจในตน ส่งผลทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

พระมหาจตุพร สุตนนท์(๒๕๕๒) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนด้านการดูแลรักษาศาสนสมบัติ โรงเรียนศรีปริยัติคุณศึกษา อำเภอประจักษ์ จังหวัด นครราชสีมา จากการศึกษาค้นคว้าจิตสาธารณะด้านการดูแลรักษาศาสนสมบัติของ พระภิกษุ สามเณร ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนศรีปริยัติคุณศึกษา อำเภอประจักษ์ จังหวัด นครราชสีมา โดยใช้วิธีทัศนพฤติกรรมแม่แบบประกอบการเรียนรู้ (Modeling Technique) ผลการศึกษาพบว่า ๑. ผลการพัฒนาการเรียนรู้จิตสาธารณะด้านการดูแลรักษาศาสนสมบัติของ พระภิกษุสามเณรชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนศรีปริยัติคุณศึกษา อำเภอประจักษ์ จังหวัด นครราชสีมา โดยใช้วิธีการเรียนรู้จากวีดิทัศน์ พฤติกรรมแม่แบบประกอบการเรียนรู้ (Modeling Technique) จากการพัฒนาความรู้อำนาจในการใช้เหตุผลและพฤติกรรมจิตสาธารณะของ พระภิกษุสามเณรใน ด้านการดูแลรักษาศาสนสมบัติและการใช้ศาสนสมบัติแบบพอเพียง ปรากฏว่า ภิกษุสามเณร หลังจากที่เรียนรู้จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วีดิทัศน์ พฤติกรรมแม่แบบประกอบการเรียนรู้ (Modeling Technique) มีจิตสาธารณะโดยรวมมากขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ทั้ง โดยรวมทั้งทางด้านการดูแลรักษาศาสนสมบัติ มีค่าเฉลี่ยของผลต่างของคะแนนเท่ากับ ๗.๙๓ และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลต่างของ คะแนนเท่ากับ ๑.๑๖ และด้านการใช้ศาสนสมบัติแบบพอเพียง มีค่าเฉลี่ยของผลต่างของคะแนนเท่ากับ ๘.๑๓ และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลต่างของคะแนน เท่ากับ ๑.๔๑ แสดงว่าการใช้วีดิทัศน์พฤติกรรมแม่แบบประกอบการเรียนรู้ ทำให้พระภิกษุสามเณรมี จิตสาธารณะด้านการดูแลศาสนสมบัติเหมาะสมมากยิ่งขึ้น ๒. ผลการเปรียบเทียบจิตสาธารณะ ของพระภิกษุสามเณรโรงเรียนศรีปริยัติคุณศึกษา อำเภอประจักษ์ จังหวัดนครราชสีมา ก่อน และหลังที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วีดิทัศน์พฤติกรรมแม่แบบประกอบการเรียนรู้ (Modeling Technique) ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบ ปรากฏว่าพระภิกษุสามเณรมีจิตสาธารณะ โดยรวมเหมาะสมมากขึ้น คิดเป็นร้อยละ ๑๓๐.๙๙ ของจิตสาธารณะก่อนการทดลอง โดย จิตสาธารณะด้านการดูแลรักษาศาสนสมบัติมีความเหมาะสมมาก คิดเป็นร้อยละ ๑๒๕.๒๘ ของ จิตสาธารณะก่อนการทดลอง ด้านการใช้ศาสนสมบัติแบบพอเพียงเหมาะสมมากคิดเป็นร้อยละ ๑๕๐.๔๔ ของจิตสาธารณะก่อนการ

ทดลองและเมื่อพิจารณารายบุคคล เฉพาะกรณีรูปที่ ๑ และ รูปที่ ๒ นักเรียนรูปที่ ๑ มีจิตสาธารณะ โดยรวมเหมาะสมมากขึ้นคิดเป็น ร้อยละ ๑๑๕.๓๘ ของ จิตสาธารณะก่อนการทดลอง เมื่อพิจารณา เป็นรายด้านพบว่านักเรียนมีจิตสาธารณะด้านการ ดูแลรักษาศาสนสมบัติเหมาะสมมากขึ้น คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐๐ ด้านการใช้ศาสนสมบัติแบบ พอเพียงเหมาะสมมากขึ้นคิดเป็น ร้อยละ ๑๓๓.๓๓ นักเรียนรูปที่ ๒ มีจิตสาธารณะโดยรวม เหมาะสมมากขึ้นคิดเป็นร้อยละ ๑๒๕.๐๐ ของจิตสาธารณะก่อนการทดลอง เมื่อพิจารณาเป็นราย ด้าน พบว่านักเรียนมีจิตสาธารณะด้านการดูแล รักษาศาสนสมบัติเหมาะสมมากขึ้น คิดเป็น ร้อยละ ๑๐๐. ๐๐ ด้านการใช้ศาสนสมบัติแบบพอเพียง เหมาะสมมากขึ้นคิดเป็นร้อยละ ๑๖๐.๐๐ จึงสรุปได้ว่าพระภิกษุสามเณรที่ได้รับการจัดกิจกรรม จัดการเรียนรู้โดยใช้วิถีทัศนพฤติกรรม แม่แบบประกอบการเรียนรู้ (Modeling Technique) มีจิตสาธารณะเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .๐๑

เจนต์จุฬา คำดี(๒๕๕๓) ได้ศึกษาเรื่องผลของการใช้โปรแกรมสถานการณ์จำลอง เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ โรงเรียนบ้านพระบาทท่าเรือ มีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อเปรียบเทียบคะแนนจิตสาธารณะของนักเรียนก่อนและหลังที่ได้เข้าร่วม โปรแกรมสถานการณ์จำลองเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ ๒) เพื่อเปรียบเทียบคะแนน จิตสาธารณะ ของนักเรียนที่ได้เข้าร่วมโปรแกรมสถานการณ์จำลองเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะกับนักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วม โปรแกรมสถานการณ์จำลองเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ ผลการวิจัยพบว่า ๑) นักเรียนที่ได้เข้าร่วม โปรแกรมสถานการณ์จำลองเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ มีคะแนนสูงกว่า ก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ๒) นักเรียนที่ได้เข้าร่วมโปรแกรม สถานการณ์จำลองเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะ มีคะแนนจิตสาธารณะแตกต่างจากนักเรียนที่ไม่ได้ เข้าร่วมโปรแกรมสถานการณ์จำลองเพื่อพัฒนาจิต สาธารณะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ เจียมจิตต์ ไชยลังกา (๒๕๕๔) ได้ศึกษาเรื่องการ วิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาเชียงราย เขต ๒ มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบ คุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ ด้านจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่ การศึกษา เชียงราย เขต ๒ ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านจิตสาธารณะของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต ๒ พบว่า ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือตัวแปร A๔ ฉันทกัณฑ์อาหารเข้าที่เมื่อรับประทานเสร็จมี ค่าเฉลี่ย ๔.๓๔ ส่วนตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือตัวแปร A๓๐ ฉันทนำหนังสือห้องสมุดฉันชอบไป ซ่อนไว้ในตู้อื่นเพื่อเวลาต้องการอ่านจะหาได้ง่ายๆ มีค่าเฉลี่ย ๑.๕๒ และตัวแปรที่มีค่าส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐานสูงสุด คือ ตัวแปร A๓๓ ฉันทไม่แย่งปากกาเขียนกระดานจากเพื่อนเมื่อไม่ถึงโอกาสของ ตนเอง มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ๑.๕๘๔ และตัวแปรที่มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานน้อยที่สุด คือ

ตัวแปร A30 ฉันทานหนังสือห้องสมุดฉันชอบไปซ่อนไว้ในตู้อื่นเพื่อเวลาต้องการอ่านจะหาได้ ง่ายๆ มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ๐.๙๑๓

เทิดเกียรติ บรรจง (๒๕๕๔) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษากิจกรรมและจิตลักษณะที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์และค่าน้ำหนักระหว่างตัวแปรกิจกรรมและจิตลักษณะของนักเรียนมัธยมต้น ศึกษาความสัมพันธ์และค่าน้ำหนักระหว่างตัวแปรกิจกรรมและจิตลักษณะ รายด้าน ผลการวิจัย พบว่า สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในของตัวแปรกิจกรรมและ จิตลักษณะมีค่าอยู่ระหว่าง .๐๖ ถึง .๗๘ โดยคู่ที่มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .๐๑ สูงสุด ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับการรับรู้ความสามารถของตน ($r = ๗๘$) ความสัมพันธ์กันน้อยที่สุด ได้แก่ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ($r = .๐๖$) โดยมีความสัมพันธ์กัน ทางบวกอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในระหว่างจิตสาธารณะราย ด้านมีค่าอยู่ระหว่าง (.๔๘ - .๖๑) ซึ่ง ทุกคู่มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .๐๑ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง กิจกรรมและจิตสาธารณะ รายด้านกับจิตสาธารณะ โดยรวมมีค่าอยู่ระหว่าง (.๑๗ - .๕๓) ซึ่งทุกคู่มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .๐๑ ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณแบบ ตัวแปรตามเอกนาม (MR) ระหว่าง กิจกรรมและจิตลักษณะรายด้านกับจิตสาธารณะมีค่าเท่ากับ .๕๓ ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .๐๑ สามารถอธิบายร่วมกันได้ ๒๙.๐ % โดยค่าน้ำหนักความสำคัญสัมพันธ์ของกิจกรรม และจิตลักษณะที่ส่งผลทางบวกต่อจิตสาธารณะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ได้แก่ ลักษณะมุ่งอนาคต (x1) ส่วนค่า น้ำหนักความสำคัญสัมพันธ์ของกิจกรรมและจิต ลักษณะที่ ส่งผลทางบวกต่อจิตสาธารณะอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติได้แก่แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (x2) การ รับรู้ความสามารถของตน (x3) กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (x4) และกิจกรรมการเรียนการสอนแบบ บูรณาการ (x5) เมื่อพิจารณาจิตสาธารณะรายด้านพบว่า สัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรตาม สามด้านและค่าสหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างกิจกรรมและจิตลักษณะรายด้านกับ จิตสาธารณะ ด้านการใช้ ด้านการถือเป็นหน้าที่และด้านการเคารพสิทธิมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เท่ากับ .๔๔ , .๕๔ และ .๔๕ ตามลำดับซึ่งทุกด้านมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ กิจกรรมและ จิตลักษณะที่ส่งผลต่อ จิตสาธารณะด้านการใช้ ได้แก่ ลักษณะการมุ่งอนาคต โดยส่งผล ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .๐๑ มีค่าน้ำหนักความสำคัญเท่ากับ .๔๙ ส่วน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์การรับรู้ความสามารถของตน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและกิจกรรมการเรียน การสอนแบบบูรณาการส่งผลทางบวกอย่างไม่มีนัยสำคัญ ทางสถิติ กิจกรรมและจิตลักษณะ ที่ส่งผลต่อ จิตสาธารณะด้านการถือเป็นหน้าที่ ได้แก่ ลักษณะ มุ่งอนาคต โดยส่งผลทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ มีค่าน้ำหนักความสำคัญ เท่ากับ .๔๗ ส่วนแรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์การรับรู้ความสามารถของตน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและกิจกรรม การเรียน การสอนแบบบูรณาการส่งผลทางบวกอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติกิจกรรมและจิตลักษณะ

ที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะด้านการเคารพสิทธิ ได้แก่ ลักษณะการมุ่งอนาคตและการรับรู้ ความสามารถของตนโดยส่งผลทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ มีค่าน้ำหนัก ความสำคัญเท่ากับ .๓๘ และ .๒๕ ตามลำดับ ส่วน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการส่งผลทางบวกอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

พรสุดา ศรีปัญญา (๒๕๕๔) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ จังหวัด ร้อยเอ็ด : การวิเคราะห์พหุระดับมีวัตถุประสงค์ดังนี้ ๑) เพื่อศึกษาปัจจัยระดับนักเรียน ได้แก่ อัตมโนทัศน์ความฉลาดทางอารมณ์เจตคติต่อจิต สาธารณะ คุณธรรมจริยธรรมด้านความมีวินัย คุณธรรมจริยธรรม ด้านความรับผิดชอบ คุณธรรมจริยธรรมด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และคุณธรรมจริยธรรม ด้านความกตัญญูที่มีอิทธิพลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ จังหวัดร้อยเอ็ด ๒) เพื่อศึกษาปัจจัย ระดับชุมชน ได้แก่ วัฒนธรรมครอบครัว การสนับสนุนทางสังคม การได้รับแบบอย่างจาก ครอบครัวและชุมชน การเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย การเลี้ยง

ดูแบบรักตามใจและการเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจควบคุมที่มีอิทธิพลต่อจิตสาธารณะของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่๖ จังหวัดร้อยเอ็ด ๓) เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างระดับที่มีอิทธิพลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ จังหวัดร้อยเอ็ด ๔) เพื่อสร้างสมการพยากรณ์จิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ จังหวัดร้อยเอ็ด จากตัวแปรระดับ นักเรียนและตัวแปรระดับชุมชนโดยการวิเคราะห์พหุระดับ ผลการวิจัยพบว่าผลการศึกษา อิทธิพลที่มีต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยการ วิเคราะห์พหุระดับ สรุปผลดังนี้ ๑. ตัวแปรระดับนักเรียนที่มีอิทธิพลต่อจิตสาธารณะอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ได้แก่ อัตมโนทัศน์ความฉลาดทางอารมณ์เจตคติต่อจิต สาธารณะ คุณธรรมจริยธรรม ด้านความรับผิดชอบ คุณธรรมจริยธรรมด้านความ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่คุณธรรมจริยธรรมด้านความกตัญญู ๒. ตัวแปรระดับชุมชนที่มีอิทธิพลต่อ จิตสาธารณะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ได้แก่การได้รับแบบอย่างจากครอบครัวและ ชุมชน ส่วนตัวแปรระดับชุมชนที่มีอิทธิพลต่อจิตสาธารณะที่ ระดับ .๐๕ ได้แก่การเลี้ยงดูแบบ รักตามใจ โดยการได้รับแบบอย่างจากครอบครัว และชุมชนมีอิทธิพลทางบวกกับจิตสาธารณะ ส่วนการเลี้ยงดูแบบรักตามใจมีอิทธิพลทางลบกับจิตสาธารณะ ๓. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ต่างระดับที่มีอิทธิพลต่อจิตสาธารณะของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวนหนึ่งตัว คือ ตัวแปรการเลี้ยงดูแบบรักตามใจปฏิสัมพันธ์กับคุณธรรมจริยธรรมด้านความ กตัญญู

วัชรียา เขียนนอก (๒๕๕๔: ๙๑-๙๒) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยคัดสรรที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต ๑ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยคัดสรร ที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนขยายโอกาสทาง การศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต ๑ ผลการวิจัย พบว่า ๑) นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต ๑ มีจิตสาธารณะอยู่ในระดับน้อย โดยจำแนกรายด้าน ดังนี้ด้านการใช้ อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๒.๒๘ ด้านการ ถือเป็นหน้าที่อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๒.๓๗ และด้านการเคารพสิทธิอยู่ในระดับ น้อย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๑.๘๖ ๒) ปัจจัยที่ส่งผลต่อ จิตสาธารณะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ตอนต้น โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต ๑ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .๐๕ มี ๕ ปัจจัย โดยเรียงลำดับจากปัจจัย ที่ส่งผลมากที่สุดไปหาปัจจัยที่ส่งผลน้อยที่สุด ได้แก่ ประสพการณ์ทางสังคมการเห็นคุณค่าใน ตนเอง เหตุผลเชิงจริยธรรม สุขภาพจิตและการรับรู้ ความสามารถของตน ซึ่งสามารถอภิปราย ความแปรปรวนของจิตสาธารณะของนักเรียนระดับ มัธยมศึกษาตอนต้น ได้ร้อยละ ๔๐.๗๐

พลับพลึง วงศ์คำมูล (๒๕๕๕) ได้ศึกษาเรื่องการใช้กิจกรรมบันทึกความดีเพื่อส่งเสริม จิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๖ จังหวัด ลำพูน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการส่งเสริมจิตสาธารณะของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนราชประชานุเคราะห์๒๖ จังหวัดลำพูน ผลการวิจัยพบว่า จากการใช้กิจกรรมสมุด บันทึกความดีพบว่า จิตสาธารณะของนักเรียนโดยรวมของนักเรียนเพิ่มขึ้นทุกด้าน เมื่อ พิจารณาแต่ละด้าน พบว่า ๑) ด้านการดูแลรักษาของส่วนรวมพบว่าจิตสาธารณะของนักเรียน โดยรวมของนักเรียนเพิ่มขึ้น โดยนักเรียนได้ทำกิจกรรม ดังนี้ปิดไฟบนห้องนอน หอพัก ปิดไฟ ในห้องน้ำเมื่อไม่มีใครใช้ปิดไฟ ห้องเรียน อาคารเรียนเมื่อเลิกใช้ปิดพัดลมในห้องเรียนเมื่อเลิก ใช้ทำความสะอาดห้องอาหาร ทำความสะอาดห้องพักและหอพัก เก็บไม้กวาด ไม้ถูพื้นเข้าที่ เมื่อใช้แล้ว เก็บหนังสือห้องสมุดขึ้นชั้นเมื่อ อ่านเสร็จ เก็บหนังสือคืนห้องสมุดเมื่อพบตกหล่นที่ อื่น จัดหนังสือห้องสมุดให้เป็นระเบียบ ทำความสะอาดหนังสือ เก็บบัวรดน้ำและถังตักน้ำเข้าที่ เมื่อใช้แล้ว เช็ดคอมพิวเตอร์และหน้าจอ คอมพิวเตอร์เป็นประจำ ล้างห้องน้ำ เช็ดโต๊ะทานข้าว ในห้องอาหาร ช่วยครูหรือนักเรียนรุ่นพี่ ซ่อมห้องน้ำและก๊อกน้ำอ่างล้างจาน โดยกิจกรรมจิต สาธารณะด้านการดูแลรักษาของส่วนรวมเป็น กิจกรรมที่นักเรียนมีความถี่ของการกระทำเป็น อันดับสอง ๒) ด้านการอาสาทำบางอย่างเพื่อส่วนรวม พบว่า จิตสาธารณะของนักเรียนเพิ่มขึ้น โดยนักเรียนได้ทำกิจกรรม ดังนี้เก็บขยะและไปไม้บริเวณหอพัก และภายในบริเวณโรงเรียน รด น้ำต้นไม้รอบหอพัก ช่วยประกอบอาหารในโรงครัว ล้างจานและหม้อ อาหาร ทำเวรหอพัก ทำ เวนอาคารเรียนและส่วนกลางบริเวณโรงเรียน ช่วยยกน้ำดื่มขึ้นหอพัก รดน้ำ สนามหญ้า ต้นไม้ และแปลงผัก ช่วยถือถาดตักข้าวและแจกจ่ายอาหารเช้า กลางวันและเย็นให้ครูเพื่อน นักเรียน รุ่นพี่และรุ่นน้อง ช่วยสอนเพื่อนและนักเรียนรุ่นน้องทำการบ้านและอ่านหนังสือ ช่วยเพื่อนและ ครูยกของให้เพื่อนยืมอุปกรณ์การเรียน ปิ่นอาหารและขนมให้เพื่อนและนักเรียนรุ่นน้องทำนา

ทำแปลงผักและปลูกผัก ถอนหญ้าแปลงผัก เก็บเศษขยะในห้องน้ำได้โต๊ะเรียนและในห้องเรียน เมื่อเห็น ยกเก้าอี้เรียนขึ้นเมื่อเลิกเรียน แยกขยะก่อนทิ้ง ช่วยงานนักเรียนรุ่นพี่ ช่วยงานครูให้ อาหารไปปลาและร่วมกิจกรรมของโรงเรียนและหอพักทุกครั้ง โดยกิจกรรมจิตอาสาธรรณะด้าน การอาสา ทำบางอย่างเพื่อส่วนรวมเป็นกิจกรรมที่นักเรียนมีความถี่ของการกระทำมากที่สุด ๓) ด้านการไม่ยึดครองของส่วนรวมนั้นมาเป็นของตนเอง พบว่าจิตอาสาธรรณะของนักเรียน เพิ่มขึ้น โดยนักเรียนได้ทำกิจกรรม ดังนี้ ไม่เอาพัสดุของหอพักมาไว้ที่ตนเองเพียงคนเดียว เพื่อที่จะแบ่งปัน ให้กับเพื่อนๆ ได้ใช้ ไม่นำหนังสือของห้องสมุดมาเป็นของตนเอง รวมถึงโต๊ะ ทำการบ้าน ไม่กวาดและ ไม้ถูพื้นด้วย นอกจากนี้คือ เก็บกรรไกรของห้องคืนครูเก็บหนังสือ คืนห้องสมุดและครูโดยกิจกรรม จิตอาสาธรรณะด้านการไม่ยึดครองของส่วนรวมนั้นมาเป็นของ ตนเองเป็นกิจกรรมที่นักเรียนมีความถี่ของ การกระทำน้อยที่สุด

สมศรี ฐานะวุฒิกุล (๒๕๕๕) ได้ศึกษาเรื่องกลยุทธ์การพัฒนาจิตอาสาธรรณะ ของ นักเรียน ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนากลยุทธ์การพัฒนาจิตอาสาธรรณะของนักเรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา โดยมี วัตถุประสงค์เฉพาะคือ ๑) เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมและแนวทางในการพัฒนาจิตอาสาธรรณะของ นักเรียนในสถานศึกษาชั้น พื้นฐานระดับประถมศึกษา ๒) เพื่อสร้างกลยุทธ์การพัฒนา จิตอาสาธรรณะของนักเรียนในสถานศึกษาชั้น พื้นฐานระดับประถมศึกษา ๓) เพื่อประเมินกลยุทธ์ การพัฒนาจิตอาสาธรรณะของนักเรียนในสถานศึกษา ชั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา ผลการศึกษา พบว่า ๑. ผลการศึกษาสภาพแวดล้อมและแนวทางในการ พัฒนาจิตอาสาธรรณะของนักเรียน ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา ๑.๑ ผลการศึกษา เอกสารรายงานการประเมินตนเอง (SAR) และรายงานโครงการ รายงานการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับ การพัฒนาจิตอาสาธรรณะ พบว่า จุดแข็ง คือโรงเรียนมี นโยบายและแผนการดำเนินงานและกำหนด วิสัยทัศน์พันธกิจ เป้าหมาย และกำหนดภาระงาน หน้าที่ ของงานในด้านการมีจิตอาสาธรรณะไว้ชัดเจน จุดอ่อน คือ บุคคลที่เป็นข้าราชการมีน้อย ส่วนใหญ่เป็นอัตราจ้างหรือพนักงานราชการจึงมีความ เสียสละและทุ่มเทกับการจัดกิจกรรม น้อย ครูมุ่งเน้นการสอนเนื้อหาและมีแนวคิดแยกส่วนระหว่าง งานวิชาการกับงานกิจกรรม โอกาส คือ มีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติให้ความสำคัญกับ ผู้เรียนในการมีจิตอาสาธรรณะ และหลักสูตรสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน กำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้าน จิตอาสาธรรณะไว้ ชัดเจน อุปสรรค คือ ผู้ปกครองและชุมชนในห้องถิ่น มีฐานะยากจนจึงเข้าร่วมกิจกรรม น้อย ขาดการสนับสนุนจากผู้ปกครองบางส่วนเพราะเห็นว่าทำกิจกรรมทำให้เสียการเรียนและเวลา ในการทำกิจกรรมมีน้อย ๑.๒ ผลการศึกษาสภาพแวดล้อมในการจัดกิจกรรมพัฒนาจิตอาสาธรรณะของ นักเรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษาที่มีวิธีการที่ดี(Best Practice) พบว่า จุด แข็ง มีนโยบายมีแผนการดำเนินงาน มีโครงสร้างและกำหนดภาระงาน หน้าที่ในด้านการจัด กิจกรรม เพื่อพัฒนาจิตอาสาธรรณะไว้ชัดเจนและจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง มีแหล่งเรียนรู้และ บรรยากาศที่เอื้อต่อ

การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน จุดอ่อน บุคลากร ส่วนมากเป็นอัตราจ้างที่ไม่มี ความมั่นคงในอาชีพ ขาดขวัญกำลังใจ การจัดสรรงบประมาณ ลำบาก งบประมาณในการสนับสนุน ด้านการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะในโรงเรียนประถมศึกษา ส่วนใหญ่ เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ครูมีภาระ งานอื่นมากกว่าภาระงานสอน จึงไม่สามารถจัด กิจกรรมได้ตามแผนที่วางไว้และทำให้กิจกรรม ไม่ต่อเนื่อง ครูมุ่งเน้นงานวิชาการมากเกินไป โอกาสมีพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติหลักสูตร สถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน และการปฏิรูป การศึกษา ในทศวรรษที่ ๒ (๒๕๕๒ - ๒๕๖๑) ให้ความสำคัญ กับการมีจิตสาธารณะโดยกำหนด คุณลักษณะของคนไทยยุคใหม่ให้มีจิตสาธารณะ และกระแส พระราชดำรัสขององค์ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ต้องการให้คนไทยมีจิตสาธารณะ อุปสรรค ผู้ปกครองเข้าร่วม กิจกรรมของโรงเรียนน้อย เด็กวัยรุ่นที่อาศัยอยู่ในชุมชนและขาดโอกาสในการศึกษา ในระบบมีเป็นจำนวนมากทำให้เกิดการมีส่วนร่วมพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ทำให้เกิดการเรียนแบบ พฤติกรรม ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสามารถสื่อสารได้อย่างรวดเร็ว ส่งผลให้นักเรียน เรียนแบบ พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์งบประมาณไม่เพียงพอ ๑.๓ ผลการศึกษาสภาพแวดล้อมและแนวทางในการ พัฒนาจิตสาธารณะของ นักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิได้ เสนอแนวทางใน การพัฒนาจิตสาธารณะ ดังนี้ต้องมีวิสัยทัศน์พันธกิจ และเป้าหมายในแผนปฏิบัติการมี แนวทางในการจัดกิจกรรมที่ชัดเจนโดยบูรณาการเนื้อหาสาระเข้าไปในทุกกลุ่มสาระกิจกรรม ต้องหลากหลาย ทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา โดยจัดเป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตรและ กิจกรรม พิเศษ มีบุคคลตัวอย่างที่มีจิตสาธารณะและเป็นที่ยอมรับของสังคมนำมาเป็นสื่อ ใน การจัดกิจกรรม ยึดหลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ยกย่องชมเชยและให้รางวัลแก่ผู้มี จิตสาธารณะ ครูและบุคลากร ในสถานศึกษาเป็นแบบอย่างที่ดีในการมีจิตสาธารณะ ผู้เรียน มีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรม

๒. ผลการสร้างกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับ ประถมศึกษา กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับ ประถมศึกษา ประกอบด้วย ๔ กลยุทธ์หลัก ๑๕ กลยุทธ์ย่อย ๖๙ กลวิธี๗๘ ตัวชี้วัด คือ กลยุทธ์ที่ ๑) เพิ่มขีดความสามารถในการเรียนรู้เพื่อมุ่งสู่การมีจิตสาธารณะ กลยุทธ์ที่ ๒) ส่งเสริม สนับสนุนการนำ กิจกรรมสู่การปฏิบัติเพื่อให้มีจิตสาธารณะ กลยุทธ์ที่ ๓) สร้างแรงจูงใจการจัด กิจกรรมตามรอยเบื้อง ยุคลบาท กลยุทธ์ที่ ๔) เพิ่มมาตรการส่งเสริม ความเข้มแข็งด้านสื่อ เทคโนโลยีเพื่อการมีจิตสาธารณะ

๓. ผลการประเมินความเป็นไปได้ในการนำกลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของ นักเรียนในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา ผู้บริหารในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความเห็นว่า การนำกลยุทธ์ การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษาไปใช้มีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก

มณฑลลี่ เนื้อทอง (๒๕๕๖) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการหล่อหลอมจิตอาสาผ่านการอบรม ชัดเกล้า ทางสังคมในครอบครัว ผลการศึกษา พบว่า การหล่อหลอมจิตอาสาดำเนินผ่าน องค์ประกอบ สำคัญของการอบรมชัดเกล้าทางสังคมในครอบครัว ๓ ส่วน ได้แก่ ๑) การตระหนัก และเข้าใจคุณค่า ของจิตอาสาเพื่อถ่ายทอดแก่บุตรผ่านการเข้าถึงความหมายที่แท้จริงของชีวิต การเข้าใจคุณค่าของ คุณธรรมจริยธรรมและการให้คุณค่าของการช่วยเหลือเกื้อกูลผู้อื่น ๒) การ ให้โอกาสเรียนรู้จาก ประสบการณ์ด้วยตนเองในครอบครัวผ่านแบบอย่างการดำเนินชีวิตของบิดา มารดาการให้อิสระและ เปิดโอกาสให้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง รวมทั้งการเลือกและสนับสนุนให้ อยู่ในบรรยากาศหรือ สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้๓) การสนับสนุนให้มีส่วนร่วม กับ กิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง ผู้อื่น และสังคม ผ่านการเข้าร่วมกิจกรรม สาธารณประโยชน์ การมีส่วนร่วมในเหตุการณ์ทางการเมือง และสังคมต่าง ๆ

๒. งานวิจัยต่างประเทศ

นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยในต่างประเทศที่ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมจิตสาธารณะ ดังนี้

Akkar (2003) ได้ศึกษาจิตสำนึกสาธารณะของคนนิวคลาสเทิล สหราชอาณาจักร อังกฤษ ในช่วง ๑๐ ปีตั้งแต่ ค.ศ. ๑๙๙๐-๒๐๐๐ พบว่า มีการพัฒนาจิตสำนึกสาธารณะด้วยการเปิดให้มี พื้นที่สาธารณะหรือเวทีสำหรับคนในชุมชนมีส่วนร่วมทุกชั้นตอน ดังนี้๑) การวางแผนและการ ออกแบบ กิจกรรม ๒) การลงมือปฏิบัติ๓) การจัดการดูแลรักษา ๔) การใช้ส่วนต่างๆด้วยความ เคารพ ปฏิบัติตาม กฎเกณฑ์และยังพบว่าภายใต้ความเป็นโลกาภิวัตน์มีผลให้พื้นที่สาธารณะ ดังกล่าวมีแนวโน้มลดลง

Carton (2007) ได้ศึกษาวัฒนธรรมของชาวบ้านและจิตสำนึกทางสังคมของ ชาวพื้นเมือง เชื้อสายแอฟริกัน โดยศึกษาผ่านวรรณกรรมการแสดงบทกวีนวนิยายที่กล่าวถึง การประท้วงที่ ผ่านมาเป็นระยะเวลายาวนานจนกลายเป็นวัฒนธรรมของคนในชุมชน การประท้วง ส่วนใหญ่ เป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับการเรียกร้องความยุติธรรมในสังคมเพื่อกระตุ้นจิตสำนึกทางสังคม ให้เกิดขึ้นภายในจิตใจของผู้คน

Champagne (2007) ได้ศึกษาเพื่อสำรวจรูปแบบต่างๆ ของจิตสำนึกทางสังคม เกี่ยวกับ ความสามารถครูพลศึกษาที่มีผลต่อเยาวชนพื้นเมือง ในการศึกษาได้พัฒนารอบทฤษฎี ให้ เป็นวิธีการเพื่อให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของคนในชุมชน โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ สัมภาษณ์ครูพลศึกษาจำนวน ๘ คน ผลการศึกษาพบว่า จิตสำนึกทางสังคมของครูพลศึกษา มีความสอดคล้องกับวิธีการสอนของครูและส่งผลต่อความตั้งใจในการปฏิบัติงานของครูพลศึกษา ต่อเยาวชนพื้นเมืองอย่างเห็นได้ชัดเจน

Shinichi (2007) ได้ศึกษาจิตสำนึกสาธารณะและการนำความรู้เข้าไปใช้ในชุมชน กรณีศึกษาการใช้พื้นที่สาธารณะในชนบทไทย พบว่าการขาดจิตสำนึกสาธารณะเป็นสาเหตุหนึ่ง ของปัญหาชีวิตประจำวันของคนในสังคมไทย พฤติกรรมความร่วมมือและปฏิสัมพันธ์ประจำวัน ของคน ในสังคมจะเกิดขึ้น เมื่อความรู้ที่นำมาใช้ในชุมชนมีเหตุผลสอดคล้องกับวัฒนธรรมจารีต ประเพณีและ ความต้องการปัจจุบันของเขา

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ จะเห็นว่า จิตสาธารณะมีความสำคัญที่ควรให้มีการพัฒนาและปลูกฝังให้เกิดแก่นักเรียน โดยเฉพาะเด็ก และเยาวชนอันเป็นทรัพยากรสำคัญของชาติในอนาคต ให้มีจิตใจของความเป็นผู้ให้ที่เกิดขึ้น เป็นจิตสำนึก ภายใน ซึ่งวิธีการที่จะปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนมีจิตสาธารณะอย่างถาวรมีอยู่ หลายวิธีการ ซึ่งผู้วิจัยได้ วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลที่สามารถนำมาสร้างและพัฒนากิจกรรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาเยาวชนในการเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศ ด้านจิตสาธารณะของนักเรียน กรณีศึกษา : โรงเรียนคอนสวรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ ใช้กระบวนการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) มีวัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อเยาวชนด้านจิตสาธารณะในการเป็นพลเมืองที่ดี และเพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาเยาวชนในการเป็นพลเมืองที่ดีด้านจิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียนคอนสวรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๑. การวิจัยเชิงปริมาณ

๑.๑ ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ - ๖ ปีการศึกษา ๒๕๖๕ โรงเรียนคอนสวรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ จำนวน ๔๒๘ คน

๑.๒ กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ - ๖ ปีการศึกษา ๒๕๖๕ โรงเรียนคอนสวรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ จำนวน ๒๐๕ คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, ๑๙๗๐ อ้างถึงใน อึ้งถึงไฉ จีรวุฒิ เอกะกุล, ๒๕๕๓)

๒. การวิจัยเชิงคุณภาพ

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย เป็นผู้บริหารโรงเรียน ๑ คน นักเรียน ๑๓ คน ผู้ปกครองนักเรียน ๑๓ คน และครู ๑๓ คน ส่วนผู้ปกครอง นักเรียนได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) นักเรียนที่เป็นหัวหน้าห้อง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔, ๕, ๖ จำนวน ๔๐ คน ตามลำดับ และครูที่เป็นครูประจำชั้นของนักเรียนที่ถูกเลือก ส่วนผู้ปกครองเป็นผู้ปกครองของนักเรียนที่ถูกเลือกเช่นกัน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วยแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับจิตสาธารณะของนักเรียน และความเป็นพลเมืองที่ดีของนักเรียนและแบบสัมภาษณ์ เรื่อง เรื่อง แนวทางการพัฒนาเยาวชนในการเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศ ด้านจิตสาธารณะของนักเรียน กรณีศึกษา : โรงเรียนคอนสวรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาชัยภูมิ มีรายละเอียดดังนี้

๑. แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน

แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับจิตสาธารณะของนักเรียน และความเป็นพลเมืองที่ดีของนักเรียน ประกอบด้วย ๗ ตอน ได้แก่

ตอนที่ ๑ ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีตัวแบบด้านจิตสาธารณะ

ตอนที่ ๓ แบบสอบถามเกี่ยวกับการสนับสนุนทางสังคม

ตอนที่ ๔ แบบสอบถามเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู

ตอนที่ ๕ แบบสอบถามเกี่ยวกับการปลูกฝังจากโรงเรียน

ตอนที่ ๖ แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมจิตสาธารณะ

ตอนที่ ๗ แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีของนักเรียน

แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีตัวแบบด้านจิตสาธารณะ ซึ่งผู้วิจัยได้ปรับปรุงมาจากแบบวัดของ มัณฑนาวัตติ เมธาพัฒนา (๒๕๔๗ : ๑๐๖ - ๑๐๗) ซึ่งเป็นแบบวัดด้านจริยธรรมจากบิดามารดาประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน ๙ ข้อ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า ๕ ระดับตั้งแต่เสมอถึง ไม่เคยเลย โดยมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ ๐.๗๑ - ๐.๘๗ มีโดยให้รายงานระดับของพฤติกรรมหรือการปฏิบัติตั้งแต่เสมอ(๕) ถึงไม่เคยเลย(๑) ผู้ที่ได้คะแนนรวมเฉลี่ยสูงกว่าแสดงว่าเป็นผู้ที่มีตัวแบบด้านจิตสาธารณะมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนรวมเฉลี่ยต่ำกว่า (ธิดาชนก วงศ์พิทักษ์. ๒๕๕๖ : ๘)

เกณฑ์การให้คะแนนและความหมายของคะแนน มีดังนี้

๕	คะแนน	หมายถึง	มีการปฏิบัติเสมอ
๔	คะแนน	หมายถึง	มีการปฏิบัติบ่อย ๆ
๓	คะแนน	หมายถึง	มีการปฏิบัติบางครั้ง
๒	คะแนน	หมายถึง	มีการปฏิบัตินาน ๆ ครั้ง
๑	คะแนน	หมายถึง	มีการปฏิบัติไม่เคยเลย

โดยกำหนดการแปลความหมายคะแนนในแต่ละช่วง โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายแบบอิงเกณฑ์ (Best. ๑๙๘๖ : ๑๘๒) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	ความหมาย
๔.๕๑ - ๕.๐๐	เป็นผู้ที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับสูงมาก
๓.๕๑ - ๔.๕๐	เป็นผู้ที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับสูง
๒.๕๑ - ๓.๕๐	เป็นผู้ที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
๑.๕๑ - ๒.๕๐	เป็นผู้ที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ
๑.๐๐ - ๑.๕๐	เป็นผู้ที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับต่ำ

๒. แบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาเยาวชนในการเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศ ด้านจิตสาธารณะของนักเรียน เป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง ใช้สำหรับสัมภาษณ์ ผู้บริหาร นักเรียน ครู และผู้ปกครอง โดยแบบสัมภาษณ์ เรื่อง แนวทางการพัฒนาเยาวชนในการเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศ ด้านจิตสาธารณะของนักเรียนกรณีศึกษา : โรงเรียนคอนสวรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาชัยภูมิ ฉบับผู้บริหาร มีจำนวน ๖ ข้อ ฉบับครู มีจำนวน ๖ ข้อ ฉบับนักเรียน มีจำนวน ๔ ข้อ และฉบับผู้ปกครอง มีจำนวน ๔ ข้อ

วิธีการสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

๑. แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบ ต่อหน้าที่ของนักเรียน มีขั้นตอนการสร้างและพัฒนา ดังนี้

๑.๑ ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ ความเป็นพลเมืองดี ปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย โครงสร้างของตัวแปรที่จะทำการวัด

๑.๒ กำหนดโครงสร้างของตัวแปรที่จะทำการวัด สร้างนิยามปฏิบัติการ และเขียนข้อคำถาม

๑.๓ นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความชัดเจนของข้อคำถาม ความเหมาะสมของภาษา และจำนวนข้อ แล้วนำมาปรับปรุง

๑.๔ นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน ๕ ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct validity) โดยพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับโครงสร้างที่ต้องการวัด (item objectivity congruence หรือ IOC) แล้วนำมาปรับปรุง โดยผู้เชี่ยวชาญ มีดังนี้

๑.๔.๑ รศ.ดร.สุวัฒน์ จุลสุวรรณ ประธานหลักสูตร กศ.ด. สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

๑.๔.๒ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุชาดา บุบผา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

๑.๔.๓ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพ์พร จารุจิตร อาจารย์คณะครุศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

๑.๔.๔ ดร.พุทธรัตน์ ทะสา รองศึกษาธิการจังหวัดมหาสารคาม

๑.๔.๕ นายสุพล เชื่อมพงษ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนอุบลรัตนราชกัญญาราชวิทยาลัย นครราชสีมา วิทยฐานะผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ

๑.๕ ปรับปรุงข้อคำถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ .๕๐ ขึ้นไป มาใช้เป็นข้อคำถามในแบบสอบถาม โดยมีค่า IOC อยู่ระหว่าง ๐.๖๐ - ๑.๐๐

๑.๖ นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้ว ไปทดลองใช้ (try out) กับนักเรียน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จากนั้นนำผลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อหาค่าอำนาจจำแนก (discrimination) และความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถาม แบบสอบถามมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .๖๖ - .๗๗ และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ .๙๗๖

๑.๗ จัดพิมพ์แบบสอบถามที่ถูกต้องสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการวิจัยต่อไป

๒. แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาเยาวชนในการเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศ ด้านจิตสาธารณะของนักเรียน เป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

๒.๑ ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเยาวชน ด้านจิตอาสา ความเป็นพลเมืองดี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างคำถาม

๒.๒ สร้างประเด็นคำถามเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาเยาวชนในการเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศ ด้านจิตสาธารณะของนักเรียน

๒.๓ นำประเด็นคำถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบการใช้ภาษา ความถูกต้องชัดเจนของคำถาม ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเดิม

๒.๔ ปรับปรุงแก้ไขประเด็นคำถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

๒.๕ จัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมแบบสอบถามและสัมภาษณ์จากการลงพื้นที่โรงเรียนคอนสวรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ ดังนี้

๑. นำแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับจิตสาธารณะของนักเรียน และความเป็นพลเมืองที่ดีของนักเรียน ให้นักเรียนตอบแบบสอบถามในวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๖๖

๒. นำแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาเยาวชนในการเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศ ด้านจิตสาธารณะของนักเรียน เป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง ใช้สำหรับสัมภาษณ์ ผู้บริหาร นักเรียน ครู และผู้ปกครอง โดยแบบสัมภาษณ์ เรื่อง แนวทางการพัฒนาเยาวชนในการเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศ ด้านจิตสาธารณะของนักเรียนกรณีศึกษา : โรงเรียนคอนสวรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ สัมภาษณ์ในวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๖๖

การวิเคราะห์ข้อมูล

๑. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานโดยคำนวณหาค่า ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

๒. วิเคราะห์สหสัมพันธ์ของตัวแปร โดยใช้ Pearson Product-moment Correlation

๓. วิเคราะห์สาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อเยาวชนด้านจิตสาธารณะในการเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศ โดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression analysis)

๔. การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) ข้อมูลเชิงคุณภาพ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๑. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

๒. สถิติที่ใช้วิเคราะห์หาคุณภาพของแบบสอบถาม ได้แก่

๒.๑ ค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยวิธีการวิเคราะห์ของ Rovinelli and Hambleton หาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความกับโครงสร้างหลักของโครงสร้าง (Index of Item Objective Congruence: IOC) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, ๒๕๔๐)

๒.๒ ค่าอำนาจจำแนก (discriminant) ของแบบสอบถามรายข้อ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item Total Correlation) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)

๒.๓ ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาหรือ Alpha Coefficient (α - Coefficient) ของ Cronbach (Cronbach, ๑๙๙๐)

๓. วิเคราะห์สหสัมพันธ์ของตัวแปร โดยใช้ Pearson Product-moment Correlation
๔. วิเคราะห์สาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อเยาวชนด้านจิตสาธารณะในการเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศ โดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression analysis)

บทที่ ๔

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อเยาวชนด้านจิตสาธารณะในการเป็นพลเมืองที่ดี และเพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาเยาวชนในการเป็นพลเมืองที่ดีด้านจิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียนคอนสวรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ แนวทางการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอตามวัตถุประสงค์การวิจัย เป็น ๒ ตอน โดยมีสัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอ ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

—	
X	หมายถึง ค่าเฉลี่ย
S.D.	หมายถึง ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
X_0	หมายถึง เพศ
X_2	หมายถึง อายุ
X_3	หมายถึง ระดับชั้นเรียน
X_4	หมายถึง การมีตัวแบบด้านจิตสาธารณะ
X_5	หมายถึง การสนับสนุนทางสังคม
X_6	หมายถึง การอบรมเลี้ยงดู
X_7	หมายถึง การปลูกฝังจากโรงเรียน
Y	หมายถึง ความเป็นพลเมืองดีของนักเรียน

ขั้นตอนการนำเสนอข้อมูล

ตอนที่ ๑ ผลศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อเยาวชนด้านจิตสาธารณะในการเป็นพลเมืองที่ดี

๑.๑ ผลการวิเคราะห์จำนวนและร้อยละของข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกเป็น เพศ อายุ ระดับชั้นเรียน

๑.๒ ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยปัจจัยที่มีผลต่อจิตสาธารณะ ได้แก่ การมีตัวแบบด้านจิตสาธารณะ การสนับสนุนทางสังคม การอบรมเลี้ยงดู และการปลุกฝังจากโรงเรียน และผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมจิตสาธารณะ และความเป็นพลเมืองดีของนักเรียน

๑.๓ ผลการวิเคราะห์เพื่อค้นหาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อเยาวชนด้านจิตสาธารณะในการเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศ โดยศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับความเป็นพลเมืองดีของนักเรียน ได้แก่ ตัวแปรการมีตัวแบบด้านจิตสาธารณะ (X_4) ตัวแปรการสนับสนุนทางสังคม(X_5) ตัวแปรการอบรมเลี้ยงดู (X_6) และตัวแปรการปลุกฝังจากโรงเรียน (X_7) นำมาวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

๑.๔ ผลการสัมภาษณ์ผู้บริหาร นักเรียน ครู และผู้ปกครองในแนวทางการพัฒนาเยาวชนในการเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศ ด้านจิตสาธารณะของนักเรียน ทัศนศึกษา โรงเรียนคอนสวรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ

ตอนที่ ๒ ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาเยาวชนในการเป็นพลเมืองที่ดีด้านจิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียนคอนสวรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ ๑ ผลศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อเยาวชนด้านจิตสาธารณะในการเป็นพลเมืองที่ดี

๑.๑ ผลการวิเคราะห์จำนวนและร้อยละของข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกเป็น เพศ อายุ ระดับชั้นเรียน นำเสนอดังตาราง ๔.๑

ข้อมูลส่วนตัว	จำนวน	ร้อยละ
๑. เพศ		
ชาย	๗๒	๓๕.๑๒
หญิง	๑๓๓	๖๔.๘๘
รวม	๒๐๕	๑๐๐.๐๐
๒. อายุ		
๑๔ - ๑๕ ปี	๖๖	๓๒.๒๐
๑๖ - ๑๗ ปี	๙๔	๔๕.๘๕
๑๘ ปี ขึ้นไป	๔๕	๒๑.๙๕
รวม	๒๐๕	๑๐๐.๐๐
ระดับชั้นเรียน		
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔	๘๓	๔๐.๔๙
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕	๖๗	๓๒.๖๘
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖	๕๕	๒๖.๘๓
รวม	๒๐๕	๑๐๐.๐๐

ตารางที่ ๔.๑ จำนวนและร้อยละของข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกเป็นเพศ อายุ และระดับชั้นเรียน

จากตารางที่ ๔.๑ พบว่า นักเรียนที่ตอบส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีจำนวน ๑๓๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๔.๘๘ มีอายุอยู่ระหว่าง ๑๖ - ๑๗ ปี จำนวน ๙๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๕.๘๕ เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔, ๕ และ ๖ เป็นจำนวน ๘๓, ๖๗ และ ๕๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๔๙ , ๓๒.๖๘ และ ๒๖.๘๓ ตามลำดับ

๑.๒ ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยปัจจัยที่มีผลต่อจิตสาธารณะ ได้แก่ การมีตัวแบบด้านจิตสาธารณะ การสนับสนุนทางสังคม การอบรมเลี้ยงดู และการปลูกฝังจากโรงเรียน และผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมจิตสาธารณะ และความเป็นพลเมืองดีของนักเรียน

๑.๒.๑ ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยปัจจัยที่มีผลต่อจิตสาธารณะ ในภาพรวม นำเสนอดังตาราง ๔.๒

ปัจจัยที่มีผลต่อจิตสาธารณะ	\bar{x}	S.D.	ระดับ พฤติกรรม	อันดับ
๑. ด้านการมีตัวแบบด้านจิตสาธารณะ	๓.๘๐	๐.๙๑	สูง	๓
๒. ด้านการสนับสนุนทางสังคม	๓.๗๒	๐.๙๗	สูง	๔
๓. ด้านการอบรมเลี้ยงดู	๓.๘๔	๐.๖๔	สูง	๒
๔. ด้านการปลูกฝังจากโรงเรียน	๓.๘๖	๐.๖๙	สูง	๑
รวม	๓.๘๑	๐.๘๐	สูง	

ตารางที่ ๔.๒ ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยปัจจัยที่มีผลต่อจิตสาธารณะในภาพรวม

จากตาราง ๔.๒ แสดงว่าระดับปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียนคอนสวรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ ในภาพรวม ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะอยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๘๑ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะอยู่ระดับสูงทุกด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ ปัจจัยด้านการปลูกฝังจากโรงเรียนจากโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๘๖ ด้านการอบรมเลี้ยงดู มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๘๔ ด้านการมีตัวแบบด้านจิตสาธารณะ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๘๐ และด้านการสนับสนุนทางสังคม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๗๒ ตามลำดับ

๑.๒.๒ ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยปัจจัยที่มีผลต่อจิตสาธารณะ ด้านการมีตัวแบบด้านจิตสาธารณะ นำเสนอดังตาราง ๔.๓

ปัจจัยที่มีผลต่อจิตสาธารณะ ด้านการมีตัวแบบด้านจิตสาธารณะ	\bar{x}	S.D.	ระดับ พฤติกรรม	อันดับ
๑. ผู้ปกครองและเพื่อนนักเรียนบอกว่าการทำงานอาสาสมัครเป็นการกระทำที่มีความคุ้มค่าน้อย	๓.๗๔	๐.๙๒	สูง	๖
๒. เมื่อมีกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ต่าง ๆ ผู้ปกครองและเพื่อนนักเรียน ไปช่วยงาน	๓.๗๘	๐.๗๙	สูง	๕

๓. ผู้ปกครองและเพื่อนนักเรียนบอกว่าเมื่อเราพบคนที่ด้อยโอกาสทางการศึกษา เราควรช่วยเหลือเท่าที่เราสามารถทำได้	๓.๗๒	๐.๙๐	สูง	๗
๔. ผู้ปกครองและเพื่อนนักเรียนช่วยเหลือผู้ที่ตกทุกข์ได้ยาก	๓.๖๗	๐.๙๐	สูง	๘
๕. ผู้ปกครองและเพื่อนนักเรียน บอกว่า เราควรช่วยเหลือและมีน้ำใจกับคนที่ตกทุกข์ได้ยาก เพราะคนทุกคนมีคุณค่าในตนเองเสมอ	๓.๘๕	๐.๙๓	สูง	๓
๖. ผู้ปกครองและเพื่อนนักเรียน มักจะสอนนักเรียนให้ช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ด้วยความเต็มใจ	๔.๐๙	๐.๙๙	สูง	๑
๗. ผู้ปกครองและเพื่อนนักเรียน ทำกิจกรรมจิตสาธารณะอย่างเต็มกำลังความสามารถเสมอ	๓.๗๙	๐.๙๒	สูง	๔
๘. ผู้ปกครองและเพื่อนนักเรียน ทำกิจกรรมจิตสาธารณะอย่างต่อเนื่อง	๓.๖๔	๐.๘๗	สูง	๙
๙. นักเรียนได้รับการปลูกฝังคุณค่าของการช่วยเหลือผู้อื่นจากผู้ปกครองของนักเรียน	๓.๙๒	๐.๙๔	สูง	๒
รวม	๓.๘๐	๐.๙๑	สูง	

ตารางที่ ๔.๓ ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยปัจจัยที่มีผลต่อจิตสาธารณะด้านการมีตัวแบบด้านจิตสาธารณะ

จากตาราง ๔.๓ แสดงว่าระดับปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะโรงเรียนคอนสวรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ ด้านการมีตัวแบบด้านจิตสาธารณะ อยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓. ๘๐ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้ปกครองและเพื่อนนักเรียน มักจะสอนนักเรียนให้ช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ด้วยความเต็มใจ อยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๙ รองลงมาคือ นักเรียนได้รับการปลูกฝังคุณค่าของการช่วยเหลือผู้อื่นจากผู้ปกครองของนักเรียน อยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๙๒ และ ผู้ปกครองและเพื่อนนักเรียน บอกว่า เราควรช่วยเหลือและมีน้ำใจกับคนที่ตกทุกข์ได้ยากเพราะคนทุกคนมีคุณค่าในตนเองเสมอ อยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๘๕

๑.๒.๓ ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยปัจจัยที่มีผลต่อจิตสาธารณะ ด้านการสนับสนุนทางสังคม นำเสนอดังตาราง ๔.๔

ปัจจัยที่มีผลต่อจิตสาธารณะ ด้านการสนับสนุนทางสังคม	\bar{x}	S.D.	ระดับ พฤติกรรม	อันดับ
๑. ได้รับกำลังใจจากครอบครัวในการทำ ประโยชน์เพื่อส่วนรวม	๓.๙๘	๐.๙๖	สูง	๑
๒. ได้รับความเข้าใจจากครอบครัวต่อความ เสียสละที่นักเรียน มีต่อผู้เดือดร้อน	๓.๘๔	๐.๙๘	สูง	๓
๓. ได้รับการติดตามความก้าวหน้าและดูแลเอาใจ ใส่ในการทำกิจกรรมจิตสาธารณะของนักเรียน จากอาจารย์ที่ปรึกษา	๓.๗๔	๐.๙๘	สูง	๕
๔. ได้รับกำลังใจจากอาจารย์เมื่อต้องเผชิญ ปัญหาในการทำกิจกรรมจิตสาธารณะ	๓.๗๐	๐.๙๙	สูง	๖
๕. ได้รับการดูแลซึ่งกันและกันของเพื่อนในการ ทำกิจกรรมจิตสาธารณะร่วมกัน	๓.๘๗	๐.๙๗	สูง	๒
๖. ได้รับการสนับสนุนด้านการเงินหรือสิ่งของ จากผู้ปกครองเพื่อใช้ในกิจกรรมจิตสาธารณะ	๓.๖๐	๐.๙๗	สูง	๘
๗. ได้รับการอำนวยความสะดวกจากโรงเรียน เช่น ทุนสนับสนุน อุปกรณ์รับ-ส่ง	๓.๕๐	๐.๙๔	ปานกลาง	๑๐
๘. ได้รับการช่วยเหลือจากเพื่อนในการระดมทุน หรือบริจาคสิ่งของต่าง ๆ เพื่อนำใช้ในกิจกรรมจิต สาธารณะ	๓.๖๓	๐.๙๖	สูง	๗
๙. ได้รับการสนับสนุนด้านข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ต่อการทำกิจกรรมจิตสาธารณะจากโรงเรียน	๓.๕๓	๐.๙๔	สูง	๙
๑๐. ได้รับการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนๆ ในการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะ	๓.๗๗	๐.๙๗	สูง	๔
รวม	๓.๗๒	๐.๙๗	สูง	

ตารางที่ ๔.๔ ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยปัจจัยที่มีผลต่อจิต
สาธารณะด้านการสนับสนุนทางสังคม

จากตาราง ๔.๔ แสดงว่าระดับปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะโรงเรียนคอนสวรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ ด้านการสนับสนุนทางสังคม อยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๗๒ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ได้รับกำลังใจจากครอบครัวในการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม อยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๙๘ รองลงมาคือ ได้รับการดูแลซึ่งกันและกันของเพื่อนในการทำกิจกรรมจิตสาธารณะร่วมกัน อยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๘๗ และได้รับความเข้าใจจากครอบครัวต่อความเสียสละที่นักเรียน มีต่อผู้เดือดร้อน อยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๘๔

๑.๒.๔ ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยปัจจัยที่มีผลต่อจิตสาธารณะ ด้านการอบรมเลี้ยงดู นำเสนอดังตาราง ๔.๕

ปัจจัยที่มีผลต่อจิตสาธารณะ ด้านการอบรมเลี้ยงดู	\bar{x}	S.D.	ระดับ พฤติกรรม	อันดับ
การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน	๔.๑๑	๐.๔๒	สูง	๑
๑. พ่อแม่หรือผู้ปกครองอนุญาตให้นักเรียนร่วมกิจกรรมนอกสถานที่ที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น				
๒. พ่อแม่หรือผู้ปกครองต้องการให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมแทบทุกอย่างที่สนใจ	๔.๐๓	๐.๖๒	สูง	๓
๓. นักเรียนได้รับความช่วยเหลือจากพ่อแม่หรือผู้ปกครองในการทำสิ่งต่าง ๆ	๔.๐๘	๐.๕๔	สูง	๒
๔. พ่อแม่หรือผู้ปกครองสนับสนุนให้นักเรียนร่วมกิจกรรมของโรงเรียน	๔.๐๐	๐.๖๖	สูง	๔
๕. เมื่อนักเรียนทำอะไรใหม่ ๆ พ่อแม่หรือผู้ปกครองคอยให้กำลังใจและแนะนำ	๓.๙๑	๐.๗๔	สูง	๖
๖. พ่อแม่หรือผู้ปกครองเปิดโอกาสให้นักเรียนทำอะไรตามลำพัง	๓.๘๐	๐.๗๗	สูง	๘
๗. พ่อแม่หรือผู้ปกครองให้รางวัลหรือคำชมเชยเมื่อนักเรียนทำสิ่งต่างๆ สำเร็จ	๓.๘๑	๐.๕๙	สูง	๗
๘. นักเรียนมีโอกาสทำสิ่งต่างๆ ที่พ่อแม่หรือผู้ปกครองเห็นว่าถูก	๓.๙๖	๐.๗๕	สูง	๕
รวม	๓.๙๖	๐.๖๔	สูง	๑

การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล	๓.๗๕	๐.๖๖	สูง	๔
๙. พ่อแม่หรือผู้ปกครองจะอธิบายว่า นักเรียนทำอะไรมีดีอะไรมาก่อนลงโทษ				
๑๐. เมื่อนักเรียนมีปัญหา พ่อแม่หรือผู้ปกครองให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะ	๔.๐๒	๐.๖๙	สูง	๑
๑๑. เมื่อนักเรียนแสดงความคิดเห็น พ่อแม่หรือผู้ปกครองคอยรับฟัง	๓.๘๔	๐.๖๘	สูง	๓
๑๒. พ่อแม่หรือผู้ปกครองยินดีให้ความคิดเห็น เมื่อนักเรียนต้องการคำปรึกษา	๓.๙๓	๐.๖๗	สูง	๒
๑๓. พ่อแม่หรือผู้ปกครองจะตำหนิถ้านักเรียนโต้แย้งแสดงเหตุผล	๓.๔๘	๐.๕๖	สูง	๙
๑๔. เมื่อนักเรียนมีปัญหาเกี่ยวกับเพื่อน พ่อแม่หรือผู้ปกครองให้คำปรึกษา	๓.๕๙	๐.๕๘	สูง	๘
๑๕. ก่อนที่พ่อแม่หรือผู้ปกครองจะอบรมสั่งสอน ท่านจะบอกถึงความสำคัญของเรื่องนั้นๆ	๓.๖๐	๐.๖๒	สูง	๗
๑๖. พ่อแม่หรือผู้ปกครองคอยเตือนให้นักเรียนช่วยดูแลรักษาของส่วนรวม	๓.๗๓	๐.๖๗	สูง	๕
๑๗. พ่อแม่หรือผู้ปกครองให้ข้อคิดเกี่ยวกับสิ่งที่นักเรียนทำ	๓.๖๕	๐.๖๔	สูง	๖
รวม	๓.๗๓	๐.๖๔	สูง	๒
รวม	๓.๘๔	๐.๖๔	สูง	

ตารางที่ ๔.๕ ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยปัจจัยที่มีผลต่อจิตสาธารณะด้านการอบรมเลี้ยงดู

จากตาราง ๔.๕ แสดงว่าระดับปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะโรงเรียนคอนสวรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ ด้านการอบรมเลี้ยงดู พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน อยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๙๖ ส่วนรองลงมา คือ ด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล อยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๗๓

เมื่อพิจารณาด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน รายข้อพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ พ่อแม่หรือผู้ปกครองอนุญาตให้นักเรียนร่วมกิจกรรมนอกสถานที่ที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น อยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๑๑ รองลงมาคือ นักเรียนได้รับความช่วยเหลือจากพ่อแม่หรือผู้ปกครองในการทำสิ่งต่าง ๆ อยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๘ และ พ่อแม่หรือผู้ปกครองต้องการให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมแทบทุกอย่างที่สนใจ อยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๓

เมื่อพิจารณาด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล รายข้อพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เมื่อนักเรียนมีปัญหา พ่อแม่หรือผู้ปกครองให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะ อยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๒ รองลงมาคือ พ่อแม่หรือผู้ปกครองยินดีให้ความคิดเห็น เมื่อนักเรียนต้องการคำปรึกษา อยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๙๓ และ เมื่อนักเรียนแสดงความคิดเห็น พ่อแม่หรือผู้ปกครองคอยรับฟัง อยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๘๔

๑.๒.๕ ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยปัจจัยที่มีผลต่อจิตสาธารณะ ด้านการปลูกฝังจากโรงเรียน นำเสนอดังตาราง ๔.๖

ปัจจัยที่มีผลต่อจิตสาธารณะ ด้านการปลูกฝังจากโรงเรียน	\bar{x}	S.D.	ระดับ พฤติกรรม	อันดับ
การปลูกฝังความรับผิดชอบต่อสังคม และ สาธารณะ	๔.๐๔	๐.๖๘	สูง	๑
๑. นักเรียนได้รับการฝึกให้ใช้สมบัติส่วนรวมของ โรงเรียนอย่างระมัดระวัง				
๒. ครูอธิบายให้เห็นถึงความเสียหายที่เกิดจากการ ไม่ช่วยดูแลรักษาสมบัติส่วนรวม	๓.๘๖	๐.๖๙	สูง	๕
๓. ทางโรงเรียนกำหนดกฎลงโทษ สำหรับนักเรียน ที่ทิ้งขยะไม่ถูกที่	๓.๗๔	๐.๖๖	สูง	๗
๔. นักเรียนเห็นแบบอย่างที่ดีจากครูและบุคลากร ภายในโรงเรียน	๓.๗๑	๐.๖๓	สูง	๘
๕. ครูตักเตือนและอบรมทันทีเมื่อเห็นนักเรียน ประพฤติไม่เหมาะสม	๓.๘๙	๐.๖๗	สูง	๔
๖. ครูชี้ให้เห็นคุณค่าของการรับผิดชอบต่อในเรื่อง ส่วนรวม	๔.๐๐	๐.๗๐	สูง	๒
๗. ครูแสดงความชื่นชมเมื่อนักเรียนทำความดีหรือ ทำประโยชน์แก่ส่วนรวม	๓.๙๖	๐.๖๘	สูง	๓

๘. ครูคอยเตือนให้นักเรียน ปิดไฟก่อนออกจากห้องเรียน	๓.๘๐	๐.๖๘	สูง	๖
รวม	๓.๘๗	๐.๖๗	สูง	๑
การจัดกิจกรรมเพื่อสาธารณประโยชน์	๓.๙๕	๐.๗๔	สูง	๑
๙. ทางโรงเรียนสนับสนุนให้นักเรียนจัดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น				
๑๐. ทางโรงเรียนให้นักเรียนมีโอกาสได้เข้าร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น	๓.๘๕	๐.๗๐	สูง	๓
๑๑. ทางโรงเรียนให้รางวัลแก่นักเรียนที่ชนะการจัดกิจกรรมเพื่อสาธารณประโยชน์	๓.๘๑	๐.๗๕	สูง	๔
๑๒. ทางโรงเรียนจัดให้มีการประกวดการรักษาความสะอาดและรักษาสมบัติส่วนรวมของห้องเรียน	๓.๘๘	๐.๖๘	สูง	๒
๑๓. ทางโรงเรียนสนับสนุนให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมที่ชุมชนจัดขึ้น	๓.๗๕	๐.๖๙	สูง	๕
รวม	๓.๘๕	๐.๗๑	สูง	๒
รวม	๓.๘๖	๐.๖๙	สูง	

ตารางที่ ๔.๖ ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยปัจจัยที่มีผลต่อจิตสาธารณะด้านการปลูกฝังจากโรงเรียน

จากตาราง ๔.๖ แสดงว่าระดับปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะโรงเรียนคอนสวรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ ด้านการปลูกฝังจากโรงเรียน พบว่า การปลูกฝังความรับผิดชอบต่อสังคม และสาธารณะ อยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๘๗ ส่วนรองลงมา คือการจัดกิจกรรมเพื่อสาธารณประโยชน์ อยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๘๖

เมื่อพิจารณาด้านการปลูกฝังความรับผิดชอบต่อสังคม และสาธารณะ รายข้อพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นักเรียนได้รับการฝึกให้ใช้สมบัติส่วนรวมของโรงเรียนอย่างระมัดระวัง อยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๔ รองลงมาคือ ทางโรงเรียนจัดให้มีการประกวดการรักษาความสะอาดและรักษาสมบัติส่วนรวมของห้องเรียน อยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๘๘ และครูแสดงความชื่นชมเมื่อนักเรียนทำความดีหรือทำประโยชน์แก่ส่วนรวม อยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๙๖

เมื่อพิจารณาด้านการจัดกิจกรรมเพื่อสาธารณประโยชน์ รายข้อพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทางโรงเรียนสนับสนุนให้นักเรียนจัดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น อยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๙๕ รองลงมาคือ พ่อแม่หรือผู้ปกครองยินดีให้ความคิดเห็น เมื่อนักเรียนต้องการ คำปรึกษา อยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๙๓ และ ทางโรงเรียนให้นักเรียนมีโอกาสได้เข้าร่วม กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น อยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๘๕

๑.๒.๖ ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของ พฤติกรรม จิตสาธารณะ นำเสนอดังตาราง ๔.๗

พฤติกรรมจิตสาธารณะ	\bar{x}	S.D.	ระดับ พฤติกรรม	อันดับ	
การช่วยเหลือผู้อื่น	๓.๘๑	๐.๖๖	สูง	๓	
๑.นักเรียนบริจาคสิ่งของให้กับ หน่วยงาน หรือองค์กรที่ทำงานเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือผู้อื่นและสังคม					
๒.นักเรียนแบ่งปันอุปกรณ์การเรียนให้ เพื่อนที่ขาดแคลน	๓.๙๙	๐.๗๑	สูง	๑	
๓.นักเรียนช่วยคิดหาแนวทางที่ถูกต้อง และเหมาะสมเพื่อช่วยเหลือเพื่อนและผู้ที่มีปัญหา	๓.๘๘	๐.๖๘	สูง	๒	
๔.นักเรียนช่วยเก็บขยะและทำความสะอาดบริเวณโรงเรียน	๓.๗๖	๐.๕๙	สูง	๕	
๕.เมื่อเห็นเพื่อนหรือครูหอบของ พะรุงพะรัง นักเรียนจะอาสาเข้าไปช่วยเหลือ	๓.๗๘	๐.๖๘	สูง	๔	
รวม	๓.๘๔	๐.๖๖	สูง	๑	
ความเสียสละต่อสังคม	๓.๙๖	๐.๗๓	สูง	๑	
๖.นักเรียนทำงานเพื่อส่วนรวมโดยไม่ต้องมีใครมาขอร้อง					
๗.นักเรียน เสียสละเวลาในการอธิบาย การบ้านให้เพื่อนฟัง	๓.๗๕	๐.๗๔	สูง	๔	

๘.นักเรียนช่วยเหลือเพื่อนตามโอกาสและสถานการณ์อันสมควร	๓.๖๘	๐.๗๑	สูง	๕	
๙.นักเรียนอาสาช่วยงานครูเช่น นำ สมุด การบ้านมาแจกเพื่อนๆ	๓.๘๕	๐.๖๙	สูง	๒	
๑๐.นักเรียนบริจาคเงินเพื่อนช่วยเหลือผู้ที่ประสบภัยธรรมชาติเช่น น้ำท่วม,ไฟไหม้	๓.๗๙	๐.๖๗	สูง	๓	
รวม	๓.๘๑	๐.๗๑	สูง	๒	
การมุ่งมั่นพัฒนาสังคม	๓.๘๒	๐.๖๖	สูง	๒	
๑๑.นักเรียนร่วมมือกับเพื่อนๆในโรงเรียนระดมความคิดเพื่อหาแนวทางในการแก้ปัญหาและพัฒนาโรงเรียน					
๑๒.นักเรียนเขียนบทความและข้อคิดเห็นเพื่อเชิญชวนให้เพื่อนและบุคคลอื่นๆ ทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์เพื่อสังคม/ชุมชน	๓.๗๒	๐.๗๕	สูง	๕	
๑๓.นักเรียน ร่วมมือกับเพื่อนหรือบุคคลอื่นๆ คิดกิจกรรมหรือแนวทางที่เสริมสร้างให้เพื่อนหรือคนในชุมชนให้มีจิตสำนึกที่ดีต่อโรงเรียนและส่วนรวม	๓.๗๕	๐.๖๙	สูง	๔	
๑๔.นักเรียนร่วมกันกับเพื่อน เสนอ กิจกรรมเพื่อพัฒนาโรงเรียนหรือสังคมอย่างสร้างสรรค์และหลากหลาย	๓.๘๕	๐.๖๙	สูง	๑	
๑๕.นักเรียนร่วมกันกับเพื่อน ทำกิจกรรมเพื่อพัฒนาโรงเรียนหรือสังคมอย่างสร้างสรรค์และหลากหลาย	๓.๗๙	๐.๖๗	สูง	๓	
รวม	๓.๗๙	๐.๖๙	สูง	๓	
รวม	๓.๘๑	๐.๖๙	สูง		

ตารางที่ ๔.๗ ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของ พฤติกรรมจิตสาธารณะ

จากตาราง ๔.๗ แสดงว่าระดับพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียนคอนสวรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ พบว่า ด้านการช่วยเหลือผู้อื่น อยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๘๔ รองลงมา คือ ด้านความเสียสละต่อสังคม อยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๘๑ และด้านการมุ่งมั่นพัฒนาสังคม อยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๗๙

เมื่อพิจารณาด้านการช่วยเหลือผู้อื่น รายข้อพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นักเรียนแบ่งปันอุปกรณ์การเรียนให้เพื่อนที่ขาดแคลน อยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๙๙ รองลงมาคือ นักเรียนช่วยคิดหาแนวทางที่ถูกต้องและเหมาะสมเพื่อช่วยเหลือเพื่อนและผู้ที่มีปัญหา อยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๘๘ และ นักเรียนบริจาคสิ่งของให้กับ หน่วยงานหรือองค์กรที่ทำงานเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือผู้อื่นและสังคม อยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๘๑

เมื่อพิจารณาด้านความเสียสละต่อสังคม รายข้อพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นักเรียนทำงานเพื่อส่วนรวมโดยไม่ต้องมีใครมาขอร้อง อยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๙๖ รองลงมาคือ นักเรียนอาสาช่วยงานครูเช่น นำ สมุดการบ้านมาแจกเพื่อนๆ อยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๘๕ และนักเรียนบริจาคเงินเพื่อนช่วยเหลือผู้ที่ประสบภัยธรรมชาติเช่น น้ำท่วม,ไฟไหม้ อยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๗๙

เมื่อพิจารณาด้านการมุ่งมั่นพัฒนาสังคม รายข้อพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นักเรียนร่วมกันกับเพื่อน เสนอกิจกรรมเพื่อพัฒนาโรงเรียนหรือสังคมอย่างสร้างสรรค์และหลากหลาย อยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๘๕ รองลงมาคือ นักเรียนร่วมมือกับเพื่อนๆ ในโรงเรียนระดมความคิดเพื่อหาแนวทางในการแก้ปัญหาและพัฒนาโรงเรียน อยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๘๒ และ นักเรียนร่วมกันกับเพื่อน ทำกิจกรรมเพื่อพัฒนาโรงเรียนหรือสังคมอย่างสร้างสรรค์และหลากหลาย อยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๗๙

๑.๒.๗ ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความเป็นพลเมืองดีของนักเรียน นำเสนอตั้งตาราง ๔.๘

พฤติกรรมจิตสาธารณะ	\bar{x}	S.D.	ระดับพฤติกรรม	อันดับ
ด้านการบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม	๓.๙๖	๐.๗๕	สูง	๑
๑. นักเรียนได้เข้าเป็นสมาชิกชมรมที่ทำกิจกรรมบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ภายในสถานศึกษา				
๒. นักเรียนเคยร่วมบริจาคสิ่งของหรือทรัพย์สินเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัย เช่น น้ำท่วม	๓.๘๘	๐.๘๒	สูง	๓
๓. นักเรียนเคยมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเพื่อพัฒนาชุมชน	๓.๘๐	๐.๘๐	สูง	๕

๔. นักเรียนเคยเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อรักษาสิ่งแวดล้อม	๓.๘๔	๐.๖๕	สูง	๔
๕. นักเรียนเคยร่วมทำกิจกรรมทำความสะอาดภายในสถานศึกษาและชุมชน	๓.๙๐	๐.๗๔	สูง	๒
รวม	๓.๘๗	๐.๗๕	สูง	๑
ด้านการช่วยดูแลทรัพย์สินบัติส่วนรวม	๓.๗๖	๐.๘๑	สูง	๕
๖. หากนักเรียนพบสิ่งของในสถานศึกษาชำรุดนักเรียนจะรีบแจ้งให้อาจารย์ทราบ				
๗. นักเรียนไม่ขีดเขียนข้อความลงบนสิ่งของสถานที่ ที่เป็นของส่วนรวม	๓.๘๔	๐.๗๙	สูง	๓
๘. หากนักเรียนเห็นคนกำลังทำลายสมบัติส่วนรวมนักเรียนจะรีบแจ้งเจ้าหน้าที่ตำรวจทันที	๓.๗๘	๐.๗๘	สูง	๔
๙. เมื่อนักเรียนนำสิ่งของของส่วนรวมมาใช้เสร็จแล้ว นักเรียนจะทำความสะอาดเรียบร้อยแล้วนำกลับคืนที่เดิมเสมอ	๓.๙๓	๐.๗๕	สูง	๑
๑๐. นักเรียนไม่ทิ้งขยะตามที่สาธารณะ ต่าง ๆ	๓.๘๗	๐.๗๔	สูง	๒
รวม	๓.๘๓	๐.๗๗	สูง	๒
ด้านการปฏิบัติตามกฎหมายหรือกฎระเบียบของสังคม	๓.๗๒	๐.๗๕	สูง	๔
๑๑. นักเรียนข้ามถนนตรงทางม้าลายหรือสะพานลอย				
๑๒. นักเรียนแต่งกายถูกระเบียบของสถานศึกษาอยู่เสมอ	๓.๗๕	๐.๘๓	สูง	๒
๑๓. นักเรียนขับขี่ยานพาหนะ ด้วยความถูกต้องตามกฎหมายจราจร	๓.๖๖	๐.๗๗	สูง	๕
๑๔. นักเรียนไม่ยอมให้พ่อแม่หรือผู้ปกครองดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แล้วขับขี่ยานพาหนะ	๓.๗๓	๐.๘๑	สูง	๓
๑๕. นักเรียนเข้าแถวเคารพธงชาติตรงตามเวลาที่สถานศึกษากำหนดเสมอ	๓.๗๘	๐.๘๐	สูง	๑
รวม	๓.๗๓	๐.๗๙	สูง	๕

ด้านการร่วมกันรักษาสิ่งแวดล้อม	๓.๗๐	๐.๗๖	สูง	๔
๑๖. นักเรียนพยายามขยับเขยื้อนพาหนะส่วนตัวน้อยที่สุด เพื่อเป็นการประหยัดพลังงานและรักษาสิ่งแวดล้อม				
๑๗. นักเรียนเห็นด้วยหากสถานศึกษามีโครงการรณรงค์ปลูกต้นไม้อยู่เสมอ	๓.๘๐	๐.๘๒	สูง	๑
๑๘. นักเรียนให้ความร่วมมือกับชุมชนหรือสังคมเป็นอย่างดีในการร่วมรณรงค์รักษาสิ่งแวดล้อม	๓.๖๘	๐.๗๖	สูง	๕
๑๙. เมื่อซื้อของตามร้านค้าต่าง ๆ ถ้าไม่จำเป็นนักเรียนจะไม่ขอรับถุงพลาสติกจากทางร้านเพื่อเป็นการช่วยลดโลกร้อน	๓.๗๗	๐.๖๑	สูง	๒
๒๐. หากขยะหรือสิ่งของใดนำกลับมาใช้ใหม่ได้นักเรียนก็จะกลับนำมาใช้ใหม่อีกครั้ง	๓.๗๒	๐.๗๒	สูง	๓
รวม	๓.๗๓	๐.๗๓	สูง	๖
ด้านการมีส่วนร่วมรักษาวัฒนธรรม	๓.๗๘	๐.๘๔	สูง	๑
๒๑. นักเรียนชอบเข้าร่วมกิจกรรมในการแข่งขันกีฬาของสถานศึกษา				
๒๒. นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนาของนักเรียนอยู่บ่อยครั้ง	๓.๗๖	๐.๘๑	สูง	๒
๒๓. นักเรียนสวดมนต์ตามทางศาสนาของนักเรียนหรือทำกิจกรรมต่าง ๆ ในทางศาสนาของนักเรียนอยู่บ่อยครั้ง	๓.๗๑	๐.๗๙	สูง	๓
๒๔. นักเรียนศึกษาเกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณีไทยอยู่บ่อยครั้ง	๓.๗๐	๐.๘๑	สูง	๔
๒๕. นักเรียนพยายามที่จะอนุรักษ์สืบสานวัฒนธรรมของไทยให้มากที่สุด	๓.๖๖	๐.๘๖	สูง	๕
รวม	๓.๗๒	๐.๘๒	สูง	๗
ด้านความมีวินัยในตนเอง	๓.๘๑	๐.๗๖	สูง	๓
๒๖. นักเรียนปรับปรุงตนเอง หากได้รับคำตักเตือนแนะนำจากผู้อื่น				

๒๗. นักเรียนเข้าแถวตามลำดับก่อนหลังในการทำ กิจกรรมต่าง ๆ	๓.๘๘	๐.๗๘	สูง	๑
๒๘. นักเรียนส่งการบ้านตามเวลาที่อาจารย์กำหนด	๓.๗๗	๐.๗๗	สูง	๔
๒๙. นักเรียนเข้าเรียนตรงตามเวลาเสมอ	๓.๘๓	๐.๗๘	สูง	๒
๓๐. นักเรียนคืนหนังสือที่ยืมมาจากห้องสมุดตรง ตามเวลาที่กำหนดเสมอ	๓.๗๓	๐.๗๖	สูง	๕
รวม	๓.๘๐	๐.๗๗	สูง	๓
ด้านความซื่อสัตย์	๓.๘๒	๐.๗๕	สูง	๑
๓๑. เมื่อนักเรียนเก็บของได้จะนำส่งคืนเจ้าของ เสมอ				
๓๒. นักเรียนไม่เคยนำของใช้ส่วนรวมไปเป็นของใช้ ส่วนตัว	๓.๘๐	๐.๘๒	สูง	๒
๓๓. การสอบทุกครั้งนักเรียนจะทำด้วย ความสามารถของตนเอง	๓.๗๕	๐.๗๙	สูง	๓
๓๔. นักเรียนไม่ขาดเรียนหากไม่จำเป็นจริง ๆ	๓.๗๔	๐.๖๕	สูง	๔
๓๕. นักเรียนไม่เคยลอกการบ้านจากเพื่อนร่วมชั้น เรียน	๓.๗๐	๐.๗๔	สูง	๕
รวม	๓.๗๖	๐.๗๕	สูง	๔
รวม	๓.๙๙	๐.๖๙	สูง	

ตารางที่ ๔.๘ ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความเป็นพลเมืองดีของนักเรียน

จากตาราง ๔.๘ แสดงว่าระดับความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนโรงเรียนคอนสวรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษาชัยภูมิ ในภาพรวม ความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนอยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๙๙ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนโรงเรียนคอนสวรรค์ อยู่ระดับสูงทุกด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ ด้านการบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๘๗ ด้านการช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๘๓ ด้านความมีวินัยในตนเอง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๘๐ ด้านความซื่อสัตย์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๗๖ ด้านการปฏิบัติตามกฎหมายหรือกฎระเบียบของสังคมและด้านการร่วมกันรักษาสิ่งแวดล้อม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๗๓ และด้านการมีส่วนร่วมรักษาวินัยธรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๗๓ ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาด้านการบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม รายข้อพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นักเรียนได้เข้าเป็นสมาชิกชมรมที่ทำกิจกรรมบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ภายในสถานศึกษา อยู่ในระดับสูงมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๙๖ รองลงมาคือ นักเรียนเคยร่วมทำกิจกรรมทำความสะอาดภายในสถานศึกษา และชุมชน อยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๙๐ และ นักเรียนเคยร่วมบริจาคสิ่งของหรือทรัพย์สินเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัย เช่น น้ำท่วม อยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๘๘

เมื่อพิจารณาด้านการช่วยเหลือผู้พิการส่วนรวม รายข้อพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เมื่อนักเรียนนำสิ่งของของส่วนรวมมาใช้เสร็จแล้ว นักเรียนจะทำความสะอาดเรียบร้อยแล้วนำกลับคืนที่เดิมเสมอ อยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๙๓ รองลงมาคือ นักเรียนไม่ทิ้งขยะตามที่สาธารณะต่าง ๆ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๘๗ และ นักเรียนไม่ขีดเขียนข้อความลงบนสิ่งของ สถานที่ ที่เป็นของส่วนรวม อยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๘๔

เมื่อพิจารณาด้านความมีวินัยในตนเอง รายข้อพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นักเรียนเข้าแถวตามลำดับก่อนหลังในการทำจรรยาบรรณต่าง ๆ อยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๘๘ รองลงมาคือ นักเรียนเข้าเรียนตรงตามเวลาเสมอ อยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๘๒ และ นักเรียนปรับปรุงตนเองหากได้รับคำตักเตือนแนะนำจากผู้อื่น อยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๘๑

เมื่อพิจารณาด้านความซื่อสัตย์ รายข้อพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เมื่อนักเรียนเก็บของได้จะนำส่งคืนเจ้าของเสมอ อยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๘๒ รองลงมาคือ นักเรียนไม่เคยนำของใช้ส่วนรวมไปเป็นของใช้ส่วนตัว อยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๘๐ และ นักเรียนร่วมกันกับเพื่อนทำกิจกรรมเพื่อพัฒนาโรงเรียนหรือสังคมอย่างสร้างสรรค์และหลากหลาย อยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๗๙

เมื่อพิจารณาด้านการปฏิบัติตามกฎหมายหรือกฎระเบียบของสังคม รายข้อพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นักเรียนเข้าแถวเคารพธงชาติตรงตามเวลาที่สถานศึกษากำหนดเสมอ อยู่ในระดับสูงมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๗๘ รองลงมาคือ นักเรียนแต่งกายถูกระเบียบของสถานศึกษาอยู่เสมอ อยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๗๕ และ นักเรียนไม่ยอมให้พ่อแม่หรือผู้ปกครองตีหรือตีเครื่องตีแอลกอฮอล์แล้วขับขี่ยานพาหนะ อยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๗๓

เมื่อพิจารณาด้านการร่วมกันรักษาสีหน้าแวดล้อม รายข้อพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นักเรียนเห็นด้วยหากสถานศึกษามีโครงการรณรงค์ปลูกต้นไม้อยู่เสมอ อยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๘๐ รองลงมาคือ เมื่อซื้อของตามร้านค้าต่าง ๆ ถ้าไม่จำเป็นนักเรียนจะไม่ขอรับถุงพลาสติกจากร้านเพื่อเป็นการช่วยลดโลกร้อน อยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๗๗ และ หากขยะหรือสิ่งของใดนำกลับมาใช้ใหม่ได้นักเรียนก็จะกลับนำมาใช้ใหม่อีกครั้ง อยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๗๒

เมื่อพิจารณาด้านการมีส่วนร่วมรักษาวัดธรรม รายข้อพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นักเรียนชอบเข้าร่วมกิจกรรมในการแข่งขันกีฬาของสถานศึกษา อยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๗๘ รองลงมาคือ นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนาของนักเรียนอยู่บ่อยครั้ง อยู่ในระดับสูงมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๗๖ และ นักเรียนสวดมนต์ตามทางศาสนาของนักเรียนหรือทำกิจกรรมต่าง ๆ ในทางศาสนาของนักเรียนอยู่บ่อยครั้ง อยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๗๑

๑.๓ ผลการวิเคราะห์เพื่อค้นหาค่าปัจจัยที่ส่งผลต่อเยาวชนด้านจิตสาธารณะในการเป็นพลเมืองที่ดี โดยศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับความเป็นพลเมืองดีของนักเรียน ได้แก่ ตัวแปรการมีตัวแบบด้านจิตสาธารณะ (X_4) ตัวแปรการสนับสนุนทางสังคม(X_5) ตัวแปรการอบรมเลี้ยงดู (X_6) และตัวแปรการปลูกฝังจากโรงเรียน (X_7) นำมาวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis) นำเสนอตาราง ๔.๙

แหล่งของความแปรปรวน	df	SS	MS	F
Regression	3	90.665	30.222	336.404**
Residual	201	22.010	.090	
Total	204	112.675		

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

ตารางที่ ๔.๙ แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนปัจจัยที่ส่งผลต่อเยาวชนด้านจิต
 สาธารณะในการเป็นพลเมืองที่ดี

จากตารางที่ ๔.๙ พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อเยาวชนด้านจิตสาธารณะในการเป็นพลเมืองที่ดี
 มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับความเป็นพลเมืองดี อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๑ แสดงรายละเอียด
 ดังตาราง ๔.๑๐

ปัจจัย	b	SE _b	β	R	R ^๒	F
X ₇	.671	.041	.703	.883	.780	874.042**
X ₇ X ₆	.141	.043	.146	.894	.799	489.580**
X ₇ X ₆ X ₅	.106	.041	.113	.897	.805	336.404**

$$a = .340$$

$$R = .897$$

$$R^๒ = .805$$

$$SE_{est} = .299$$

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

ตารางที่ ๔.๑๐ แสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อเยาวชนด้านจิตสาธารณะในการ
 เป็นพลเมืองที่ดี

จากตาราง ๔.๑๐ พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเป็นพลเมืองดีของนักเรียน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ มี ๓ ปัจจัย โดยเรียงจากปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด คือ ด้านการปลูกฝังจากโรงเรียน (X_7) การอบรมเลี้ยงดู (X_6) และด้านการมีตัวแบบด้านจิตสาธารณะ) (X_4)

๑.๔ ผลการสัมภาษณ์ผู้บริหาร นักเรียน ครู และผู้ปกครองในแนวทางการพัฒนาเยาวชนในการเป็นพลเมืองที่ดีด้านจิตสาธารณะของนักเรียน กรณีศึกษา โรงเรียนคอนสวรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ

สรุปผลการสัมภาษณ์ผู้บริหาร

๑. ปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียน มาจากการปลูกฝังจากโรงเรียน การสนับสนุนทางสังคม และการมีตัวอย่างในการมีจิตสาธารณะ

๒. แนวทางในการปลูกฝังจิตสาธารณะให้กับนักเรียน โดยการจัดทำหลักสูตรที่ชัดเจนให้กับนักเรียน

๓. ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่จะช่วยให้นักเรียนมีความรับผิดชอบมากขึ้น คือ อยากรให้มีสื่อการสอนใหม่ ๆ เนื้อหาเข้าใจง่าย ทำกิจกรรมระหว่างครูและนักเรียน เช่น การทดลอง

๔. ให้ครูสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ที่จะช่วยให้นักเรียนมีความรับผิดชอบมากขึ้น คือ ไม่เครียดเวลาเรียน

๕. ผู้ปกครองให้การสนับสนุนการทำงานเพื่อส่วนรวม เพื่อสังคม เป็นตัวอย่างด้านจิตสาธารณะ

สรุปผลการสัมภาษณ์นักเรียน

๑. ปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียน มาจากสิ่งแวดล้อมจากครอบครัว และความคาดหวังจากพ่อแม่

๒. นักเรียนมีแนวทางในการปลูกฝังจิตสาธารณะให้กับตนเอง โดยการตั้งใจเรียน และปรับตัวเข้ากับผู้อื่น

๓. นักเรียนอยากให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่จะช่วยให้นักเรียนมีจิตสาธารณะมากขึ้น คือ อยากรให้มีสื่อการสอนใหม่ ๆ เนื้อหาเข้าใจง่าย ทำกิจกรรมระหว่างครูและนักเรียน เช่น การทดลอง

๔. นักเรียนอยากให้ครูสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ที่จะช่วยให้นักเรียนมีความรับผิดชอบมากขึ้น คือ ไม่เครียดเวลาเรียน

สรุปผลการสัมภาษณ์ครู

๑. ปัจจัยที่ส่งผลต่อที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียน ประกอบด้วย การอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว การปลูกฝังจากโรงเรียน การมีแบบอย่างที่ดี แรงจูงใจในการอยู่ร่วมกับสังคม

๒. คุณครูมีแนวทางในการปลูกฝังจิตสาธารณะให้กับนักเรียน ด้วยการปฏิบัติเป็นแบบอย่างที่ดี ให้ทำงานเป็นทีม มีกิจกรรมให้นักเรียนได้ทำการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในโอกาสต่าง ๆ ส่งเสริมให้ทำกิจกรรมทางสังคม นันทนาการ การฝึกการมีจิตสาธารณะช่วยเหลือสังคมและผู้อื่น

๓. คุณครูมีแนวทางจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่จะช่วยให้นักเรียนมีจิตสาธารณะมากขึ้น โดยการบูรณาการส่งเสริมวินัย ระบุพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการมีจิตสาธารณะ การชมเชยนักเรียนที่มีจิตสาธารณะ ยกตัวอย่างการกระทำที่แสดงออกถึงจิตสาธารณะ

๔. คุณครูมีแนวทางสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ที่จะช่วยให้นักเรียนมีจิตสาธารณะมากขึ้น คือ ใช้สื่อหรือนวัตกรรม เช่น คลิปวิดีโอ ภาพเหตุการณ์ และการชมเชยนักเรียนที่มีจิตสาธารณะ

๕. หากคุณครูต้องการจัดทำหลักสูตรการเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดี จะบรรจุเนื้อหาการมีวินัย กิจกรรมกลุ่มบทบาทสมมติเพราะเป็นเรื่องใกล้ตัวที่สุด

๖. ครูคือผู้ที่มีความสำคัญที่สุดในการเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดีของนักเรียน ดังนั้นการพัฒนาครู จำเป็นจะต้องพัฒนาการพัฒนาการใช้สื่อที่ทันสมัย

สรุปผลการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง

๑. ผู้ปกครองคิดว่าปัจจัยใดที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียน คือ การเลี้ยงดูของแต่ละครอบครัว

๒. แนวทางในการปลูกฝังจิตสาธารณะให้กับบุตรหลานของผู้ปกครอง คือ สร้างความผูกพันการทำงานบ้าน

๓. กิจกรรมการเรียนการสอนที่ผู้ปกครองอยากให้ครูจัดที่จะช่วยให้นักเรียนมีจิตสาธารณะมากขึ้น ได้แก่ กิจกรรมที่เน้นให้นักเรียนมีจิตสาธารณะ เช่น ช่วยเหลือสังคมและผู้อื่น

๔. ผู้ปกครองอยากให้ครูสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ที่จะช่วยให้นักเรียน มีช่วยเหลือสังคมและผู้อื่นมากขึ้น โดยอยากให้ครูใจดี เป็นแบบอย่างที่ดี มีกิจกรรมกลุ่มช่วยเหลือสังคมและผู้อื่น

ผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารนักเรียน ครู และผู้ปกครอง สรุปได้ว่า

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเป็นพลเมืองดีของนักเรียน ได้แก่ การปลูกฝังจากโรงเรียนและการเลี้ยงดูของครอบครัว

แนวทางในการปลูกฝังจิตสาธารณะสำหรับนักเรียน ผู้บริหารต้องมีความชัดเจนในการปลูกฝัง และเป็นแบบอย่างที่ดี ทางโรงเรียนสนับสนุนให้นักเรียนจัดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น ให้นักเรียนมีโอกาสได้เข้าร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น และปรับตัวเข้ากับผู้อื่น ครูมอบหมายการทำงานเป็นทีม มีกิจกรรมให้นักเรียนได้ทำการแบ่งปันในโอกาสต่าง ๆ ส่งเสริมให้ทำกิจกรรมทางสังคม นันทนาการ การฝึกการช่วยเหลือสังคมและผู้อื่น ส่วนผู้ปกครองสร้างความผูกพัน และสนับสนุนในการช่วยเหลือสังคมและผู้อื่น

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน นักเรียนอยากให้มีสื่อการสอนใหม่ ๆ เนื้อหาเข้าใจง่าย ทำกิจกรรมระหว่างครูและนักเรียน เช่น การออกไปช่วยเหลือสังคมและผู้อื่น ส่วนผู้ปกครองอยากให้มีกิจกรรมเพื่อประโยชน์ต่อสังคม

บรรยากาศการเรียนการสอน นักเรียนต้องการให้ครูสอนแบบไม่เครียด ครูใช้สื่อหรือนวัตกรรม เช่น คลิปวีดีโอ ภาพเหตุการณ์ และชมเชยนักเรียนที่มีจิตสาธารณะ ส่วนผู้ปกครองอยากให้มีกิจกรรมกลุ่มมากขึ้น

นอกจากนี้การพัฒนาหลักสูตร ครูต้องการให้มีการบรรจุเนื้อหาจิตสาธารณะ กิจกรรมกลุ่ม บทบาทสมมุติ และครูต้องมีการพัฒนาตนเองเป็นแบบอย่างที่ดี

แนวทางการพัฒนาเยาวชนในการเป็นพลเมืองที่ดีด้านจิตสาธารณะของนักเรียน โรงเรียนคอนสวรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ

๑. แนวทางสำหรับผู้บริหาร

๑.๑ กำหนดวิสัยทัศน์ และพันธกิจของโรงเรียนที่ชัดเจน เพื่อแสดงให้เห็นถึงสิ่งที่ต้องการจะขับเคลื่อนให้เกิดขึ้นในแนวทางการพัฒนาเยาวชนในการเป็นพลเมืองที่ดีด้านจิตสาธารณะของนักเรียน

๑.๒ สร้างความเข้าใจในแนวทางการพัฒนาเยาวชนในการเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศ ด้านจิตสาธารณะของนักเรียน ให้ครู นักเรียน และชุมชนโดยรอบได้รับทราบเพื่อเป็นแนวปฏิบัติของโรงเรียนที่ทุกฝ่ายเข้าใจตรงกัน

๑.๓ สร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อแนวทางการพัฒนาเยาวชนในการเป็นพลเมืองที่ดี ด้านจิตสาธารณะของนักเรียน โดยพัฒนาอาคารสถานที่ และจัดป้ายนิเทศตามอาคารเรียนต่าง ๆ รวมถึง สร้างแหล่งเรียนรู้นอกห้องเรียน

๑.๔ จัดทำหลักสูตรแนวทางการพัฒนาเยาวชนในการเป็นพลเมืองที่ดี ด้านจิตสาธารณะของนักเรียนโดยเฉพาะ

๑.๕ นิเทศติดตามการดำเนินงานในแนวทางการพัฒนาเยาวชนในการเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศ ด้านจิตสาธารณะของนักเรียน

๑.๖ ปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างด้านจิตสาธารณะ ที่ดีแก่ครู นักเรียน ชุมชน

๑.๗ สนับสนุนครู นักเรียน ในการปฏิบัติตนด้านจิตสาธารณะ เช่น การให้กำลังใจ การชมเชย การส่งเสริม การช่วยเหลือ และการติดตาม เป็นต้น

๑.๘ พัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถในการจัดการศึกษาในแนวทางการพัฒนาเยาวชนในการเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศ ด้านจิตสาธารณะของนักเรียน

๑.๙ การสร้างทีมของครูในโรงเรียนเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และเรียนรู้ ด้านจิตสาธารณะระหว่างครูด้วยกัน ด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ (PLC)

๒. แนวทางสำหรับครู

๒.๑ จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนการสอนในแนวทางการพัฒนาเยาวชนในการเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศ ด้านจิตสาธารณะของนักเรียน

๒.๒ จัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับหลักสูตรแนวทางการพัฒนาเยาวชนในการเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศ ด้านจิตสาธารณะของนักเรียน ให้มีความท้าทาย น่าสนใจ

๒.๓ กระตุ้นให้นักเรียนมีจิตสาธารณะ สร้างความตระหนักแก่นักเรียนให้รู้ถึงความ เป็นพลเมืองดีของประเทศ ด้านจิตสาธารณะของนักเรียน

๒.๔ ดำเนินการจัดการเรียนการสอนในแนวทางการพัฒนาเยาวชนในการเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศ ด้านจิตสาธารณะของนักเรียน หลากหลายวิธี

๒.๕ จัดการเรียนการสอนโดยการสอนให้นักเรียน คิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking) เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความคิดเห็นอย่างอิสระภายในด้านจิตสาธารณะ และการเป็นพลเมืองดี

๒.๖ ปลุกฝังให้นักเรียนสามารถคิดตัดสินใจได้ด้วยตนเอง ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ จิตสาธารณะ และการเป็นพลเมืองดี

๒.๗ สร้างความรู้ความเข้าใจเรื่องจิตสาธารณะ และการเป็นพลเมืองที่ดี ที่ถูกต้อง

๒.๘ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เล่าประสบการณ์จริงที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ และ การเป็นพลเมืองดี เพื่อสร้างเป็นต้นแบบด้านจิตสาธารณะ

๒.๙ ติดตามนักเรียนในการปฏิบัติตนด้านจิตสาธารณะ และการเป็นพลเมืองดี

๒.๑๐ ปฏิบัติตนเป็นต้นแบบด้านจิตสาธารณะ ที่ดีแก่เพื่อนครู นักเรียน ชุมชน

๒.๑๑ สนับสนุนนักเรียน ในการปฏิบัติตนด้านจิตสาธารณะ เช่น การให้กำลังใจ การชมเชย การส่งเสริม การช่วยเหลือ และการติดตาม เป็นต้น

๓. แนวทางสำหรับผู้ปกครอง

๓.๑ อบรมเลี้ยงดู ปลุกฝังนักเรียนเห็นคุณค่าด้านจิตสาธารณะ และ การเป็นพลเมืองที่ดี

๓.๒ ให้ความร่วมมือ สนับสนุน อำนวยความสะดวกในการทำกิจกรรม ด้านจิตสาธารณะของโรงเรียนตามที่นักเรียนสนใจ

๓.๓ ติดตามนักเรียนในการปฏิบัติตนด้านจิตสาธารณะ และการเป็นพลเมืองที่ดี

๓.๔ ปฏิบัติตนเป็นต้นแบบด้านจิตสาธารณะที่ดีแก่ นักเรียน ชุมชน

๓.๕ สนับสนุนนักเรียนในการปฏิบัติตนด้านจิตสาธารณะ เช่น การให้กำลังใจ การชมเชย การส่งเสริม การช่วยเหลือ และการติดตาม เป็นต้น

๓.๖ พุดคุยกับนักเรียนและรับฟังในด้านจิตสาธารณะ และการเป็นพลเมืองดี ให้ความเป็นกันเอง

๓.๗ ร่วมกับนักเรียนในการปฏิบัติตนด้านจิตสาธารณะ และการเป็นพลเมืองที่ดี

ตอนที่ ๒ ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาเยาวชนในการเป็นพลเมืองที่ดี ด้านจิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียนคอนสวรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ชัยภูมิ

ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาเยาวชนในการเป็นพลเมืองที่ดีด้านจิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียนคอนสวรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ จะต้องเกิดขึ้นได้จากการคลุกคลีอยู่กับความถูกต้อง การปลูกฝังอบรม การฝึกปฏิบัติ การได้เห็นตัวอย่างที่ชวนให้ประทับใจ การสร้างจิตสาธารณะให้เกิดขึ้นจำต้องอาศัยสถาบันทางสังคมหลายส่วนเข้ามามีส่วนร่วมด้วยกัน ได้แก่

๑. สถาบันการศึกษา การศึกษาเป็นรากฐานของการพัฒนาเป็นสิ่งที่ปฏิเสธกันไม่ได้ ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาในรูปแบบใด จำต้องเริ่มต้นด้วยการศึกษาจนมีการศึกษามากพอแก่สถานะแห่งตน ที่จะสามารถปฏิบัติงานหรือดำเนินชีวิตไปสู่ทิศทางที่ประสงค์การกำหนดเป้าหมายของการศึกษาให้ถูกต้องโดยธรรมชาติเพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่แท้จริง จึงเป็นสิ่งสำคัญที่สุดที่มีผู้มีอำนาจในการบริหารการศึกษาพึงพิจารณาให้ลึกซึ้ง ให้ถ่องแท้ ให้รอบคอบ ให้ถูกต้องด้วยทัศนะที่กว้างไกล โดยมีจุดหมายรวบยอดว่าต้องจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีจิตสำนึกเป็นมนุษย์ที่เต็ม ที่การจัดการศึกษาควรมุ่งเน้นที่การสร้างจิตสำนึกภายใน คือ การพัฒนาจิตใจที่เป็นรากฐานของความเป็นมนุษย์ไม่ควรเน้นที่การพัฒนาเพื่อความสำเร็จในวิชาชีพที่ปราศจากพื้นฐานทางจริยธรรม เพราะอาจจะเป็นการส่งเสริมให้บุคคลออกไปประกอบวิชาชีพด้วยจิตสำนึกผิดพลาดแล้วก็ไปสร้างระบบการทำงานที่ผิดมีการเอาเปรียบผู้อื่น กอบโกย ความหลงตัวเอง ความมัวเมาวนเวียนแต่ในวังวนวัตถุที่อาจก่อให้เกิดการประหัตประหารกันในทุกวงการ การให้การศึกษแก่เยาวชนควรหยุดสร้างจิตสำนึกที่นิยมในวัตถุ แต่เน้นการสร้างจิตสำนึกในทางจริยธรรมให้หนักแน่นเข้มแข็งยิ่งขึ้นทุกระดับการศึกษา ตั้งแต่อนุบาลศึกษาจนถึง อุดมศึกษา เพื่อให้เป็นจิตที่สามารถช่วยสร้างระบบถูกต้อง เพื่อการดำรงอยู่ของสังคมโดยธรรม โดยเฉพาะเน้นการฝึกอบรมให้รู้จักทำหน้าที่อย่างดีที่สุดในทุกหน้าที่ ในฐานะที่เกิดขึ้นมาเป็นมนุษย์ด้วยความสำนึกว่าทุกหน้าที่มีคุณค่าและความสำคัญเท่าเทียมกัน

๒. สถาบันศาสนา ต้องเป็นผู้นำในการสร้างจิตสาธารณะให้เกิดขึ้นต้องให้ประชาชนกลับไปสู่คำสอนของพระพุทธองค์ที่ทรงเน้นให้เห็นแก่ประโยชน์สุขของสังคมเป็นใหญ่ ไม่บริโภคนิยมความจำเป็น หรือเพราะความอยาก มีความสันโดษ พอใจที่จะมีกินมีอยู่ มีใช้เท่าที่จำเป็นรู้จักเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เจือจานแก่ผู้อื่น มีความเมตตาอาทรต่อกัน เห็นแก่ผู้อื่นเสมือนเห็นแก่ตนเองรู้จักหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่ให้ถูกต้อง สถาบันทางศาสนาจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเป็นสถาบันที่ได้รับ

การเคารพบูชาแต่โบราณกาล จวบจนปัจจุบัน เป็นสถาบันที่มีอิทธิพลอย่างสูงต่อจิตใจของประชาชน เพราะต่างได้ยึดถือสถาบันนี้เป็นที่พึ่งทางใจมาอย่างเนิ่นนาน ฉะนั้นสถาบันทางศาสนาจึงอยู่ในฐานะที่จะช่วยสร้างสรรค์และพัฒนาจิตใจของคนในสังคมให้หันเข้ามาอยู่ในความถูกต้อง ตามทำนองคลองธรรม และวิธีการพัฒนาจิตสำนึกให้เกิดขึ้นได้อย่างดีที่สุด ก็คือการสอนด้วยตัวเอง อันหมายถึง การที่ผู้อยู่ในสถาบัน องค์การทางศาสนา พึงต้องประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นตัวอย่าง แก่คนในสังคมในด้านการช่วยเหลือส่วนรวม

๓. สถาบันครอบครัว ความอบอุ่นของครอบครัวมีความสำคัญเป็นอันดับแรก เพราะเป็นจุดเริ่มต้นที่ช่วยให้เด็กเกิดจิตสำนึกเห็นความสำคัญของส่วนรวม ความใกล้ชิดระหว่างพ่อแม่กับลูกจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการอบรมลูก เพราะความใกล้ชิดจะเป็นสื่อที่ทำให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน และกลายเป็นเกิดความเห็นใจซึ่งกันและกันสถาบันครอบครัวจึงเป็นพื้นฐานของสังคม ถ้าครอบครัวมีแต่ความคลอนแคลน สังคมก็พลอยคลอนแคลนไปด้วย และเด็กที่เติบโตจากครอบครัวที่คลอนแคลนจะมีจิตสำนึกที่คลาดเคลื่อน การสอนและการอบรมของสถาบันครอบครัวควรดำเนินการให้สอดคล้องประสานไปในจุดหมายเดียวกันกับการสอนการอบรมของสถาบันการศึกษาและสถาบันทางศาสนา เพื่อปูพื้นฐาน หรือฝังรากให้เด็กมีจิตสำนึกที่เป็นสัมมาทิฐิเสียตั้งแต่ยังเด็ก เพื่อที่เด็กจะได้เป็นกำลังในการสร้างสรรค์สังคมที่มีความร่มเย็นเป็นสุข

๔. สื่อมวลชน สื่อมวลชนเป็นสถาบันที่ทรงอิทธิพลอย่างยิ่งในการกระจายความคิดความรู้ หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งสู่การรับรู้ของประชาชน ความร่วมมือจากสื่อมวลชนจะช่วยสร้างความเข้าใจ ช่วยสร้างจิตสำนึกที่ถูกต้องให้แก่คนในสังคม เนื่องจากสื่อมวลชนนั้นมีบทบาทและอิทธิพลอย่างยิ่งต่อการเสริมสร้างการรับรู้ที่จะสั่งสมกลายเป็นจิตสำนึกของคนในสังคม

การสร้างจิตสาธารณะให้เกิดขึ้นจำต้องอาศัยสถาบันทางสังคมหลายส่วนเข้ามามีส่วนร่วมด้วยกัน คณะผู้วิจัยได้วิเคราะห์และขอเสนอแนะแนวทางการพัฒนาเยาวชนในการเป็นพลเมืองที่ดี ด้านจิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียนคอนสวรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ ในภาพรวมดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาเยาวชนในการเป็นพลเมืองที่ดีด้านจิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียนคอนสวรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ แบ่งได้เป็น ๓ ขั้นตอน คือ

๑. ขั้นสร้างแรงจูงใจ เป็นการสร้างแรงเสริมเชิงบวกเกี่ยวกับค่านิยมด้านจิตสาธารณะ ให้เยาวชนเห็นความสำคัญของการเป็นคนดี มีคุณธรรม และมีเจตคติที่ดีต่อการมีจิตสาธารณะ การสร้างแรงจูงใจ สามารถทำได้หลายประการ เช่น สร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ดี จัดหาบุคคลต้นแบบมายกย่อง สอนวิชาคุณค่าความเป็นมนุษย์ให้เป็นต้น สอดคล้องกับงานวิจัยของบุญทัน ภูบาล (๒๕๔๙) ได้ศึกษาเรื่องการใช้วิธีทัศนละครหุ่นเชิดเป็นตัวแบบเพื่อ พัฒนาจิตสาธารณะของ นักเรียน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ ผลการวิจัยพบว่า ๑) ผลการเรียนรู้ เรื่องจิตสาธารณะของนักเรียนก่อนการใช้ วิตทัศน์และหลังการใช้วิตทัศน์ละครหุ่นเชิด ปรากฏ ว่าผลการเรียนรู้เรื่องจิตสาธารณะของนักเรียนหลัง การใช้วิตทัศน์สูงกว่าก่อนการใช้วิตทัศน์ ละครหุ่นเชิดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ และ ๒) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ ที่ได้รับ การใช้วิตทัศน์ละครหุ่นเชิดเป็นตัวแทน มีการเปลี่ยนแปลง ของคะแนนจิตสาธารณะเฉลี่ย โดยรวมก่อนการใช้วิตทัศน์ระหว่างการใช้การใช้วิตทัศน์และหลังการใช้ วิตทัศน์ละครหุ่นเชิด เป็นตัวแทนในแต่ละช่วงสัปดาห์มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .๐๑

๒. ขั้นพัฒนา เป็นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ด้านจิตสาธารณะ โดยเน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ หมายความว่าให้เยาวชนได้รับประสบการณ์ตรง จากการเรียนรู้แบบร่วมมือกัน ขั้นตอนนี้ ทำได้โดยการจัดกิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่การแสดงบทบาทสมมุติ การวิพากษ์ หรืออภิปราย เกี่ยวกับสถานการณ์ต่าง ๆ ในเรื่องคุณธรรม จริยธรรม จิตสาธารณะ จัดกิจกรรมที่ช่วยพัฒนา ประสิทธิภาพในตัวเอง และการยอมรับตนเอง เช่น ให้เยาวชนได้กำหนดสัญญากับตนเองในการพัฒนา คุณธรรม รวมทั้งจิตสาธารณะ หรือจัดกิจกรรมที่ให้เยาวชนได้เรียนรู้เพื่อช่วยเหลือหรือรับใช้สังคม เช่น ปลูกป่า อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม คัดแยกขยะ เป็นต้น สอดคล้องกับงานวิจัยของวิศิษฐ์ โฆษิตานนท์ (๒๕๕๐) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาสำนึกสาธารณะของประชาชน ในชุมชนเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า รูปแบบ การพัฒนาสำนึกสาธารณะของ ประชาชนในชุมชนเมือง พบว่า ประกอบด้วย แนวทางและกลวิธี ซึ่งมีแนวทางที่สำคัญ ๘ ประการ คือ (๑) การสร้างข้อตกลงร่วมกัน (๒) การสร้างกระบวนการเรียนรู้ (๓) การสร้างและ ส่งเสริมผู้นำ (๔) การรวมกลุ่มหรือจัดตั้งองค์กรของประชาชน (๕) การรักษา ผลประโยชน์ ร่วมกัน (๖) การบริหารจัดการในชุมชน (๗) การจัดกิจกรรมในชุมชน (๘) การสร้าง เครือข่าย ความร่วมมือกับองค์กรภายนอก

แนวทางการพัฒนาจะประกอบไปด้วย

๒.๑ ผู้นำ คือ ผู้บริหารต้องมีความชัดเจนในการปลูกฝัง และเป็นแบบอย่างที่ดี สนับสนุนให้นักเรียนจัดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น ให้นักเรียนมีโอกาสได้เข้าร่วม กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น และชมเชยนักเรียนที่มีจิตสาธารณะ

๒.๒ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีสื่อการสอนใหม่ ๆ เนื้อหาเข้าใจง่าย ทำกิจกรรมระหว่างครูและนักเรียน เช่น การออกไปช่วยเหลือสังคมและผู้อื่น กิจกรรมเพื่อประโยชน์ต่อ สังคม

๒.๓ บรรยากาศการเรียนการสอน ครูสอนแบบไม่เครียด ครูใช้สื่อหรือนวัตกรรม เช่น คลิปวิดีโอ ภาพเหตุการณ์ และชมเชยนักเรียนที่มีจิตสาธารณะ

๒.๔ การพัฒนาหลักสูตร ครูต้องการให้มีการบรรจุเนื้อหาจิตสาธารณะ กิจกรรมกลุ่ม บทบาทสมมุติ และครูต้องมีการพัฒนาตนเองเป็นแบบอย่างที่ดี

๓. ชั้นปลูกฝัง เป็นการสร้างความยั่งยืนของจิตสาธารณะที่ได้พัฒนาขึ้นในตัวเด็กและเยาวชน ซึ่งสามารถทำได้หลากหลาย อาทิ ขอความร่วมมือครูทุกคนให้สอดแทรก เรื่องจิตสาธารณะ ในทุกวิชาที่สอน เปิดโอกาสให้สมาชิกในครอบครัวและชุมชน มีส่วนร่วมในการพัฒนาจิตสาธารณะ ให้แก่เด็กและเยาวชน จัดโอกาสหรือพื้นที่สร้างสรรค์ให้เยาวชนได้แสดงออกซึ่งการมีจิตสาธารณะ เช่น การตั้งชมรมพุทธศาสน์ ชมรมรักษาน้ำรักษาไฟ ชมรมโลกสีเขียว เป็นต้น การให้เยาวชนได้ประเมินผล การพัฒนาจิตสาธารณะของตนเอง รวมทั้งการสนับสนุน ยกย่องชมเชยการทำความดีของเยาวชน สอดคล้องกับงานวิจัยของเจษฎา หนูรุ่ง (๒๕๕๑) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยจิตลักษณะที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะ ของ นักเรียนช่วงชั้นที่ ๓ ปัจจัยจิตลักษณะ ได้แก่ เหตุผลเชิงจริยธรรม ลักษณะมุ่ง อนาคต ความเชื่ออำนาจในตน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นไทย สติปัญญา ประสบการณ์ทางสังคม และสุขภาพจิต โดยแบ่งออกเป็น ๓ ด้าน ได้แก่ ด้านการใช้ ด้านการถือเป็นที่และ ด้านการเคารพสิทธิผลการวิจัย พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยระหว่างปัจจัยลักษณะราย ด้านกับจิตสาธารณะโดยรวมมีค่า เท่ากับ .๕๗๒ สามารถอธิบายร่วมกันได้ ๓๒.๗ % โดยปัจจัย จิตลักษณะที่ส่งผลทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ส่วน สติปัญญาและความ เชื่ออำนาจในตน ส่งผลทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ และสอดคล้องกับงานวิจัยของพลับพลึง วงศ์คำมูล (๒๕๕๕) ได้ศึกษาเรื่องการใช้กิจกรรมบันทึกความดีเพื่อส่งเสริม จิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๖ จังหวัด ลำพูน ผลการวิจัยพบว่า จากการใช้กิจกรรมสมุด บันทึกความดีพบว่า จิตสาธารณะของนักเรียนโดยรวมของนักเรียนเพิ่มขึ้นทุกด้าน เมื่อ พิจารณาแต่ละ ด้านพบว่า ๑) ด้านการดูแลรักษาของส่วนรวมพบว่าจิตสาธารณะของนักเรียน โดยรวมของนักเรียน เพิ่มขึ้น โดยนักเรียนได้ทำกิจกรรม ดังนี้ปิดไฟบนห้องนอน หอพัก ปิดไฟ ในห้องน้ำเมื่อไม่มีใครใช้ปิดไฟ ห้องเรียน อาคารเรียนเมื่อเลิกใช้ปิดพัดลมในห้องเรียนเมื่อเลิก ใช้ทำความสะอาดห้องอาหาร ทำความสะอาดห้องพักและหอพัก เก็บไม้กวาด ไม้ถูพื้นเข้าที่ เมื่อใช้แล้ว เก็บหนังสือห้องสมุดขึ้น ชั้นเมื่ออ่านเสร็จ เก็บหนังสือคืนห้องสมุดเมื่อพบตกหล่นที่อื่น จัดหนังสือห้องสมุดให้เป็นระเบียบ ทำความสะอาดหนังสือ เก็บบัวรดน้ำและถังตักน้ำเข้าที่ เมื่อใช้แล้ว เช็ดคอมพิวเตอร์และ หน้าจอคอมพิวเตอร์เป็นประจำ ล้างห้องน้ำ เช็ดโต๊ะทานข้าว ในห้องอาหาร ช่วยครูหรือนักเรียนรุ่นพี่ ซ่อมห้องน้ำและก๊อกน้ำอ่างล้างจาน โดยกิจกรรมจิต สาธารณะด้านการดูแลรักษาของส่วนรวมเป็น กิจกรรมที่นักเรียนมีความถี่ของการกระทำเป็น อันดับสอง ๒) ด้านการอาสาทำบางอย่างเพื่อส่วนรวม พบว่า จิตสาธารณะของนักเรียนเพิ่มขึ้น โดยนักเรียนได้ทำกิจกรรม ดังนี้เก็บขยะและไปไม้บริเวณหอพัก และภายในบริเวณโรงเรียน รด น้ำต้นไม้รอบหอพัก ช่วยประกอบอาหารในโรงครัว ล้างจานและ

หม้ออาหาร ทำเวรหอพัก ทำ เวนอาคารเรียนและส่วนกลางบริเวณโรงเรียน ช่วยยกน้ำดื่มขึ้นหอพัก รดน้ำสนามหญ้า ตัดไม้ และแปลงผัก ช่วยถือถาดตักข้าวและแจกจ่ายอาหารเช้า กลางวันและเย็นให้ครู เพื่อน นักเรียน รุ่นพี่และรุ่นน้อง ช่วยสอนเพื่อนและนักเรียนรุ่นน้องทำการบ้านและอ่านหนังสือ ช่วยเพื่อนและ ครูยกของให้เพื่อนยืมอุปกรณ์การเรียน ปิ่นอาหารและขนมให้เพื่อนและนักเรียนรุ่นน้อง ทำนา ทำแปลงผักและปลูกผัก ถอนหญ้าแปลงผัก เก็บเศษขยะในห้องน้ำได้โต๊ะเรียนและในห้องเรียน เมื่อเห็น ยกเก้าอี้เรียนขึ้นเมื่อเลิกเรียน แยกขยะก่อนทิ้ง ช่วยงานนักเรียนรุ่นพี่ ช่วยงานครูให้อาหารไก่ปลาและร่วมกิจกรรมของโรงเรียนและหอพักทุกครั้ง โดยกิจกรรมจิตสาธารณะด้านการอาสาทำบางอย่างเพื่อส่วนรวมเป็นกิจกรรมที่นักเรียนมีความถี่ของการกระทำมากที่สุด ๓) ด้านการไม่ยึดครองของส่วนรวมนั้นมาเป็นของตนเอง พบว่าจิตสาธารณะของนักเรียน เพิ่มขึ้น โดยนักเรียนได้ทำกิจกรรม ดังนี้ ไม่เอาพัดลมของหอพักมาไว้ที่ตนเองเพียงคนเดียว เพื่อที่จะแบ่งปันให้กับเพื่อนๆ ได้ใช้ ไม่นำหนังสือของห้องสมุดมาเป็นของตนเอง รวมถึงโต๊ะ ทำการบ้าน ไม่กวาดและไม้ถูพื้นด้วย นอกจากนี้คือ เก็บกรรไกรของห้องคืนครูเก็บหนังสือ คืนห้องสมุดและครูโดยกิจกรรม จิตสาธารณะด้านการไม่ยึดครองของส่วนรวมนั้นมาเป็นของ ตนเองเป็นกิจกรรมที่นักเรียนมีความถี่ของการกระทำน้อยที่สุด

บทที่ ๕

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเรื่อง การพัฒนาเยาวชนในการเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศ ด้านจิตสาธารณะของนักเรียน กรณีศึกษา : โรงเรียนคอนสวรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาชัยภูมิ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อเยาวชนด้านจิตสาธารณะในการเป็นพลเมืองที่ดี และเพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาเยาวชนในการเป็นพลเมืองที่ดีด้านจิตสาธารณะ ของนักเรียนโรงเรียนคอนสวรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ เป็นการวิจัย แบบผสมผสาน โดยการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ - ๖ ปีการศึกษา ๒๕๖๕ จำนวน ๒๐๕ คน โรงเรียนคอนสวรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ชัยภูมิ ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย เป็นผู้บริหารโรงเรียน ๑ คน นักเรียน ๑๓ คน ผู้ปกครองนักเรียน ๑๓ คน และครู ๑๓ คน ส่วนผู้ปกครอง นักเรียนได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) นักเรียนที่เป็นหัวหน้าห้อง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔, ๕, ๖ จำนวน ๔๐ คน ตามลำดับ และครูที่เป็นครูประจำชั้นของนักเรียนที่ถูกเลือก ส่วนผู้ปกครองเป็นผู้ปกครองของนักเรียน ที่ถูกเลือกเช่นกัน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วย แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับจิตสาธารณะของนักเรียน และความเป็นพลเมืองที่ดีของ นักเรียนและแบบสัมภาษณ์ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า ๕ ระดับ และเป็นแบบสัมภาษณ์ สลิดิที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ สหสัมพันธ์โดยใช้ Pearson Product-moment Correlation และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression analysis)

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ ๑ ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อเยาวชนด้านจิตสาธารณะในการเป็น พลเมืองที่ดี

๑. ผลการวิเคราะห์จำนวนและร้อยละของข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกเป็น เพศ อายุ ระดับชั้นเรียน พบว่า พบว่า นักเรียนที่ตอบส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีจำนวน ๑๓๓ คน เพศชาย ๗๒ คน มีอายุอยู่ระหว่าง ๑๖ - ๑๗ ปี จำนวน ๙๔ คน อายุระหว่าง ๑๔ - ๑๕ ปี ๖๖ คน อายุ ๑๘ ปี ขึ้นไป ๔๕ คน เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔, ๕ และ ๖ เป็นจำนวน ๘๓, ๖๗ และ ๕๕ คน ตามลำดับ

๒. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียนคอนสวรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ พบว่า ระดับปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะ โรงเรียนคอนสวรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ ในภาพรวม อยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะอยู่ระดับสูงทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ ปัจจัยด้านการปลูกฝังจากโรงเรียนจากโรงเรียน ด้านการอบรมเลี้ยงดู ด้านการมีตัวแบบด้านจิตสาธารณะ และด้านการสนับสนุนทางสังคม ตามลำดับ

๓. ผลการวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียนคอนสวรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ พบว่า ระดับพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียน โรงเรียนคอนสวรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ ในภาพรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า พฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนอยู่ในระดับสูงทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ การช่วยเหลือผู้อื่น รองลงมา การเสียสละต่อสังคม และการมุ่งมั่นพัฒนาตามลำดับ

๔. ผลการวิเคราะห์เพื่อค้นหาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อเยาวชนด้านจิตสาธารณะในการ เป็นพลเมืองที่ดี โดยศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับความเป็นพลเมืองดีของนักเรียน นำมาวิเคราะห์ การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis) พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความเป็นพลเมืองดีของนักเรียน มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับความเป็นพลเมืองดี อย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับ .๐๑ ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความเป็นพลเมืองดีของนักเรียน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ มี ๓ ปัจจัย โดยเรียงจากปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด คือ ด้านการปลูกฝังจากโรงเรียน การอบรมเลี้ยงดู และด้านการมีตัวแบบด้านจิตสาธารณะ

๕. ผลการสัมภาษณ์ผู้บริหาร นักเรียน ครู และผู้ปกครองในแนวทางการพัฒนาเยาวชน ในการเป็นพลเมืองที่ดีด้านจิตสาธารณะของนักเรียน กรณีศึกษาโรงเรียนคอนสวรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ สรุปได้ว่า

ผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารนักเรียน ครู และผู้ปกครอง สรุปได้ว่า

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความเป็นพลเมืองดีของนักเรียน ได้แก่ การปลูกฝังจากโรงเรียนและการเลี้ยงดูของครอบครัว

แนวทางในการปลูกฝังจิตสาธารณะสำหรับนักเรียน ผู้บริหารต้องมีความชัดเจนในการปลูกฝัง และเป็นแบบอย่างที่ดี ทางโรงเรียนสนับสนุนให้นักเรียนจัดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น ให้นักเรียนมีโอกาสได้เข้าร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น และปรับตัวเข้ากับผู้อื่น ครูมอบหมายการทำงานเป็นทีม มีกิจกรรมให้นักเรียนได้ทำการแบ่งปันในโอกาสต่าง ๆ ส่งเสริมให้ทำกิจกรรมทางสังคม นันทนาการ การฝึกการช่วยเหลือสังคมและผู้อื่น ส่วนผู้ปกครองสร้างความผูกพัน และสนับสนุนในการช่วยเหลือสังคมและผู้อื่น

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน นักเรียนอยากให้มีสื่อการสอนใหม่ ๆ เนื้อหาเข้าใจง่าย ทำกิจกรรมระหว่างครูและนักเรียน เช่น การออกไปช่วยเหลือสังคมและผู้อื่น ส่วนผู้ปกครองอยากให้มีกิจกรรมเพื่อประโยชน์ต่อสังคม

บรรยากาศการเรียนการสอน นักเรียนต้องการให้ครูสอนแบบไม่เครียด ครูใช้สื่อหรือนวัตกรรม เช่น คลิปวิดีโอ ภาพเหตุการณ์ และชมเชยนักเรียนที่มีจิตสาธารณะ ส่วนผู้ปกครองอยากให้มีกิจกรรมกลุ่มมากขึ้น

นอกจากนี้การพัฒนาหลักสูตร ครูต้องการให้มีการบรรจุเนื้อหาจิตสาธารณะ กิจกรรมกลุ่ม บทบาทสมมุติ และครูต้องมีการพัฒนาตนเองเป็นแบบอย่างที่ดี

ตอนที่ ๒ ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาเยาวชนในการเป็นพลเมืองที่ดีด้านจิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียนคอนสวรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ

ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาเยาวชนในการเป็นพลเมืองที่ดีด้านจิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียนคอนสวรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ จะต้องเกิดขึ้นได้จากการคลุกคลีอยู่กับความถูกต้อง การปลูกฝังอบรม การฝึกปฏิบัติ การได้เห็นตัวอย่างที่ชวนให้ประทับใจ การสร้างจิตสาธารณะให้เกิดขึ้นจำต้องอาศัยสถาบันทางสังคมหลายส่วนเข้ามาร่วมมือกัน ได้แก่

๑. สถาบันการศึกษา การศึกษาเป็นรากฐานของการพัฒนาเป็นสิ่งที่ปฏิเสธกันไม่ได้ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาในรูปแบบใด จำต้องเริ่มต้นด้วยการศึกษาจนมีการศึกษามากพอแก่สถานะแห่งตนที่จะสามารถปฏิบัติงานหรือดำเนินชีวิตไปสู่ทิศทางที่ประสงค์การกำหนดเป้าหมายของการศึกษาให้ถูกต้องโดยธรรมชาติเพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่แท้จริง จึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดที่มีผู้มีอำนาจในการบริหารการศึกษาพึงพิจารณาให้ลึกซึ้ง ให้ถ่องแท้ ให้รอบคอบ ให้ถูกต้องด้วยทัศนคติที่กว้างไกล โดยมีจุดหมายรวบยอดว่าต้องจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีจิตสำนึกเป็นมนุษย์ที่เต็มที การจัดการศึกษาควรมุ่งเน้นที่การสร้างจิตสำนึกภายใน คือ การพัฒนาจิตใจที่เป็นรากฐานของความเป็นมนุษย์ไม่ควรเน้นที่การพัฒนาเพื่อความสำเร็จในวิชาชีพที่ปราศจากพื้นฐานทางจริยธรรม เพราะอาจจะเป็นการส่งเสริมให้บุคคลออกไปประกอบวิชาชีพด้วยจิตสำนึกผิดพลาดแล้วก็ไปสร้างระบบการทำงานที่ผิดมีการเอาเปรียบผู้อื่น กอบโกย ความหลงตัวเอง ความมัวเมาเวียนแต่ในวังวนวัตถุที่อาจก่อให้เกิดการประหัตประหารกันในทุกวงการ การให้การศึกษแก่เยาวชนควรหยุดสร้างจิตสำนึกที่นิยมในวัตถุ แต่เน้นการสร้างจิตสำนึกในทางจริยธรรมให้หนักแน่นเข้มแข็งยิ่งขึ้นทุกระดับการศึกษาตั้งแต่อนุบาลศึกษาจนถึง อุดมศึกษา เพื่อให้เป็นจิตที่สามารถช่วยสร้างระบบถูกต้อง เพื่อการดำรงอยู่ของสังคมโดยธรรม โดยเฉพาะเน้นการฝึกอบรมให้รู้จักทำหน้าที่อย่างดีที่สุดในทุกหน้าที่ ในฐานะที่เกิดมาเป็นมนุษย์ด้วยความสำนึกว่าทุกหน้าที่มีคุณค่าและความสำคัญเท่าเทียมกัน

๒. สถาบันศาสนา ต้องเป็นผู้นำในการสร้างจิตสาธารณะให้เกิดขึ้นต้องให้ประชาชนกลับไปสู่คำสอนของพระพุทธองค์ที่ทรงเน้นให้เห็นแก่ประโยชน์สุขของสังคมเป็นใหญ่ ไม่บริโภคนิยมความจำเป็น หรือเพราะความอยาก มีความสันโดษ พอใจที่จะมีกินมีอยู่ มีใช้เท่าที่จำเป็นรู้จักเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เจือจานแก่ผู้อื่น มีความเมตตาอาทรต่อกัน เห็นแก่ผู้อื่นเสมือนเห็นแก่ตนเองรู้จักหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่ให้ถูกต้อง สถาบันทางศาสนาจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเป็นสถาบันที่ได้รับการเคารพบูชาแต่โบราณกาล จวบจนปัจจุบัน เป็นสถาบันที่มีอิทธิพลอย่างสูงต่อจิตใจของประชาชน เพราะต่างได้ยึดถือสถาบันนี้เป็นที่พึ่งทางใจมาอย่างเนิ่นนาน ฉะนั้นสถาบันทางศาสนาจึงอยู่ในฐานะที่จะช่วยสร้างสรรค์และพัฒนาจิตใจของคนในสังคมให้หันเข้ามาอยู่ในความถูกต้องตามท านองคลองธรรม และวิธีการพัฒนาจิตสำนึกให้เกิดขึ้นได้อย่างดีที่สุด ก็คือการสอนด้วยตัวเอง อันหมายถึง การที่ผู้อยู่ในสถาบัน องค์การทางศาสนา พึงต้องประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นตัวอย่างแก่คนในสังคม ในด้านการช่วยเหลือส่วนรวม

๓. สถาบันครอบครัว ความอบอุ่นของครอบครัวมีความสำคัญเป็นอันดับแรกเพราะเป็นจุดเริ่มต้นที่ช่วยให้เด็กเกิดจิตสำนึกเห็นความสำคัญของส่วนรวม ความใกล้ชิดระหว่างพ่อแม่กับลูกจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการอบรมลูก เพราะความใกล้ชิดจะเป็นสื่อที่ทำให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน และกลายเป็นเกิดความเห็นใจซึ่งกันและกันสถาบันครอบครัวจึงเป็นพื้นฐานของสังคม ถ้าครอบครัวมีแต่ความคลอนแคลน สังคมก็พลอยคลอนแคลนไปด้วย และเด็กที่เติบโตจากครอบครัวที่คลอนแคลนจะมีจิตสำนึกที่คลาดเคลื่อน การสอนและการอบรมของสถาบันครอบครัวควรดำเนินการให้สอดคล้องประสานไปในจุดหมายเดียวกันกับการสอนการอบรมของสถาบันการศึกษาและสถาบันทางศาสนา เพื่อปูพื้นฐาน หรือฝังรากให้เด็กมีจิตสำนึกที่เป็นสัมมาทิฐิเสียตั้งแต่ยังเด็ก เพื่อที่เด็กจะได้เป็นกำลังในการสร้างสรรค์สังคมที่มีความร่มเย็นเป็นสุข

๔. สื่อมวลชน สื่อมวลชนเป็นสถาบันที่ทรงอิทธิพลอย่างยิ่งในการกระจายความคิดความรู้ หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งสู่การรับรู้ของประชาชน ความร่วมมือจากสื่อมวลชนจะช่วยสร้างความเข้าใจช่วยสร้างจิตสำนึกที่ถูกต้องให้แก่คนในสังคม เนื่องจากสื่อมวลชนนั้นมีบทบาทและอิทธิพลอย่างยิ่งต่อการเสริมสร้างการรับรู้ที่จะสั่งสมกลายเป็นจิตสำนึกของคนในสังคม

การสร้างจิตสาธารณะให้เกิดขึ้นจำต้องอาศัยสถาบันทางสังคมหลายส่วนเข้ามามีส่วนร่วมด้วยกัน คณะผู้วิจัยได้วิเคราะห์และขอเสนอแนะแนวทางการพัฒนาเยาวชนในการเป็นพลเมืองที่ดี ด้านจิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียนคอนสวรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ ในภาพรวมดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาเยาวชนในการเป็นพลเมืองที่ดีด้านจิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียนคอนสวรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ แบ่งได้เป็น ๓ ขั้นตอน คือ

๑. ขั้นสร้างแรงจูงใจ เป็นการสร้างแรงเสริมเชิงบวกเกี่ยวกับค่านิยมด้านจิตสาธารณะ ให้เยาวชนเห็นความสำคัญของการเป็นคนดี มีคุณธรรม และมีเจตคติที่ดีต่อการมีจิตสาธารณะ การสร้างแรงจูงใจ สามารถทำได้หลายประการ เช่น สร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ดี จัดหาบุคคลต้นแบบมายกย่อง สอนวิชาคุณค่าความเป็นมนุษย์ให้เป็นต้น

๒. ขั้นพัฒนา เป็นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ด้านจิตสาธารณะ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายความว่าให้เยาวชนได้รับประสบการณ์ตรง จากการเรียนรู้แบบร่วมมือกัน ขั้นตอนนี้ทำได้โดยการจัดกิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่การแสดงบทบาทสมมุติ การวิพากษ์ หรืออภิปรายเกี่ยวกับสถานการณ์ต่าง ๆ ในเรื่องคุณธรรม จริยธรรม จิตสาธารณะ จัดกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาประสิทธิภาพในตัวเอง และการยอมรับตนเอง เช่น ให้เยาวชนได้กำหนดสัญญากับตนเองในการพัฒนาคุณธรรม รวมทั้งจิตสาธารณะ หรือจัดกิจกรรมที่ให้เยาวชนได้เรียนรู้เพื่อช่วยเหลือหรือรับใช้สังคม เช่น ปลูกป่า อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม คัดแยกขยะ เป็นต้น ซึ่งแนวทางการพัฒนาจะประกอบไปด้วย

๒.๑ ผู้นำ คือ ผู้บริหารต้องมีความชัดเจนในการปลูกฝัง และเป็นแบบอย่างที่ดี สนับสนุนให้นักเรียนจัดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น ให้นักเรียนมีโอกาสได้เข้าร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น และชมเชยนักเรียนที่มีจิตสาธารณะ

๒.๒ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีสื่อการสอนใหม่ ๆ เนื้อหาเข้าใจง่าย ทำกิจกรรมระหว่างครูและนักเรียน เช่น การออกไปช่วยเหลือสังคมและผู้อื่น กิจกรรมเพื่อประโยชน์ต่อสังคม

๒.๓ บรรยากาศการเรียนการสอน ครูสอนแบบไม่เครียด ครูใช้สื่อหรือนวัตกรรม เช่น คลิปวีดีโอ ภาพเหตุการณ์ และชมเชยนักเรียนที่มีจิตสาธารณะ

๒.๔ การพัฒนาหลักสูตร ครูต้องการให้มีการบรรจุเนื้อหาจิตสาธารณะ กิจกรรมกลุ่ม บทบาทสมมุติ และครูต้องมีการพัฒนาตนเองเป็นแบบอย่างที่ดี

๓. ขั้นปลูกฝัง เป็นการสร้างความยั่งยืนของจิตสาธารณะที่ได้พัฒนาขึ้นในตัวเด็กและเยาวชน ซึ่งสามารถทำได้หลากหลาย อาทิ ขอความร่วมมือครูทุกคนให้สอดแทรก เรื่องจิตสาธารณะ ในทุกวิชาที่สอน เปิดโอกาสให้สมาชิกในครอบครัวและชุมชน มีส่วนร่วมในการพัฒนาจิตสาธารณะ ให้แก่เด็กและเยาวชน จัดโอกาสหรือพื้นที่สร้างสรรค์ให้เยาวชนได้แสดงออกซึ่งการมีจิตสาธารณะ เช่น การตั้งชมรมพุทธศาสน์ ชมรมรักษาน้ำรักษไฟ ชมรมโลกสีเขียว เป็นต้น การให้เยาวชนได้ประเมินผล การพัฒนาจิตสาธารณะของตนเอง รวมทั้งการสนับสนุน ยกย่องชมเชยการทำความดีของเยาวชน

การดำเนินการตามขั้นตอนทั้ง ๓ ดังกล่าว หากเป็นไปอย่างต่อเนื่องคาดว่าจะทำให้เด็กและเยาวชนไทยมีจิตสาธารณะเพิ่มขึ้นและอาจทำให้ปัญหาทางสังคมลดลงได้บ้างไม่มากก็น้อย

อภิปรายผล

ตอนที่ ๑ ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อเยาวชนด้านจิตสาธารณะในการเป็นพลเมืองที่ดี

ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อเยาวชนด้านจิตสาธารณะในการเป็นพลเมืองที่ดี

พฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียนคอนสวรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาชัยภูมิ ในภาพรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า พฤติกรรมจิตสาธารณะของนักเรียนอยู่ในระดับสูงทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ การช่วยเหลือผู้อื่น รองลงมา การเสียสละต่อสังคม และการมุ่งมั่นพัฒนา ตามลำดับ ทั้งนี้อาจอธิบายได้ว่า พฤติกรรมจิตสาธารณะในการช่วยเหลือผู้อื่นเป็นสิ่งที่สามารถทำได้ทันที ในการแสดงความมีน้ำใจให้กับผู้อื่นที่ต้องการได้รับความช่วยเหลืออันมาจากความปรารถนาที่จะช่วยแก้ปัญหาให้ผู้อื่น ดังที่หลุยส์ อาจปู้ (๒๕๔๔ : ๑๐๓) ได้กล่าวว่าจิตสำนึกสาธารณะคือความปรารถนาที่จะช่วยแก้ปัญหาให้แก่ผู้อื่นหรือสังคม

ผลการวิเคราะห์เพื่อค้นหาปัจจัยที่ส่งผลต่อ เยาวชนด้านจิตสาธารณะในการเป็นพลเมืองที่ดี พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อเยาวชนด้านจิตสาธารณะในการเป็นพลเมืองที่ดี มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ มี ๓ ปัจจัย โดยเรียงจากปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด คือ การปลูกฝังจากโรงเรียนการอบรมเลี้ยงดูและ การมีตัวแบบด้านจิตสาธารณะ แต่ทั้งนี้ในปัจจัยตัวที่ ๔ คือ การสนับสนุนทางสังคมยังเป็นปัจจัยสำคัญเช่นเดียวกันที่ส่งผลต่อเยาวชนด้านจิตสาธารณะในการเป็นพลเมืองที่ดี ซึ่งอภิปรายได้ดังนี้ พฤติกรรม จิตสาธารณะ สามารถปลูกฝังจากโรงเรียนเป็นสำคัญ ดังที่ สุพจน์ ทรายแก้ว (๒๕๔๖ : ๔๗) กล่าวว่าการกล่อมเกลากายทางสังคม (Socialization) เป็นกระบวนการที่ส่งผลทำให้สมาชิกของสังคมเกิดการรับรู้มีจิตสำนึกและรูปแบบพฤติกรรมที่พึงประสงค์การกล่อมเกลากายทางสังคมจึงเป็นกระบวนการในการสร้างเสริมการเรียนรู้ให้แก่บุคคลหรือสมาชิกของสังคมโดยอาศัยกลไกระบบการศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการดำเนินการและมีรูปแบบการสัมพันธ์และต่อเนื่องกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของอัญชลิกา ผิวเพชร(๒๕๕๕ : บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัย เรื่อง ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ผลการวิจัยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อจิตสาธารณะของนักเรียนได้แก่พฤติกรรมการสอนของครูและการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของมณฑลลี เนื้อทอง (๒๕๕๖) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการหล่อหลอมจิตอาสาผ่านการอบรม ชัดเกล้า ทางสังคมในครอบครัว ผลการศึกษา พบว่าการหล่อหลอมจิตอาสาดำเนินผ่าน องค์ประกอบสำคัญของการอบรมชัดเกล้าทางสังคมในครอบครัว ๓ ส่วน ได้แก่ ๑) การตระหนัก และเข้าใจคุณค่าของจิตอาสาเพื่อถ่ายทอดแก่บุตรผ่านการเข้าถึง

ความหมายที่แท้จริงของชีวิต การเข้าใจคุณค่าของคุณธรรมจริยธรรมและการให้คุณค่าของ การช่วยเหลือเกื้อกูลผู้อื่น ๒) การ ให้ออกาสเรียนรู้จากประสบการณ์ด้วยตนเองในครอบครัว ผ่านแบบอย่างการดำเนินชีวิตของบิดา มารดาการให้อิสระและเปิดโอกาสให้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง รวมทั้งการเลือกและสนับสนุนให้ อยู่ในบรรยากาศหรือสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ๓) การสนับสนุนให้มีส่วนร่วมกับ กิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง ผู้อื่น และสังคม ผ่านการเข้าร่วม กิจกรรม สาธารณประโยชน์ การมีส่วนร่วมในเหตุการณ์ทางการเมืองและสังคมต่าง ๆ

ตอนที่ ๒ แนวทางการพัฒนาเยาวชนในการเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศ ด้านความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของนักเรียน

ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาเยาวชนในการเป็นพลเมืองที่ดีด้านจิตสาธารณะ ของนักเรียนโรงเรียนคอนสวรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ จะต้องเกิดขึ้น ได้จากการคลุกคลีอยู่กับความถูกต้อง การปลูกฝังอบรม การฝึกปฏิบัติ การได้เห็นตัวอย่างที่ชวนให้ ประทับใจ ปัจจัยเหล่านี้จะค่อย ๆ โน้มนำใจของบุคคลให้เกิดจิตสำนึกที่ถูกต้องและการสร้าง จิตสาธารณะให้เกิดขึ้นจำต้องอาศัยสถาบันทางสังคมหลายส่วนเข้ามาร่วมมือกัน ได้แก่ (รัฐจวน อินทรกำแหง และ บุญทัน ภูบาล, ๒๕๕๙)

๑. สถาบันการศึกษา การศึกษาเป็นรากฐานของการพัฒนาเป็นสิ่งที่ปฏิเสธกันไม่ได้ไม่ว่า จะเป็นการพัฒนาในรูปแบบใด จำต้องเริ่มต้นด้วยการศึกษาจนมีการศึกษามากพอแก่สถานะแห่งตน ที่จะสามารถปฏิบัติงานหรือดำเนินชีวิตไปสู่ทิศทางที่ประสงค์การกำหนดเป้าหมายของการศึกษา ให้ถูกต้องโดยธรรมชาติเพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่แท้จริง จึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดที่มีผู้มีอำนาจ ในการบริหารการศึกษาพึงพิจารณาให้ลึกซึ้ง ให้ถ่องแท้ ให้รอบคอบ ให้ถูกต้องด้วยทัศนะที่กว้างไกล โดยมีจุดหมายรวบยอดว่าต้องจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีจิตสำนึกเป็นมนุษย์ที่เต็มที การจัดการ ศึกษาควรมุ่งเน้นที่การสร้างจิตสำนึกภายใน คือ การพัฒนาจิตใจที่เป็นรากฐานของความเป็นมนุษย์ ไม่ควรเน้นที่การพัฒนาเพื่อความสำเร็จในวิชาชีพที่ปราศจากพื้นฐานทางจริยธรรม เพราะอาจจะเป็น การส่งเสริมให้บุคคลออกไปประกอบวิชาชีพด้วยจิตสำนึกผิดพลาดแล้วก็ไปสร้างระบบการทำงานที่ผิด มีการเอาเปรียบผู้อื่น กอบโกย ความหลงตัวเอง ความมัวเมาวนเวียนแต่ในวังวนวัตถุที่อาจก่อให้เกิด การประหัตประหารกันในทุกวงการ การให้การศึกษาแก่เยาวชนควรหยุดสร้างจิตสำนึกที่นิยมในวัตถุ แต่เน้นการสร้างจิตสำนึกในทางจริยธรรมให้หนักแน่นเข้มแข็งยิ่งขึ้นทุกระดับการศึกษาตั้งแต่อนุบาล ศึกษาจนถึง อุดมศึกษา เพื่อให้เป็นจิตที่สามารถช่วยสร้างระบบถูกต้อง เพื่อการดำรงอยู่ของสังคม โดยธรรม โดยเฉพาะเน้นการฝึกอบรมให้รู้จักทำหน้าที่อย่างดีที่สุดในทุกหน้าที่ ในฐานะที่เกิดมาเป็น มนุษย์ด้วยความสำนึกว่าทุกหน้าที่มีคุณค่าและความสำคัญเท่าเทียมกัน

๒. สถาบันศาสนา ต้องเป็นผู้นำในการสร้างจิตสาธารณะให้เกิดขึ้นต้องให้ประชาชนกลับไปสู่คำสอนของพระพุทธองค์ที่ทรงเน้นให้เห็นแก่ประโยชน์สุขของสังคมเป็นใหญ่ ไม่บริโภคนิยมความจำเป็น หรือเพราะความอยาก มีความสันโดษ พอใจที่จะมีกินมีอยู่ มีใช้เท่าที่จำเป็นรู้จักเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เจือจานแก่ผู้อื่น มีความเมตตาอาหารต่อกัน เห็นแก่ผู้อื่นเสมือนเห็นแก่ตนเองรู้จักหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่ให้ถูกต้อง สถาบันทางศาสนาจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเป็นสถาบันที่ได้รับการเคารพบูชาแต่โบราณกาล จวบจนปัจจุบัน เป็นสถาบันที่มีอิทธิพลอย่างสูงต่อจิตใจของประชาชน เพราะต่างได้ยึดถือสถาบันนี้เป็นที่พึ่งทางใจมาอย่างเนิ่นนาน ฉะนั้นสถาบันทางศาสนาจึงอยู่ในฐานะที่จะช่วยสร้างสรรค์และพัฒนาจิตใจของคนในสังคมให้หันเข้ามาอยู่ในความถูกต้องตามท านองคลองธรรม และวิธีการพัฒนาจิตสำนึกให้เกิดขึ้นได้อย่างดีที่สุด ก็คือการสอนด้วยตัวเอง อันหมายถึง การที่ผู้อยู่ในสถาบัน องค์การทางศาสนา พึงต้องประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นตัวอย่างแก่คนในสังคมในด้านการช่วยเหลือส่วนรวม

๓. สถาบันครอบครัว ความอบอุ่นของครอบครัวมีความสำคัญเป็นอันดับแรกเพราะเป็นจุดเริ่มต้นที่ช่วยให้เด็กเกิดจิตสำนึกเห็นความสำคัญของส่วนรวม ความใกล้ชิดระหว่างพ่อแม่กับลูกจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการอบรมลูก เพราะความใกล้ชิดจะเป็นสื่อที่ทำให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน และกลายเป็นเกิดความเห็นใจซึ่งกันและกันสถาบันครอบครัวจึงเป็นพื้นฐานของสังคม ถ้าครอบครัวมีแต่ความคลอนแคลน สังคมก็พลอยคลอนแคลนไปด้วย และเด็กที่เติบโตจากครอบครัวที่คลอนแคลนจะมีจิตสำนึกที่คลาดเคลื่อน การสอนและการอบรมของสถาบันครอบครัวควรดำเนินการให้สอดคล้องประสานไปในจุดหมายเดียวกันกับการสอนการอบรมของสถาบันการศึกษาและสถาบันทางศาสนา เพื่อปูพื้นฐาน หรือฝังรากให้เด็กมีจิตสำนึกที่เป็นสัมมาทิฐิเสียตั้งแต่ยังเด็ก เพื่อที่เด็กจะได้เป็นกำลังในการสร้างสรรค์สังคมที่มีความร่มเย็นเป็นสุข

๔. สื่อมวลชน สื่อมวลชนเป็นสถาบันที่ทรงอิทธิพลอย่างยิ่งในการกระจายความคิดความรู้หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งสู่การรับรู้ของประชาชน ความร่วมมือจากสื่อมวลชนจะช่วยสร้างความเข้าใจช่วยสร้างจิตสำนึกที่ถูกต้องให้แก่คนในสังคม เนื่องจากสื่อมวลชนนั้นมีบทบาทและอิทธิพลอย่างยิ่งต่อการเสริมสร้างการรับรู้ที่จะสั่งสมกลายเป็นจิตสำนึกของคนในสังคม

ในการพัฒนาและปลูกฝังจิตสาธารณะซึ่งเป็นคุณธรรมจริยธรรมอย่างหนึ่งนั้น ตามทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของ เพียเจท์ (Piaget, ๑๙๖๗) และโคลเบอร์ก (Kohlberg, ๑๙๖๙) กล่าวว่าพัฒนาการทางจริยธรรม มีลักษณะปฏิสัมพันธ์กับการรับรู้ทางสังคม

หมายความว่า พัฒนาการทางด้านพุทธิปัญญาของเด็กจะเกิดขึ้นเมื่อเด็กได้มีโอกาสติดต่อกับบุคคลอื่น หรือได้เข้ากลุ่มทางสังคมประเภทต่าง ๆ รวมทั้งการได้เรียนรู้บทบาทของตนเองและของบุคคลอื่นมิใช่การรับรู้จากการพำสอน (เกียรติกศักดิ์ แสงอรุณ, ๒๕๕๑: ๕)

จากทฤษฎีนี้สรุปได้ว่าการพัฒนาเพื่อปลูกฝังคุณธรรมด้านจิตสาธารณะแก่เด็กและเยาวชนที่จะให้ผลดีนั้น ควรเน้นให้เด็กและเยาวชนได้รับประสบการณ์ตรงจากการปฏิบัติจริงนั่นเอง

อย่างไรก็ตามมีนักวิชาการหลายท่านได้เสนอแนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของเด็กและเยาวชนไว้ ซึ่งจะนำมากล่าวถึงดังต่อไปนี้

ไรอัน (Ryan) ได้เสนอแนวทางการจัดคุณลักษณะศึกษาเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ๖ องค์ประกอบ ดังนี้(สุวิมล ว่องวานิช, ๒๕๔๙: ๓๘)

๑. การยกตัวอย่างและปฏิบัติเป็นแบบอย่างที่ดีของครู การที่ผู้เรียนเห็นตัวอย่างและสามารถเลียนแบบการกระทำต่าง ๆ ได้โดยตรง ถือว่าเป็นการอบรมสั่งสอนที่ดีที่สุด

๒. การอธิบายให้รู้จักใช้เหตุผล ครูกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการวิพากษ์หรือสนทนาเกี่ยวกับคุณลักษณะที่ดีและไม่ดี โดยใช้เหตุผลประกอบ

๓. การเชิญชวนให้ทำความดี โดยใช้การเสริมแรงทางบวกควบคู่ไปกับการพัฒนาความกล้าหาญ คือ ให้กล้าทำในสิ่งที่ถูกต้อง

๔. การจัดสิ่งแวดล้อมเชิงคุณธรรมที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เช่น บรรยากาศเชิงคุณธรรมในห้องเรียน เป็นต้น

๕. การจัดประสบการณ์ เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สัมผัสสังคมภายนอกโดยตรง ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนได้ซึมซับแนวคิดในการประพฤติปฏิบัติตนอย่างพึงประสงค์

๖. การคาดหวังความเป็นเลิศ หมายถึง การที่ผู้เรียนวางเป้าหมายของตนไว้ซึ่งเป็นเสมือนการกำหนดเส้นชัยในการพัฒนา คุณลักษณะของตนเองให้ดียิ่งขึ้นไป

เกียรติศักดิ์ แสงอรุณ (๒๕๕๑) ได้ทำการศึกษาแนวทางการพัฒนาจิตสำนึกสาธารณะสำหรับเยาวชนไทย : กรณีศึกษากลุ่มและเครือข่ายเยาวชนที่ทำงานด้านจิตสำนึกสาธารณะ แล้วพบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาจิตสำนึกสาธารณะ คือ ครอบครัว ครูอาจารย์เพื่อน สื่อสารมวลชน สภาพแวดล้อมที่อยู่รอบตัว สภาพปัญหา ภาวะวิกฤติ ตนเอง รวมทั้งบทบาทของสถาบันต่าง ๆ ทางสังคม ส่วนแนวทางที่จะสามารถใช้ในการพัฒนาจิตสำนึกสาธารณะ ได้แก่ การปฏิรูประบบการศึกษา การพัฒนาคุณภาพสื่อ การร่วมมือกันทำงาน และการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะก็สามารถทำได้ทั้งการจัดกิจกรรมที่เยาวชนเป็นผู้นำกิจกรรมเอง หรือกิจกรรมที่เยาวชนเป็นผู้เข้าร่วมกิจกรรม รวมไปถึงกิจกรรมที่สามารถทำได้ในชีวิตประจำวัน

จากแนวทางการพัฒนาจิตสาธารณะข้างต้นนั้น คณะผู้วิจัยได้วิเคราะห์และขอเสนอข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาเยาวชนในการเป็นพลเมืองที่ดีด้านจิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียนคอนสวรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิในภาพรวมดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาเยาวชนในการเป็นพลเมืองที่ดีด้านจิตสาธารณะของนักเรียนโรงเรียนคอนสวรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ แบ่งได้เป็น ๓ ขั้นตอน คือ

๑. ขั้นสร้างแรงจูงใจ เป็นการสร้างแรงเสริมเชิงบวกเกี่ยวกับค่านิยมด้านจิตสาธารณะ ให้เยาวชนเห็นความสำคัญของการเป็นคนดี มีคุณธรรม และมีเจตคติที่ดีต่อการมีจิตสาธารณะ การสร้างแรงจูงใจ สามารถทำได้หลายประการ เช่น สร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ดี จัดหาบุคคลต้นแบบมายกย่อง สอนวิชาคุณค่าความเป็นมนุษย์ให้เป็นต้น

๒. ขั้นพัฒนา เป็นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ด้านจิตสาธารณะ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายความว่าให้เยาวชนได้รับประสบการณ์ตรง จากการเรียนรู้แบบร่วมมือกัน ขั้นตอนนี้ทำได้โดยการจัดกิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่การแสดงบทบาทสมมุติ การวิพากษ์ หรืออภิปรายเกี่ยวกับสถานการณ์ต่าง ๆ ในเรื่องคุณธรรม จริยธรรม จิตสาธารณะ จัดกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาประสิทธิภาพในตัวเอง และการยอมรับตนเอง เช่น ให้เยาวชนได้กำหนดสัญญากับตนเองในการพัฒนาคุณธรรม รวมทั้งจิตสาธารณะ หรือจัดกิจกรรมที่ให้เยาวชนได้เรียนรู้เพื่อช่วยเหลือหรือรับใช้สังคม เช่น ปลูกป่า อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม คัดแยกขยะ เป็นต้น ซึ่งแนวทางการพัฒนาจะประกอบไปด้วย

๒.๑ ผู้นำ คือ ผู้บริหารต้องมีความชัดเจนในการปลูกฝัง และเป็นแบบอย่างที่ดี สนับสนุนให้นักเรียนจัดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น ให้นักเรียนมีโอกาสได้เข้าร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น และชมเชยนักเรียนที่มีจิตสาธารณะ

๒.๒ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีสื่อการสอนใหม่ ๆ เนื้อหาเข้าใจง่าย ทำกิจกรรมระหว่างครูและนักเรียน เช่น การออกไปช่วยเหลือสังคมและผู้อื่น กิจกรรมเพื่อประโยชน์ต่อสังคม

๒.๓ บรรยากาศการเรียนการสอน ครูสอนแบบไม่เครียด ครูใช้สื่อหรือนวัตกรรม เช่น คลิปวีดีโอ ภาพเหตุการณ์ และชมเชยนักเรียนที่มีจิตสาธารณะ

๒.๔ การพัฒนาหลักสูตร ครูต้องการให้มีการบรรจุเนื้อหาจิตสาธารณะ กิจกรรมกลุ่มบทบาทสมมุติ และครูต้องมีการพัฒนาตนเองเป็นแบบอย่างที่ดี

๓. ขั้นปลูกฝัง เป็นการสร้างความยั่งยืนของจิตสาธารณะที่ได้พัฒนาขึ้นในตัวเด็กและเยาวชน ซึ่งสามารถทำได้หลากหลาย อาทิ ขอความร่วมมือครูทุกคนให้สอดแทรก เรื่องจิตสาธารณะในทุกวิชาที่สอน เปิดโอกาสให้สมาชิกในครอบครัวและชุมชน มีส่วนร่วมในการพัฒนาจิตสาธารณะ ให้แก่เด็กและเยาวชน จัดโอกาสหรือพื้นที่สร้างสรรค์ให้เยาวชนได้แสดงออกซึ่งการมีจิตสาธารณะ เช่น การตั้งชมรมพุทธศาสน์ ชมรมรักษน้ารักษาไฟ ชมรมโลกสีเขียว เป็นต้น การให้เยาวชนได้ประเมินผล การพัฒนาจิตสาธารณะของตนเอง รวมทั้งการสนับสนุน ยกย่องชมเชยการทำความดีของเยาวชน

การดำเนินการตามขั้นตอนทั้ง ๓ ดังกล่าว หากเป็นไปอย่างต่อเนื่องคาดว่าจะทำให้เด็กและเยาวชนไทยมีจิตสาธารณะเพิ่มขึ้นและอาจทำให้ปัญหาทางสังคมลดลงได้บ้างไม่มากก็น้อย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

๑. ผลการวิจัยในครั้งนี้ สามารถนำข้อมูลไปใช้ประกอบการกำหนดนโยบายในการส่งเสริมและพัฒนาเยาวชนด้านจิตสาธารณะในการเป็นพลเมืองที่ดี

๒. เนื่องจากปัจจัยด้านการปลูกฝังจากโรงเรียน เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อเยาวชนด้านจิตสาธารณะในการเป็นพลเมืองที่ดีมากที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารและครูควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความรับผิดชอบสำหรับนักเรียน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

๑. จากผลการวิจัย ควรจัดทำหลักสูตรการเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดีสำหรับนักเรียน ตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑-๖

๒. ควรศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย เช่น ความเชื่อมั่นในตนเอง เจตคติต่อความเป็นพลเมืองดี

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

๑. จากผลการวิจัย ควรจัดทำหลักสูตรการเสริมสร้างเยาวชนด้านจิตสาธารณะในการเป็นพลเมืองดีสำหรับนักเรียน ตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑-๖

๒. ควรศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่มีผลต่อจิตสาธารณะที่ส่งผลต่อความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนมัธยมศึกษา ตอนปลาย เช่น ความเชื่อมั่นในตนเอง เจตคติต่อ ต่อเยาวชนด้านจิตสาธารณะในการเป็นพลเมืองที่ดี

ข้อเสนอแนะสำหรับครู

ครูควรมีความเป็นกัลยาณมิตรให้มาก ด้วยการเปิดใจรับฟังเรื่องราว และปัญหาของนักเรียน ความเป็นกันเองกับนักเรียนเพื่อให้นักเรียนกล้าเข้าหา และมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนได้คิดสร้างสรรค์ สร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง ภายใต้อุปกรณ์ของเศรษฐกิจพอเพียง มีเหตุ มีผล มีความพอประมาณ มีภูมิคุ้มกัน ควบคู่กับเงื่อนไขความรู้ คู่คุณธรรม และครูควรพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ให้เป็นผู้มีความรู้ที่ทันยุคสมัย รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ เพื่อคอยให้คำแนะนำนักเรียนได้ ด้านจิตสาธารณะในการเป็นพลเมืองที่ดีสำหรับนักเรียน

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปกครอง

ผู้ปกครองควรใส่ใจบุตรหลานให้มาก ๆ ทั้งในเรื่องความสัมพันธ์ในครอบครัว เรื่องส่วนตัวของบุตรหลาน พยายามชักชวนให้ทำกิจกรรมจิตสาธารณะร่วมกับครอบครัว เปิดใจกว้างรับฟังความคิดเห็น สอบถามและพูดคุยเรื่องราวต่าง ๆ ให้เป็นปกติ เพื่อเพิ่มความสัมพันธ์และให้กำลังใจความอบอุ่นในครอบครัวมากขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหาร

ผู้บริหารควรส่งเสริมให้จัดทำหลักสูตรที่เสริมสร้างเยาวชนด้านจิตสาธารณะ ในการเป็นพลเมืองที่ดีสำหรับนักเรียน ผ่านโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ มีการสร้างสถานการณ์จำลอง ให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติ และแก้ปัญหา ให้ครอบคลุมนักเรียนทุกระดับชั้น

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

กระทรวงศึกษาธิการ. **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุม สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, ๒๕๕๑.

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (๒๕๔๓). **จอมปราชญ์นักการศึกษา**. กรุงเทพฯ : ชัคเชสมิเดีย. (๒๕๕๑, กุมภาพันธ์). ทักษะทางสังคม พื้นฐานการอยู่ร่วมอย่างมีความสุข. แม่และเด็ก. ๓๑(๔๓๒) : ๑๐๒ - ๑๐๓.

คณะอนุกรรมการนโยบายปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองด้านพัฒนาการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองดี. **ยุทธศาสตร์พัฒนาการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง พ.ศ.๒๕๕๓-๒๕๖๑**. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, ๒๕๕๓.

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (๒๕๕๕). **สอนเด็กให้มีจิตสาธารณะ**. (พิมพ์ครั้งที่๕). กรุงเทพฯ : บริษัทวิพรีน (๑๙๙๑) จำกัด. (๒๕๕๘). ๘๐ นวัตกรรม การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. (พิมพ์ครั้งที่๖). นนทบุรี: พีบาลานซ์ดีไซด์แอนพริ้นติ้ง.

ดุขฎิ โยเหลา. **การสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กในประเทศไทยโดยใช้วิเคราะห์เมต้า**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.๒๕๓๕.

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคณะ. **ปัจจัยทางจิตวิทยานิเวศเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กของมารดาไทย**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.๒๕๒๘.

ไพบุลย์ วัฒนศิริธรรมและสังคม สัจจร. (๒๕๔๓). **สำนักไทยที่พึงปรารถนา**. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิบูรณะชนบทแห่งประเทศไทย.

ยุทธนา วรณปิติกุล. **สำนักพลเมือง : ความเรียงว่าด้วยประชาชนบนเส้นทางประชาคม**. กรุงเทพฯ : มูลนิธิการเรียนรู้และพัฒนาประชาคม.๒๕๔๒.

ถวิลวดี บุรีกุล และคณะ. **ความเป็นพลเมืองในประเทศไทย (Citizenship in Thailand)**. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๕๕.

ทิพย์พาพร ตันตีสุนทร. **การศึกษาเพื่อสร้างพลเมือง**. กรุงเทพฯ : สถาบันนโยบายศึกษา, ๒๕๕๔. **พลเมือง สิทธิมนุษยชน และประชาธิปไตย**. กรุงเทพฯ : สถาบันนโยบายการศึกษา. ภายใต้มูลนิธิส่งเสริมนโยบายการศึกษา, ๒๕๕๗.

- ธัญธัช วิภัติภูมิประเทศ. ความเป็นพลเมืองในระบบประชาธิปไตยของนักศึกษา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, ๒๕๕๖.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย และรุ่งนภา ตั้งจิตราเจริญกุล. (๒๕๕๑). การวิเคราะห์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลง คุณธรรมจริยธรรมของคนไทย. กรุงเทพฯ: สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้.
- ปริญญญา เทวานฤมิตรกุล. การศึกษาเพื่อสร้างพลเมือง (Civic Education). กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์ พับลิเคชันส์, ๒๕๕๕.
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (๒๕๔๕). การปรับพฤติกรรมเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร ภาควิชาการแนะแนว และจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- โรงเรียนคอนสวรรค์. รายงานผลการประเมินตนเอง SAR (Self-assessment Report) ปีการศึกษา ๒๕๖๔. ชัยภูมิ : โรงเรียนคอนสวรรค์. ๒๕๖๔
- วันทนี วาสิกะสิน. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ๒๕๕๓.
- สมคิด อิศระวัฒน์. คุณลักษณะการอบรมเลี้ยงดูเด็กของคนไทยซึ่งมีผลต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล. ๒๕๔๒.
- สมศักดิ์ ศรีสันติสุข. วิธีการวิจัยทฤษฎีและการเปลี่ยนแปลงในสังคมชนบทไทย. ขอนแก่น : ภาควิชาสังคมศาสตร์คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น. (๒๕๒๘).
- สมพงษ์ สิงหะพล. ต้องสอนให้เกิดจิตสำนึกใหม่. สีมาจารย์. ๑๓(๒๗), ๑๕-๑๖. ๒๕๕๒.
- สุชา จันทร์อม. จิตวิทยาวัยรุ่น. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช. ๒๕๔๒.
- สุชาดา จักรพิสุทธิ์. ชุมชนกับการมีส่วนร่วมจัดการศึกษา. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๔๗. ๒๗, ๑๘-๒๓.
- สุพักตร์ พิบูลย์. การวิจัยเพื่อการพัฒนาการเรียนรู้การวิจัยในชั้นเรียน. นนทบุรี : สาขาวิชาศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. ๒๕๔๔.
- สุรางค์ ไคว์ตระกูล. จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ๒๕๓๗.
- สุรางค์ จันทร์อม. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ: อักษรบัณฑิต. ๒๕๒๙.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พุทธศักราช ๒๕๕๑. กรุงเทพฯ : ๒๕๕๕.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔). กรุงเทพฯ : สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๕๙.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. ยุทธศาสตร์พัฒนาการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง พ.ศ. ๒๕๕๓-๒๕๖๑. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการ สภาการศึกษา, ๒๕๕๔.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. คู่มือการจัดกิจกรรมในรายวิชาเพื่อสร้าง“พลเมือง” ในระบอบประชาธิปไตย เอกสารประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติการ “เทคนิคการจัดการเรียนการสอนความเป็นพลเมืองสู่การปฏิบัติ”. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, ๒๕๕๖.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. การศึกษาเพื่อสร้างพลเมือง (Civic Education). พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๙.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ คู่มือการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา. กรุงเทพฯ, ๒๕๖๑.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ. คู่มือการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านความซื่อสัตย์สุจริต. กรุงเทพฯ, ๒๕๖๒.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. แนวทางการจัดการเรียนรู้รายวิชาเพิ่มเติมหน้าที่พลเมือง. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, ๒๕๕๗.

อารีย์ รังสินันท์. การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก. กรุงเทพฯ: ภาควิชาแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร. ๒๕๒๗. อานนท์ อาภาภิรม. ปัญหาสังคม. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์. ๒๕๑๗.

วารสาร และหนังสือพิมพ์

จตุพร เพ็งชัย. “แนะแนวและจิตวิทยา,” เอกสารคำสอน. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร. ๒๕๓๔)

บุญสม ทรราชศิริพจน์. (๒๕๔๒, /มกราคม). จิตสำนึก. วารสารวิชาการสภาอาจารย์สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ๔(๑) : ๗๑ – ๗๓

ปิ่นกนก วงศ์ปิ่นเพ็ชร และคณะ. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตอาสาของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. วารสารวิชาการศิลปศาสตร์ประยุกต์. ๓(๑): ๙-๑๖. ๒๕๕๓.

ประดิษฐ์ อูปรมย์. “การพัฒนาความรับผิดชอบของเด็ก,” เอกสารประกอบการสอน. กรุงเทพฯ : วิตตอริการพิมพ์. ๒๕๓๗.

ศิริกุล อิศรานุรักษ์ และปราณี สุทธิสุขคนธ์. “การอบรมเลี้ยงดูเด็ก,”วารสารสาธารณสุข
และการพัฒนา. ๕ (๑) : ๑๐๕. ๒๕๕๐.

สุพจน์ ทราญแก้ว. “จิตสำนึกสาธารณะการก่อรูปและกระบวนการเสริมสร้าง,” วารสารเพชรบุรีวิทยา
ลงกรณ์. ๔ (๑) : ๔๕. ๒๕๔๖.

วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย เอกสารวิจัย

จันทนา บุญญานูวัตร์. “องค์ประกอบที่สัมพันธ์กับคุณลักษณะของความเป็นพลเมืองดีของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ เขตพื้นที่การศึกษาพัทลุง”. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. สงขลา :
มหาวิทยาลัยทักษิณ, ๒๕๔๙.

เจษฎา หนูรุ่ง. “ปัจจัยจิตลักษณะที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียน ช่วงชั้น ที่ ๓
โรงเรียนสาธิต ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ”. วิทยานิพนธ์การศึกษา
มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ.๒๕๕๑.

เจนต์จุฬา คำดี. “ผลของการใช้โปรแกรมสถานการณ์จำลองเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ โรงเรียนบ้านพระบาทท่าเรือ”. วิทยุศึกษาศาสตร์
มหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.๒๕๕๓.

ชาย โพธิสิตา. “รายงานการศึกษาวิจัยเรื่อง จิตสำนึกต่อสาธารณะสมบัติ : ศึกษากรณี
กรุงเทพมหานคร”. นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคมมหาวิทยาลัยมหิดล.
๒๕๔๐.

ธิดาชนก วงศ์พิทักษ์. “ปัจจัยจิตสังคมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจิตอาสาของนิสิตมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร”. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร .๒๕๕๖.

ธิดา สุวรรณสาครกุล. “การศึกษาคุณลักษณะของตัวแบบในการอ่านที่ส่งผลต่อนิสัยรักการอ่าน
ของเด็กวัยรุ่นในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร”. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
(พัฒนาการศึกษา).กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสาน
มิตร. ๒๕๕๔.

เทิดเกียรติ บรรจง. “การศึกษากิจกรรมและจิตลักษณะที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียน
มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช”. วิทยานิพนธ์
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายและการวางแผนสังคม
มหาวิทยาลัยทักษิณ.๒๕๕๔.

มณฑลลี่ เนื้อทอง. “การหล่อหลอมจิตอาสาผ่านการอบรมขัดเกลาทางสังคมในครอบครัว”.

วิทยานิพนธ์. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.๒๕๕๖.

มณฑลนาดี เมธาพัฒนา. “ประสบการณ์ในสถานศึกษาแบบอย่างด้านจริยธรรมจากบิดามารดา และลักษณะทางจิตที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการปฏิบัติงานอย่างมีจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ในเขตภาคกลาง”. วิทยานิพนธ์ วท.ม.(การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.๒๕๔๗.

มะลิ อุดมภาพ. “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความภาคภูมิใจในตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓”. ปริญญาโท กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ:บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.๒๕๓๘.

ถวิลวดี บุรีกุล. “ความเป็นพลเมืองในประเทศไทย (Citizenship in Thailand)”. (๒๕๕๖) รายงานการวิจัย, สถาบันพระปกเกล้า King Prajadhipok's Institute, ๒๕๖๒.

บุญทัน ภูบาล. “การใช้วีดิทัศน์ละครหุ่น เชิดเป็นตัวแบบเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒”. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการวิจัยและสถิติทาง การศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.๒๕๔๙.

ปวีร์ กาญจนภี. (๒๕๕๒). “การพัฒนาความมีน้ำใจของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนพิบูลย์อุปถัมภ์โดยใช้การเรียนรู้จากตัวแบบมีชีวิตและตัวแบบสัญลักษณ์”. วิทยานิพนธ์ คศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พระมหาจตุพร สุตนนท์. “การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนด้านการดูแลรักษาศาสนสมบัติ โรงเรียนศรีปริยัติคุณ ศึกษา อำเภอประทาย จังหวัดนครราชสีมา”. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.๒๕๕๒.

พรสุดา ศรีปัญญา. “ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ จังหวัดร้อยเอ็ด : การวิเคราะห์หุระดับ”. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต สาขาการวิจัยการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ๒๕๕๔.

พลับพลึง วงศ์คำมูล. “การใช้กิจกรรมบันทึกความดีเพื่อส่งเสริมจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนราชประชา นุเคราะห์ ๒๖ จังหวัดลำพูน”. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.๒๕๕๕.

- พรพรหม พรศพวก. “ปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนช่วงชั้นที่ ๔ ในสหวิทยาเขตกรุงเทพตะวันออก กรุงเทพมหานคร”. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.๒๕๕๐.
- วัลลภ นาเมืองรักษ์. “การศึกษาจิตสาธารณะในการทำงานอาสาสมัครของบุคลากรในคณะกรรมการสภาพัฒนาสังคมภาคประชาชนกรุงเทพมหานคร”. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (จิตวิทยาเพื่อการพัฒนาศักยภาพมนุษย์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต. ๒๕๕๓.
- วิศัลย์ โฆษิตานนท์. “การพัฒนาสำนึกสาธารณะของประชาชนในชุมชนเมืองจังหวัดเพชรบูรณ์”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร.๒๕๕๐.
- วิรัตน์ คำศรีจันทร์. (๒๕๔๔). “จิตสำนึกพลเมืองในบริบทสังคมไทย”. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ๒๕๔๔.
- วัชรียา เขียนนอก. “ปัจจัยคัดสรรที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมาเขต ๑”. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาจิตวิทยาการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.๒๕๕๔.
- ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร และคณะ. “รูปแบบการพัฒนานักเรียนระดับประถมศึกษาให้มีจิตสาธารณะ การศึกษาระยะยาว”. เอกสารประกอบการประชุมสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.๒๕๔๗.
- ศุภรัตน์ แดงอ่อน. “การเปรียบเทียบจิตสำนึกสาธารณะในการอนุรักษ์ทรัพยากรของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ และปีที่ ๖ ในจังหวัดปราจีนบุรี”. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.๒๕๕๐.
- สมศรี ฐานะวุฒิกุล. “กลยุทธ์การพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา”. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร.๒๕๕๕.
- สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์. “รายงานการวิจัยเรื่อง การปลูกฝังเด็กปฐมวัยให้รักสิ่งแวดล้อมด้วยแบบฝึกกิจกรรมการบ้านและการปฏิบัติจริง”. กรุงเทพฯ : สาขาการศึกษาปฐมวัย ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ๒๕๔๔.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. “รายงานการวิจัยเอกสารการ จัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นพลเมืองดี”. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, ๒๕๔๘.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา“รายงานการพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลการศึกษาด้าน
หน้าที่และความเป็นพลเมืองโดยเทียบเคียงมาตรฐานสากล”. กรุงเทพฯ, ๒๕๕๗.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. “รายงานการวิจัยเพื่อจัดทำข้อเสนอ
เชิงนโยบายการพัฒนาการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง”. กรุงเทพฯ :
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๕๙.

หฤทัย อัจปุระ. “ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ภาวะผู้นำรูปแบบการดำเนินชีวิตและ
ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองกับการมีจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษา
พยาบาล”. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต.(โสตทัศนศึกษา). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.๒๕๕๔.

อัญชลี ยิ่งรักพันธุ์. “ผลการใช้สถานการณ์จำลองผสมกับเทคนิคการประเมินผลจากสภาพจริง
เพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕”. วิทยานิพนธ์ปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
๒๕๕๐.

ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

เวชพล อ่อนละมัย.. (วารสารออนไลน์). หน่วยที่ ๘ จิตสาธารณะ. ๒๕๕๑. จาก
<http://www.kasetyaso.ac.th/thai%๒๐cultute/๐๙.pdf> (ค้นเมื่อ ๑๐ มีนาคม
๒๕๖๖)

สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. “พลเมือง(๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๖)”. เข้าถึงจาก : [http://legacy.
orst.go.th/?knowledges=พลเมือง-๓๑-ธันวาคม-๒๕๕๖.\(๒๕๕๖\)](http://legacy.orst.go.th/?knowledges=พลเมือง-๓๑-ธันวาคม-๒๕๕๖.(๒๕๕๖)), ค้นเมื่อ
๑๐ มีนาคม ๒๕๖๖)

ภาษาต่างประเทศ

- Akkar, Z. M. (2003, February). The publicness' of the 1990s public spaces in Britain with special to Newcastle upon tyne. Dissertation Abstracts International. 84(06), 2087-A.
- Bandura, A. Social Learning Theory. England Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall. 1977.
- Best, John W. Research in Education. 4th ed. New Jersey : Prentice-Hall, 1981.
- Broom, L. and Selznick, P. Sociology: A Text with Adapted Readings. 2nd ed. New York: Harper and Row, 1958. Sociology. New York: MacMillan, 1971.
- Carthon, Adrienne Coltte. (๒๐๐๗, March). Popular Culture and African-Americans' (Literary) Social Consciousness. Dissertation Abstracts International. 67 (9) : 3402-A.
- Champagne, Louise Desmarais. (2007, June). Physical Education Teachers as Allies To Aboriginal Students : Dimensions of Social Consciousness. Masters Abstracts International. 45 (3).
- Shinichi, Shigetomi. (2007). Publicness and Taken-for-granted Knowledge : A Case Study of Communal Land Formation in Rural Thailand, Dissertation Abstracts International. 42 (5), 3217-A
- Westheimer, J., Kahne, J. What kind of Citizen? The Politics of Educating for Democracy. American Educational Research Journal, 41 (2), 2004.

ภาคผนวก

ผนวก ก

หนังสือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษางานวิชาการ

ที่ กท ๐๓๑๗.๔/๑๗๑

สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
๖๒ ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงรัชดาภิเษก
เขตดินแดง กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐

กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือจัดทำเอกสารวิชาการ

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒน์ จุลสุวรรณ ประธานหลักสูตร กศ.ศ. สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ กองบัญชาการกองทัพไทย เปิดการอบรมเชิงปฏิบัติการ หลักสูตรจิตวิทยาความมั่นคง สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สจว.สพฐ.) รุ่นที่ ๑๐ ระหว่างวันที่ ๑๖ มกราคม ถึง ๑๒ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๖๖ และกำหนดให้ผู้เข้ารับการอบรมจัดทำเอกสารวิชาการ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการอบรมดังกล่าว โดยผู้เข้ารับการอบรม กลุ่มวิชาการที่ ๗ ได้จัดทำเอกสารวิชาการ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาเยาวชนในการเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศ ด้านจิตสาธารณะของนักเรียน กรณีศึกษา : โรงเรียนคอนสวรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ชัยภูมิ” ซึ่งมีการกำหนดใช้เครื่องมือในการจัดทำเอกสารวิชาการ สถาบันเห็นว่าเพื่อให้การใช้เครื่องมือดังกล่าว มีความถูกต้อง เทียบตรง เหมาะสมกับการเก็บข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการตรวจเครื่องมือการวิจัย และขอรับข้อมูลที่ท่านกรุณาตรวจสอบแล้วดังกล่าวโดยมอบหมายให้ นางจุรีรัตน์ พิณจมนตรี ซึ่งเป็นผู้เข้ารับการอบรมในรุ่นนี้ โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๓๑๒๘ ๔๔๑๘ เป็นผู้ประสาน รายละเอียดโดยตรง

จึงเรียนมาเพื่อกรุณาพิจารณา โดยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

พลตรี

(ชุลตรา เสริมสุข)

ผู้อำนวยการสถาบันจิตวิทยาความมั่นคง
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

กองวิทยาการฯ

โทรศัพท์ ๐ ๒๒๗๖ ๔๖๓๗

โทรสาร ๐ ๒๒๗๖ ๔๖๓๗

ที่ กท ๐๓๑๗.๔/๑๗๖

สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
๖๒ ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงรัชดาภิเษก
เขตดินแดง กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐

— กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือจัดทำเอกสารวิชาการ

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒน์ จุลสุวรรณ ประธานหลักสูตร กศ.ศ. สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ กองบัญชาการกองทัพไทย เปิดการอบรมเชิงปฏิบัติการ หลักสูตรจิตวิทยาความมั่นคง สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สจว.สพฐ.) รุ่นที่ ๑๐ ระหว่างวันที่ ๑๖ มกราคม ถึง ๑๒ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๖๖ และกำหนดให้ผู้เข้ารับการอบรมจัดทำเอกสารวิชาการ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการอบรมดังกล่าว โดยผู้เข้ารับการอบรม กลุ่มวิชาการที่ ๗ ได้จัดทำเอกสารวิชาการ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาเยาวชนในการเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศ ด้านจิตสาธารณะของนักเรียน กรณีศึกษา : โรงเรียนคอนสวรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ชัยภูมิ” ซึ่งมีการกำหนดใช้เครื่องมือในการจัดทำเอกสารวิชาการ สถาบันเห็นว่าเพื่อให้การใช้เครื่องมือดังกล่าว มีความถูกต้อง เทียบตรง เหมาะสมกับการเก็บข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการตรวจเครื่องมือการวิจัย และขอรับข้อมูลที่ท่านกรุณาตรวจสอบแล้วดังกล่าวโดยมอบหมายให้ นางจุรีรัตน์ พินิจมนตรี ซึ่งเป็นผู้เข้ารับการอบรมในรุ่นนี้ โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๓๑๒๘ ๔๔๑๘ เป็นผู้ประสาน รายละเอียดโดยตรง

จึงเรียนมาเพื่อกรุณาพิจารณา โดยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

พลตรี

(ชยุตรา เสริมสุข)

ผู้อำนวยการสถาบันจิตวิทยาความมั่นคง
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

กองวิทยาการ

โทรศัพท์ ๐ ๒๒๗๖ ๔๖๓๗

โทรสาร ๐ ๒๒๗๖ ๔๖๓๗

ที่ กท ๐๓๑๗.๔/๑๗๐

สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
๖๒ ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงรัชดาภิเษก
เขตดินแดง กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐

☞ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือจัดทำเอกสารวิชาการ

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพ์พร จารุจิตร อาจารย์คณะครุศาสตร์สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรธานี

สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ กองบัญชาการกองทัพไทย
เปิดการอบรมเชิงปฏิบัติการ หลักสูตรจิตวิทยาความมั่นคง สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน (สจว.สพฐ.) รุ่นที่ ๑๐ ระหว่างวันที่ ๑๖ มกราคม ถึง ๑๒ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๖๖
และกำหนดให้ผู้เข้ารับการอบรมจัดทำเอกสารวิชาการ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการอบรมดังกล่าว โดยผู้เข้ารับการอบรม
กลุ่มวิชาการที่ ๗ ได้จัดทำเอกสารวิชาการ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาเยาวชนในการเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศ
ด้านจิตสาธารณะของนักเรียน กรณีศึกษา : โรงเรียนคอนสวรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
ชัยภูมิ” ซึ่งมีการกำหนดใช้เครื่องมือในการจัดทำเอกสารวิชาการ สถาบันเห็นว่าเพื่อให้การใช้เครื่องมือดังกล่าว
มีความถูกต้อง เทียบตรง เหมาะสมกับการเก็บข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน
ในการตรวจเครื่องมือการวิจัย และขอรับข้อมูลที่ท่านกรุณาตรวจสอบแล้วดังกล่าวโดยมอบหมายให้
นางจूरรัตน์ พิณฉนตรี ซึ่งเป็นผู้เข้ารับการอบรมในรุ่นนี้ โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๓๑๒๘ ๔๔๑๘ เป็นผู้ประสาน
รายละเอียดโดยตรง

จึงเรียนมาเพื่อกรุณาพิจารณา โดยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี
และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

พลตรี

(ชยุตรา เสริมสุข)

ผู้อำนวยการสถาบันจิตวิทยาความมั่นคง
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

กองวิทยาการฯ

โทรศัพท์ ๐ ๒๒๗๖ ๔๖๓๗

โทรสาร ๐ ๒๒๗๖ ๔๖๓๗

ที่ กท ๐๓๑๗.๔/๑๗๐

สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
๒๒ ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงรัชดาภิเษก
เขตดินแดง กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐

๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือจัดทำเอกสารวิชาการ

เรียน นายสุพล เชื่อมพงษ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนอุบลรัตนราชกัญญาราชวิทยาลัย นครราชสีมา

สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ กองบัญชาการกองทัพไทย เปิดการอบรมเชิงปฏิบัติการ หลักสูตรจิตวิทยาความมั่นคง สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สจว.สพฐ.) รุ่นที่ ๑๐ ระหว่างวันที่ ๑๖ มกราคม ถึง ๑๒ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๖๖ และกำหนดให้ผู้เข้ารับการอบรมจัดทำเอกสารวิชาการ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการอบรมดังกล่าว โดยผู้เข้ารับการอบรม กลุ่มวิชาการที่ ๗ ได้จัดทำเอกสารวิชาการ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาเยาวชนในการเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศ ด้านจิตสาธารณะของนักเรียน กรณีศึกษา : โรงเรียนคอนสวรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ชัยภูมิ” ซึ่งมีการกำหนดใช้เครื่องมือในการจัดทำเอกสารวิชาการ สถาบันเห็นว่าเพื่อให้การใช้เครื่องมือดังกล่าว มีความถูกต้องเที่ยงตรง เหมาะสมกับการเก็บข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการตรวจเครื่องมือการวิจัย และขอรับข้อมูลที่ท่านกรุณาตรวจสอบแล้วดังกล่าวโดยมอบหมายให้ นางจิวรัตน์ พิณจมนตรี ซึ่งเป็นผู้เข้ารับการอบรมในรุ่นนี้ โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๓๑๒๘ ๔๔๑๘ เป็นผู้ประสาน รายละเอียดโดยตรง

จึงเรียนมาเพื่อกรุณาพิจารณา โดยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

พลตรี

(ชุตตรา เสริมสุข)

ผู้อำนวยการสถาบันจิตวิทยาความมั่นคง
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

กองวิทยาการฯ

โทรศัพท์ ๐ ๒๒๗๖ ๔๖๓๗

โทรสาร ๐ ๒๒๗๖ ๔๖๓๗

ที่ กท ๐๓๑๗.๔/๑๕๖๖

สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
๖๒ ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงรัชดาภิเษก
เขตดินแดง กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐

๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อจัดทำเอกสารวิชาการ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนคอนสวรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ

สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ กองบัญชาการกองทัพไทย เปิดการอบรมเชิงปฏิบัติการ หลักสูตรจิตวิทยาความมั่นคง สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สจว.สพฐ.) รุ่นที่ ๑๐ ระหว่างวันที่ ๑๖ มกราคม ถึง ๑๒ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๖๖ และกำหนดให้ผู้เข้ารับการอบรมจัดทำเอกสารวิชาการ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการอบรม ดังกล่าว โดยผู้เข้ารับการอบรมกลุ่มวิชาการที่ ๗ ได้จัดทำเอกสารวิชาการ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาเยาวชนในการเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศไทย ด้านจิตสาธารณะของนักเรียน กรณีศึกษา : โรงเรียนคอนสวรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ”

ในการนี้ คณะผู้เข้ารับการอบรมฯ กลุ่มวิชาการที่ ๗ เห็นว่าหน่วยงานของท่านมีการส่งเสริมด้านจิตสาธารณะในโรงเรียน จึงขอความอนุเคราะห์ เข้าเก็บข้อมูลทางวิชาการ โดยการศึกษาข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้อง การสอบถามและการสัมภาษณ์ จากท่าน บุคลากรในหน่วยงานของท่าน นักเรียนและผู้ปกครอง ในวันที่ ๑๓-๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ เป็นต้นไป โดยมอบหมายให้ นายสุชาติ รักษาชนม์ ซึ่งเป็นผู้เข้ารับการอบรมในรุ่นนี้ โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๕๓๖๖ ๘๒๖๕ เป็นผู้ประสานรายละเอียดโดยตรง

จึงเรียนมาเพื่อกรุณาพิจารณา โดยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

พลตรี

(ชยุตรา เสริมสุข)

ผู้อำนวยการสถาบันจิตวิทยาความมั่นคง
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

กองวิทยาการฯ

โทร. ๐ ๒๒๗๖ ๔๖๓๗

โทรสาร ๐ ๒๒๗๖ ๔๖๓๗

ผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง แนวทางการพัฒนาเยาวชนในการเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศด้านจิตสาธารณะของนักเรียน
กรณีศึกษา : โรงเรียนคอนสวรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ

คำชี้แจง

๑. แบบสอบถามเพื่อการวิจัยแบ่งออกเป็น ๗ ตอน ได้แก่
ตอนที่ ๑ ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ ๑ แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีตัวแบบด้านจิตสาธารณะ
ตอนที่ ๓ แบบสอบถามเกี่ยวกับการสนับสนุนทางสังคม
ตอนที่ ๔ แบบสอบถามเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู
ตอนที่ ๕ แบบสอบถามเกี่ยวกับการปลูกฝังจากโรงเรียน
ตอนที่ ๖ แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมจิตสาธารณะ
ตอนที่ ๗ แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีของนักเรียน
๒. ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามใช้เพื่อการวิจัยเท่านั้นไม่ส่งผลต่อการเรียนของนักเรียนไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม และจะรักษาเป็นความลับจึงขอให้นักเรียนตอบด้วยความจริง
๓. ขอให้นักเรียนอ่านคำชี้แจงของแบบสอบถามให้เข้าใจแล้วตอบแบบสอบถามให้ครบถ้วนและตรงกับความรู้สึกหรือการปฏิบัติของนักเรียน เพื่อความสมบูรณ์ของแบบสอบถามฉบับนี้ที่จะสามารถนำไปใช้วิเคราะห์ในการทำวิจัยเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ขอขอบคุณนักเรียนที่ให้ความร่วมมือมา ณ โอกาสนี้

คณะผู้วิจัยผู้เข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตรจิตวิทยาความมั่นคง
สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา (สจว.สพฐ.) รุ่นที่ ๑๐

ตอนที่ ๑ แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว เมื่อนักเรียนอ่านคำถามแล้ว

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อความที่เป็นจริง

๑. เพศ () ชาย () หญิง

๒. อายุ () ๑๔ - ๑๕ ปี

() ๑๖ - ๑๗ ปี

() ๑๘ ปีขึ้นไป

๓. ระดับชั้นเรียน

() ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔

() ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕

() ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีตัวแบบด้านจิตสาธารณะ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างหลังข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียน มากที่สุด โดยแบ่งเป็น ๕ ระดับ ดังนี้

มากที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
มาก	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
ปานกลาง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง
น้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
น้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

การมีตัวแบบด้านจิตสาธารณะ	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑. ผู้ปกครองและเพื่อนข้าพเจ้าบอกรว่าการทำงานอาสาสมัครเป็นการกระทำที่ไม่คุ้มค่า					
๒. เมื่อมีกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ต่าง ๆ ผู้ปกครองและเพื่อนข้าพเจ้าไปช่วยงาน					
๓. ผู้ปกครองและเพื่อนข้าพเจ้าบอกรว่าเมื่อเราพบคนที่ด้อยโอกาสทางการศึกษา เราควรจะช่วยเหลือเท่าที่เราสามารถทำได้					
๔. ผู้ปกครองและเพื่อนข้าพเจ้าช่วยเหลือผู้ที่ตกทุกข์ได้ยาก					
๕. ผู้ปกครองและเพื่อนข้าพเจ้า บอกรว่า เราไม่ควรดูถูกดูแคลนคนที่ตกทุกข์ได้ยากเพราะคนทุกคนมีคุณค่าในตนเองเสมอ					
๖. ผู้ปกครองและเพื่อนข้าพเจ้า มักจะสอนข้าพเจ้าให้ช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน					
๗. ผู้ปกครองและเพื่อนข้าพเจ้า ทำกิจกรรมจิตสาธารณะอย่างเต็มกำลังความสามารถเสมอ					
๘. ผู้ปกครองและเพื่อนข้าพเจ้า ทำกิจกรรมจิตสาธารณะอย่างต่อเนื่อง					
๙. ข้าพเจ้าได้รับการปลุกฝังคุณค่าของการช่วยเหลือผู้อื่นจากผู้ปกครองของข้าพเจ้า					

ตอนที่ ๓ แบบสอบถามเกี่ยวกับการสนับสนุนทางสังคม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างหลังข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด โดยแบ่งเป็น ๕ ระดับ ดังนี้

- มากที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
 มาก หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
 ปานกลาง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง
 น้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
 น้อยที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

การสนับสนุนทางสังคม	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ข้าพเจ้ารับรู้ถึง					
๑. กำลังใจจากครอบครัวในการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม					
๒. ความเข้าใจจากครอบครัวต่อความเสียหายที่ข้าพเจ้ามีต่อผู้เดือดร้อน					
๓. การติดตามความก้าวหน้าและดูแลเอาใจใส่ในการทำกิจกรรมจิตสาธารณะของข้าพเจ้าจากอาจารย์ที่ปรึกษา					
๔. กำลังใจจากอาจารย์เมื่อต้องเผชิญปัญหาในการทำกิจกรรมจิตสาธารณะ					
๕. การดูแลซึ่งกันและกันของเพื่อนในการทำกิจกรรมจิตสาธารณะร่วมกัน					
๖. การสนับสนุนด้านการเงินหรือสิ่งของจากผู้ปกครองเพื่อใช้ในกิจกรรมจิตสาธารณะ					
๗. การอำนวยความสะดวกจากโรงเรียนเช่น ทุนสนับสนุนอุปกรณ์รถรับ-ส่ง					
๘. การช่วยเหลือจากเพื่อนในการระดมทุนหรือบริจาคสิ่งของต่าง ๆ เพื่อนำใช้ในกิจกรรมจิตสาธารณะ					
๙. การสนับสนุนด้านข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการทำกิจกรรมจิตสาธารณะจากโรงเรียน					
๑๐. การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อน ๆ ในการจัดกิจกรรมจิตสาธารณะ					

ตอนที่ ๔ แบบสอบถามเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างหลังข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด โดยแบ่งเป็น ๕ ระดับ ดังนี้

- มากที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
 มาก หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
 ปานกลาง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง
 น้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
 น้อยที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

การอบรมเลี้ยงดู	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน					
๑. พ่อแม่อนุญาตให้นักเรียนร่วมกิจกรรมนอกสถานที่ที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น					
๒. พ่อแม่ต้องการให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมแทบทุกอย่างที่สนใจ					
๓. ไม่ว่า นักเรียนจะทำอะไรพ่อแม่จะให้ความช่วยเหลือ					
๔. พ่อแม่สนับสนุนให้นักเรียนร่วมกิจกรรมของโรงเรียน					
๕. เมื่อนักเรียนริเริ่มทำการสิ่งใดก็ตาม พ่อแม่จะไม่ให้การสนับสนุนหรือไม่ให้กำลังใจ					
๖. เมื่อนักเรียนทำอะไรใหม่ ๆ พ่อแม่คอยให้กำลังใจและแนะนำ					
๗. พ่อแม่มักไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนทำอะไรตามลำพัง					
๘. พ่อแม่ให้รางวัลหรือคำชมเชยเมื่อนักเรียนทำสิ่งต่าง ๆ สำเร็จ					
๙. นักเรียนมีโอกาสทำสิ่งต่างๆ ที่พ่อแม่พ่อแม่เห็นว่าถูก					
การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล					
๑๐. พ่อแม่จะอธิบายว่า นักเรียนทำอะไรผิดอะไรก่อนลงโทษ					

การอบรมเลี้ยงดู	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑๑. เมื่อนักเรียนมีปัญหา พ่อแม่ให้คำปรึกษาและ ข้อเสนอแนะ					
๑๒. เมื่อนักเรียนแสดงความคิดเห็น พ่อแม่คอยรับฟัง					
๑๓. พ่อแม่ยินดีให้ความคิดเห็น เมื่อนักเรียนต้องการ คำปรึกษา					
๑๔. พ่อแม่จะตำหนิถ้านักเรียนโต้แย้งแสดงเหตุผล					
๑๕. เมื่อนักเรียนมีปัญหาเกี่ยวกับเพื่อน พ่อแม่ให้คำปรึกษา					
๑๖. ก่อนที่พ่อแม่จะอบรมสั่งสอน ท่านจะบอกถึง ความสำคัญของเรื่องนั้นๆ					
๑๗. พ่อแม่คอยเตือนให้นักเรียนช่วยดูแลรักษาของส่วนรวม					
๑๘. พ่อแม่ให้ข้อคิดเกี่ยวกับสิ่งที่นักเรียนทำ					

ตอนที่ ๕ แบบสอบถามเกี่ยวกับการปลูกฝังจากโรงเรียน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างหลังข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด โดยแบ่งเป็น ๕ ระดับ ดังนี้

- มากที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
 มาก หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
 ปานกลาง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง
 น้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
 น้อยที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

การปลูกฝังจากโรงเรียน	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
การปลูกฝังความรับผิดชอบต่อสังคม และสาธารณะ					
๑. นักเรียนได้รับการฝึกให้ใช้สมบัติส่วนรวมของโรงเรียนอย่างระมัดระวัง					
๒. ครูอธิบายให้เห็นโทษของการไม่ช่วยดูแลรักษาสมบัติส่วนรวม					
๓. ทางโรงเรียนกำหนดกฎลงโทษ สำหรับนักเรียนที่ทิ้งขยะไม่ถูกที่					
๔. นักเรียนเห็นแบบอย่างที่ดีจากครูและบุคลากรภายในโรงเรียน					
๕. ครูตักเตือนและอบรมทันทีเมื่อเห็นนักเรียนประพฤติไม่เหมาะสม					
๖. ครูชี้ให้เห็นคุณค่าของการรับผิดชอบต่อในเรื่องส่วนรวม					
๗. ครูแสดงความชื่นชมเมื่อนักเรียนทำความดีหรือทำประโยชน์แก่ส่วนรวม					
๘. ครูคอยเตือนให้นักเรียน ปิดไฟก่อนออกจากห้องเรียน					
การจัดกิจกรรมเพื่อสาธารณประโยชน์					
๙. ทางโรงเรียนสนับสนุนให้นักเรียนจัดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น					

การปลูกฝังจากโรงเรียน	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑๐. นักเรียนมีโอกาสได้เข้าร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น					
๑๑. ทางโรงเรียนให้รางวัลแก่นักเรียนที่ชนะการจัดกิจกรรมเพื่อสาธารณประโยชน์					
๑๒. ทางโรงเรียนจัดให้มีการประกวดการรักษาความสะอาดและรักษาสมบัติส่วนรวมของห้องเรียน					
๑๓. ทางโรงเรียนไม่สนับสนุนให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมที่ชุมชนจัดขึ้น					

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมจิตสาธารณะ

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างหลังข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด โดยแบ่งเป็น ๕ ระดับ ดังนี้

- มากที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
 มาก หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
 ปานกลาง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง
 น้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
 น้อยที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

พฤติกรรมจิตสาธารณะ	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
การช่วยเหลือผู้อื่น					
๑. ข้าพเจ้าบริจาคสิ่งของให้กับ หน่วยงานหรือองค์กรที่ทำงานเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือผู้อื่นและสังคม					
๒. เมื่อเพื่อนไม่มีอุปกรณ์การเรียน ข้าพเจ้าแบ่งปันอุปกรณ์การเรียนให้เพื่อน					
๓. ข้าพเจ้าช่วยคิดหาแนวทางที่ถูกต้องและเหมาะสมเพื่อช่วยเหลือเพื่อนและผู้ที่มีปัญหา					
๔. ข้าพเจ้าช่วยเก็บขยะและทำความสะอาดบริเวณโรงเรียน					
๕. เมื่อเห็นเพื่อนหรือครูหอบของพะรุงพะรัง ข้าพเจ้าจะอาสาเข้าไปช่วยเหลือ					
ความเสียสละต่อสังคม					
๖. ข้าพเจ้าทำงานเพื่อส่วนรวมโดยไม่ต้องมีใครมาขอร้อง					
๗. ข้าพเจ้า เสียสละเวลาในการอธิบายการบ้านให้เพื่อนฟัง					
๘. บ่อยครั้งที่เพื่อนไม่มีเงิน ข้าพเจ้า ซื้ออาหารกลางวันเลี้ยงเพื่อน					

พฤติกรรมจิตสาธารณะ	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๙. ข้าพเจ้าอาสาช่วยงานครูเช่น นำ สมุดการบ้าน มาแจกเพื่อนๆ					
๑๐. ข้าพเจ้าบริจาคเงินเพื่อนช่วยเหลือผู้ที่ประสบภัยธรรมชาติเช่น น้ำท่วม, เหตุการณ์สึนามิ					
การมุ่งมั่นพัฒนาสังคม ๑๑. ข้าพเจ้าร่วมมือกับเพื่อนๆ ในโรงเรียนระดมความคิดเพื่อหาแนวทางในการแก้ปัญหาและพัฒนาโรงเรียน					
๑๒. ข้าพเจ้าสนใจเฉพาะเรื่องราวหรือปัญหาของตนเองและบุคคลในครอบครัวเท่านั้น					
๑๓. ข้าพเจ้าเขียนบทความและข้อคิดเห็นเพื่อเชิญชวนให้เพื่อนและบุคคลอื่นๆ ทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์เพื่อสังคม/ชุมชน					
๑๔. ข้าพเจ้า ร่วมมือกับเพื่อนหรือบุคคลอื่นๆ คิดกิจกรรมหรือแนวทางที่เสริมสร้างให้เพื่อนหรือคนในชุมชนมีจิตสำนึกที่ดีต่อโรงเรียนและส่วนรวม					
๑๕. ข้าพเจ้าและเพื่อนร่วมกัน เสนอกิจกรรมเพื่อพัฒนาโรงเรียนหรือสังคมอย่างสร้างสรรค์และหลากหลาย					

ตอนที่ ๗ แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีของนักเรียน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างหลังข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด โดยแบ่งเป็น ๕ ระดับ ดังนี้

- มากที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
 มาก หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
 ปานกลาง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง
 น้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
 น้อยที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ความเป็นพลเมืองดีของนักเรียน	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านการบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม					
๑. ข้าพเจ้าได้เข้าเป็นสมาชิกชมรมที่ทำกิจกรรมบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ภายในสถานศึกษา					
๒. ข้าพเจ้าเคยร่วมบริจาคสิ่งของหรือทรัพย์สินเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัย เช่น น้ำท่วม					
๓. ข้าพเจ้าเคยมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเพื่อพัฒนาชุมชน					
๔. ข้าพเจ้าเคยเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อรักษาสิ่งแวดล้อม					
๕. ข้าพเจ้าเคยร่วมทำกิจกรรมทำความสะอาดภายใน					
ด้านการช่วยดูแลทรัพย์สินสมบัติส่วนรวม					
๖. หากข้าพเจ้าพบสิ่งของในสถานศึกษา ขำรูดข้าพเจ้าจะรีบแจ้งให้อาจารย์ทราบ					
๗. ข้าพเจ้าไม่ขีดเขียนข้อความลงบนสิ่งของ / สถานที่ ที่เป็นของส่วนรวม					
๘. หากข้าพเจ้าเห็นคนกำลังทำลายสมบัติส่วนรวมข้าพเจ้าจะรีบแจ้งเจ้าหน้าที่ตำรวจทันที					

ความเป็นพลเมืองดีของนักเรียน	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๙. เมื่อข้าพเจ้านำสิ่งของของส่วนรวมมาใช้เสร็จแล้ว ข้าพเจ้าจะทำความสะอาดเรียบร้อยแล้วนำกลับคืนที่เดิมเสมอ					
๑๐. ข้าพเจ้าไม่ทิ้งขยะตามที่สาธารณะต่าง ๆ					
ด้านการปฏิบัติตามกฎหมายหรือกฎระเบียบของสังคม					
๑๑. หากข้าพเจ้าจะข้ามถนน ข้าพเจ้าพยายามที่จะข้ามตรงทางม้าลายหรือสะพานลอย					
๑๒. ข้าพเจ้าแต่งกายถูกระเบียบของสถานศึกษาอยู่เสมอ					
๑๓. หากข้าพเจ้าจะขับขียานพาหนะ ข้าพเจ้าจะขับขี่ด้วยความถูกต้องตามกฎหมายจราจร					
๑๔. ข้าพเจ้าไม่ยอมให้พ่อแม่หรือผู้ปกครองดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แล้วขับขียานพาหนะ					
๑๕. ข้าพเจ้าเข้าแถวเคารพธงชาติตรงตามเวลาที่สถานศึกษากำหนดเสมอ					
ด้านการร่วมกันรักษาสิ่งแวดล้อม					
๑๖. ข้าพเจ้าพยายามขับขียานพาหนะส่วนตัวน้อยที่สุด เพื่อเป็นการประหยัดพลังงานและรักษาสิ่งแวดล้อม					
๑๗. ข้าพเจ้าเห็นด้วยหากสถานศึกษามีโครงการรณรงค์ปลูกต้นไม้อยู่เสมอ					
๑๘. ข้าพเจ้าให้ความร่วมมือกับชุมชนหรือสังคมเป็นอย่างดีในการร่วมรณรงค์รักษาสิ่งแวดล้อม					

ความเป็นพลเมืองดีของนักเรียน	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑๙. หากข้าพเจ้าไปซื้อของตามร้านค้าต่าง ๆ ถ้าไม่จำเป็นข้าพเจ้าจะไม่ขอรับถุงพลาสติกจากทางร้านเพราะเป็นการช่วยลดโลกร้อน					
๒๐. หากขยะหรือสิ่งของใดนำกลับมาใช้ใหม่ได้ข้าพเจ้าก็จะกลับนำมาใช้ใหม่อีกครั้ง					
ด้านการมีส่วนร่วมรักษาวัฒนธรรม					
๒๑. ข้าพเจ้าชอบเข้าร่วมกิจกรรมในการแข่งขันกีฬาของสถานศึกษา					
๒๒. ข้าพเจ้าเข้าร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนาของข้าพเจ้าอยู่บ่อยครั้ง					
๒๓. ข้าพเจ้าสวดมนต์ตามทางศาสนาของข้าพเจ้าหรือทำกิจกรรมต่าง ๆ ในทางศาสนาของข้าพเจ้าอยู่บ่อยครั้ง					
๒๔. ข้าพเจ้าศึกษาเกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณีไทยอยู่บ่อยครั้ง					
๒๕. ข้าพเจ้าพยายามที่จะอนุรักษ์สืบสานวัฒนธรรมของไทยให้มากที่สุด					
ด้านความมีวินัยในตนเอง					
๒๖. ข้าพเจ้าปรับปรุงตนเอง หากได้รับคำตักเตือนแนะนำจากผู้อื่น					
๒๗. ข้าพเจ้าเข้าแถวตามลำดับก่อนหลังในการทำกิจวัตรต่าง ๆ					
๒๘. ข้าพเจ้าส่งการบ้านตามเวลาที่อาจารย์กำหนด					
๒๙. ข้าพเจ้าเข้าเรียนตรงตามเวลาเสมอ					
๓๐. ข้าพเจ้าคืนหนังสือที่ยืมมาจากห้องสมุดตรงตามเวลาที่กำหนดเสมอ					

ความเป็นพลเมืองดีของนักเรียน	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านความซื่อสัตย์					
๓๑. หากข้าพเจ้าเก็บของได้จะนำส่งคืนเจ้าของ					
๓๒. ข้าพเจ้าไม่เคยนำของใช้ส่วนรวมไปเป็นของใช้ส่วนตัว					
๓๓. การสอบทุกครั้งข้าพเจ้าจะทำด้วยความสามารถของตนเอง					
๓๔. ข้าพเจ้าไม่ขาดเรียนหากไม่จำเป็นจริงๆ					
๓๕. ข้าพเจ้าไม่เคยลอกการบ้านจากเพื่อนร่วมชั้นเรียน					

ขอขอบคุณนักเรียนทุกคนที่ตั้งใจตอบแบบสอบถาม

(ฉบับผู้บริหาร)

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง แนวทางการพัฒนาเยาวชนในการเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศ
ด้านจิตสาธารณะของนักเรียนกรณีศึกษา : โรงเรียนคอนสวรรค์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ

ชื่อผู้สัมภาษณ์.....

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....

สัมภาษณ์ในวันที่.....

๑. ในฐานะที่ท่านเป็นผู้บริหารโรงเรียนท่านคิดว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียน

.....
.....
.....
.....
.....

๒. ในฐานะที่ท่านเป็นผู้บริหารโรงเรียนท่านคิดว่ามีแนวทางในการปลูกฝังจิตสาธารณะให้กับนักเรียนอย่างไร

.....
.....
.....
.....
.....

๓. ในฐานะที่ท่านเป็นผู้บริหารโรงเรียนท่านคิดว่ามีแนวทางส่งเสริมจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างไร ที่จะช่วยให้นักเรียนมีจิตสาธารณะมากขึ้น

.....
.....
.....
.....

๔. ในฐานะที่ท่านเป็นผู้บริหารโรงเรียนท่านคิดว่ามีแนวทางส่งเสริมในการสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ได้อย่างไร ที่จะช่วยให้นักเรียนมีจิตสาธารณะมากขึ้น

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๕. ในฐานะที่ท่านเป็นผู้บริหารโรงเรียนท่านคิดว่าการจัดทำหลักสูตรการเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดี จะบรรลุเนื้อหาใดบ้าง กิจกรรมอะไรบ้าง เพราะอะไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๖. ในฐานะที่ท่านเป็นผู้บริหารโรงเรียนซึ่งเป็นผู้ที่มีความสำคัญที่สุดในการเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดีของนักเรียน ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียน จำเป็นจะต้องพัฒนาด้านใดบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(ฉบับครู)

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง แนวทางการพัฒนาเยาวชนในการเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศ
ด้านจิตสาธารณะของนักเรียนกรณีศึกษา : โรงเรียนคอนสวรรค์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ

ชื่อผู้สัมภาษณ์.....

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....

สัมภาษณ์ในวันที่.....

๑. คุณครูคิดว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียน

.....
.....
.....
.....
.....

๒. คุณครูมีแนวทางในการปลูกฝังจิตสาธารณะให้กับนักเรียนอย่างไร

.....
.....
.....
.....
.....

๓. คุณครูมีแนวทางจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างไร ที่จะช่วยให้นักเรียนมีจิตสาธารณะมากขึ้น

.....
.....
.....
.....

๔. คุณครูมีแนวทางสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้อย่างไร ที่จะช่วยให้นักเรียนมีจิตสำนึกมากขึ้น

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๕. หากคุณครูต้องการจัดทำหลักสูตรการเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดี จะบรรจุเนื้อหาใดบ้าง
กิจกรรมอะไรบ้าง เพราะอะไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๖. ครูคือผู้ที่มีความสำคัญที่สุดในการเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดีของนักเรียน ดังนั้นหากต้องการ
พัฒนาครู จำเป็นจะต้องพัฒนาด้านใดบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง แนวทางการพัฒนาเยาวชนในการเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศ
ด้านจิตสาธารณะของนักเรียนกรณีศึกษา : โรงเรียนคอนสวรรค์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ

ชื่อผู้สัมภาษณ์.....

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....

สัมภาษณ์ในวันที่.....

๑. นักเรียนคิดว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียน

.....
.....
.....
.....
.....

๒. นักเรียนมีแนวทางในการปลูกฝังจิตสาธารณะให้กับตนเองอย่างไร

.....
.....
.....
.....
.....

๓. นักเรียนอยากให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างไร ที่จะช่วยให้นักเรียนมีจิตสาธารณะมากขึ้น

.....
.....
.....
.....
.....

๔. นักเรียนอยากให้ครูสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้อย่างไร ที่จะช่วยให้นักเรียนมีจิตสาธารณะมากขึ้น

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(ฉบับผู้ปกครองนักเรียน)

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง แนวทางการพัฒนาเยาวชนในการเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศ
ด้านจิตสาธารณะของนักเรียนกรณีศึกษา : โรงเรียนคอนสวรรค์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ

ชื่อผู้สัมภาษณ์.....

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....

สัมภาษณ์ในวันที่.....

๑. ผู้ปกครองคิดว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักเรียน

.....
.....
.....
.....
.....

๒. ผู้ปกครองมีแนวทางในการปลูกฝังจิตสาธารณะให้กับบุตรหลานของตนอย่างไร

.....
.....
.....
.....
.....

๓. ผู้ปกครองอยากให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างไร ที่จะช่วยให้นักเรียนมีจิตสาธารณะมากขึ้น

.....
.....
.....
.....
.....

๔. ผู้ปกครองอยากให้ครูสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้อย่างไร ที่จะช่วยให้นักเรียนมีจิตสำนึก
มากขึ้น

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบสอบถามการวิจัย

เรื่อง การปลูกฝังจิตสำนึกในเรื่องความรับผิดชอบและ ปฏิบัติตามกฎหมายในสังคมไซเบอร์ กรณีศึกษาการรังแก ทางไซเบอร์(Cyberbullying) ผ่านสื่อออนไลน์

ของโรงเรียนศิลาจารย์พัฒนา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต ๑

คำชี้แจง แบบสอบถามฉบับนี้เป็นแบบสอบถามสำหรับเก็บข้อมูลการวิจัย ซึ่งไม่มีข้อใดถูกหรือข้อใดผิด เป็นเพียงการแสดงความคิดเห็นเท่านั้น จึงขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง ข้อมูลในแบบสอบถามฉบับนี้จะถูกเก็บเป็นความลับ โดยผู้วิจัยจะนำคำตอบที่ได้ไปประมวลผลการวิจัยเท่านั้น ไม่ส่งผลกระทบต่อผู้ตอบแบบสอบถามไม่ว่าในด้านใดทั้งสิ้น แบบสอบถามฉบับนี้ แบ่งออกเป็น ๔ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ พฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมทางไซเบอร์(Cyberbullying)

ตอนที่ ๓ ความรับผิดชอบในสังคมไซเบอร์(Cyberbullying)

ตอนที่ ๔ ความรู้ความเข้าใจด้านกฎหมายที่มีผลต่อพฤติกรรมการรังแกทางไซเบอร์

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

๑. เพศ

ชาย

หญิง

๒. ระดับชั้นมัธยมศึกษา

ปีที่ ๔

ปีที่ ๕

ปีที่ ๖

๓. ประสบการณ์ในการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์

ต่ำกว่า ๒ ปี

๒-๕ ปี

๕-๑๐ ปี

๑๐ ปีขึ้นไป

๗. ผลกระทบของการรังแกทางไซเบอร์อาจจะมีผลต่อร่างกายอย่างไร (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)

- ทำร้ายตัวเอง ฆ่าตัวตาย
- บาดแผลจากการทะเลาะวิวาท มีปัญหาอนนอนไม่หลับ
- มีปัญหาเรื่องการเข้าสังคม อื่น ๆ

๘. การรังแกทางไซเบอร์มักจะมีรูปแบบดังนี้ คือ (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)

- การโจมตีหรือใช้วาจาหยาบคายผ่านอินเทอร์เน็ต
- การโจมตีหรือใช้วาจาหยาบคายผ่านโทรศัพท์มือถือ
- การแอบอ้างชื่อ หรือตัวตนของผู้อื่นเพื่อให้ร้าย
- การสร้างกลุ่มเพื่อโจมตีบุคคลอื่น
- การคุกคามทางเพศ
- การนำข้อมูลส่วนตัวของผู้อื่นไปเผยแพร่
- การทะเลาะกันผ่านช่องทางสนทนา
- การเผยแพร่ข้อมูลเท็จให้ผู้อื่นได้รับความเสียหาย
- การลบ บล็อก หรือกีดกันผู้อื่นออกจากกลุ่ม
- การสร้างบัญชีใช้งานปลอมเพื่อรังแกผู้อื่น
- การก่อกวน คุกคาม ข่มขู่ผู้อื่น
- อื่น ๆ

๙. แนวทางการจัดการปัญหาการรังแกทางไซเบอร์ผ่านสื่อออนไลน์คือ (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)

- ระรานกลับด้วยวิธีการเดียวกัน
- ปิดกั้นผู้ที่ระราน ไม่ให้เขาสามารถติดต่อเราได้อีก
- บอกผู้ปกครอง หรือบุคคลที่ไว้ใจ เพื่อขอความช่วยเหลือหากเป็นเรื่องที่ผิดกฎหมาย หรือ ถูกข่มขู่คุกคาม
- ลบภาพหรือข้อความระรานรังแกออกทันที
- เข้มแข็ง อดทน ยิ้มสู้ อย่าไปให้คุณค่ากับคนหรือคำพูดที่ทำร้ายเรา
- อื่น ๆ

ตอนที่ ๓ ความรับผิดชอบในสังคมไซเบอร์(Cyberbullying)

การรังแกทางไซเบอร์ (CyberBullying) หมายถึง การกลั่นแกล้ง การให้ร้าย การด่าว่า การข่มเหง หรือการรังแกผู้อื่น ผ่านสังคมออนไลน์ เช่น Facebook Twitter ท าให้ผู้อื่นได้รับความเสียหาย รู้สึกอับอาย รู้สึกเครียด เจ็บปวด หรือถึงขั้นสูญเสียความมั่นใจในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคม ซึ่งอาจนำไปสู่ ปัญหาทางด้านอารมณ์รุนแรงต่อไป

คำชี้แจง จากความหมายของการรังแกทางไซเบอร์(Cyberbullying) ในข้างต้นโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด (๕ = เห็นด้วยอย่างยิ่ง ๔ = เห็นด้วย ๓ = เฉย ๆ ๒ = ไม่เห็นด้วย ๑ = ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง)

ข้อความ/ ประเด็นความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วย		ไม่เห็นด้วย		
	←	→			
	อย่างยิ่ง	อย่างยิ่ง			
	๕	๔	๓	๒	๑
๑. การรังแกทางไซเบอร์เป็นเรื่องปกติที่เกิดขึ้นได้บนโลกออนไลน์					
๒. การรังแกทางไซเบอร์เป็นเรื่องที่กระทำได้ง่ายและตรวจสอบได้ยาก					
๓. ทุกคนมีสิทธิในการพูดอะไรก็ได้บนโลกไซเบอร์ แม้คำพูดนั้นจะมีผลเสียต่อผู้อื่นก็ตาม					
๔. การร่วมแสดงความคิดเห็นทางออนไลน์ที่ทำให้ผู้อื่นเสียหายถือเป็นการรังแกทางไซเบอร์					
๕. การลบผู้อื่นออกจากกลุ่มLine หรือ Facebook ถือเป็นการรังแกทางไซเบอร์					
๖. การวิพากษ์ วิจารณ์ผู้อื่นโดยไม่มีเหตุอันควรทางไซเบอร์ ถือเป็นการท าร้ายผู้อื่นทางอ้อม					
๗. การตัดสินใจผิดหรือเลือกข้าง โดยไม่ตรวจสอบข้อเท็จจริง จะส่งผลกระทบต่อผู้ปรากฏในสถานการณ์นี้					
๘. การรังแกทางไซเบอร์ถือเป็นภัยใกล้ตัวและเป็นภัยคุกคามทางสังคม					
๙. การส่งต่อข้อความ ภาพ หรือวิดีโอ โดยไม่ตรวจสอบ ข้อเท็จจริงที่ทำให้ผู้อื่นเสียหายถือเป็นการรังแก ทางไซเบอร์					
๑๐. การถูกวิพากษ์วิจารณ์ด้วยถ้อยคำที่รุนแรง ทำให้เกิดความรู้สึกซึมเศร้าได้					

ตอนที่ ๔ ความรู้ความเข้าใจด้านกฎหมายที่มีผลต่อพฤติกรรมกรังแกทางไซเบอร์(Cyberbullying)

กฎหมายที่มีผลต่อพฤติกรรมกรังแกทางไซเบอร์หมายถึง พระราชบัญญัติคอมพิวเตอร์ พ.ศ.๒๕๖๐ ในการควบคุมการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์

คำชี้แจง จากความหมายของการรังแกทางไซเบอร์(Cyberbullying) ในข้างต้น โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน มากที่สุด (๕ = เห็นด้วยอย่างยิ่ง ๔ = เห็น ด้วย ๓ = เฉย ๆ ๒ = ไม่เห็น ด้วย ๑ = ไม่เห็น ด้วยอย่างยิ่ง)

ข้อความ/ ประเด็นความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	เฉย ๆ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
	๕	๔	๓	๒	๑
๑. การส่งต่อข้อมูลโดยไม่เปิดโอกาสให้ปฏิเสธ การตอบรับหรือปกปิดแหล่งที่มา สามารถกระทำได้					
๒. การ Log in account ของคนอื่น โดยไม่ได้รับ อนุญาต สามารถกระทำได้โดยไม่มีใครรู้					
๓. การใช้ภาษา ต่อว่า ต่ำทอ ผู้อื่นทางออนไลน์ ด้วยถ้อยคำหยาบคาย เป็นการกระทำที่ไม่เหมาะสม					
๔. การเข้าไปแสดงความคิดเห็นทางไซเบอร์ ที่ทำให้ผู้อื่นเสียหายเป็นการกระทำที่ไม่ถูกต้อง					
๕. การนำข้อมูลที่เป็นเท็จเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ และ ก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่น เป็นการกระทำที่ไม่ ถูกต้อง					
๖. การนำภาพของผู้อื่นที่เกิดจากการสร้างขึ้น ตัด ต่อ หรือดัดแปลง มาเผยแพร่ทางออนไลน์ ถือเป็น การกระทำที่ไม่ควรทำ					
๗. การเผยแพร่สื่อลักษณะลามกทางออนไลน์ เป็นการ กระทำที่ไม่เหมาะสม					
๘. การโพสต์เกี่ยวกับเด็กและเยาวชน จำเป็น ต้องปิดบังใบหน้า ยกเว้นการโพสต์เพื่อเชิดชู ชื่นชมอย่าง ให้เกียรติ					
๙. การร่วมมือ หรือรู้เห็นเป็นใจผู้กระทำความผิด ทาง ออนไลน์ สามารถทำได้หากไม่มีใครรู้					
๑๐. การเอาชื่อของตนเองไปใส่ในผลงานของผู้อื่น แล้ว นำไปเผยแพร่ทางออนไลน์ สามารถทำได้ ถ้าผู้นั้นไม่ทราบ					

บันทึกการสังเกตพฤติกรรม

“การสร้างแกนนำเยาวชนไทย ใช้สื่อโซเชียลอย่างสร้างสรรค์”

๑. พฤติกรรมของวิทยากร

๑.๑ การทำกิจกรรมของวิทยากร แต่ละกิจกรรม

.....

.....

.....

.....

.....

๑.๒ ความรู้ ความเข้าใจ เนื้อหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎหมายและ
มีความรับผิดชอบต่อสังคมโซเชียล

.....

.....

.....

.....

.....

๑.๓ ความสามารถ และทักษะในการจัดกิจกรรม

.....

.....

.....

.....

.....

๒. ปฏิภาณ การตอบสนองต่อการร่วมกิจกรรมของนักเรียน

๒.๑ ความพึงพอใจและปฏิภาณการตอบสนองต่อเนื้อหาสาระจากกิจกรรม

.....

.....

.....

.....

.....

๒.๒ ความพึงพอใจและปฏิบัติการตอบสนองต่อกิจกรรมต่างๆ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๒.๓ ความพึงพอใจและปฏิบัติการตอบสนองคลิปวิดีโอและสื่อต่าง ๆ

.....

.....

.....

๓. พฤติกรรมการปฏิบัติการทางจิตวิทยาในการปลูกจิตสำนึกในเรื่องความรับผิดชอบ และปฏิบัติตามกฎหมายในสังคมไซเบอร์ กรณีศึกษาการรังแกทางไซเบอร์ผ่านสื่อออนไลน์ของ โรงเรียนศิลาจารพิพัฒน์ สพม.กทม.๑

๓.๑ ความสามารถของผู้มีอำนาจสัมพันธ์

.....

.....

.....

.....

.....

๓.๒ ความสามารถของผู้เชื่อมต่อ

.....

.....

.....

.....

.....

แบบสัมภาษณ์

การปลูกฝังจิตสำนึกในเรื่องความรับผิดชอบตามกฎหมายในสังคมไซเบอร์

กรณีศึกษาการรังแกทางไซเบอร์ (Cyberbullying)

ชื่อ-สกุล ผู้ให้สัมภาษณ์.....ว/ด/ป.....เวลา.....

๑. จากการอบรมการใช้ไซเบอร์ (Cyberbullying) ผ่านสื่อออนไลน์ ในด้านกฎหมายนักเรียนได้รับรู้อะไรใหม่บ้าง

.....
.....
.....
.....
.....

๒. นักเรียนคิดว่าการกระทำความผิดและโทษจากการรังแกผ่านสื่อออนไลน์ใดน่ากลัว และอันตรายที่สุด เพราะอะไร

.....
.....
.....
.....
.....

๓. ทำอย่างไรถึงจะช่วยให้ทุกคนมีความรับผิดชอบต่อสังคมออนไลน์

.....
.....
.....
.....
.....

๔. เราจะช่วยเด็กและเยาวชนที่จะถูกรังแก หรือถูกกระทำ ผ่านสื่อออนไลน์ ได้อย่างไรบ้าง

.....
.....
.....
.....
.....

๕. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

ผนวก ค
รูปภาพกิจกรรมการเก็บรวบรวมข้อมูล

ภาพถ่ายการลงพื้นที่ โรงเรียนคอนสวรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ

ภาพถ่ายการลงพื้นที่ โรงเรียนคอนสวรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ

ภาพถ่ายการลงพื้นที่ โรงเรียนคอนสวรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ

ผนวก ง

**ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้ช่วยผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษางานวิชาการ
ผู้บริหารและคณาจารย์ที่ปรึกษางานวิชาการ
รายชื่อสมาชิก**

ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้ช่วยผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษางานวิชาการ

๑. ดร. ธีรวัฒน์ แก้วเกิด	ผู้อำนวยการกลุ่มวิจัย และพัฒนานวัตกรรมการบริหาร
สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา
๒. ร.ท. ปิตินนท์ อินทสุวรรณ	ประจำแผนกวิจัยพัฒนาหลักนิยม กองวิทยาการ
สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

ผู้บริหารและคณาจารย์ที่ปรึกษางานวิชาการ

๑. พลตรี ชยุตรา เสริมสุข	ผู้อำนวยการสถาบันจิตวิทยาความมั่นคง สถาบันวิชาการ
ป้องกันประเทศ
๒. พันเอก อาชวกุล กาญจนาคม	รองผู้อำนวยการสถาบันจิตวิทยาความมั่นคง สถาบัน
วิชาการป้องกันประเทศ
๓. พันเอก สมบัติ น้ำดอกไม้	รองผู้อำนวยการสถาบันจิตวิทยาความมั่นคง สถาบัน
วิชาการป้องกันประเทศ
๔. พันเอก กฤษณกุล ธรรมานุกุล	ผู้อำนวยการกองวิทยาการ สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
๕. นาวาอากาศเอก ปิยะ จารุอารยพันธ์	ผู้อำนวยการกองการศึกษา สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
๖. พันเอก วสันต์ รัตนบุญชู	นปก. ประจำ สปท. ช่วยปฏิบัติราชการ สจว.สปท.
๗. พันเอกหญิง อัมพาตรี ดำรงกุล	ประจำ สปท. ช่วยปฏิบัติราชการ สจว.สปท.
๘. พันเอกหญิง ปัทมา ขำเอี่ยม	นปก. ประจำ สปท. ช่วยปฏิบัติราชการ สจว.สปท.
๙. พันเอกหญิง พัชรินทร์ สุนทรวรรณ	รองผู้อำนวยการกองวิทยาการ สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
๑๐. พันเอก วราทิตย์ บุญประสพ	รองผู้อำนวยการกองการศึกษา สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
๑๑. พันเอก สนิท นันทะวงศ์	หัวหน้ากองสนับสนุน สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง สถาบัน
วิชาการป้องกันประเทศ

รายชื่อสมาชิก

คณะผู้เข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตรจิตวิทยาความมั่นคง
สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
รุ่นที่ ๑๐ กลุ่มวิชาการที่ ๗

เรื่อง การพัฒนาเยาวชนในการเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศ

ด้านจิตสาธารณะของนักเรียน กรณีศึกษา : โรงเรียนคอนสวรรค์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ

๑. นางกชพร มณีพงษ์	เลขที่ ๑
๒. นายคมสัน โคตรชมพู	เลขที่ ๕
๓. นายจงจิต ดวงสนาม	เลขที่ ๖
๔. นางจุรีรัตน์ พิณีจมนตรี	เลขที่ ๑๐
๕. นายชัชวาลย์ ธีระวิทยาภรณ์	เลขที่ ๑๖
๖. นายณัฐพงศ์ ฝอดสูงเนิน	เลขที่ ๒๑
๗. นายบุญเย็น โห้วสงคราม	เลขที่ ๓๖
๘. นายพยงค์ ทองคำ	เลขที่ ๔๒
๙. นางสรिया ป้องโล่ห้	เลขที่ ๖๙
๑๐. นายสุชาติ รักษาชนม์	เลขที่ ๗๒